

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

76'ncı Birleşim
30 Nisan 2024 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

- 1.- İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın, İstanbul Küçükçekmece'deki parkta İstanbul Büyükşehir Belediyesinin kazdığı ve içi su dolu çukura düşerek hayatını kaybeden 5 yaşındaki Edanur Gezer'in ölümüne sebep olan olaya ve sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması
- 2.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Osmaniye ilinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması
- 3.- Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyigit'in, Van'da yerel yönetimlerin karşı karşıya kaldığı borç krizine ilişkin gündem dışı konuşması

IV.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

- 1.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın yaptığı gündem dışı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması
- 2.- İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın, Ankara Milletvekili Murat Emir'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması
- 3.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması
- 4.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, Bilecik Milletvekili Halil Eldemir'in Saadet Partisi grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması
- 5.- Bilecik Milletvekili Halil Eldemir'in, Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

V.- AÇIKLAMALAR

- 1.- Diyarbakır Milletvekili Suna Kepolu Ataman'ın, ilk turistik seferine 19 Nisanda başlayan Mezopotamya treninin Diyarbakır'a katkısına ilişkin açıklaması
- 2.- Ankara Milletvekili Zehranur Aydemir'in, Küçükçekmece'de 5 yaşındaki Edanur Gezer'in İBB tarafından kazılan su dolu çukura düşerek hayatını kaybetmesine ilişkin açıklaması
- 3.- İstanbul Milletvekili Halit Yerebakan'ın, internetin ve sosyal medya platformlarının âdeta çift taraflı birer kılıç gibi olduklarına ilişkin açıklaması
- 4.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, Makbule Sevinç davasına ilişkin açıklaması
- 5.- Tokat Milletvekili Cüneyt Aldemir'in, 18 Nisanda Tokat'ın Sulusaray ilçesinde meydana gelen 4,7 ve 5,6 şiddetindeki depremler sonrası yapılan çalışmalara ilişkin açıklaması
- 6.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, 31 Mart seçimleri sonrasında Adana'nın Aladağ ve Karataş Belediyelerinde AFAD'ın hibe ettiği iş kamyonlarını geri çekmesine ilişkin açıklaması
- 7.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, yeni seçilen CHP'li Uşak Belediye Başkanının Önder Derneğinin kullandığı binayla ilgili uygulamasına ilişkin açıklaması
- 8.- Kütahya Milletvekili Mehmet Demir'in, şehit olan Rıdvan Gürsoy'a ve 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü'ne ilişkin açıklaması
- 9.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, üreticilerin sulama birliklerine kayyum atayan AKP iktidarının çiftçiyi bitirdiğine ilişkin açıklaması
- 10.- Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyigit'in, 1 Mayıs'a ilişkin açıklaması
- 11.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, iktidarın Hatay'ı duymadığına ilişkin açıklaması
- 12.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi tarafından Sezai Karakoç'un adını taşıyan kültür merkezinin adının "ÇandAmed" olarak değiştirilmek istenmesine ilişkin açıklaması
- 13.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, sağlık çalışanlarının sorunlarına ve 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Bayramı'na ilişkin açıklaması
- 14.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, emekçilerin her geçen gün kazanılmış haklarını kaybettiklerine ve 1 Mayıs İşçi Bayramı'na ilişkin açıklaması
- 15.- İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya'nın, eczacılara yeşil pasaport hakkının tanınması gerektiğine ilişkin açıklaması
- 16.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in kamuda tasarrufla ilgili açıklamasına ilişkin açıklaması

- 17.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, Tahir Elçi cinayetinin faili meçhul olarak kalmasına asla izin vermeyeceklerine ilişkin açıklaması

18.- Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven'in, Afyonkarahisar Belediye Başkanının nepotizme erken başladığına ilişkin açıklaması

19.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, şehit olan Rıdvan Gürsoy'a ve Kütahya Şehir Hastanesinde müteahhit elemanı olarak çalışan yüzlerce personelin yaklaşık üç aydır maaş alamadığına ilişkin açıklaması

20.- Mersin Milletvekili Faruk Dinç'in, Milli Eğitim Bakanlığının kamuoyuyla paylaştığı Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne ilişkin açıklaması

21.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

22.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, şehit olan Rıdvan Gürsoy'a, İYİ Partiyi tebrik ettiğine, Kutulamare Zaferi'nin 108'inci yılına, Türkiye Büyük Millet Meclisi Parlamento Muhabirleri Derneğinin 60'ıncı yılına, Adıyaman'da bir polis merkezinde yaşanan olaya, İstanbul Küçükçekmece'de İBB'ye bağlı bir parkta hayatını kaybeden Edanur Gezer'e ve bu tür konulara siyasetüstü bakılması gerektiğine, kamuda tasarrufa, atama bekleyen öğretmenlerin cumartesi günü Ulus'ta iktidara verdikleri mesajlara ve 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü'ne ilişkin açıklaması

23.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, İYİ Partinin 27 Nisanda gerçekleştirdiği 5'inci Olağanüstü Kongre'ye ve Genel Başkanlığa seçilen Dursun Müsavat Dervişoğlu'na, 29 Nisan 1916 Kutulamare Zaferi'nin yıl dönümüne, Irak Türkmen Cephesinin 29'uncu kuruluş yıl dönümüne, "Kazak Kartalı" olarak bilinen Osman Batur'un şehadetinin 73'üncü yıl dönümüne, Brüksel'de toplanan AB Liderler Zirvesi'ne ve Kıbrıs'a, Milliyetçi Hareket Partisinde ve Cumhuriyet Halk Partisinde göreve yeni başlayan Grup Başkan Vekilleri Filiz Kılıç ile Murat Emir'e ve 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü'ne ilişkin açıklaması

24.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, şehit olan Rıdvan Gürsoy'a, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili sıfatıyla ilk konuşmasını yaptığına, Kutulamare Zaferi'nin yıl dönümüne, 30 Nisan Dünya Veteriner Hekimler Günü'ne, Mustafa Kemal Paşa'nın 9'uncu Ordu Müfettişliğine atanışının 105'inci yıl dönümüne, 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü'ne ve 3 Mayıs Milliyetçiler Günü'ne ilişkin açıklaması

25.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, İmralı'da tecrit rejiminin uygulamaya konulduğuna ve tüm ülke sathına yayıldığına, bununla ilgili olarak İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna başvurduklarına ve kendilerine verilen cevaba, "Tecrit yok." demekle tecridin yok olmadığına, Yargıtayın ÇHD üyesi Avukatlar Selçuk Kozagaçlı ile Barkın Timtik hakkındaki hapis cezalarını onamasına ve yargıya figüranlık rolü verenlerin her gün yargı skandallarına imza attıklarına ilişkin açıklaması

26.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Grup Başkan Vekili olarak görev yaptığı ilk gün olduğuna, İstanbul'daki 1 Mayıs gösterilerinin Taksim'de olmasını istediklerine, Anayasa Mahkemesinin açık hükmüne karşı İçişleri Bakanının Taksim Meydanı'nı işçilere kapatmasına ve yarın kendilerinin Taksim Meydanı'nda yerlerini alacaklarına, atanmayan öğretmenlerin pazar günü Ankara'da yaptıkları eyleme ve isteklerine, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne, Gazze'deki insanlık dışı katliama Amerika'daki üniversitelerde tepki koyan, karşı çıkan öğrencileri desteklediklerine ancak üniversiteleri mahvetmiş, özerkliğini katletmiş bir siyasi iktidarın buna hakkının olmadığına ilişkin açıklaması

27.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, 31 Martta çok kıymetli bir seçim tecrübesinin yaşandığına, dört yıl seçim olmayacağına, bu dönemde hem ekonomik restorasyonları hem demokratik restorasyonları yaparak Türkiye'nin önünü açacaklarına, demokratik restorasyonların başında Anayasa'nın geldiğine, demokrasi ile ekonominin iç içe geçen kavramlar olduğuna, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekilliği görevini üstlenen Filiz Kılıç ile Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekilliği görevini üstlenen Murat Emir'e, Kutulamare'nin 108'inci yıl dönümüne ve 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü'ne ilişkin açıklaması

28.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, İçişleri Bakanlığını ve Hükûmeti 1 Mayıs Taksim Meydanı'yla ilgili yanlış karardan geri adım atmaya davet ettiklerine ilişkin açıklaması

29.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Bingöl Milletvekili Zeki Korkutata'nın DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

30.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, barış akademisyenlerinin sekiz yıldır adalet mücadelesi verdiklerine ve Türk üniversiteleri bu hâldeyken Amerika'daki üniversitelere laf söylerken iktidar sahiplerinin biraz daha dikkatli olmaları gerektiğine ilişkin açıklaması

31.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Şırnak Gabar Dağı Pire Tepe mevkinde askerî aracın kontrolden çıkması sonucunda şehit olan 2 askere ve yaralı askerlere ilişkin açıklaması

32.- Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkan Vekili Şahin Tin'in, Komisyon adına şehitlere Allah'tan rahmet, yaralılara da acil şifalar dilediğine ilişkin açıklaması

33.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, şehit olan Jandarma Uzman Çavuş Ensar Enes Ertaş, Jandarma Astsubay Çavuş Mustafa Şen, Tank Astsubay Çavuş Bestami Saydan ile Sözleşmeli Er Rıdvan Gürsoy'a ilişkin açıklaması

34.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, şehit olan askerler Ensar Ertaş ile Mustafa Şen'e ilişkin açıklaması

35.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, Şırnak'ta askerî aracın devrilmesi sonucu hayatını kaybeden şehitlere ve yaralı askerlere ilişkin açıklaması

36.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, en son Şırnak'taki şehitler başta olmak üzere bütün şehitlere ilişkin açıklaması

37.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, askerî aracın devrilmesi sonucu yaşamını yitiren askerlere ilişkin açıklaması

VI.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, şehit olan Sözleşmeli Er Rıdvan Gürsoy'a Başkanlık Divanı olarak Allah'tan rahmet, kederli ailesine başsağlığı ve sabır dilediklerine ilişkin konuşması

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, Divan olarak Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili seçilen Murat Emir ile Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili seçilen Filiz Kılıç'ı tebrik ettiklerine ilişkin konuşması

3.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, Divan olarak şehit askerlere Allah'tan rahmet, yaralı askerlere de acil şifalar dilediklerine ilişkin konuşması

4.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, Divan olarak bugün şehadet şerbetini içen aziz şehitlere Allah'tan rahmet, yaralılara da acil şifalar dilediklerine ilişkin konuşması

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Tezkereler

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türkiye-Azerbaycan Parlamentolar Arası Dostluk Grubu Başkanı İstanbul Milletvekili Şamil Ayrım'ın, Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de "Barış ve Küresel Güvenlik İçin Diyalog, İş Birliği ve Bağlantısallık" konulu 6'ncı Dünya Kültürlerarası Diyalog Forumu'na katılımı hususuna ilişkin tezkeresi (3/865)

2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Numan Kurtulmuş ve beraberindeki heyetin, 10'uncu MİKTA Parlamento Başkanları Toplantısı'na katılımına ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının Küba Halkın Gücü Meclisi Başkanı Esteban Lazo Hernandez'in vaki davetine icabetine ilişkin tezkeresi (3/866)

B) Çeşitli İşler

1.- Başkanlıkça, görüşmeleri izlemek üzere Genel Kurulu teşrif etmiş bulunan And Parlamentosu Parlandino Başkanı Cristina Reyes Hidalgo ve heyete "Hoş geldiniz." denilmesi

C) Önergeler

1.- İzmir Milletvekili Mehmet Salih Uzun ve 2 Milletvekilinin, (2/1525) esas numaralı 5015 Sayılı Petrol Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/47)

VIII.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önergeleri

1.- Saadet Partisi Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin tarafından, şehir hastanelerinde garantiler nedeniyle ortaya çıkan kamu zararının tespit edilmesi, şehir hastanelerine ödenen garanti tutarlarının bütçe üzerinde oluşturduğu yükün ortaya çıkarılması ve neler yapılabileceğinin tespiti amacıyla 30/4/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 30 Nisan 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2.- İYİ Parti Grubunun, İstanbul Milletvekili Ersin Beyaz ve 20 milletvekili tarafından, suç örgütleriyle etkin mücadele edilebilmesi için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 31/1/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 30 Nisan 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, emekçilerin yaşadığı sorunların araştırılması amacıyla 30/4/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 30 Nisan 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

4.- CHP Grubunun, Ankara Milletvekili Okan Konuralp ve arkadaşları tarafından, Türkiye'deki üniversitelerde yaşanan antidemokratik yönetim süreçlerinin üniversitelerin iç işleyişine, öğrencilerin haklarına, eğitim kalitesine ve üniversitelerin özerkliğine etkilerini belirlemek ve çözüm önerileri sunmak amacıyla 30/4/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 30 Nisan 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 102 Milletvekilinin Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1959) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 92) (*)

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti ile Birleşmiş Milletler Arasında Birleşmiş Milletler Kalkınma Eşgüdüm Ofisi Bölgesel Ofisinin İstanbul'da Kurulmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/11) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 83)

X.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, yazılı soru önergelerinin cevaplandırılmalarına ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/11030)

2.- İstanbul Milletvekili Yunus Emre'nin, yazılı soru önergelerinin cevaplandırılmalarına ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/11031)

30 Nisan 2024 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER : Yasin ÖZTÜRK (Denizli), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)

-----0-----

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 76'ncı Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, İstanbul Küçükçekmece'deki parkta İstanbul Büyükşehir Belediyesinin kazdığı ve içi su dolu çukura düşerek hayatını kaybeden 5 yaşındaki Edanur Gezer'in ölümüne sebep olan olay ve sorunları hakkında söz isteyen İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'a aittir.

Sayın Yıldırım, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

1.- İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın, İstanbul Küçükçekmece'deki parkta İstanbul Büyükşehir Belediyesinin kazdığı ve içi su dolu çukura düşerek hayatını kaybeden 5 yaşındaki Edanur Gezer'in ölümüne sebep olan olaya ve sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

ADEM YILDIRIM (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimiz; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada milletin kürsüsünden söz alarak ihmaller zinciri sonucu âdeta bir cinayete kurban gitmiş, dün toprağa verdiğimiz 5 yaşındaki Edanur yavrumuz için söz almış bulunmaktayım.

Olaya baktığımızda, olay aslında çok basit bir olay. Pikniğe giden bir aile, ortada bir park var. Piknik yapan aile parkta güvenli bir şekilde çocuğunu koruyamaz hâlde. Çok basit bir olay, basit bir tedbirle engellenmesi gereken bir kaza maalesef. İstanbul Büyükşehir Belediyesi kazmış olduğu bu çamur çukurunu kapatamamış ve Edanur çocuğumuzu biz burada cinayete kurban vermişiz. Hele olaydan sonra İstanbul Büyükşehir Belediyesinin yapmış olduğu açıklamaya bakıyoruz. Bu açıklama öyle bir açıklama ki özrü kabahatinden büyük cinsinden bir açıklama. İBB açıklamasında "26 Nisan 2024 tarihinde saat 11.30'da devam eden kazı çalışmaları sırasında..." diyor. "Orada piknik yaptığı tespit edilen aile var ve parktaki güvenlik görevlileri aileyi uyarıyor, uyarıya aldırmış etmeyen aile pikniğe devam ediyor ve bunun sonucunda da çocuk vefat ediyor." diyor. Zabıtaya haber verildi;

zabıta geliyor, zabıta çocuğu kurtaramıyor, en sonunda çocuğun dayısı suyun içine girerek çocuğu kurtarıyor. Yine, İBB açıklamasında diyor ki: "7-8 metrelik mesafede." Yani piknik yapılan yer ile çukur arasında 7-8 metrelik mesafe var ve 136 santimlik yükseklik var. Yani her şeyi hesap ediyor, 136 santimi de hesap ediyor ama çocuğun oraya düşeceğini hesap edemeyen bir zihniyetten bahsediyoruz, bir akıldan bahsediyoruz. Peki, ne oluyor? Sonucunda maalesef bu çocuğumuz çukura, CHP'nin açmış olduğu bu çamur çukuruna düşüyor ve vefat ediyor.

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) – Allah Allah, bak sen şu işe ya(!)

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – "CHP'nin açmış olduğu çukur." diyor ya. Ya, sizin açtığınız çukurlar bitmedi bir. Hangi çukur? CHP'nin açtığı çukur yok!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – İstanbul'un can güvenliği yok. Otobüse binenler otobüste kaza yapıyor. Metrobüse binenler metrobüste kaza yapıyor. Metroya binenler metroda takılı kalıyor. Pikniğe gidenler parkta çocuklarını ölü olarak teslim alıyor. CHP'li belediyenin getirmiş olduğu sonuç bu.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – 31 Martta aldın cevabını, hâlâ bu iftiralara devam et! 31 Marta kadar o iftiraları yaptınız, cevabını aldınız!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Biz boşuna demiyoruz "CHP' demek 'çamur' demek, 'çukur' demek, 'çöp' demek." diye. (AK PARTİ sıralarından alkışlar; CHP sıralarından gürültüler, sıra kapaklarına vurmalar)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Çamur sensin, çukur sensin! Çamur sensin, çukur sensin!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Maalesef, bunun bir örneğini Küçükçekmece'de gördük. 5 yaşındaki çocuğu çamura gömdünüz, önce utanın. (CHP sıralarından gürültüler) Tabii, utanmayanlar da var, sizin gibi utanmayanlar da var, üç maymunu oynayanlar var.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Hayatın yalan, hayatın!

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Sen bir eğitim politikalarına bak, çocukları imamlara teslim ettiniz!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Her yere, her şeye açıklama yapıp bu 5 yaşındaki çocuğumuzu öldüren, ölümüne sebebiyet veren İBB Başkanı bir tek kelime etmedi, cenazesine gelmediği gibi bir açıklama dahi yapmadı. (CHP sıralarından gürültüler)

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) – Sen bir takla atsana, takla! Bir takla at, takla!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Peki neredeydi? O, dünyaya " Hamas terör örgütüdür." açıklaması yapıyordu. (CHP sıralarından gürültüler)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Şu iftiradan ne zaman kurtulacaksın ya? Ayıp, ayıp! Bu memleket seni milletvekili yapmış, ayıp!

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) – Takla at, takla!

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Başka konuşacak tek bir kelime bulamadın mı? Milletvekilinin kolundaki saatin kaç para olduğunu söyle.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Yazıklar olsun!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Oysa senin sorumluluğundaki çocuk cinayete kurban gitti, önce sorumluluğuna bak sen, kusura bakma. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Utanmaz adam!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Burada 2 tane çukur var, 2 çukur: Biri CHP'nin açtığı çamur çukuru var...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Çamur sensin, çukur sensin!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – ...bir de buna sessiz kalan lağım çukurları var, onları da görüyoruz, onları da görüyoruz. (CHP sıralarından gürültüler)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Çamur da sensin, çukur da sensin!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Eğer bu olay AK PARTİ'nin sorumluluğunda olan Esenler'de olsaydı, eğer bu olay bir Kur'an kursunda olsaydı...

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) – Bir takla at, takla; çok iyi takla atıyorsunuz!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – ...eğer bu olay bir dershanede, bir okulda olsaydı mesela Esenler Belediyesinde olsaydı...

Siz teleferik olayında üç maymunu oynadınız...

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) – Asansörlerde ölen kimler?

ADEM YILDIRIM (Devamla) – ...Beşiktaş'taki 29 kişinin ölümünde üç maymunu oynadınız, hâlâ üç maymunu oynuyorsunuz!

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) – Asansörlerde ölen çocuklar için ne yaptınız?

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Sizin üç maymunu oynadığınız gibi sizi koruyanlar da maalesef o sosyal medyada lağım çukurları dediğimiz sessizliği oynuyor.

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) – Sen bir takla at, takla, takla atmasını iyi biliyorsunuz!

(CHP sıralarından gürültüler)

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Peki, ne yazıyorlar biliyor musunuz o sosyal medyada? Bu çocuk...

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) – Bir takla atsana, takla, çok iyi takla atıyorsunuz! İşiniz, gücünüz şov; bir takla at!

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) – Asansörde ölenler ne olacak?

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Dinle, dinle!

Ne yazıyor biliyor musun? Size destek veren, size trollük yapan o siteler ne yazıyor biliyor musunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Başkanım, son bir...

BAŞKAN – Sayın Yıldırım, lütfen tamamlayın.

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Size trollük yapan o siteler ne yazmış? Bir dinle ya, önce dinlemesini öğren! (CHP sıralarından gürültüler)

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) – Ya, ne dinleyeceğiz, sen gerçekleri öğren!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Nasıl dinleyelim, sen iftiracısın!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Başkan, önce dinlemesini öğren! Ne diyor biliyor musunuz? O troller, ne diyor sizin destekçiniz? "Ölerek kurtulmuştur." diyor.

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) – Doğru dürüst seçer misin kelimelerini.

ADEM YILDIRIM (Devamla) – "Ülkede herkes üremesin." diyor. "Mangal yapmasaydınız çocuğunuz ölmezdi." diyor. "Ailenin sorumsuzluğu var." diyor.

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) – Sen İliç'teki o toprağın bir hesabını ver bakalım!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Burada bir tek sorumsuz var, o da CHP'li İBB'dir ve yönetimidir, derhâl buradaki sorumlular görevden alınmalıdır.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Bütün o iftiraların cevabını 31 Martta aldın! Bütün iftiraların o cevabını 31 Martta aldın!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Bırak 31 Martı, sen 5 yaşındaki çocuğu koru önce!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Aynı iftiraları attınız, vatandaşlar da cevabını verdi! Azıcık utanma zamanı, utanma zamanı!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Sen 5 yaşındaki çocuğu koruyamayacak kadar acizsin! Bak, geldi, 5 yaşındaki çocuk senin kazdığı çamur çukuruna düştü ve öldü...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – O çamur çukurunu sen kazarsın, biraz ar damarı olur!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – ...sen onun utancını yaşa önce; sen onun utancını yaşamadan olmaz.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Çamur çukurunu sen kazarsın!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Evet, biz burada şuna üzülüyoruz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Başkanım, son...

BAŞKAN – Sayın Yıldırım, uzattım, bir dakika uzattım.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Başkanım, uzatamazsınız, hiç kimseyi uzatmıyorsun, adil davran.

BAŞKAN – Uzattım Sayın Yıldırım, herkese...

Teşekkür ediyorum.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, hatip grubumuza açıkça sataşmıştır, iki dakikalık söz talep ediyorum.

BAŞKAN – Peki, Sayın Emir, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

IV.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın yaptığı gündem dışı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın milletvekilleri, biz böyle bir kazanın olmuş olmasından derin üzüntü duyuyoruz, keşke hiç olmasaydı. Sorumlu bir idare bu durumda hemen soruşturma başlatır ve adalet talep eder; biz bunu yapıyoruz, korkmayın. Ama sizin neler yapmadığınızı söyleyeceğim ben şimdi.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) – Ne yaptınız?

OSMAN GÖKÇEK (Ankara) – Teleferiği anlat.

MURAT EMİR (Devamla) – Silvan'da çukura düşen çocuğu araştırdınız mı? Hayır.

OSMAN GÖKÇEK (Ankara) – Beşiktaş'ta ölen insanları anlat.

MURAT EMİR (Devamla) – Daha, Çorlu'da çocuklarını kaybeden anneler altı yıldır adalet arıyorlar, adaleti bulamıyorlar; mahkeme daha yeni kararı verdi, haberiniz var mı sizin bundan? Aladağ'da yurttan yanan çocuklar için ne yaptınız hatırlıyor musunuz? Peki, siz Gökçek döneminde metro kazısında ölüp de 300 metre arkada cenazesi bulunan vatandaşı hatırlıyor musunuz?

OSMAN GÖKÇEK (Ankara) – İmamoğlu döneminde yürüyen merdivende ölen insanları anlat.

MURAT EMİR (Devamla) – Değerli arkadaşlar, yüreğiniz yetiyorsa, bakın, bir yavrunun ölümü üzerinden siyaset yapmayın; ayıptır, yazıktır, günahıdır.

SEDA GÖREN BÖLÜK (İstanbul) – Ne yapalım, susalım mı? Susalım mı, hatanızı mı söylemeyelim, ne yapalım?

MURAT EMİR (Devamla) – Cesaretiniz var mı? Gelin, kamu idaresinin hizmet kusurundan kaynaklı bütün ölümleri araştıralım, var mısınız? (CHP sıralarından alkışlar) Bütün o yargılama safahatlarının niye on yıl sürdüğünü araştıralım, var mısınız? Gelemezsiniz, gelemezsiniz.

Şimdi -bir fırsat yakaladınız- bir yavrumuz çukura düştü, Allah rahmet eylesin; tabii ki gereğini yapacağız hiç şüphesiz ama "Bunu bir fırsata çevirelim, bundan yararlanalım, bundan siyaset üretelim." diyorsanız başka kapıya...

OSMAN GÖKÇEK (Ankara) – "Fırsat" ne demek? Lafınızı geri alın Murat Bey.

MURAT EMİR (Devamla) – Çünkü iki yüzlüsünüz, çünkü bugüne kadar kılınızı kıpırdatmadınız.

OSMAN GÖKÇEK (Ankara) – "Fırsat" lafınızı geri alın lütfen!

MURAT EMİR (Devamla) – Ama biz İstanbul'da da her yerde de "hodri meydan" diyoruz.

OSMAN GÖKÇEK (Ankara) – Fırsat değildir bu yani.

MURAT EMİR (Devamla) – Veremeyeceğimiz hiçbir hesap yok, rahat olun.

OSMAN GÖKÇEK (Ankara) – "Fırsat" diyemezsin.

MURAT EMİR (Devamla) – Ama gerçekten bu bir vesile olsun sayın vekiller, bundan sonra bu Meclis, bu tip kazaların peşine düşsün, araştırsın, mahkeme safahatını takip etsin...

OSMAN GÖKÇEK (Ankara) – "Fırsat" ne demek yani bu kabul edilebilir bir şey değil.

MURAT EMİR (Devamla) – ...adalet de yerini bulsun; var mısınız, yüreğiniz yetiyor mu? (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Emir.

OSMAN GÖKÇEK (Ankara) – "Fırsat" lafı olmaz yani Sayın Vekilim, fırsat ne demek?

ADEM YILDIRIM (İstanbul) – Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Yıldırım, buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) – Sataşma yok ki.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, bir izin verir misiniz? Ben bir dinleyim bakayım, Sayın Yıldırım ne talep ediyor?

Buyurun.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) – Başkanım "Siz iki yüzlüsünüz." diye sataşma da bulundu.

MURAT EMİR (Ankara) – Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Emir "iki yüzlüsünüz" ifadesi geçti konuşmanızda yani bunun bir sataşma olduğu tartışmadan varestedir.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Bu hakaret değil ki.

MURAT EMİR (Ankara) – Bu, AKP Grubu için en hafif deyim olur Sayın Başkan.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Tabii sizin hepsi çukur da sizin çukurunuz olunca çukur değil, başkalarının çukuru çukur.

BAŞKAN – Sayın Yıldırım, lütfen yeni bir sataşmaya mahal vermeyelim.

Buyurun.

2.- İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın, Ankara Milletvekili Murat Emir'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

ADEM YILDIRIM (İstanbul) – Evet, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; burada 5 yaşındaki bir çocuğumuzun ölümünden bahsediyoruz, buna kalan sessizlikten bahsediyoruz. Bundan önce Beşiktaş Belediyesinde -iddiaları o ki- rüşvet iddiaları yüzünden oradaki denetimsizliği yapan...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Ya, savcı soruşturma yapıyor, ne anlatıyorsun?

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Denetimsizlik sonucu 29 insanımızı biz boğularak kaybettik, işçimizi kaybettik. Emekçilikten bahsediyorsunuz, yarın emekçiler günü, önce oraya sahip çıkalım.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Savcı soruşturma yapıyor. Ne anlatıyorsun, kimi kandırıyorsun sen?

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Ya, bir dinle Başkan, önce bir dinle, dinle!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sen iftira atma, iftira atmamayı öğren!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – 29 insanımız boğularak öldü, senin denetim yapmamandan kaynaklı öldü, önce onu konuşalım. Teleferik kazasını konuşalım.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – İftira atamazsın sen!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Evet, Edanur'u konuşalım, çamur çukuruna düşen 5 yaşındaki çocuğumuzu konuşalım. Eğer iki yüzlü değilseniz bunu konuşalım, önce bunu konuşacağız, ondan sonra geleceğiz.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Ver araştırma önergeni, söyledin ver, araştırma önergeni ver!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Evet, burada kamu idaresi sebebiyle her türlü kazaları, ölümleri, araştırmaya tabii ki varız, sonuna kadar varız. Niye olmayacağız?

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) – Torun Tower'ın hesabını verin.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Boş konuşma, ver araştırma önergeni, ver. Beşiktaş'ı da araştıralım. Boş konuşma, ver araştırma önergeni.

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Burada tabii ki savcılık, mahkemelerimiz, savcılar soruşturmayı yapacak, soruşturmayı yapacak ama Edanur'u biz CHP'nin kazdığı çamur çukurunda maalesef kaybettik.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Çamur çukuru senin hayatın. Senin hayatın çamur çukuru.

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Biz onun soruşturmasının devamını ve onun hakkını sonuna kadar savunacağız, hep birlikte savunalım.

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) – Asansörde ölenleri ne yapacağız, asansörde ölen öğrencileri?

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Karşımda durmayın, beraber savunalım, o çocuk hepimizin çocuğu. 5 yaşındaki çocuğu koruyamayan, çamur çukuruna girmesine engel olamayan bir İBB'den bahsediyoruz.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Ayıptır, ayıptır.

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Metrobüslerin ortasına direk yapan bir İBB'den bahsediyoruz.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Hadi canım, hadi. Cevabını halk verdi, hadi geç yerine.

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Siz neden bahsediyorsunuz acaba?

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan "CHP'nin kazdığı çamur çukuru" diyerek grubumuza sataşmıştır Sayın Hatip.

BAŞKAN – Sayın Emir, buyurun.

3.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

MURAT EMİR (Ankara) – Arkadaşlar, Sayın Başkanın sabrını zorlamak istemiyorum. Sayın Hatip yavaş yavaş bizim olduğumuz noktaya gelecek ama zorlanıyor çünkü onun kulağına üflemişler "çamur çukuru" demişler, iki de bir söylemek zorunda kalıyor. Şimdi, biz, arkadaşlar diyoruz ki: "Her şeyi konuşalım."

MEHMET BAYKAN (Konya) – Buna üfleme gerek yok.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Yerinde üflüyorsun.

MURAT EMİR (Devamla) – Bu ülkede idarenin hizmet kusurundan kaynaklananları -bu belediye olabilir, kamu olabilir- gelin araştıralım, üzerine eğilelim, siyaset olarak ve Meclis olarak yapacağımız bir şey var mı, yok mu bakalım diyoruz. Siz ne diyorsunuz? İsrarla "Bu yavrumuzu konuşalım." diyorsunuz. Sayın Vekil, burası bir hukuk devletiyse bu iş savcılığın işidir.

OSMAN GÖKÇEK (Ankara) – Kimi konuşacağız? İşinize gelince savcılığın.

MURAT EMİR (Devamla) – Bakın, idari soruşturma da var, savcılık da el altmış; biz, bunları burada konuşamayız. Bakın, bunları bilmelisiniz.

OSMAN GÖKÇEK (Ankara) – İşinize gelmediği zaman konuşamayız.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) – Teleferik'in hesabını verin!

MURAT EMİR (Devamla) – Biz, bir tekil olayı burada konuşamayız, o iş savcının işi. Eğer siz mahkemelerde adalet bıraktıysanız, savcı araştırır, soruşturur, kovuşturur, mahkeme olur, o safahatları birlikte takip ederiz ama o 5 yaşındaki yavruyu ısrarla konuşmaya çalışmanızı sadece kuru ve kötü bir siyaset yapmak olarak tanımlıyorum çünkü bunun başka bir açıklaması yok. (CHP sıralarından alkışlar) Ama gerçekten samimiyseniz, gerçekten siz bu işe kafanızı takıyorsanız, gerçekten bir gün kalktınız ve 5 yaşındaki bir yavrumuzun böylesine müessir bir durumda vefat etmesinden rahatsız olduysanız, vicdanlarınız ayağa kalktıysa; bundan önceki o yavruları düşünün, bundan önce yanan yavruları, kaybettiğimiz canlarımızı da düşünün.

Bakın, sizin iktidarınıza sadece 32 bin işçi iş kazasında hayatını kaybetti. Şimdi bunları niye konuşmuyoruz? Bunların hepsini alalım, hepsini konuşalım Türkiye Büyük Millet Meclisi de görevini yapmış olsun.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Emir.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Yıldırım...

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Başkanım, sataşma yok.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) – Başkanım, "Kulağına üflemişler, öyle konuşuyor." dedi, bu bir sataşmadır Başkanım.

BAŞKAN – Evet, Sayın Yıldırım, teşekkür ediyorum.

Burada bir sataşma yok. Bu tartışmayı burada noktalıyorum, onu bir sataşma olarak görmüyorum.

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları (Devam)

2.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Osmaniye ilinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN – Gündem dışı ikinci söz, Osmaniye'nin sorunları hakkında söz isteyen Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'ya aittir.

Sayın Kaya, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

ASU KAYA (Osmaniye) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Osmaniye'nin sorunları üzerine söz aldım. Genel Kurulu ve ekranları başında bizi izleyen halkımızı saygıyla

selamlıyorum. Ama buradan deprem bölgesinin milletvekili olarak da deprem bölgesindeki kayıp çocuklar hakkındaki izahatınızı da merak ediyorum. Torunlarını arayan büyükbabalara ne cevap veriyorsunuz, onu da burada duymak isteriz.

Deprem 2'nci yılındayız, vatandaşlar yıkılan evlerini bekliyorken siz, bu Mecliste altı ay önce afet riski altındaki alanların dönüştürülmesine dair bir kanun geçirdiniz ve bu teklifle dönüşümde "riskli alan" ibaresini kaldırdınız. Kentsel Dönüşüm Başkanlığının rezerv alan ilan etme yetkilerini genişlettiniz. Kentsel dönüşüm yerine rantsal dönüşümün önünü açtınız. Sorunlu yapı stokunun iyileştirilmesi için değil, inadına sorunlu alanlar açmak için çaba sarf ediyorsunuz. Şehirlerin merkezlerindeki rantı yüksek alanları rezerv alan ilan edip kamulaştırıyorsunuz. Bireysel mülkiyet hakkını, metrekare hakkını da ellerinden alarak aleni ihlal ediyorsunuz. Depremde halk, sizin bu ülkenin başına musallat ettiğiniz 5'li çetenin haklarını gasbetmesinden korkuyor. Soruyorum: Nasıl oluyor da vatandaşın boş arsaları, az hasarlı binalar, Bakanlıkça orta hasarlı ilan edilen ve tüm izinleri alınarak yapılan evler rezerv alana dâhil edilebiliyor? Deprem bölgesinin rezerv alan planlamasını hangi nesnel ve teknik veriye göre yapıyorsunuz? Ayrıca, depremden beş ay sonra mücbir hâlin dışına çıkardığınız Osmaniye nasıl oluyor da konu rezerv alan olunca hatırlanıyor? Halk değil rant sevdası aklımıza geliyor tabii. Bütün bu yapılanlardan ne kamu ne de halkın yararı var; peki, bunun kime yararı var? Aylardır depremezelerin gözü yaşlı, Osmaniye'nin emeklisi soruyor: "Dışimden tırnağımdan artırıp ev yaptım, güçlendirdim, şimdi 'Evimi yıkacağınızı.' söylüyorsunuz. Peki, ben 10 bin TL aylıkla nasıl alacağım?" Yetim maaşıyla geçinenler var, nasıl alacaklar bu evleri? Devletin görevi, vatandaşı bu soruyla baş başa bırakmak değil, vatandaşın malının garantörü olmaktır. Hâlihazırda deprem bölgesinde bir barınma krizi var, siz yeni krizler yaratma derindesiniz, milletin uyularını kaçırdınız, huzur bırakmadınız. Osmaniye'de ekonominin can damarı olan ve deprem sonrası kentin girişindeki konteynerlere mahkûm ettiğiniz depremden çarşı esnafı henüz tek bir somut cümle duymadı, neyi bekliyorsunuz? Biz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak, Sayın Genel Başkanımızın da belirttiği üzere tüm deprem bölgesinin rezerv alanlarının takipçisi olacağız, vatandaşlarımızın mülkiyet hakkına zarar gelmemesi için sonuna kadar mücadele edeceğiz, halkı huzursuz eden, halkını değil rantını gözeten bu anlayışı biz bitireceğiz.

Sayın Bakan Özhasenk'iye sesleniyorum: Sizi önce vatandaşlarımıza resmî, bilgilendirici açıklama yapmaya, sonra da bilimin ışığında kentlerin yüz yıllık ihtiyaçlarını karşılayacak kentsel dönüşüm planlarını ortaya koymaya davet ediyorum.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kaya.

Gündem dışı üçüncü söz, Van'da yerel yönetimlerin karşı karşıya kaldığı borç krizi iddiaları hakkında söz isteyen Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyigit'e aittir.

Sayın Kaçmaz Sayyigit, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

3.- Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyigit'in, Van'da yerel yönetimlerin karşı karşıya kaldığı borç krizine ilişkin gündem dışı konuşması

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) – Ekranları başında bizleri izleyen halklarımızı ve cezaevinde tutsak edilen tüm yoldaşlarımızı saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Yarın, 1 Mayıs işçinin ve emekçinin bayramı, emeğin mücadelesinde her zaman onların yanında olduğumuzu belirtiyor, Emek ve Dayanışma Günü'nü şimdiden kutluyorum.

31 Mart yerel seçimlerinin üzerinden bir ay geçti, halklar tercihini yaptı, herkese bir ayna tuttu. Bu sebeple, seçimin etkilerinin daha çok konuşulacağı da ortada çünkü siyasi iktidara da arkasında hizalanan muhalefete de çok açık bir mesaj verildi: Halkın tüm emeğini silaha harcayan, Kürt sorununda diyalogu görmeyen, emekçinin haklarını vermeyen, topluma sırça köşklere bakan, yoksulluğu ve yoksunluğu derinleştiren politikalar çökmüştür. AKP iktidarı bunu görmek istemedi çünkü devlet imkânlarına güveniyordu ama halklar "Devlet gücü sendeyse mühür bende." dedi. Buna rağmen, AKP'nin Kürt coğrafyasında hile ve oyunları hız kesmemiştir. Kars, Bitlis ve Şırnak'ta yapılanlara halkımızla birlikte şahitlik ettik. Bizim olanı bir gün mutlaka alarak talan ve yağmanıza son vereceğiz.

Bakın, Van halkı sekiz yıldır kendisine biçilen kayyum elbisesini "Bir daha asla." diyerek yırtmıştır çünkü Van'ın tüm ekonomik birikimi, halkımızın emeği kayyum eliyle çarçur edildi. Van'da bir zümre oluşturuldu, bir oligark takımı kuruldu. Yurttaşlar buna itiraz etmesin diye de kesintisiz bir şekilde gösteri ve yürüyüş gibi demokratik haklar Valilik tarafından yasaklandı. Kayyumlar haksız, hukuksuz olunca kentimizde Anayasa 34'ü ilga etmek de zor olmuyor hâliyle. Halkımız sokaklardan seslendi, bizler buradan anlattık ama Van halkını yok saydınız, hak ve hukuk tanımadınız. Tam da bu sebeple halkımız Van'da 14'te 14'lük bir mesajı size verdi. Van'da halkımız kendisine ait olana sahip çıkmıştır, kent hakkını ortadan kaldıran kayyumları açık ve net bir şekilde reddetmiştir. Seçim sonrası irade gasbı girişimi ise yüz binlerin iradesine çarpmıştır, gülen yüzlü çocukların bakışlarıyla boşa çıkarılmıştır. Dolayısıyla, siyasi iktidarın halkın iradesine kayıtsız şartsız saygı duyması ve artık bakış açısını değiştirmesi elzemdir çünkü belediye eş başkanlarımızın önünde yaratılan ekonomik ve sosyal tahribati bertaraf etmek gibi ciddi bir görev var. Kayyumların çökerttiği belediyeler ancak halkla el ele verilerek yeniden ayağa kaldırılabilir.

Değerli milletvekilleri, kayyum mantığını anlamak istiyorsanız bırakın ekonomik enkaza bakmanız yeterli olacaktır çünkü AKP'nin sığındığı bahaneler hikâye ama Vanlının beytülmalını soymak şahane. Bakın, bizler 2019'da Van Büyükşehir Belediyesini aldığımız zaman borcu 1 milyar 400 milyondur, şu an tamı tamına 8 milyar 500 milyon borcu var. Bu kadar para harcadığına göre Van'ın kronik sorunları çözülmeliydi değil mi sizce? Ama maalesef paralar uçup gitmiş, Van yerinde saymış. Bakın, tek başına VASKİ'nin borcu 2 milyar 418 milyon lira ama halkın kesintisiz bir şekilde temiz içme suyuna erişimi maalesef söz konusu değil. İnsanlar hizmet talep ederken kayyum denetimindeki VASKİ, yoksul Van halkını icraya verdi. Aynı şekilde, İpekyolu'nda da bir soygun, bir talan mevcut çünkü kayyumdan geriye kalan borç 1 milyar 123 milyon lira olarak kayıtlara geçmiş durumda.

Kayyum borcu normal bir borç değil elbette, Sayıştay raporları da sıklıkla birçok usulsüzlük ve yolsuzluk yapıldığına dair bulgulara yer verdi, kanuna aykırı işçi istihdamı, adrese teslim ihale süreçleri, belediye kaynaklarının amacı dışında kullanılması ve benzeri uygulamalara çokça vurgu yapıldı bu raporlarda. 31 Mart yerel seçimleri yaklaştıkça da mülkiyeti Van Büyükşehir Belediyesine ait birçok taşınmaz satılığa çıkarılmış, başka kurumlara devredilmek istenmiştir.

Bakın, Edremit, Tuşba ve Çaldıran ilçelerimiz 2019 yılında KHK'li olduğumuz gerekçesiyle bize verilmedi, kayyumun farklı bir versiyonuyla gasbedilip AKP'li adaylara verilmişti, onlar da kasayı boşalttılar, yüzlerce milyon borçlu belediyeler bıraktılar. Yetmedi, Edremit ve Tuşba ilçelerimizde taşınmazlar satıldı, belediyeye ait mülkler devredildi; buna rağmen dudak uçuklatan borçlar kapatılamadı. Dolayısıyla yalanlar, dedikodular için değil, halkın parasının çalındığı, kamunun zarara uğratıldığı bu tarihî soygun için müfettiş görevlendirin.

Sonuç olarak, Van halkı partimizin üçüncü yol siyasetine sahip çıkmıştır. DEM PARTİ olarak tarihî sorumluluğumuzun farkındayız. Kayyumların bıraktığı enkaza rağmen tüm belediye eş başkanlarımız halkımızla birlikte çalışacak ve hizmet üretecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kaçmaz Sayyigit, lütfen tamamlayın.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYIĞİT (Devamla) – Hep birlikte ana dilimize, kültürümüze ve doğamıza sahip çıkacağız; belediyelerimizde kadınlar, gençler, engelliler, çocuklar için en doğru politikaları üretip her türlü sosyal imkânları sağlayacağız çünkü Van ve ilçelerinin artık kaybedeceği bir beş yıl daha maalesef yok.

Sözlerimi bitirirken onurlu Edremit, Tuşba, İpekyolu, Başkale, Gürpınar, Çatak, Özalp, Saray, Muradiye, Çaldıran, Gevaş ve Bahçesaray halkına sonsuz teşekkür ediyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kaçmaz Sayyığıt, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

İlk söz Diyarbakır Milletvekili Suna Kepolu Ataman'a aittir.

Sayın Ataman, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Diyarbakır Milletvekili Suna Kepolu Ataman'ın, ilk turistik seferine 19 Nisanda başlayan Mezopotamya treninin Diyarbakır'a katkısına ilişkin açıklaması

SUNA KEPOLU ATAMAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Asırlardır medeniyetimizin sembol şehri, irfan ve kültür merkezi olan Diyarbakır'da AK PARTİ olarak yirmi bir yıldır yürüttüğümüz eser ve hizmet siyasetiyle 265 milyar lirayı aşkın yatırım gerçekleştirildi. Bu kapsamda, 19 Nisan itibarıyla başlatılan Mezopotamya turistik seferleriyle Ankara'dan hareket eden tren Kayseri, Malatya, Elâzığ'da mola verdikten sonra Diyarbakır'a ulaştı ve ilk seferini tamamlamış oldu. Diyarbakır'ın tarihî ve kültürel mirasının, coğrafi işaret tescilli lezzetlerinin keşfedilebileceği unutulmaz bir seyahat deneyimi sunan bu seferler, şehrimizin turizm potansiyelini zirveye taşıyacak, tanıtım ve markalaşma hedeflerine katkıda bulunacaktır. Bu vesileyle, başta Ulaştırma ve Altyapı Bakanımız olmak üzere bütün paydaşlarımıza teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Ankara Milletvekili Zehranur Aydemir...

2.- Ankara Milletvekili Zehranur Aydemir'in, Küçükçekmece'de 5 yaşındaki Edanur Gezer'in İBB tarafından kazılan su dolu çukura düşerek hayatını kaybetmesine ilişkin açıklaması

ZEHRANUR AYDEMİR (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geçtiğimiz günlerde Küçükçekmece'de 5 yaşındaki Edanur Gezer İBB tarafından kazılan su dolu çukura düşerek hayatını kaybetti. CHP'li İstanbul Büyükşehir Belediyesi iş bilmezlik yüzünden bir canın ölümüne sebep oldu ancak CHP'li İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu da CHP yönetimi de konu hakkında henüz bir açıklama yapmadı. Sayın Özgür Özel Edirne'de yaşanan tren kazasının duruşmasını izlemek için geçtiğimiz günlerde Çorlu'ya gitmişti. Tren kazasına hassasiyet gösteren Sayın Özel, Küçükçekmece'deki elim olay hakkında ne yazık ki bir açıklama yapmadı. Bu da Özgür Özel'in CHP'li belediyelerde yaşanan ihmallere göz yumduğunu ve acıları siyaset malzemesi hâline getirdiğini gösteriyor. İhmal kimin sebep olduğuna bakılmaksızın hep birlikte aynı tepkiyi verebilmemiz gerekir ki hakkaniyetli olalım. Umarım, en kısa zamanda bir çocuğun hayatına mal olan iş bilmezliğin sorumluları hak ettikleri cezaları alır diyor, kardeşimize Allah'tan rahmet, ailesine başsağlığı diliyorum.

BAŞKAN - İstanbul Milletvekili Halit Yerebakan...

3.- İstanbul Milletvekili Halit Yerebakan'ın, internetin ve sosyal medya platformlarının âdeta çift taraflı birer kılıç gibi olduklarına ilişkin açıklaması

HALİT YEREBAKAN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tam otuz yıl önce bugün, internet insanlığın evrensel bilgi hazinesine açıldı ve her şey değişti. Teknolojinin hızlı gelişimiyle birlikte internet ve sosyal medya platformları âdeta çift taraflı kılıç gibi oldular. Bilgiye erişimimizi artırırken aynı zamanda manipülatif içeriklerin ve yanıltıcı bilgilerin hızla yayılmasına olanak tanıyorlar. Bu manipülatif içerikler masumiyetin ve gerçeğin arasına karabulutlar yerleştirmektedir ve demokratik değerlerimiz bu karanlık bulutların yağmurlarında erozyona uğramakta ve gelecek nesillere sağlam bir miras bırakmamızı tehdit etmektedir. Kişisel bilgi balonlarımızın içinde varsayımlarımız ve ön yargılarımız sorgulanmıyor, aksine güçlendiriliyor, farklı görüşlere karşı duvarlar örüyoruz, bu da mevcut bölünmeleri derinleştirmektedir. Bu nedenle, demokrasiyi korumak ve dezenformasyonla mücadele etmek hepimiz için bugünün en acil ve kutsal görevlerindendir. Unutmayalım ki gerçekleri savunmak, bilginin ışığında aydınlığa doğru ilerlemektir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Muş Milletvekili Sümeyye Boz...

4.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, Makbule Sevinç davasına ilişkin açıklaması

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Muş'ta yaşanan Makbule Sevinç davası kadın cinayetlerine karşı adaletsizliği bir kez daha gözler önüne seriyor. Necat Sevinç'in evli olduğu Makbule'yi öldürdüğü olayda mahkemenin ilk verdiği müebbet hapis cezası Van Bölge Adliye Mahkemesi tarafından bozuldu. Ancak bu karar, kadın cinayetleri açısından adaletin yetersizliğini açıkça gözler önüne sermektedir. Davanın kasten öldürme olarak değil, ağırlaştırılmış yaralama olarak değerlendirilmesi kabul edilemez. Kadınların yaşam hakkını korumak için adaletin tesis edilmesine yönelik çabalarımızı sürdürmeliyiz.

Tüm kadın örgütlerini toplumsal eşitlik ve adalet için 15 Mayıs'ta görülecek davanın izlenmesi ve hak mücadelesinin desteklenmesi için dayanışmaya davet ediyoruz. Anne Adile Güler'in çabalarını da buradan selamlıyoruz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Tokat Milletvekili Cüneyt Aldemir...

5.- Tokat Milletvekili Cüneyt Aldemir'in, 18 Nisanda Tokat'ın Sulusaray ilçesinde meydana gelen 4,7 ve 5,6 şiddetindeki depremler sonrası yapılan çalışmalara ilişkin açıklaması

CÜNEYT ALDEMİR (Tokat) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 18 Nisanda Tokat'ımızın Sulusaray ilçesinde meydana gelen 4,7 ve 5,6 şiddetindeki depremler bizi derinden etkilemiştir. Afetten etkilenen 3 ilçe, 1 belde ve 30 köyümüzde AFAD'ın koordinasyonunda çalışmalarımıza hızla başladık. Hasar tespit çalışmalarımız sonucunda 349 bina ağır hasarlı ve yaklaşık 4 bin bina ise az hasarlı olarak belirlenmiştir. Vatandaşlarımızın ihtiyaçlarını karşılamak üzere 1.697 çadır, 37 konteyner, 5.185 battaniye, 230 ısıtıcı, 500 yatak ve mobil mutfaklar ile gıda yardımları sağladık. Hayvanlar için ise 54 çadır kuruldu.

Devletimiz Tokat'ta kentsel dönüşümü öncelikli çalışmaları arasına almıştır. Bu doğrultuda şehrimizde önemli adımlar attık ve çalışmalarımızı hızlandırmaya devam edeceğiz.

Bir yıl önce eski havalimanımızı lojistik merkez olarak kullanılmak üzere AFAD'a tahsis etme çalışmalarına başladık. Bu durum afet hazırlıkları için önemli bir adım olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Adana Milletvekili Ayhan Barut...

6.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, 31 Mart seçimleri sonrasında Adana'nın Aladağ ve Karataş Belediyelerinde AFAD'ın hibe ettiği iş kamyonlarını geri çekmesine ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) – Sayın Başkan, halkımızın desteğiyle 31 Mart seçimlerinde çoğu yerde belediyeleri kazandık. Halkımızın seçimde net olarak sarı kart gösterdiği AKP iktidarı ve yandaş medyası genel seçimde de kırmızı kart görmekten

kaçmaya çalışıyor. Bunu da halkın mesajını doğru okuyarak değil, yalan yanlış algı operasyonları ve hazımsızlıklarıyla yapmaya çalışıyorlar.

Halkımızın büyük teveccühüyle Adana'da Aladağ Belediyesi AKP'den CHP'ye geçti. Bu sonucun ardından AFAD'ın belediyeye dokuz yıl önce hibe ettiği 3 iş kamyonunu geri çektiler. AFAD aynı şeyi Karataş Belediyesi için de yaptı, halka hizmet götürmek için hibe edilen iş kamyonlarını geri çektiler.

İntikam hırsıyla belediyelerimizi değil, halkımızı cezalandıranlar ilk seçimde sandıkta yine tokadı yiyecekler. Yanlışta "Dur!" deyin.

BAŞKAN – Uşak Milletvekili İsmail Güneş...

7.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, yeni seçilen CHP'li Uşak Belediye Başkanının Önder Derneğinin kullandığı binayla ilgili uygulamasına ilişkin açıklaması

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Uşak halkımız 31 Mart yerel seçimlerinde tercihini Cumhuriyet Halk Partisinden yana kullandı; hayırlı uğurlu olmasını dilerim fakat üzücü olan şudur: Daha önceki Başkan döneminde belediyenin bir mülkünün kullanılması için Önder Derneğiyle sözleşme imzalanmıştır. Sözleşme süresi dolmamasına rağmen, yeni seçilen CHP'li Uşak Belediye Başkanı Önder Derneğinin kullandığı bu binayla ilgili sözleşmeyi feshetmek isteyebilir, buna saygı duyarız. Esas garip olan şey Başkan daha seçilir seçilmez Önder Derneği yetkililerine hiçbir şey söylemeden, onlara haber vermeden bunların kullandığı mülkiyetin kilidini çilingirci vasıtasıyla açtırır, haneye tecavüz eder ve buranın kilidini değiştirir. Seçilmeden önce "hak, hukuk, adalet" diyen CHP'li Belediye Başkanının uygulamasına bakılınca ancak derebeyliklerde görülebilecek uygulamalar yaptığını görmekteyiz. Demek ki hak, hukuk, adalet seçimlere kadarmış diyoruz. Bu uygulamayı nefretle kınadığımı ifade etmek istiyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Kütahya Milletvekili Mehmet Demir...

8.- Kütahya Milletvekili Mehmet Demir'in, şehit olan Rıdvan Gürsoy'a ve 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü'ne ilişkin açıklaması

MEHMET DEMİR (Kütahya) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Rıdvan Gürsoy Kocaeli Gölçük Donanma Komutanlığında geçirmiş olduğu kaza sonucu hastanede yatarken bugün şehit düşmüştür. Şehidimize Allah'tan rahmet, kederli ailesine ve yakınlarına başsağlığı diliyorum.

Yarın 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü. Tüm işçilerimizin ve milletimizin 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü'nü kutluyorum. Ülkemizde ilk kez AK PARTİ Hükûmetinin attığı adımlarla resmî tatil olarak ilan edilen 1 Mayıs artık çatışma ve kavganın değil, barış ve kardeşliğin, emek ve dayanışmanın bayramı olarak kutlanmaktadır. Türkiye, son yıllarda hak ettiği hak ve özgürlüklerini genişlettikçe, demokrasisini güçlendirdikçe 1 Mayıslar artık insanları tedirgin eden değil, toplum olarak hep birlikte bayram havasında kutlayacağımız günler olmuştur. Bu duygu ve düşüncelerle tüm milletimizin ve işçilerimizin 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü'nü kutluyorum.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN – Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül...

9.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, üreticilerin sulama birliklerine kayyum atayan AKP iktidarının çiftçiye bitirdiğine ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Ekmeğini topraktan kazanan çiftçilerimiz iktidarın kötü tarım politikaları yüzünden zor durumda. Üreticilerin sulama birliklerine kayyum atayan AKP iktidarı çiftçiye bitirdi. Çine ilçemiz Yolboyu Mahallemizde geçen yıl 45 liraya aldıkları artezyenlerden bu sene dekar başına 290 TL almak, kanal şebeke cazibe suyundan 590 TL almak kabul edilemez. Mazotun 45 lira, gübrenin 800 lira olmasının AKP iktidarının çiftçinin sırtında bir kambur olduğunu gösteriyor. Bunun somut örneği ise memleketim Aydın'da bulunan Koçarlı Adnan Menderes Sulama Birliğinin hizmet karşılığı olmadığı hâlde artezyenlerden dekar başına 290 TL yer altı sondaj suyu kullanım ücreti almasıdır; üstelik geçen seneden bu yana fiyatları neredeyse 5 kat artmış durumda. Çiftçilerimizin "Çiftçi rezil durumda, çiftçinin delik cebinden elinizi çekin artık!" haykırıları asla duyulmuyor. Buradan iktidara sesleniyorum: Üreticiler ve çiftçiler köleniz değildir. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyigit...

10.- Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyigit'in, 1 Mayıs'a ilişkin açıklaması

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) – 8 Mart coşkusuyla Nevroz ateşinin etrafında buluştuk; yarın Nevroz'dan aldığımız ilhamla 1 Mayıs halayını tutacağız, zenginler ile yoksullar arasındaki uçuruma bir daha isyan edeceğiz. Her yıl binlerce işçinin iş cinayetlerinde katledilmesine alışmayacağız, sendikal mücadeleyi büyütenleri, fabrikalardaki grevdeki işçileri selamlayacağız çünkü 1 Mayıs haksızlığa ve yoksulluğa karşı çıkma günüdür, 1 Mayıs işçi sınıfı ve yoksul halkların emeğin sömürsüne ve soygun düzenine güçlü bir şekilde "Artık yeter!" diyeceği bir gündür. Bu sebeple Batman'dan İzmir'e, Van'dan Ankara'ya, Amed'den Taksim'e omuz omuza olacağız. Taksim Meydanı'nı emekçiye kapatmak bir halk düşmanlığıdır çünkü Taksim emekçi milyonların hafızasıdır.

Emek ve Dayanışma Bayramı kutlu olsun. "...(*) (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur...

11.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, iktidarın Hatay'ı duymadığına ilişkin açıklaması

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

6 Şubat depremlerinde Hatay'da "Sesimizi duyan var mı?" diye bağırdık, iktidar duymadı. Şimdi de Hatay'da taş ocakları uğruna bilinçsiz dinamit patlatılıyor, doğa talan ediliyor; su kaynakları gözünü kaybediyor, dağdan kayalar insanların bahçelerine yuvarlanıyor. Patlama yapılan yerlerde insanların bilgisi yok; tedirginlik var, panik var. Dursunlu Mahallesi'nin halkı ayakta, yine iktidar duymuyor.

Hatay'da her yer haşere dolu, uyuz hastalığı var, geçmeyen kaşıntılar var, konteynerlerde huzursuzluk var, yine iktidar duymuyor. Hatay'da rezerv alanlarında belirsizlik var, yine iktidar duymuyor. Hatay'da toz var, astım var, sesimizi duyan yok. Belirsizlik var, çaresizlik var, rant var, hukuksuzluk var; bu iktidar da vicdan yok, merhamet yok ama ıstakoz var.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz...

12.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi tarafından Sezai Karakoç'un adını taşıyan kültür merkezinin adının "ÇandAmed" olarak değiştirilmek istenmesine ilişkin açıklaması

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

"Ülkedeki kuşlardan ne haber vardır

Mezarlardan bile yükselen bir bahar vardır

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Aşk celladından ne çıkar mademki yâr vardır
Yoktan da vardan da ötede bir var vardır
Hep suç bende değil beni yakıp yıkan bir nazar vardır
O şarkıya özenip söylenecek mısralar vardır
Sakin kader deme kaderin üstünde bir kader vardır
Ne yapsalar boş göklerden gelen bir karar vardır
Gün batsa ne olur geceyi onaran bir mimar vardır.”

Evet, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi tarafından Sezai Karakoç'un adını taşıyan kültür merkezinin adının "ÇandAmed" olarak değiştirilmek istenilmesi, Türkiye'ye mal olmuş Diyarbakırlı şair, edip, mütefekkir ve dindar bir Kürt şahsiyete karşı yapılacak büyük bir vefasızlık olur. Diyarbakır halkının kalbini inciten bu teşebbüsten bir an önce vazgeçilmesini temenni ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız...

13.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, sağlık çalışanlarının sorunlarına ve 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Bayramı'na ilişkin açıklaması

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Sayın Başkan, sağlık çalışanları pandemi döneminde hayatlarını riske atarak özveriyle çalıştılar ve çalışmaya devam ediyorlar; buna rağmen sürekli şiddet görüyorlar, tehdit ediliyorlar. Hiçbir sağlık çalışanı daha fazla zarar görmeyen ve çok geç olmadan Sağlıkta Şiddet Yasası'nı yeniden Meclise getirelim. Doktorlarımızın ve sağlık çalışanlarımızın can güvenliğinin yanında, sosyal ve özlük haklarını da güvenceye alalım.

"Bu ülkede artık taşeron olmayacak." dediniz. Belediye şirket işçileri, KİT'lerdeki şoförler gibi birçok sağlık çalışanı da taşeron olarak geçici statüde görev yapıyor. Sağlık çalışanlarının emekleri sömürülüyor, taşeron ve geçici statüde çalışan sağlık çalışanları kadrolu çalışanlara göre daha düşük ücret alıyor ve sosyal haklardan mahrum kalıyorlar. Aile sağlığı merkezi grup elemanları ve kapsam dışı sağlık çalışanları kadroya geçirilmeli, ASM grup elemanları 1 Mayıs İşçi Bayramı öncesinde Sağlık Bakanlığından müjdeli haber bekliyor.

Emek ve Dayanışma Bayramı'nız kutlu olsun. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı...

14.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, emekçilerin her geçen gün kazanılmış haklarını kaybettiklerine ve 1 Mayıs İşçi Bayramı'na ilişkin açıklaması

SERKAN SARI (Balıkesir) – Sayın Başkan, 1 Mayıs, işçinin, emekçinin birlik, mücadele ve dayanışma günüdür. Bu anlamlı günde birlik ve dayanışma içinde olmanın önemini bir kez daha vurguluyoruz. Ancak bugün işçilerimiz ne yazık ki en temel haklarını dahi talep edebilecekleri siyasi ve hukuki bir sistem bulamıyorlar. İş yeri güvenliği, sağlıklı çalışma koşulları, örgütlenme ve grev gibi temel hakları bile gasbedilmiş durumda. AKP iktidarı döneminde kölelik düzeni, taşeron işçilik sistemi 5 kat artmış durumda. Emekçilerimiz her geçen gün kazanılmış haklarını kaybediyor, enflasyon altında fakirleşiyor; iktidar tasarrufu emekçilerimizden yapıyor. Ekmek artık hastanın ağzında. İnsanların insanca yaşayacağı, çalışacağı ve emeğinin karşılığını alacağı bir toplumun inşası ancak CHP iktidarıyla mümkün olacaktır.

Bu vesileyle, 1977 yılında Taksim'de katledilen 37 insanımızı bir kez daha saygıyla anıyorum. 1 Mayıs İşçi Bayramı'nı kutluyorum. Taksim'de olmak işçi ve emekçinin hakkıdır. AKP iktidarına sesleniyorum...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya...

15.- İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya'nın, eczacılara yeşil pasaport hakkının tanınması gerektiğine ilişkin açıklaması

MUSTAFA KAYA (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sağlık sisteminin çok önemli bir ayağı olan birinci basamak sağlık hizmeti sunucusu olarak sorumluluk üstlenen eczacılara hem dünya üzerindeki uygulamaları takip etmek, sektördeki gelişmelere vâkıf olmak hem de yurt dışında gerçekleştirilen çalışma ve eğitimlere katılımlarda kolaylık olabilmesi için 2020 yılı itibarıyla İçişleri Bakanlığınca avukatlara sağlandığı gibi, Türk Eczacıları Birliği kayıtlarında on beş yıl ve üzeri kıdemli bulunan eczacılara da yeşil pasaport hakkı tanınmalıdır diyor, bu durumun eczacılık müessesesinin güçlenmesine katkı sağlayacağına inanıyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar...

16.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in kamuda tasarrufla ilgili açıklamasına ilişkin açıklaması

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) – Sayın Başkan, Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, 8'incisi açıklanacak ve öncekilerin uygulanmadığı kamuda tasarrufun temmuz ayından itibaren güçlü bir şekilde devreye gireceğini söyledi. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan "İtibardan tasarruf edilmez." diyerek defalarca halktan fedakârlık istedi. Tasarruf konusunda ciddiyetini göstermek isteyen Hükümet, kanun teklifi hazırlığında olduğunu açıklamasına rağmen 115 bin kamu aracının sadece 500 adedini satışa çıkardı. Saray tarafından 2024 Ocak-Mart döneminde altmış saniye içinde 1 asgari ücret, otuz beş saniyede 1 en düşük emekli aylığı harlandı. Bu üç aylık dönemde 130.630 asgari ücret, 222.100 en düşük emekli aylığı harlandı. Esas sorulması gereken soru "Saray harcamaları bu kanun kapsamına alınacak mı?" sorusudur. Tasarruf, saraydan başlasın da görelim.

BAŞKAN – Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez...

17.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, Tahir Elçi cinayetinin faili meçhul olarak kalmasına asla izin vermeyeceklerine ilişkin açıklaması

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) – Tahir Elçi, 28 Kasım 2015 tarihinde Amed'de, Dört Ayaklı Minare'nin önünde, Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığının şu an beraat talep ettiği failer tarafından katledildi. Bu acı hakikati hiçbir siyasi otorite, hiçbir hükümet ve hiçbir mahkeme kararı asla ama asla değiştiremeyecek; Tahir Elçi'nin katilleri açık deliller, kamera kayıtları ve dava sürecinde gerçekleşen onca hukuksuzluğa rağmen aklanamayacak. Akıllara iyice kazınsın ki Tahir Elçi suikastı cezasız kalmayacak. Tahir Elçi'nin yoldaşları ve onun adını alan binlerce çocuk onun bizlere bıraktığı hak mücadelesini yerde bırakmayacak. Tahir Elçi cinayeti asla ama asla faili meçhul kalmayacak, buna izin vermeyeceğiz.

BAŞKAN – Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven...

18.- Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven'in, Afyonkarahisar Belediye Başkanının nepotizme erken başladığına ilişkin açıklaması

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

31 Mart seçimleri sonrasında CHP belediyeleri nepotizmin zirvesini yaşamaktadır. CHP belediyelerinde -adam kayırmak- liyakat ve ehliyet bakmaksızın başkanın eşi, evladı, dayısı, amcası, kuzeni, hatta terörist kardeşi özel kalem müdürü veya daire başkanı olarak atanmaktadır. Seçim bölgem Afyonkarahisar'da "DEM Partililer belediyeye giremez." diyen;

cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Paşa'ya ve millî birlik ve bütünlüğümüzün teminatı Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a hakaret eden, bayrağımızı kaldıran, İstiklal Marşı'mızı okutmayan DEM Partililere karşı söz söyleyemeyen Belediye Başkanı nepotizme erken başlamış ve bütün belediye çalışanlarının yerlerini değiştirerek adam kayırmacılık yapmıştır. Bu sefer, DEM'lilere laf edemeyen Belediye Başkanı STK'lerin dizaynına girmiş olup hâlen bir yıl seçim süresi bulunan Afyonkarahisar Muhtarlar Derneği Başkanına "Seni istemiyorum." diyerek istifasını istemiş, onun yerine de kendi görüşüne sahip bir muhtar başkan yapmak istediği halk içinde konuşulmaktadır.

Değerli Belediye Başkanı, siz burada yüzde 50 oyla seçilirken bu muhtar yüzde 100 oyla, tüm muhtarların oy birliğiyle seçilmiştir. "Seçimle gelen seçimle gider." kuralı gereği...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan... Sayın Başkan...

BAŞKAN – Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap...

19.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, şehit olan Rıdvan Gürsoy'a ve Kütahya Şehir Hastanesinde müteahhit elemanı olarak çalışan yüzlerce personelin yaklaşık üç aydır maaş alamadığına ilişkin açıklaması

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Gölcük Donanma Komutanlığında geçirdiği kaza sonucu 2022 yılından beri hastanede yatmakta olan ve bugün vefat eden hemşehrim Rıdvan Gürsoy'a Allah'tan rahmet, hemşehrilerime başsağlığı diliyorum.

Sayın Başkan, 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü'nün olduğu bugünde maalesef Kütahya Şehir Hastanesinde müteahhit elemanı olarak çalışan emekçiler, işçiler, temizlik görevlileri, yüzlerce personel yaklaşık üç aydır maaş alamıyorlar. Emek ve Dayanışma Günü'nde, bugün maaşlarının derhâl yatırılması gerekiyor. Şu anda evlerine ekmek götüremiyorlar, borç içindeler ve şehir hastanelerinde, sizin hani taşeronla vermiş olduğunuz, peşkeş çektiğiniz şehir hastanelerinde üç aydır maaş alamıyorlar. Kirasını ödüyorsunuz, şahısların tüm parasını ödüyorsunuz; enflasyona göre, kur farkına göre ödüyorsunuz müteahhide ama işçilere ödeme yapmıyorsunuz.

BAŞKAN – Mersin Milletvekili Faruk Dinç...

20.- Mersin Milletvekili Faruk Dinç'in, Millî Eğitim Bakanlığının kamuoyuyla paylaştığı Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne ilişkin açıklaması

FARUK DİNÇ (Mersin) – Bismillahirrahmanirrahim.

Millî Eğitim Bakanlığı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli müfredat programını kamuoyuyla paylaştı. Oluşturulacak müfredat nesillerimiz için hayati önem taşımaktadır. Şimdiye kadar uygulanan Batı menşeli müfredat programları neslimizi kadim değerlerinden uzaklaştırmış, inancına, kültürüne ve değerlerine yabancılaştırmıştır. Bu anlayış Batı uygarlığı karşısında aşağılık kompleksine düşürmüş, öğrenilmiş çaresizlik yaşayan nesiller yetişmesine sebep olmuştur. Birçok Batı ülkesi bizim ülkemizden daha zor şartlara sahip olmasına rağmen birçok gencimiz ülkemizi terk etmeye başlamıştır, asıl beka meselesi budur. HÜDA PAR olarak neslimizin geleceği için maddi ve manevi dinamikleri esas alan, yerli ve bütüncül bir müfredat oluşturulması çağrısında bulunuyoruz. İnancımıza ve medeniyet değerlerimize dayanmayan ithal eğitim sistemi ve müfredat programıyla nesillerimizi ihya edemeyeceğimiz gibi geleceğimizi de inşa edemeyiz.

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, niçin söz talep ettiniz?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Az önceki konuşmayı duydunuz Sayın Başkan. Sayın vekil yerindeyken DEM PARTİ, DEM PARTİ üzerinden belediye, bayrak, dünya kadar şey söyledi.

BAŞKAN – Peki, buyurun.

21.- Kars Milletvekili Gülüstân Kılıç Koçyiğit'in, Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Şimdi, öncelikle Genel Kurulu selamlıyorum.

Bu bir âdete dönüştü herhâlde, sözü olmayan AKP sürekli "DEM PARTİ, DEM PARTİ" diyerek bir siyaset yapmaya çalışıyor. Oysaki, gündem dışı konuşmada Van Milletvekilimiz Sayın Gülcan Kaçmaz Sayyiğit çok açık ve net bir şekilde AKP'nin kayyum siyasetinin ne büyük bir talan olduğunu, ne büyük borç bıraktığını anlattı. Bakın, o beye söylenen borç ne biliyor musunuz? Kaç tane Osmangazi Köprüsü yapılıyor o borçla, kaç tane başka köprüler yapılıyor; binlerce kişiyi istihdam edecek fabrikaların yapılacağı bir borçtan bahsediyoruz. Peki, Van'da taş üstüne taş konulmuş mu? Van'da bir yara sarılmış mı? Van halkının bir sorunu çözülmüş mü? Hayır. Ne yapıyorlar biliyor musunuz Sayın Başkan?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – İşte bu yolsuzluğu, bu talanı örtmek için, kayyumların yediklerinin üstünü kapatmak için, kayyumun cebine doldurduklarının biz hesabını sormayalım diye şimdi tek bir merkezden yönetilen bir algı ve manipölasyon operasyonu karşı karşıyayız. Çok açık ve net söyleyelim, bizim DEM PARTİ olarak ne bayrakla ne de bu ülkenin sembolleriyle sorunumuz yok ama bu ülkede halkın malını, halkın kaynaklarını cebine dolduran, talan eden, ona yol veren anlayışla bir sorunumuz var ve bununla da sonuna kadar mücadele edeceğiz. Öyle, sözü olmayanların sürekli bize parmak sallamasına da müsaade etmiyoruz.

31 Martta halk AKP'ye gereken cevabı verdi; insan birazcık utanır, şapkaı önüne koyar ve birazcık düşünür. Bu ne hadsizliktir ya! Biz sabah aksam böyle bu saçma sapan sataşmalara, saçma sapan iftiralara cevap vermek zorunda mıyız? (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Bitiriyorum Sayın Başkan...

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum Sayın Koçyiğit.

VI.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, şehit olan Sözleşmeli Er Rıdvan Gürsoy'a Başkanlık Divanı olarak Allah'tan rahmet, kederli ailesine başsağlığı ve sabır dilediklerine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Gölcük Donanma Komutanlığında geçirdiği kaza sonucu yaralanan ve Ankara'da tedavi altında olan Sözleşmeli Er Rıdvan Gürsoy'un şehadet haberini almış bulunuyoruz. Başkanlık Divanı olarak aziz şehidimize ve bütün şehitlerimize biz de Allah'tan rahmet, kederli ailesine ve aziz milletimize başsağlığı ve sabır diliyoruz.

Değerli milletvekilleri, şimdi Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz talebi Saadet Partisi Grup Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'e aittir.

Sayın Şahin, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

22.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, şehit olan Rıdvan Gürsoy'a, İYİ Partiyi tebrik ettiğine, Kutulamare Zaferi'nin 108'inci yılına, Türkiye Büyük Millet Meclisi Parlamento Muhabirleri Derneğinin 60'ıncı yılına, Adıyaman'da bir polis merkezinde yaşanan olaya,

İstanbul Küçükçekmece'de İBB'ye bağlı bir parkta hayatını kaybeden Edanur Gezer'e ve bu tür konulara siyasetüstü bakılması gerektiğine, kamuda tasarrufa, atama bekleyen öğretmenlerin cumartesi günü Ulus'ta iktidara verdikleri mesajlara ve 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü'ne ilişkin açıklaması

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Başkanım, teşekkür ediyorum.

Ben de şehidimiz Rıdvan Gürsoy'u rahmetle anıyorum, milletimizin başı sağ olsun diyorum.

İYİ Partiyi tebrikle devam etmek istiyorum. Kongrede yeni Genel Başkan seçilen değerli Müsavat Dervişoğlu Başkanımızı tebrik ediyorum. İYİ Parti ailesi ve ülkemiz için hayırlı olsun. Müsavat Bey'le burada birlikte Grup Başkan Vekilliği yaptık; çok değerli, çok renkli bir isim, bahtı açık olsun, başarılar diliyorum. Yine, görevi devreden Sayın Meral Akşener'e de Türkiye siyasetine katkılarını için teşekkür ediyor, bundan sonraki hayatında kendilerine huzurlu bir yaşam diliyorum.

Tarihimizde özel bir sayfa olan Kutulamare Zaferi'nin 108'inci yılını geride bıraktık, zaferimizi kutluyorum. Bu zaferin kahraman komutanı Halil Paşa'yı, aziz şehitlerimizi ve gazilerimizi rahmet ve şükranla anıyorum. Tarihimizle gurur duyuyoruz, ömür boyu da bu gururu taşımaya devam edeceğiz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Parlamento Muhabirleri Derneğinin 60'ıncı yılını kutladık dün. Tekrar kutlu olsun diyorum. Meclisimizin fedakârca görev yapan, milletimiz ile Meclisimiz arasında köprü vazifesi kuran tüm basın emekçisi arkadaşlarımızın bu özel gününü tebrik ediyor, çalışmalarında başarılar diliyorum.

Adıyaman'da bir polis merkezinde üçüncü bir olay yaşadık. Bir polis memurumuzun 2 polisimizi şehit etmesi bizi derinden üzdü. Şehit polislerimize Allah'tan rahmet, ailelerine sabır ve başsağlığı diliyorum. Milletimizin başı sağ olsun. Olayla ilgili tüm yasal süreçler titizlikle takip edilmeli ve olay en ince ayrıntısına kadar aydınlatılmalıdır. Bu durum polislerimizin hangi psikolojik şartlarda çalıştığının araştırılması gerçeğini de bir kere daha ortaya koymaktadır. Bu konuya duyarsız kalmamamız gerektiğini bir kere daha ifade ediyorum.

İstanbul'da maalesef, Küçükçekmece'de, İBB'ye bağlı bir parkta küçük bir evladımızı acı bir şekilde kaybettik. Edanur evladımızın ailesine sabır ve başsağlığı diliyorum. Bir can bu kadar mı kolay kaybedilir diye de sormadan edemiyor insan. Burada bir çocuğumuzun, evladımızın canından bahsediyoruz, siyasetüstü bir konu olarak ele alınmalıdır, hangi parti olduğuna bakmaksızın bu tür konuların hepsine net bir duruş ortaya koyabilmeliyiz diye ifade etmek istiyorum. Olayla ilgili tüm soruşturmalar titizlikle yürütülmelidir, bunu da özellikle ifade ediyorum, biz de konunun takipçisi olacağız.

Kamuda tasarruf konusu önemli bir konu, gündemde şu anda. Yapıcı anlamda her türlü desteğe hazır olduğumuzu ifade etmek istiyorum. Çünkü ekonomik istikrar açısından kamuda tasarruf önemli bir başlık. Biz de daha iki hafta önce bu konuda bir araştırma önergesi vermiştik, "Birlikte bu konuda çalışma yapalım, ülkemize katkımız olsun." demiştik ama reddetmiştiniz arkadaşlar. Bugün siz bu adımı atıyorsunuz, olsun, olumlu bir adım, destekliyoruz. Tek beklentimiz şudur: Bu adımlar göstermelik olmasın, gerçekçi adımlar atılsın. Her türlü desteğe hazır olduğumuzu tekrar ifade etmek istiyorum, yeter ki Türkiye bu önemli adımı atsın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayın.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Atama bekleyen öğretmenlerimiz cumartesi günü Ulus'taydılar, yağmur altında, dolu altında mesajlarını iktidara verdiler. 2 şey istiyor bu arkadaşlarımız; 1'incisi yeterli sayıda öğretmen ataması olsun, 2'ncisi de sizin vermiş olduğunuz sözünüzün tutmanızı yani mülakatların kaldırılması. İktidara bir kere daha çağrıda bulunmak istiyoruz, Allah aşkına gençlerimizi hayal kırıklığına uğratmayın, bu adımları atın. İkinci mesele, bu mülakatlar sözü ne olacak? Ben bunu her defasında dile getiriyorum, yine dile getireceğim, ortada mı kalacak bu söz? Millî Eğitim Bakanı farklı şeyler söylüyor. Merak ediyorum, gerçekten kendi düşüncesi mi yoksa Sayın Cumhurbaşkanımızın düşüncesi midir, yoksa Sayın Cumhurbaşkanımıza rağmen mi bu adımlar atılıyor, bunun izaha ihtiyacı var diye düşünüyorum. Sayın Cumhurbaşkanımız "Milletle inatlaşmayacağız." demişti ama atama bekleyen öğretmenlerimizle neden inatlaşıyor, bunu gerçekten anlayabilmiş değilim. Sayın Cumhurbaşkanımıza hitaben mülakatların kaldırılması için bir mektup yazdım ve paylaştım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Şahin, lütfen toparlayın.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Toparlıyorum Başkanım.

Son paragrafını okuyorum: "Sözün özü Sayın Cumhurbaşkanım, 'mülakatlar kaldırılacak' sözünüz gençlerimizde büyük bir umuda dönüştü. Ülkemizin geleceği için bu umudu yeşertin ve mülakatları kaldırın; adalet için kaldırın, gençlerimiz için kaldırın, ülkemizin geleceği için kaldırın. Türkiye bizim, hepimizin."

Son olarak, yarın 1 Mayıs. Biz "İşçinin alın teri kurumadan emeğini verin." diyen bir medeniyete sahip bir milletiz. Dolayısıyla, emekçilerimizin insan onuruna yakışır bir şekilde yaşadığı bir Türkiye'yi inşa etmek hepimizin ortak sorumluluğu diyoruz. Bu duyularla 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü kutlu olsun diyor, buradan bütün emekçilerimize selam gönderiyoruz. Bu bayramlar ayrışmanın değil, kucaklaşmanın bayramı olsun diyor, 1 Mayıs ülkemize ve milletimize yakışır bir şekilde kutlamamız gerektiğinin altını çiziyor, tekrar Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Şahin, teşekkür ediyorum.

Şimdi İYİ Parti Grubu adına Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'na söz veriyorum.

Sayın Türkoğlu, buyurun.

23.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, İYİ Partinin 27 Nisanda gerçekleştirdiği 5'inci Olağanüstü Kongre'ye ve Genel Başkanlığa seçilen Dursun Müsavat Dervişoğlu'na, 29 Nisan 1916 Kutulamare Zaferi'nin yıl dönümüne, Irak Türkmen Cephesinin 29'uncu kuruluş yıl dönümüne, "Kazak Kartalı" olarak bilinen Osman Batur'un şehadetinin 73'üncü yıl dönümüne, Brüksel'de toplanan AB Liderler Zirvesi'ne ve Kıbrıs'a, Milliyetçi Hareket Partisinde ve Cumhuriyet Halk Partisinde göreve yeni başlayan Grup Başkan Vekilleri Filiz Kılıç ile Murat Emir'e ve 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü'ne ilişkin açıklaması

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; partimizin 27 Nisanda gerçekleştirilen 5'inci Olağanüstü Kongresi'nin yüce Türk milletine, ülkemize hayırlar getirmesini temenni ediyoruz. İnanarak çıktığımız bu yolda gerçekleşen bayrak değişimi vatandaşlarımız için üçüncü yol olma gayretimizi de muhafaza etmektedir. İYİ Parti olarak biz her zaman teveccühüne talip olduğumuz Türk milletinin çıkarlarını ve taleplerini önceledik ve öncelemeye de devam edeceğiz. En ufak bir olayın dahi yaşanmadığı, âdeta demokrasi şöleni olarak gerçekleşen, birlik ve bütünlüğümüzü koruyarak güçlendirdiğimiz kongremizde Genel Başkanlığa seçilen Sayın Müsavat Dervişoğlu'nu, Genel Başkanımızı bir kez daha tebrik ediyor, görevinde üstün muvaffakiyetler diliyoruz.

İYİ Parti olarak gündüz oturmadan, gece uyumadan çalışarak gerçekleştirecek ilk seçimde iktidar olma hevesi ve hedefimizi ilk günkü heyecanımızla korumaya devam ediyoruz. Niyetimiz hayırdır, inşallah akıbetimiz de hayırlı olacaktır. Gayret bizden, tevfik Allah'tandır.

Evet, Türk'ün direnişi ve düşmanın inat ve itibarını yerle bir eden 29 Nisan 1916 Kutulamare Zaferi'nin yıl dönümünde bütün şehitlerimizi, Halil Kut Paşa'yı ve o çelikten iradeyi rahmetle, minnetle anıyoruz.

Yine, bu vesileyle, Irak Türkmen cephesinin 29'uncu kuruluş yıl dönümünü de tebrik ediyoruz.

Yine, Kazak Kartalı olarak bilinen Osman Batur'un şehadetinin de 73'üncü yıl dönümündeyiz. Osman Batur, bilindiği üzere, Doğu Türkistan'ın bağımsızlığı için kahramanca çarpışmış, Çin'e karşı kanının son damlasına kadar mücadele etmiş ve 29 Nisan 1951 tarihinde şehit olmuştur. Doğu Türkistanlı kardeşlerimizi bu vesileyle aziz Türk milleti adına saygıyla selamlıyoruz.

Değerli milletvekilleri, Brüksel'de toplanan AB Liderler Zirvesi'nde Türkiye-AB ilişkileri ele alınmış ve sonuç bildirgesinde Kıbrıs meselesinin BM parametreleri doğrultusunda çözülmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu durum, Türkiye-AB ilişkilerini Kıbrıs'a bağlayan AB liderlerinin Türkiye'ye karşı tutum değiştirdiklerini de göstermektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Türkoğlu, lütfen tamamlayın.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Tamamlayacağım.

Türk dış politikasının en temel meselelerinden biri olan Kıbrıs'ta çözüm muhakkak ki iki devletlidir. Zamanında iki devletli çözümü savunduğu için iktidarın hakaretler yağdırdığı merhum Sayın Denктаş'a yapılan saygısızlığı asla unutmuyoruz, unutmayacağız. Ancak yine de bugün geline nokta iktidarın da iki devletli çözümü ifade etmesi güzel bir gelişmedir.

Son olarak, Milliyetçi Hareket Partisi ve Cumhuriyet Halk Partisinde göreve yeni başlayan Grup Başkan Vekilleri Sayın Filiz Kılıç ve Sayın Murat Emir'i tebrik ediyor, başarılar diliyorum.

Yarın 1 Mayıs...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Türkoğlu, lütfen tamamlayın.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Hemen tamamlayacağım efendim.

BAŞKAN – Buyurun.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Türkiye'de en zor şeydir işçi olmak. Bugün suni gündemleri bırakalım da...

Gerçekte Türkiye'de çalışanların yalnızca yüzde 12'si örgütlü, sendikalaşabilmiş ve Türkiye'de çalışanların yüzde 60'ı asgari ücret alıyor. Aslında asgari ücret Türkiye'de yaygın ücret hâline gelmiş. Asgari ücretin açlık sınırının altında kaldığı bir dönemde biz yarın 1 Mayıs kutlayacağız. 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü'nde öncelikle işçinin alın terinin, onun ailesinin, çocuklarının gelecek beklentisini karşılayacak, insanca yaşanabilir bir ücrete ve demokratik haklara kavuşması en büyük temenni ve gayretimizdir.

Teşekkür ediyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Türkoğlu, teşekkür ediyorum.

Şimdi de Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili ve Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'a söz veriyorum.

Sayın Kılıç, buyurun.

24.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, şehit olan Rıdvan Gürsoy'a, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili sıfatıyla ilk konuşmasını yaptığına, Kutulamare Zaferi'nin yıl dönümüne, 30 Nisan Dünya Veteriner Hekimler Günü'ne, Mustafa Kemal Paşa'nın 9'uncu Ordu Müfettişliğine atanışının 105'inci yıl dönümüne, 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü'ne ve 3 Mayıs Milliyetçiler Günü'ne ilişkin açıklaması

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de öncelikle şehidimize Allah'tan rahmet, ailesine başsağlığı ve sabırlar diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve yüce Türk milleti, Saygıdeğer Genel Başkanımız Devlet Bahçeli'nin takdir ve tensipleriyle Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili olarak görevlendirildim. Bilge liderimizin Gazi Meclisimizdeki vekili olmaktan onur ve şeref duyduğumu belirtiyor, liderimize sonsuz saygı ve şükranlarımı sunuyorum. Bu vesileyle, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili sıfatıyla ilk konuşmama Genel Kurulumuzu ve Yüce Türk milletini saygıyla selamlayarak başlamak istiyorum.

Dün idrak ettiğimiz, İngilizler'in en büyük hezimetlerinden biri olan, tarihin unutturmaya çalışmasına rağmen unutturamadığı Türk'ün büyük zaferi Kutulamare Zaferi'nin yıl dönümünü kutluyor, Halil Kut Paşa'yı ve silah arkadaşlarını rahmet ve minnetle anıyorum.

Bugün, 30 Nisan Dünya Veteriner Hekimler Günü. Dünyamızı paylaştığımız sevimli dostlarımızın sağlığının, gıda güvenliğinin ve aynı zamanda halk sağlığının korunması amacıyla sevgi ve özveriyle emek veren tüm veteriner hekimlerimizin Dünya Veteriner Hekimler Günü'nü kutluyorum. Bu vesileyle, veteriner hekimlerin sorunlarının çözümü ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi için birlikte çalışacağımızı da hassaten belirtmek istiyorum.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün imkânsızlık ve umutsuzluk günlerinde bağımsızlığın kurtuluş çerağını yaktığı şanlı günün 105'inci yıl dönümünü idrak etmekteyiz. 19 Mayıs 1919'da Samsun'a ayak basarak kurtuluş yolunu açan Mustafa Kemal Paşa, 105 yıl önce bugün yani 30 Nisan 1919'da 9'uncu Ordu Müfettişliğine atandı. Mustafa Kemal Paşa, Anadolu'ya giderken geniş yetkilerle geçmenin yapılacak olan mücadeleye katkısının çok olacağı düşüncesiyle uygun bir fırsatı yakalamaya çalışmıştı. Bu fırsatı da 9'uncu Ordu Müfettişliğiyle yakalamıştır. Bu görev Millî Mücadele'nin ilk adımıdır. İlk adımlar her daim kutlu olsun diyorum.

Ayrıca yarın, emeğiyle hayatını kazanan, alın teriyle geçimini temin eden ve milletçe elde ettiğimiz toplam millî gelire büyük katkılar sağlayan milyonlarca çalışanımızın gururla idrak ettikleri anlamlı bir gün. Vatanımızın her köşesinde sahip oldukları en önemli değer olan emekleriyle milletimizin ihtiyaçlarını karşılayan, beklentilerini gideren, dayanışmanın ve birlikte çalışmanın güzelliklerini sergileyen emekçilerimizin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kılıç, lütfen toparlayın.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) – ...1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü'nü en içten dileklerle tebrik ediyor, 1 Mayısın emniyet ve esenlik içinde geçmesini içtenlikle diliyorum.

Türk milleti için milliyetçiliği ölümlü edinerek mücadele edenlerin günü olan 3 Mayıs Milliyetçiler Günü kökeni 1944 yılına dayansa da tarihin her devrinde Türk milleti için gerek kılıçla gerekse fikirle savaş veren kahramanlarımızı anmak adına büyük bir öneme sahiptir. Geçmiş unutmayıp tecrübelerinden ders alarak gelecek doğru inşa edilebilir. 1944 İrkçılık-Turancılık davasını, 3 Mayıs 1944 tarihinde yaşananları, zulüm ve işkenceleri, tabutlukları, Türk milliyetçilerinin verdiği var olma mücadelesini hatırlamanın gerekliliğine inanıyoruz. 3 Mayıs 1944 tarihinde Türk milliyetçiliği fikrinin var olması için verilen mücadele bizlere günümüzde Türk milletinin iç ve dış tehditlere karşı verdiği mücadeleyi anımsatmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) – Bir toparlayayım efendim.

BAŞKAN – Sayın Kılıç, lütfen toparlayın.

Buyurun.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) – Türk tarihine baktığımızda bunalım dönemlerinin sıklıkla yaşandığını görmekteyiz. Türk milleti

tarihinin de şahit olduğu gibi bu bunalımlarından yine çelikten iradesiyle kurtulmayı, karakteristik özelliklerini muhafaza ederek var olmayı başarmıştır; bundan sonra da tarihin yanılmayacağına olan inancımız tamdır. 3 Mayıs Milliyetçiler Günü'nü anarak, yaşayarak, hissederek ülkemize olan bağlılığımızı tazelememiz bizleri ideallerimize yaklaştıracaktır. Devletimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk, Türklüğe ömrünü adanmış Başbuğumuz Alparslan Türkeş, Hüseyin Nihal Atsız ve Zeki Velidi Togan başta olmak üzere, Türk milliyetçiliğine hizmeti kendisine ilke edinmiş ve bu sevdıyla ebediyete irtihal etmiş tüm büyüklerimizi saygıyla anıyorum.

Sayın Genel Başkanımız Devlet Bahçeli'nin "3 Mayıs Milliyetçiler Günü her zaman saygıyla yâd edilecek, Türkçü, Turancı, milliyetçi gönüllerde onurla yaşayıp yaşatılacaktır." söylemini de her daim yüreklerimizde diri tutacağımızı belirtmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kılıç, lütfen toparlayın.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) – Bu duygu ve düşüncelerle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi de söz sırası Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grup Başkan Vekili ve Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'e aittir.

Sayın Kılıç Koçyiğit, buyurun.

25.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, İmralı'da tecrit rejiminin uygulamaya konulduğuna ve tüm ülke sathına yayıldığına, bununla ilgili olarak İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna başvurduklarına ve kendilerine verilen cevaba, "Tecrit yok." demekle tecridin yok olmadığına, Yargıtayın ÇHD üyesi Avukatlar Selçuk Kozağaçlı ile Barkın Timtik hakkındaki hapis cezalarını onamasına ve yargıya figüranlık rolü verenlerin her gün yargı skandallarına imza attıklarına ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Evet, İmralı'da bulunan Sayın Öcalan ve arkadaşlarına dört yıl bir aydır aile görüşü yaptırılmıyor ve dört yıl sekiz aydır da avukat görüşleri yaptırılmıyor. İmralı'da günün koşulları neyi gerektiriyorsa, iktidarın tercihleri neye evriliyorsa hiçbir hukuki kaygı, ahlaki tutum dikkate alınmadan ne yazık ki tecrit rejimi uygulamaya konuluyor.

Hapishanenin ingasından bu yana hayata geçirilen keyfiyete ve işkenceye dayanan İmralı sistemi devletin zihinsel devamlılığını yansıtan bir turnusol kâğıdı olması açısından da önemlidir. Devlette bir devamlılık olduğunu Öcalan üzerinde uygulanan tecrit politikalarından rahatlıkla anlayabiliyoruz. Özel yasalarla işleyen İmralı istisna hâl rejimi Türkiye hukukunun kara deliğidir. Biz biliyoruz ki Sayın Öcalan'ın üzerindeki tecrit sadece güvenlik amaçlı değildir; onu ayırmayı, farklılaştırmayı, tekkelleştirmeyi, çözümülemeyi ve ayrıştırmayı hedeflemektedir. İşte tam bu açıdan tecrit sistemi bir cezalandırma rejimi değil bir yönetim tekniğidir ve İmralı'dan bütün ülke sathına da yayılmış durumdadır.

Bu tecrit rejimine karşı çokça burada söz kurduk, çokça başvurular yaptık; daha önceki ve bu dönem milletvekillerimiz, yine, hep beraber İnsan Hakları İnceleme Komisyonuna başvuru yaptık. Bakın, bize nasıl bir cevap göndermişler; demiş ki Bakanlık: "Tecrit" kavramından bahsedebilmek için mahkûmun avukatı, yakınları veya diğer mahkûmlarla olan iletişiminin tamamen ortadan kaldırılması gerekiyor." Peki, soruyoruz: Aile ve avukat görüşleri yasaklı değil mi? Sanki yıllardır görüşme bizzat iktidar tarafından engellenilmemiş gibi bize dönüp Bakan Bey "tecrit" kavramını anlatmış. O zaman söyleyin, 7 Ağustos 2019'dan beri kaç kez avukat görüşü yapıldı? Neden avukatlar İmralı'ya gidemiyor? Neden aileler İmralı'ya gidemiyor? Neden vasisi İmralı'ya gidemiyor? 2019'da Sayın Abdulhamit Gül de bir gecede avukat yasağını kaldırmış ve avukat yasağı koyan hâkimlik kararını kaldırmış "Yasak yok." demişti. Kendisi bugün burada ve mevkidaşım; kendisine de sormak istiyorum: Bir gecede hâkimlik kararını kaldırıp görüşmeler yaptırmadınız mı? Yaptırdınız, hem de 5 defa. O zaman, demek ki bugün de siyasi olarak bir karar aldınız ve bu kararı uyguluyorsunuz. En son görüşmeler o zaman yapıldı ve o günden bugüne avukatlar her hafta başvuru yapmasına rağmen görüştürmüyorsunuz yani devletin yalanı, iktidarın yalanı bugün komisyon cevabında resmîleşmiş oldu çünkü tecridin savunulacak bir yanı yok, tecridi elbette ki savunamazsınız çünkü tecrit bir işkencedir, işkence bir insanlık suçudur...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, lütfen toparlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – ...ve bu insanlık suçunu her gün ama her gün uyguluyorsunuz, bunu pratikleştiriyorsunuz. Biz soruyoruz: 2020, 2021, 2022, 2023 yıllarında hangi avukatlar ziyaret edebildi Sayın Öcalan'ı ve orada bulunan diğer mahpusları? Hiçbiri ziyaret edemedi. Bakın, mektup yasağı var, faks yasağı var; biz bunu söylüyoruz, "Hayır yok." diyorsunuz. Peki, avukatların yazdığı mektupların ya da ailelerin yazdığı mektupların ulaşip ulaşmadığını nereden bileceğiz? Hiçbir bağımsız denetleme mekanizması yok. CPT geliyor, İmralı'ya gidiyor, dönüyor, rapor tutuyor, raporunu açıklasın diyoruz, Türkiye buna da izin vermiyor. Biz soruyoruz: İmralı'da neyi gizliyorsunuz? İmralı'dan neyi kaçıyorsunuz? İmralı'ya niye tecrit uyguluyorsunuz ve bu İmralı tecridiyle ne yapmaya çalışıyorsunuz? İktidarın bizzat kendisinin önce bu soruların cevabını vermesi gerekiyor. "Tecrit yok." demekle tecrit yok olmuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, lütfen toparlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Tamamlayacağım Sayın Başkan.

İmralı'da koyu bir tecrit var, İmralı'da işkence var ve ben bir kez daha Parlamentoda çağrı yapıyorum: Bu ülkenin milletvekilleri, kendi ülkelerindeki işkenceye, kendi ülkemizdeki işkenceye sessiz kalamayız. Birimizin hakkı ihlal edildiğinde, birimize hukuk dışı bir uygulama yapıldığında bu, bütün ülkenin hakkına, bütün ülkedeki yurttaşlara yapılmış demektir. İstisna hukukunu tanımıyoruz, istisna hukukuyla bu ülkeyi yönetme biçimini tanımıyoruz; bunun bir kez daha altını çizelim.

Şimdi, Sayın Başkan, müsaadenizle ve hoşgörünüze de sığınarak yargının skandallarından bir örnek daha vermek istiyorum. Yargıtay, ÇHD üyesi avukatlar Selçuk Kozağaçlı ve Barkın Timtik hakkındaki on yıl on beş ay ve on iki yıllık hapis cezalarını onadı. Bu davada ÇHD üyesi avukatların tabii ki devrimci avukatlık pratikleri yargılandı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, lütfen tamamlayın, son kez uzatıyorum.

Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Katliam davalarını, işkence davalarını, insanları evsiz bırakan kentsel dönüşüme karşı olan davaları takip ediyordu ÇHD üyesi avukatlar. Bu nedenle İstanbul siyasi şubenin hedefi oldular. Cemaatçi polislerin bu sürecin içerisinde bizzat olduğunu biliyoruz, delil yarattıklarını biliyoruz ve o dönemde aslında adil yargılanma hakkı için açlık grevine giren Ebru Timtik'in de yaşamını yitirdiğini biliyoruz. Ben, bu vesileyle Sayın Ebru Timtik'i bir kez daha saygıyla anıyorum. Bu davanın hâkimi kimdi? Akın Gürlek'ti. Ne yaptılar? AKP Bakan Yardımcısı olarak ödüllendirildi; aynı zamanda Demirtaş'ın ve Gezi davasının hâkimiydi, hukuksuzlukları terfiyle ödüllendirildi. Buradan Sayın Selçuk Kozağaçlı'nın hapis cezasıyla tutsak

edilmesine karşı mesajını okumak istiyorum...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, teşekkür için açıyorum, lütfen tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

"Kapatmanın neredeyse sekiz yılını 'tutuklu' soytarılığıyla idare ettiler; ellemeyin, şimdi biraz da 'hükümlü' desinler. Öldürerek yenemediler, kapatarak mı korkutacaklar? Hapishaneleri de kesin hükümleri kadar hükümsüz bizim açımızdan. Aklımız ve irademiz hep özgür; sizin hükmünüz bizi biçmez, biçemez. Bu ağacın budaklı gövdesi avukatlığını yaptığı yoksul halkların ve işçi sınıfının içinde köklenmiştir; bu hikâyenin kahramanı biziz, avukatlar siz sadece figüransınız."

Evet, yargıya figüranlık rolü verenler her gün yargı skandallarına imza atıyorlar. Biz şunu söyleyelim: Cezaevinde olan Sayın Selçuk Kozağaçlı ve bütün özgür tutsaklara buradan selam olsun. Özgür bir ülkeyi, demokratik bir ülkeyi mutlaka inşa edeceğiz.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Evet, Sayın Kılıç Koçyiğit teşekkür ediyorum.

Şimdi söz sırası Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili ve Ankara Milletvekili Murat Emir'e aittir.

Sayın Emir, buyurun.

26.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Grup Başkan Vekili olarak görev yaptığı ilk gün olduğuna, İstanbul'daki 1 Mayıs gösterilerinin Taksim'de olmasını istediklerine, Anayasa Mahkemesinin açık hükmüne karşı İçişleri Bakanının Taksim Meydanı'nı işçilere kapatmasına ve yarın kendilerinin Taksim Meydanı'nda yerlerini alacaklarına, atanmayan öğretmenlerin pazar günü Ankara'da yaptıkları eyleme ve isteklerine, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne, Gazze'deki insanlık dışı katliama Amerika'daki üniversitelerde tepki koyan, karşı çıkan öğrencileri desteklediklerine ancak üniversiteleri mahvetmiş, özerkliğini katletmiş bir siyasi iktidarın buna hakkının olmadığına ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Grup Başkan Vekili olarak görev yaptığım bu ilk günde Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, yarın 1 Mayıs işçiler, emekçiler ve emeğe inanan, emeğin peşinden giden milyonlar yarın alanlarda hakları için; emek mücadelesi için; sendikasıylaştırmaya karşı, iş kazalarında, iş cinayetlerinde yitirdiğimiz canlarımızın hakkını aramak üzere; yoksulluğa, sefaletle karşı ses vermek üzere alanlarda olacaklar. Bizler de alanlarda olacağız ve biz istiyoruz ki sembolik anlamına uygun bir biçimde, olması gerektiği gibi İstanbul'daki 1 Mayıs eylemleri, gösterileri Taksim'de olsun. Oysa, İçişleri Bakanlığı şu ana kadar Taksim'le ilgili olarak bir adım atmadı, yasaklayacağını ifade etti.

Değerli arkadaşlar, övündüğünüz iktidarınız 2010 yılında Taksim'i 1 Mayıs'a açmıştı, bu üç yıl boyunca sürdü, kimsenin burnu kanamadı ama sonrasında ne hikmetse kamu düzeni ve güvenliği gerekçesiyle Taksim Meydanı kapatıldı, Taksim Meydanı'nda emekçilerle buluşma hakkı engellenen sendikalar Anayasa Mahkemesine kadar gittiler, Anayasa Mahkemesi 2 defa karar verdi ve Taksim'in kapatılmasının Anayasa'ya aykırı olduğunu açıkça ilan etti. Şimdi, bu hâldeyken bir siyasi iktidar ve onun parçası olan bir İçişleri Bakanının Anayasa Mahkemesinin açık hükmüne karşı Taksim Meydanı'nı işçilere kapaması asla kabul edilemez, Meclisimizin bu duruma karşı sesini yükseltmesi gerekir. Buradan ifade ediyorum ki şu an itibarıyla Sayın Yerlikaya'nın verdiği emirler kanunsuz emirdir ve ona uyan kamu görevlileri bakımından da suç oluşabilecektir. Elbette ki biz oradaki güvenlik güçlerimizi, orada emeğini ortaya koyan, emirlere uymak zorunda kalan güvenlik güçlerimizi gözetiyoruz, biliyoruz ancak orada yarın kanunsuzluklar olursa da bunun hesabını sorarız; herkes bunu böyle bilsin.

Bakınız, Anayasa Mahkemesi diyor ki: "Taksim Meydanı'nın sembolik değeri vardır ve toplumun ortak hafızasında bir yeri vardır. Dolayısıyla, mekânın sınırlandırılması aktarılmak istenen düşüncenin de sınırlandırılması anlamına gelecektir ve kategorik olarak peşinen gerekli önlemleri niye almadığını, alamayacağını dahi ifade etmeden kapatmak Anayasa'ya aykırıdır ve bir hakkın sınırlandırılmasıdır."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Emir, lütfen toparlayın.

MURAT EMİR (Ankara) – Biz buradan ilan ediyoruz ki: Yarın, başta Sayın Genel Başkanımız Özgür Özel, İstanbul il örgütümüz, emekçi kardeşlerimizle birlikte Taksim Meydanı'nda yerimizi alacağız; emek, dayanışma ve mücadele ruhuna sahip çıkacağız.

Değerli arkadaşlar, pazar günü Ankara'da bir eylem vardı, dolu altında bir eylem yapıldı. Eylemde atanmayan öğretmenler vardı, atanmayan öğretmenler haklarını istiyorlardı, kadro istiyorlardı çünkü bunlar üniversiteye girdiler, eğitimlerini yaptılar, öğretmen olmaya hak kazandılar, atanacaklarına dair söz aldılar, mülakata sokulmayacaklarına dair söz aldılar ama hâlâ atanmıyorlar. Zamanında, Tayyip Erdoğan zamanın Başbakanına "Madem atamayacaktın, görevlendirmeyecektin niye okuttun bunları?" diye çıkışırken bugün en küçük kadro taleplerini bile karşılamamaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Emir, lütfen toparlayalım.

MURAT EMİR (Ankara) – Seçimden önce "Atayacağız." dediniz, atamıyorsunuz. Seçimden önce "Mülakatı kaldıracağız." dediniz; bugün -yine, bir AKP klasiği, 180 derece döndünüz- "Mülakat gibi mülakat yapacağız." diyorsunuz. Siz bu insanlarla, öğretmenlerle, Anadolu aydınlanmasının ışığını taşıyan gençlerimizle böylesine alay edemezsiniz. Onların geleceğiyle oynamaya hakkınız yok. En az 100 bin öğretmenin bir an evvel atanmasını hem de mülakatsız atanmasını talep ediyoruz. Yine, eğitimden başlamışken "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli" adı altında bir model ortaya konuldu. Devriktidarınızda eğitimi yapboz tahtasına çevirdiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT EMİR (Ankara) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Emir, evet, buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) – Her gelen bakan kendince bir düzenleme yapmaya çalıştı ama bakın, sadece ismi bile son derece dramatik, AKP'nin seçim kampanyasında kullandığı ismi kullanıyor, bir de kendisi Millî Eğitim Bakanı "maarif modeli" diyor, "eğitim modeli" bile diyemiyor. Öylesine de saygısız ki "On yıl boyunca çalıştık, hazırlandık, internet sayfasına koyduk. Bir hafta da değerlendirsin paydaşlar, ona göre değerlendireceğiz." diyor. Kapalı kapılar ardında kendi gündemleriyle eğitim paydaşlarının, üniversitelerin, sivil toplum örgütlerinin görüşü alınmadan, kendi saplantılı ideolojik fikirlerini Türk eğitim sistemine yerleştirmeye çalışanların bu çabasını görüyoruz, teşhir ediyoruz ve karşı çıkıyoruz.

Yine, iktidar sahiplerinin Amerika'daki üniversitelere dönük olarak o eylemleri sahiplendiğini ve desteklediğini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Emir, teşekkür için açıyorum.

Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) – Çok kısa, Başkanım... Bugün ilk günüm belki biraz daha pozitif ayırmıcılık yaparsınız bana diye düşündüm.

Amerika'daki üniversitelerde Gazze'deki insanlık dışı katliama tepki koyan, karşı çıkan öğrencileri ve milyonları destekliyoruz, Meclisimizden onlara selam gönderiyoruz ama daha yanı başımızdaki ODTÜ'de yaptıklarınız, şu anda yaptıklarınız, Boğaziçi Üniversitesinde yaptıklarınız, barış akademisyenlerine yaptıklarınız dün gibi aklımızda. Üniversiteleri böylesine mahvetmiş, üniversite özerkliğini katletmiş bir siyasi iktidarın önce dönüp kendisine bakması lazım, kendi ikiyüzlülüğüyle yüzleşmesi lazım. Dolayısıyla, biz buradan Amerika'ya teşekkürler yollayabiliriz, selam yollayabiliriz ama sizin o hakkınızın olduğunu düşünmüyoruz.

Sayın Başkan, sabrınızı daha fazla zorlamak istemiyorum, sonrasında görüşlerimizi anlatırız.

Çok teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Emir.

Şimdi söz sırası Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkan Vekili ve Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'e aittir.

Sayın Gül, buyurun.

27.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, 31 Martta çok kıymetli bir seçim tecrübesinin yaşandığına, dört yıl seçim olmayacağına, bu dönemde hem ekonomik restorasyonları hem demokratik restorasyonları yaparak Türkiye'nin önünü açacaklarına, demokratik restorasyonların başında Anayasa'nın geldiğine, demokrasi ile ekonominin iç içe geçen kavramlar olduğuna, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekilliği görevini üstlenen Filiz Kılıç ile Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekilliği görevini üstlenen Murat Emir'e, Kutulamare'nin 108'inci yıl dönümüne ve 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü'ne ilişkin açıklaması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 31 Martta bir mahalli idareler seçimini geride bıraktık. Seçilen tüm belediye başkanlarına başarılar diliyorum, tebrik ediyorum. Türkiye demokrasisi işleyen bir demokrasidir ve seçim sistemi, vatandaş kimi uygun gördüyse, demokratik bir yarış milletten tercihi doğrultusunda yine seçilen kişilere devretme anlamında çok önemli bir tecrübeyi ortaya koymuştur. Bu yönüyle de dünya demokrasislerine yine örnek olacak bir seçim ve demokrasi geleneğimiz var. Bu anlamda çok kıymetli bir seçim tecrübesini hep beraber yaşadık. Şimdi, önümüzde dört yıl seçimsiz bir dönem var; dört yıl seçim yok ve milletimizin bizden beklediği adımlar, milletimizin beklediği sorunların çözümü noktasında beklediği adımlar var. Bu konuda da Cumhur İttifakı olarak milletimizin sorunlarını biliyoruz ve bu çerçevede, milletimizin özellikle ekonomik anlamda refahını artıracak, hayat pahalılığını bitirecek, refahı tabana yayacak, özgürlüğü artıracak, ekmeği artıracak adımları, hamleleri bu dönemde yapacağız. Hem ekonomik restorasyonları hem demokratik restorasyonları yaparak Türkiye'nin, milletimizin, vatandaşlarımızın ve Türkiye'nin önünü açacak, daha da güçlü bir şekilde her alanda kalkınmış bir Türkiye'yi gerçekleştirmek üzere Cumhurbaşkanımızın liderliğinde adımılarımızı atacağız. Özellikle bu çerçevede, demokratik restorasyonlar itibarıyla da vatandaşımızın, bugün köy kahvesinde bizi izleyen, üniversiteden dönüş yapan genç kardeşimizin, bir seyyar satıcımızın, emeğiyle çalışan işçi kardeşimizin Meclisten beklentileri var. İnaniyorum ki milletimizin hayrına olacak tüm bu adımları hep beraber, birlikte ortaya koyacağız. Farklılıklarımız, farklı partilere mensup olmamız Türkiye ortak paydasında buluşmamıza engel değil, vatandaşlarımızın, toplum kesimlerinin tüm sorunlarını hep beraber çözebilecek bir iradede ve güçteyiz; bunu yapabilecek güce, yetkiye, meşruiyete sahiptir Gazi Meclis çünkü burada milletimizin temsilcilerinin yer aldığı, milletimizin beklentilerinin yer aldığı bir Meclise sahibiz. Milletimiz özellikle demokratik adımlar, reformlar çerçevesinde özgürlüklerin anayasal güvence içerisine de alındığı yeni bir sivil anayasa beklemektedir. Herkesin, bu ülkede herkesin nerede doğarsa doğsun "Bu benim Anayasam." diyebileceği bir anayasayı ortaya koymak hepimizin ortak sorumluluğudur. Bugün Sayın Meclis Başkanımızın CHP Genel Başkanı Sayın Özel'le yapmış olduğu görüşme ve sonraki görüşmeler de bu anlamda Türkiye'nin ortaya koyabileceği, bu Meclisin yapabileceği bir iktidar alanına, meşruiyet alanına dikkat çekmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Gül, lütfen toparlayalım.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Ben inanıyorum ki diyalogla, müzakereyle bu darbe anayasasına hep beraber son verebilecek güçteyiz. Demokratik, sivil, özgürlükçü, katılımcı bir anayasayı hep beraber yapabilecek güçteyiz. Özellikle, demokratik restorasyon ve reformların başında da Anayasa gelmektedir. Anayasa, Siyasi Partiler Kanunu, Meclis İçtüzüğü, Seçim Kanunu'nu daha özgürlükçü, katılımcı ve siyasetin, milletin önünü açacak şekilde ortaya koymak bu Meclisin bir ödevidir; bunu yapabilecek güçte olduğumuza da inanıyoruz.

Aynı zamanda ekonomik alanda da restorasyonları, yapısal reformları bu dönemde ortaya koyacağız. Esas itibarıyla, demokrasi, ekonomi iç içe geçen kavramlar. Bir ülkede demokrasi ne kadar güçlüyse, özgürlük ne kadar güçlüyse refah o kadar artar, ekonomi o kadar artar. Hukuki öngörülebilirlik ne kadar mümkünse ekonomik öngörülebilirlik de o kadar mümkündür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Gül, lütfen toparlayalım.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Biz hem demokratik öngörülebilirliği, hukuki öngörülebilirliği hem de ekonomik öngörülebilirliği, refahı milletimizin lehine olacak şekilde inşallah bu dönemde ortaya koyacağız. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi dâhil olmak üzere, uygulamada karşımıza çıkan tüm meseleleri masaya öz güvenle ve hep beraber müzakere edecek şekilde konuşmaya, bu konuda da sonuç almaya hep beraber hazırız. İnaniyorum ki bu dönem milletimizin lehine, milletimizin hayrına, ekonomik olarak, demokratik olarak özgürlükleri, refahı artıracak bir dönem olacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekilliği görevini üstlenen Sayın Filiz Kılıç'ı ve Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekilliği görevini üstlenen Sayın Murat Emir'i tebrik ediyor, başarılar diliyorum. Türk siyasetine ve Gazi Meclisimize hayırlı olmasını diliyorum.

Kutulamare, tarihimizin eşsiz destanlarından, 108'inci yıl dönümünü büyük bir aşkla, vectle kutluyoruz. Tüm şehitlerimizi ve Halil Paşa'yı rahmetle, minnetle yâd ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Gül, lütfen tamamlayalım.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Ve o vatani bize emanet eden şehitlerimize layık olacak şekilde, kıyamete kadar özgür, bağımsız bir şekilde vatanımızı, milletimizi her alanda geliştirerek korumaya devam edeceğiz.

Son olarak, 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü'nü, tüm işçilerimizin, emekçilerimizin 1 Mayıs Günü'nü kutluyorum. "İşçinin ücretini teri kurumadan veriniz." buyuran sevgili Peygamber'imizin anlayışıyla, işçi ve alın teri en kutsal bir vazifeyi ifa eden, evine ekmek götüren, alın teriyle gece gündüz çalışan tüm emekçileri Gazi Meclisten sevgiyle, hürmetle selamlıyorum. Emekçilerimiz için Erdem Bayazıt'ın ifadesiyle "Yememiştir hiç kimse elinin emeğinden daha hayırlısını..." Bu hayırlı işte hizmet eden, görev yapan tüm emekçilerin bayramını kutluyorum. Onlarla her zaman dayanışma içerisinde olduğumuzu bir kez daha ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Gül, teşekkür ediyorum.

VI.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, Divan olarak Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili seçilen Murat Emir ile Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili seçilen Filiz Kılıç'ı tebrik ettiklerine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, biz de Divan olarak Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili seçilen Murat Emir ve Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili seçilen Filiz Kılıç'ı tebrik ediyor, yeni görevlerinde başarılar diliyoruz.

Şimdi, gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 2 tezkeresi vardır, ayrı ayrı okutup oylarınıza sunacağım.

Buyurun.

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Tezkereler

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türkiye-Azerbaycan Parlamentolar Arası Dostluk Grubu Başkanı İstanbul Milletvekili Şamil Ayrım'ın, Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de "Barış ve Küresel Güvenlik İçin Diyalog, İş Birliği ve Bağlantısallık" konulu 6'ncı Dünya Kültürlerarası Diyalog Forumu'na katılımı hususuna ilişkin tezkeresi (3/865)

17/4/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

İstanbul Milletvekili Türkiye-Azerbaycan Parlamentolar Arası Dostluk Grubu Başkanı Sayın Şamil Ayrım'ın Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de barış ve küresel güvenlik için diyalog, iş birliği ve bağlantısallık konulu 6'ncı Dünya Kültürlerarası Diyalog Forumu'na katılımı hususu 28/3/1990 tarihli ve 3620 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 9'uncu maddesi uyarınca Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Numan Kurtulmuş
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

BAŞKAN – Tezkerayı oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Tezkere kabul edilmiştir.

Diğer tezkerayı okutuyorum:

2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Numan Kurtulmuş ve beraberindeki heyetin, 10'uncu MİKTA Parlamento Başkanları Toplantısı'na katılımına ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının Küba Halkın Gücü Meclisi Başkanı Esteban Lazo Hernandez'in vaki davetine icabetine ilişkin tezkeresi (3/866)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

28/3/1990 tarihli ve 3620 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 9'uncu maddesi uyarınca Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Sayın Profesör Doktor Numan Kurtulmuş ve beraberindeki heyetin 10'uncu MİKTA Parlamento Başkanları Toplantısı'na katılımı ile anılan kanunun 6'ncı maddesi uyarınca Sayın Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının Küba Halkın Gücü Meclisi Başkanı Sayın Esteban Lazo Hernandez'in davetine icabetle resmî bir ziyaret gerçekleştirmesi hususları Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Numan Kurtulmuş
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

BAŞKAN – Tezkerayı kabul edenler... Kabul etmeyenler... Tezkere kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, şimdi Saadet Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Şimdi öneriyi okutuyorum:

VIII.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- Saadet Partisi Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin tarafından, şehir hastanelerinde garantiler nedeniyle ortaya çıkan kamu zararının tespit edilmesi, şehir hastanelerine ödenen garanti tutarlarının bütçe üzerinde oluşturduğu yükün ortaya çıkarılması ve neler yapılabileceğinin tespiti amacıyla 30/4/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 30 Nisan 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

30/4/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 30/4/2024 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

İsa Mesih Şahin
İstanbul
Grup Başkan Vekili

Öneri:

İstanbul Milletvekili ve Grup Başkan Vekili İsa Mesih Şahin tarafından şehir hastanelerinde garantiler nedeniyle ortaya çıkan kamu zararının tespit edilmesi, şehir hastanelerine ödenen garanti tutarlarının bütçe üzerinde oluşturduğu yükün ortaya çıkarılması ve neler yapılabileceğinin tespiti amacıyla 30/4/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak, görüşmelerinin 30/4/2024 Salı günü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Saadet Partisi grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'a söz veriyorum.

Sayın Kasap, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, Türkiye bütçesine şehir hastanelerinin yükü şu şekilde: 2024 yılında 57 milyar TL; bu enflasyon artı kur farkıyla beraber daha da artacak ve 2026'da 62 milyar lira ve daha da üzerine çıkacak. Bu ciddi bir hadise.

Peki, siz bu şehir hastanelerini yaptınız, biz hastaneye karşı değiliz ama şehir hastanesi formatı tamamen bütçeye ve Türkiye'ye ciddi bir soygun aracıdır, soygun enstrümanıdır.

Diyorsunuz ki: "Garanti yok." Bakın, Sağlık Bakanlığının garantisi olduğuna yönelik net olarak sözü var, yüzde 70 garantileriniz var. Nelerde garanti var? "Bu sözleşmeler gizli." dediğiniz sözleşmeler, kredi alan şirketlerin ve kredi veren bankaların "web" sayfalarında var, gizli değil. Nelerde garanti var? Görüntüleme hizmetlerinde, hasta yatış oranında, laboratuvar hizmetlerinde, sterilizasyon, dezenfeksiyon, rehabilitasyon hizmetleri, atık yönetimi, çamaşırhane hizmetleri ve catering hizmetleri

yani yenmeyen yemeğin aslında parasını da veriyorsunuz, devlet olarak, Sağlık Bakanlığı olarak veriyorsunuz. Garanti var mı? Var. Peki, firmalar neleri yapmak zorundalar? Tüm tıbbi ekipman ve donanım aslında firmaya ait, araçlar firmaya ait.

Şimdi, birazdan farklı bir noktaya geleceğim. Garantinin ne olduğu, kesintinin ne olduğu, artı ücretlendirmenin, üç ayda bir yapılan ücretlendirmenin enflasyon artı kur farkı şeklinde verildiği, uyumsuzluk konusunda İngiltere'deki tahkimin geçerli olduğu bunların hepsi var. Yüzde 70 garantinin olduğu net olarak ICBC, Çin Bankasının "web" sayfasında Kütahya'daki hastane, Aydın'daki hastane vesaire sözleşme yapmış olan hastanelerle ilgili var ve gelir garantisi var, hacim garantisi var; bunların hepsi var.

Öbür taraftan, peki, uygulamada nasıl? Ankara Numune Hastanesinin kapatıldığı gibi kendi ilim olan Kütahya'da tamamında bu sözleşmeler var, hasta garantisi var, görüntüleme garantisi, tetkik garantisi ve devlet resmen soyuluyor, halk soyuluyor, bütçe bu şekilde zaafa giriyor. 62 milyar lira az para değil Türkiye bütçesinde sadece 13-15 şehir hastanesine yönelik.

Bakın, Kütahya'da bir şehir hastanesi açtınız seçim öncesi. Aynısını Bilkent Şehir Hastanesinde de yaptınız. Kamudaki hastanelerin sağlık müdürlüğünün yazısıyla, talimatıyla devlete ait, Sağlık Bakanlığına ait bir hastaneden tıbbi malzemelerin, müteahhidin yükümlülüğü altında olması gereken tıbbi malzemelerin, demirbaşların şehir hastanesine taşınması talimatı var elimizde.

Bakın, resmî belge, Kütahya Sağlık Müdürlüğü... Ne yaptınız? Kütahya'daki mevcut devlet hastanesinden cihazları aldınız, götürdünüz şehir hastanesine. Yetmedi, bakın, hani parsel parsel parsellemişlerdi ya, hastanedeki tıbbi malzemeleri, sarf malzemelerini de taşıyorsunuz. Nereden? Kamuya ait hastaneden müteahhidin işlettiği hastaneye taşıyorsunuz. Bu, bir soygundur; bu, bir usulsüzlüktür. Bununla ilgili savcılar da göreve çağırıyorum, Sağlık Bakanlığını da göreve çağırıyorum. Bakın, il sağlık müdürlüğünün talimatıyla ki Bakanlığın böyle bir şeyden haberi olmaması mümkün değil.

Peki, siz ne yapıyorsunuz? Öbür taraftan, tüm cihazları taşıyorsunuz, tüm cihazları. Yeni hastanede, şehir hastanesinde röntgen veya ultrason odalarında, poliklinik odalarında sekreter yok; hasta soyunuyor, mahremiyet var ama doktorun da sağlık çalışanının da güvenliği yok ve bu güvenlik zaafı şiddete de yol açacaktır yarın, ilerleyen günlerde. Bunlara karşı hiçbir tedbiriniz var mı? Tedbiriniz yok. Bu garantilere ve peşkeş çekilmeye rağmen müteahhit firmanın milyarlarca lira bundan avantaj sağlamasına sebep oluyorsunuz. Kamunun hastanesindeki malzemeleri -diğer şehir hastanelerinde de yaptınız bunu, kamu hastanelerindeki malzemeleri- demirbaşları, röntgen cihazlarını da dâhil olmak üzere birçok cihazı... Bakın, Kütahya'daki hastane de şu anda 2 hastane de atıl durumda. Personelleri de 2 hastane arasında oynattınız. Öğretim üyelerinin yerlerini değiştirdiniz ve burada ne asistan eğitimi ne üniversite, tıp fakültesi öğrencileri ciddi düzeyde eğitim alamıyorlar. Hastanenin birinde, bakın, kardiyovasküler, kalp damar cerrahisi birimi, polikliniği var ama ameliyathanesi yok. Bir hasta kalp krizi geçirse, bir hastaya anjiyo gerekse o hastanede, şehir hastanesinde şu anda anjiyo yapılamıyor; şehir hastanesinde şu anda kalp ameliyatı yapılamıyor. Şehir hastanesinde göz ameliyatı yapılıyor, öbür hastanede yapılamıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kasap, lütfen tamamlayın.

ALİ FAZIL KASAP (Devamla) – Bakın, bu yolsuzlukların, bu usulsüzlüklerin tuzu biberi oldu. Diyorum ki bunun ciddi düzeyde araştırılması ve bu kamu-özel iş birliği şeklindeki şehir hastanelerinin derhâl devletleştirilmesi gerekiyor. Bunları ıslah etmezseniz çok ciddi sıkıntılar olacak.

Çok teşekkür ediyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kasap.

Öneri üzerindeki ilk söz, İYİ Parti Grubu adına Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'e aittir.

Sayın Çömez, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Merkezi Hekim Randevu Sistemi (MHRS) maalesef çöktü ve artık randevu almak neredeyse imkânsız. Bunun iki temel sebebi var: Birincisi, sistemin üzerindeki ağır mülteci yükü, 10 milyonu aşmış mültecinin getirmiş olduğu külfet. Geçtiğimiz günlerde Sayın Sağlık Bakanı rakamları verdi ama güncel rakamlar gerçekten çok vahim. Şu anda 3 milyonu aşan ameliyat, 4 milyonu aşan yataklı hizmet ve 120 milyonu aşan bir poliklinik hizmeti var. Dolayısıyla bundan dolayı randevu almak neredeyse imkânsız.

Şu anda sistemde yaşanan ikinci temel problem, birinci basamak sağlık hizmetlerinin ve koruyucu sağlık hizmetlerinin tamamen ihmal edilmiş olması. Bunda da maalesef çok net bir art niyet var çünkü burada yapılması gereken asıl hizmetler yapılmadığı için buradan artakalan ve burada verilen hizmetler verilemediği için -başka alanlarda verilmesi gerekiyor- bu hizmetler özel sağlık sektörüne ve şehir hastanelerine veriliyor.

Bakın, bir rakam vereceğim size: AK PARTİ iktidarının ilk gününden bugüne kadar devlet hastanelerinde yapılan ameliyatlarda 2 kat artış söz konusu ama özel hastanelerde yapılan ameliyatlarda tam 7 kat artış söz konusu. Demek ki özel sektör özellikle desteklenmiş. Tabii, özel sektör dendiği zaman özel sektörden gelen bir Sağlık Bakanımız var ve kendisinin çok sayıda özel hastanesi var. İster istemez aklımıza bir soru geliyor. Yani özel sektörün desteklenmesinin arkasında böyle bir niyet mi var? Böyle bir düşünce mi var? Bakın, ben size bir Resmî Gazete tebliği göstereceğim, özel hastanelerin içerisinde, Sayın Bakanın özel hastanesine verilmiş olan teşvik belgesini göstereceğim. Sayın Bakanın hastanesine tam 5 milyar yatırım teşviği ve 2 milyar malzeme teşviği verilmiş, Resmî Gazetelerde gösteriliyor.

Gelelim, büyük bir kara delik olan ve bundan sonra da hakikaten büyümesi çok açık olarak belli olan şehir hastanelerine. Şehir hastaneleri nasıl yapılıyor? Bu hastanelerin yapımı için önce müteahhit firma çağrılıyor, bu müteahhit firma cebinden bir tek kuruş para harcamıyor; gidiyor, bir finans kuruluşundan parasını buluyor, gelip devlete diyor ki: "Ben finansı buldum ancak senden garanti istiyorum." Ve devlet de kalkıp bu garantiyi veriyor. Bu garantiyle beraber bu krediyi alıp cebinden bir tek kuruş harcamadan gidip hastaneyi yapıyor. Ondan sonra almış olduğu bu krediyi yine devletten almış olduğu kiralarla teker teker ödüyor ve aradaki farkı da maalesef cebine indiriyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çömez, lütfen tamamlayalım.

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) – Bitirmek üzereyim.

Bu, çok büyük bir kara deliktir, bu kara deliğin kapanması mümkün değildir. Aslında aynen otoyollarda olduğu gibi, köprülerde olduğu gibi, yandaş müteahhitleri zengin etmek için kurulmuş bir düzendir. Ve bunun sonunda sağlık sistemi birinci basamak çökertilerek ve maalesef, polikliniklerde birikmiş olan hasta randevu sıralarıyla karşımıza büyük bir fatura olarak çıkmaktadır. Bunun mutlaka ve mutlaka bugünden ele alınması ve bir çözüm üretilmesi şart. Aksi hâlde, önümüzdeki yıllarda birilerinin cebi dolarken maalesef, sistemdeki ve sektördeki kriz artarak devam edecek.

Çok teşekkür ediyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Çömez, teşekkür ediyorum.

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) Çeşitli İşler

1.- Başkanlıkça, görüşmeleri izlemek üzere Genel Kurulu teşrif etmiş bulunan And Parlamentosu Parlandino Başkanı Cristina Reyes Hidalgo ve heyete “Hoş geldiniz.” denilmesi

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, ülkemize resmî bir ziyarette bulunan And Parlamentosu Parlandino Başkanı Sayın Cristina Reyes Hidalgo ve heyeti Genel Kurulumuzu teşrif etmiştir. Kendilerine Genel Kurulumuz adına, Türkiye Büyük Millet Meclisimiz adına hoş geldiniz diyorum. (Alkışlar)

VIII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

1.- Saadet Partisi Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin tarafından, şehir hastanelerinde garantiler nedeniyle ortaya çıkan kamu zararının tespit edilmesi, şehir hastanelerine ödenen garanti tutarlarının bütçe üzerinde oluşturduğu yükün ortaya çıkarılması ve neler yapılabileceğinin tespiti amacıyla 30/4/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 30 Nisan 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Şimdi, öneri üzerinde ikinci söz, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ’a aittir.

Sayın Bozdağ, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Genel Kurul, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Önerge öncesinde, 16 Nisan Salı günü İstanbul’da, Esenyurt Necmi Kadioğlu Devlet Hastanesinde bir zehirlenme vakası gerçekleşti. Yemekten dolayı hasta, hasta yakınları ve personel, sağlık emekçileri zehirlenmişti. Sağlık Bakanlığının bu duruma ve sorumlulara dair henüz bir açıklaması olmadı fakat 26 Nisanda hastanede konuyu yeniden gündemleştirmek ve de sağlık emekçilerini 1 Mayıs’a çağırmak için çalışma yapan Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri üye ve yöneticileri ile iş yeri temsilcileri hastane yönetimi talimatıyla özel güvenlik ve kolluk tarafından engellenerek sözlü ve fiziki şiddete maruz kalmışlar ve zorla hastane dışına çıkarılmışlardır. Tekrar hatırlatıyoruz: Sağlıklı kamusal yemek, sendikal faaliyetler ve sendikal örgütlenme anayasal haktır, engellenmesi suçtur. Kâr hırsıyla yandaş firmalara verilen ihalelerle hastaları ve sağlık emekçilerini zehirleyenler sendikal çalışmaları da 1 Mayısı da alanları da emekçilerin örgütlü mücadelesini de engelleyemezler. Tüm işçi ve emekçilerin 1 Mayısı kutlu olsun.

AKP iktidarı, biliyorsunuz, 2003 yılı, Sağlıkta Dönüşüm’le birlikte sağlığı piyasalaştırdı, Sağlık Bakanlığını da sağlığın piyasalaşmasını hızlandıran bir kuruma dönüştürdü, koruyucu sağlık hizmetlerini geri plana itirdi. 2024 yılı bütçesinde biliyorsunuz, yaklaşık olarak bütçenin 200 milyar doları halk sağlığına ayrılırken -koruyucu hekimliğe- 518 milyar ise tedavi hizmetlerine ayrılmıştı, bunun da birçoğu “personel giderleri” olarak karşılanacak ve “şehir hastanelerinin kira bedelleri” olarak ödenecek. 2024 yılı bütçesinde şehir hastanelerinin kira ve hizmet alımı kapsamında şirketlere 83,7 milyar lira ödeme yapılacaktır. 2023 Eylül ayı Sayıştay Raporu’nda sağlık alanında yapılan yolsuzluk uyarılarının neredeyse tamamı şehir hastaneleriyle ilgilidir. Sağlık Bakanlığının şehir hastanelerine yapılan ödemeleri belirlenen muhasebe kurallarına aykırı tuttuğu tespit edilmiştir, raporda toplam ödemeye dair de herhangi bir belirleme yer almamaktadır. Dolayısıyla şehir hastanelerine Sağlık Bakanlığı tarafından yapılan rutin ödemelerin gizlenmesinin ötesinde şirketlere hak edilmemiş, teslim edilmemiş, kötü yapılmış veya yapılmamış işler karşısında da ödemeler yapılmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bozdağ, lütfen tamamlayın.

HEVAL BOZDAĞ (Devamla) – Tüm bunlar olurken Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi Başkanı Ahmet Burak Dağlıoğlu 17 Ocak 2024 tarihinde verdiği bir röportajda “Daha küçük tesisleri tek çatı altında toplamak amacıyla inşa edilen 22 hastaneden biri olan bir şehir hastanesinin Körfezli bir Arap yatırımcıya satışı konusunda görüşmeler sürüyor ve bunu diğerleri de izleyebilir.” açıklamasını yaptı. Konuya ilişkin Sağlık Bakanlığı başta olmak üzere ilgili kurumlar ise sessiz kaldılar. Sağlık Bakanlığının şehir hastanelerini neden satışa çıkarmak zorunda kaldıklarını, hangi hastanelerin hangi koşullarda hangi ülkelere satılacağını, sözleşmelerinin veya protokollerinin şeffaflıkla kamuoyuyla paylaşılmasını istiyoruz. Geline aşamada Sağlık Bakanlığının yapması gerekenler; kamusal sağlık hizmetinin temel kabullerine göre şehir hastaneleri yeniden yapılandırılmalıdır, sağlık hizmetine erişimin binaya ulaşmak olduğuna dair zihniyetten vazgeçilmelidir, şehir hastanelerinin sözleşmelerinin tazminatsız olarak feshedilmesi gerekmektedir, kapatılan hastaneler geri açılmalıdır diyorum.

Teşekkürler. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Bozdağ.

Şimdi, öneri üzerinde diğer söz talebi Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel’e aittir.

Sayın Adıgüzel, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ekonomideki bir kara delik olarak şehir hastanelerini konuşuyoruz. Garanti ödemeye ilave olarak enflasyon ve kur farkına karşı üç ayda bir revizyonla koruma sağlamışsınız, uyuşmazlıkta da uluslararası mahkemeler yetkili. Pekî, kanun değişikliklerine karşı yirmi beş yıl koruma nedir, Meclisin üstünde misiniz? Bu yüce Meclisin iradesine yirmi beş yıl ipotek koymak sizin ne haddinizydi? Burada onlarca milletvekilinin önergelerine rağmen Meclisten bilgi saklandı. Bilgi kredi sağlanan uluslararası bankaların sitelerinden elde ediliyorsa bu da bir aypıtır. Sadece bu yıl 2024 yılı bütçesinden şehir hastaneleri için ayrılan miktar 83 milyar. Hizmet açısından da uygun değil, sadece hastaların ulaşımı değil hastane içerisindeki birimlerin birbirine ulaşımı, koordinasyonu ve konsültasyon işlemlerini de zora sokmaktadır.

Değerli arkadaşlarım, hastaları beton binalar tedavi etmez, içerideki hekim, hemşire ve iyi planlanmış sağlık hizmeti tedavi eder. Modern bir ülke devasa şehir hastaneleriyle övünmez, modern bir ülke sağlık rakamlarıyla, nüfus başına hemşire, doktor sayılarıyla övünür. Nüfusa göre doktor sıralamasında OECD ülkeleri içerisinde, 37 ülke içerisinde 36’ncı olduğumuzu biliyor musunuz? Geldiğimiz noktada iktidarın medarîiftiharı sağlık reformu tam anlamıyla iflas etmiştir. Çöken sağlık sisteminin altında kalanlara hastalar, doktorlar ve sağlık çalışanları olmuştur. Tek kazanansa sağlığın patronları olurken hasta, müşteri; sağlık çalışanları da ucuz iş gücü olmuştur.

Bizim onlara yapmaktan imtina ettiğimiz şu hareketi Sağlık Bakanı tüm hekimlere yapmıştır. Bu, şu demek: “Ben böyle yapıyorum, diğer doktorlar da böyle yapıyor zannederim.” ama kişi kendinden bilir işi diyorum. Sağlık Bakanının böyle yaptığı uzman hekim arkadaşlarımız, bir porsiyon Konya usulü etli ekmek yiyebilmek için dört saat nöbet tutmaktadır. Hekimler toplam altı kalemde maaş alıyor, çoğu da kesintiye uğruyor değerli arkadaşlarım.

Sağlıkta şiddeti gösteren beyaz kod ihbar sayısı da her yıl katlanarak büyüyor. Hekimler, özel sağlık kuruluşlarında ücretli kölelik düzeninin bir parçası hâline gelmiştir. Aile hekimleri de hem mevzuatta hem de uygulamada gitgide tükenmektedir. Ondan sonra “Bu doktorlar neden Türkiye’yi terk ediyor?” Şunu bilin: Batı ülkelerindeki diploma denkliği ve vatandaşlık gibi

engeller olmasa Türkiye'deki hekimlerden yarından fazlası gidecektir. Erdoğan bir yandan gençlere kapıyı gösterirken öte yandan da 65 yaşında hekimleri kuraya sokuyor. Hükümet, sağlık sisteminin biriken sorunlarını sağlık çalışanlarına, doktorlara yüklemektedir. Alınamayan randevunun, yapılamayan tetkikin, bulunamayan ilacın sorumlusu sağlık çalışanı olmaktadır; sebebi olmadığı bir sorunun muhatabı olmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Adıgüzel, lütfen tamamlayın.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Devamla) - Son kabine değişikliğinde, Erdoğan'ın yeni Kabinesinde değişmeyen 2 Bakandan birisi olarak Fahrettin Koca'yı gördüğümüz gün, işte o gün "Kaybettiler." demiştim. Seçim mağlubiyetinizin en büyük nedenlerinden biri sağlıkta ülkeyi getirdiğiniz noktadır. Biraz laf dinleyin, sürekli söylüyoruz, sonra haklı çıkıyoruz ama iş işten geçmiş oluyor. Eğitim gibi, sağlık gibi konularda, ortak konularımızda çatışarak değil, istişareyle, akıl ve bilim yoluyla yürüyalım.

Bakın, şu anda ikisi tıp profesörü olmak üzere çok sayıda uzman hekim ve yine Grup Başkan Vekili bir hekim ve de takım lideri olarak en başta Sayın Genel Başkanımız bir eczacı; size yeterince yardımcı olabilecek birikime sahip insanlar olarak, Türkiye'nin 1'inci partisi olarak uzlaşmayla beraber yürütmeye, yönetmeye hazırız. O yüzden, gelin, bu önergeye "evet" deyin, konuşmaya başlayalım.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Adıgüzel, teşekkür ediyorum.

Son söz talebi Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Bilecik Milletvekili Halil Eldemir'e aittir.

Sayın Eldemir, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA HALİL ELDEMİR (Bilecik) - Sayın Başkanım, çok değerli milletvekilleri; Saadet Partisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre vermiş olduğu grup önerisi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle sizleri, sizlerin nezdinde de aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Türk sağlık sistemi devletimizin milletimize verdiği hizmetler açısından baktığımızda medarıftıharıdır. 2002 yılından bugüne kadar sağlık sisteminde yapılan düzenlemeler, gelişmeler gerçekten milletimizin takdirdindedir. Bununla birlikte de daha yapılacak mutlaka işler, daha mutlaka revizyonlar, daha mutlaka reformlar da vardır. Şunu rahatlıkla iddia edebiliriz ki dünyanın en iyi hekimlerini yetiştiren bir ülkemiz var ve şunu da rahatlıkla söyleyebiliriz ki dünyanın en modern hastanelerini inşa eden bir devletimiz var; bununla ne kadar iftihar etsek azdır.

Şimdi verilen grup önerisiyle ilgili olarak da orada dile getirilen hususlarla ilgili de birkaç noktayı takdirlerinize sunmak isterim. Bugün itibarıyla, ülkemizde hizmete alınmış olan 26 tane şehir hastanemiz vardır. Bu 26 tane şehir hastanemizin 18 tanesi kamu-özel iş birliğiyle yapılmış hastanelerdir. Hâlihazırda, şu anda tamamlanmamış, inşaatı devam eden kamu-özel iş birliğiyle yapılan herhangi bir hastane yoktur; hepsi tamamlanmış, milletimizin istifadesine sunulmuştur.

Diğer taraftan da Sağlık Bakanlığı bütçesi içerisinde şehir hastanelerinin her geçen gün yükünün arttığı ve bunun bir kara delik olduğu şeklindeki ithamlar da ya bilgisizliktendir ya da kasıttandır. Şöyle ifade edeyim: Plan ve Bütçe Komisyonunda da Genel Kurulda da Sağlık Bakanlığıyla ilgili bütçeler görüşülürken 2022 yılında hizmet dâhil kullanım bedellerine Sağlık Bakanlığı bütçesinden ayrılan pay yüzde 14,3'tür, 2023 yılında bu oran yüzde 13,4'e düşmüştür, 2024 yılı içerisinde ise bu oran yüzde 11,4 olarak öngörülmüştür. Şimdi, diğer taraftan da ülkemizde 170 bin sayısına yakın bir yatak sayısına sahip kamu hastaneleri varken bunun yaklaşık 29 bini kamu-özel iş birliğiyle yapılmış şehir hastanelerine aittir ve bu da yüzde 17'lik bir orandır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Eldemir, lütfen tamamlayın.

HALİL ELDEMİR (Devamla) - Diğer taraftan da kamuya ait yoğun bakım yatak sayılarımız 25 bin civarındadır, bunun da yaklaşık olarak 5.500'ü kamu-özel iş birliğiyle yapılan hastanelerdedir, bu da yoğun bakım yatak oranının yüzde 21'idir yani bütçenin yüzde 11,4'ünü ayırdığımız şehir hastaneleri, yatak sayısı itibarıyla ve yoğun bakım itibarıyla yüzde 20'sine yakın bir yükü almaktadır.

Diğer taraftan da sayın hatip, önerge sahibi, partimizin değerli vekili burada "hasta garantisi" dedi. Kamu-özel iş birliğiyle yapılan şehir hastanelerinde hiçbir şekilde hasta garantisi yoktur, anjiyo garantisi yoktur, hiçbir şekilde ameliyat garantisi yoktur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HALİL ELDEMİR (Devamla) - Burada miktara bağlı hizmetlerde eşik değerler vardır, bu da kamunun bütün alanlarında - belediyeler dâhil, diğer kurumlar dâhil- bir hizmet alınacaksa bu hizmetle ilgili birtakım miktarlar verilir, ihaleleri buna göre yapılır diyor.

Bu vesileyle önergenin karşısında olduğumuzu ifade ediyor, Genel Kurulu tekrar saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Eldemir.

Sayın Şahin, buyurun.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Başkanım, Halil Bey konuşmasında milletvekilimizi iddialarıyla ilgili bilgisizlik ya da kasıtlı olmakla itham etti. Bu satışmadan dolayı kürsüden iki dakika söz talep ediyoruz.

BAŞKAN - Peki, buyursun.

Sayın Kasap, buyurun.

IV.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

4.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, Bilecik Milletvekili Halil Eldemir'in Saadet Partisi grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında şahsına satışması nedeniyle konuşması

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) - Sayın Başkan, teşekkürler.

Şimdi, bilgisizlikle itham ediyorsunuz, sağlık sektörünün 30 küsur yıldır içindeyim; siz sağlık sektöründe değilsiniz.

EMRE ÇALIŞKAN (Nevşehir) - Bakan Yardımcısı...

ALİ FAZIL KASAP (Devamla) - Bakan Yardımcısı olabilirsiniz ama sektörün içinde değilsiniz. Bakın, hasta garantisi değil, hastane...

HALİL ELDEMİR (Bilecik) - "Hasta garantisi" dediniz.

ALİ FAZIL KASAP (Devamla) - Bir saniye...

HALİL ELDEMİR (Bilecik) - "Hasta garantisi" dediniz.

ALİ FAZIL KASAP (Devamla) - ...yüzde 70 doluluk oranı var, yüzde 70 doluluk oranı! Türkiye'deki hastanelerin yatak doluluk oranı hiçbir zaman yüzde 56'yı geçmedi; yüzde 14 adamlara avantaj sağlıyorsunuz.

Yenmeyen yemeğin... Bakın, 1.000 yataklı hastanede 700 yemek her gün yenmiş gibi muamele görüyor, catering hizmetlerine yüzde 70, ondan sonra, laboratuvar yüzde 70, görüntüleme yüzde 70, sterilizasyon yüzde 70, atık yönetimi yüzde 70; her şeyde yüzde 70 garanti veriyorsunuz, enflasyon artı kur farkı garantisi veriyorsunuz. "Yüzde 20'den fazla kesinti yapamıyoruz." diyorsunuz, ondan sonra "Sağlık bütçesinin -bütçedeki- yüzde 16'sı." diyorsunuz. Kaç tane? Aktif olanlarıyla beraber 23, 24, 26

tane hastane. Kaç tane hastane var Türkiye’de? 500-1.000’in üzerinde hastane var. Burada yanılıyorsunuz, topu taca atıyorsunuz. Asıl mevzu o değil; burada soygun var mı yok mu? Bu şartlarla mal edilecek...

Sizin sadece beyan ettiğiniz şey, bakın, beyan ettiğiniz şey sadece bunların maliyeti, kullanım bedeli, kira, hacimli binalar... Hacimlerini ödüyorsunuz, metreküpünü ödüyorsunuz; bunu inkâr etmeyin, hizmet bedeli de ödüyorsunuz ayrıca.

Ve bana şunu izah edin: Bu hastanelerin donanımını sağlarken neden Numune Hastanesinin malzemelerini oraya götürdünüz, müteahhidin temin edeceği malzemeyi niye götürdünüz? “Pandemi vardı.” diye arkasına sığınmayın. Kütahya Şehir Hastanesine giden malzemeler neden Evliya Çelebi Hastanesinin malzemeleri? Kamunun hastanelerinin malzemelerini götürmek zorunda değilsiniz. Müteahhitlere peşkeş çekiyorsunuz o kadar.

Teşekkür ediyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

HALİL ELDEMİR (Bilecik) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Eldemir...

HALİL ELDEMİR (Bilecik) – Sayın Başkanım, “Peşkeş çekiyorsunuz.” diyerek sataştı.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Ya, evet deyin ortaya çıksın gerçekler, boş verin.

ALİ FAZİL KASAP (Kütahya) – Evet deyin, “Açıklamalar gizli.” diyorsunuz.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Evet deyin, biz mi yalan söylüyoruz, siz mi yalan söylüyorsunuz ortaya çıksın. Kürsüden söz yetiştireceğine araştırsın işte Meclis.

BAŞKAN – Buyurun.

5.- Bilecik Milletvekili Halil Eldemir’in, Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap’ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

HALİL ELDEMİR (Bilecik) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; tekrar saygıyla selamlıyorum.

Bakın, ben “kasıt” diye kullandığım kelimeyi, “hasta garantisini” ısrarla dile getiriyorsunuz diye kullandım.

ALİ FAZİL KASAP (Kütahya) – Doluluk oranı.

HALİL ELDEMİR (Devamla) – Hasta garantisi yoktur. Hastalarla ilgili verilecek hizmette bugün hangi kamu kurumumuz olursa olsun bir yemek ihalesine çıksa, hatta kamu kurumlarını boş verin, uzun zamanlı bir araç kiralayacak olsanız yılda kaç kilometre yapacağınıza varıncaya kadar sorarlar. Bunun sebebi, bir değeri tespit etmek için ölçülendirmedir. Bir eşik değeri belirlemiş Sağlık Bakanlığı ve demiş ki: “Bu eşik değere kadar olan işlerde şu fiyatı öderim, bundan sonra olanlarda şu iskontoyu alırım.” Bakın, siz hekimsiniz bu işleri bilirsiniz, gayet net sizin anlayacağınız dille söyleyeyim: Beyin BT tetkiklerinin R100040 SUT’taki yeri, SUT’ta verilen fiyatı 205,76 TL. Bununla ilgili Sağlık Bakanlığının almış olduğu şehir hastanelerindeki hizmet yüzde 40’la 123,456, orada belirlemiş olduğu eşik değeri aştığı an ikinci bir yüzde 40 geliyor 74,08. 74,08 liraya bugün siz biyometrik fotoğraf çektiremezsiniz. Bakın, ben burada gayet net bir şekilde neyin çarpıtılmak istendiğini söyledim.

Diğer taraftan, yemek bedelleri. Yemek bedelleriyle ilgili veya başka bir şeyle ilgili, miktara geldikten sonra miktarı aşanlara ikinci bir iskonto alınır. Eğer miktara ulaşmadıysa bununla ilgili ödeme yapılır, yıl sonunda da bunlar hizmetle hepsi birlikte mahsuplaşılır. Bugüne kadar Sağlık Bakanlığının almadığı hizmete karşılık ödediği bir kuruluş yoktur.

Saygılarımla. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Eldemir.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Başkanım...

BAŞKAN – Şimdi, değerli milletvekilleri, konu tebarüz etti ama buna bir nokta koymamız lazım.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkanım, o zaman son bir cümle...

BAŞKAN – Şimdi, bakın, bir sataşma burada yok, bilgi verdi.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sataşma var.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – “Çarpıtmayın...”

BAŞKAN – Siz doğru, o eğri; iki tarafa da 2 defa söz verdim. Lütfen...

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Bir saniye, bir şeyi izah etmek istiyorum müsaadenizle.

BAŞKAN – Sayın Şahin...

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Yani arkadaşımızın “çarpıtma...”

BAŞKAN – Sayın Şahin, bakın, bilgileri...

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Çarpıtılan bir şey yok Sayın Başkanım.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkanım, bakın, çarpıtılan bir şey yoktu; bir şeyi arkadaşımız izah etmeye çalışıyor.

BAŞKAN – Tamam, etti.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Şimdi “çarpıtma” sözü sataşma değil midir?

BAŞKAN – Ya, Sayın Başkanım, bakın, izin verir misiniz?

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Yani...

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Başkanım, peki, siz neye göre söz verdiniz tekrar arkadaşımıza?

BAŞKAN – Bir müsaade buyurun.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Biz arkadaşımıza...

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir müsaade...

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Siz Halil Bey’e neye göre söz verdiniz?

BAŞKAN – Sayın Şahin...

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Halil Bey’e neye göre söz verdiniz Başkanım?

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Cevap hakkı diye bir şey yok. Biz burada, bakın...

BAŞKAN – Sayın Şahin...

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Halil Bey’e neye göre söz verdiniz?

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkanım, biz burada nezaketli bir şekilde...

BAŞKAN – Bakın, bana izin verir misiniz? Ben nezaketiniz için teşekkür ediyorum.

Şimdi, bakın, iki hatip de burada güzel konuştular; ikisi de maşallah, meramlarını güzel anlattılar. Sonra diğer hatibimiz dedi ki: “Sataşma var.” Ben söz verdim, doğru mu?

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Öbür hatibe niye söz verdiniz?

BAŞKAN – Sonra öbür hatibe de söylediği için, ona da aynı sataşma vardı.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sataşma yoktu ya.

BAŞKAN – Ben aynısı...

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Ama bizim arkadaşımızın bir sataşması yoktu ki Başkanım.

BAŞKAN – Şimdi, bakın, ben takdir ettim.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Cevap hakkı diye bir şey doğuruyorsunuz.

BAŞKAN – Bakın, şu anda da ikincisinde hiçbir kimseye bir sataşma yok, bir değerlendirme var.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – "Çarpıtma" sözü sataşma değil midir Sayın Başkanım?

BAŞKAN – Ama biz böyle yaparsak burayı çalıştıramayız. 2 defa burada...

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Biz burada bunu bırakalım...

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Arkadaşımıza son kere bir izahat için...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, şimdi, arkasından o diyecek "Bana bunu dedi." Biz şimdi...

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sataşmadık ki Başkanım biz, niye söz veresiniz ki yani?

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Başkanım, ben sizden...

BAŞKAN – Ya, değerli arkadaşlar, bakın, biz burayı makullükle yönetmek durumundayız.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Makul ve adil Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Yani, lütfen bir makuliyet içerisinde nokta koyalım, adil olduğuna da inanıyorum ve bunu uzatmayalım.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Başkanım, sizin inanmadığınız bir şey yok ki zaten...

BAŞKAN – Ya, hakem aziz millet. Seni de Sayın Kasap'ı da dinlediler, Sayın Eldemir'i de dinlediler. Millet zaten hakem, kararını verecektir, emin olun.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Tamam, versin diye söylüyoruz.

BAŞKAN – Çok da güzel anlattınız, onun için teşekkür ediyorum.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkanım, siz bir söz verin...

BAŞKAN – Sayın Şahin, bu tartışmayı...

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – ...arkadaşımız makul bir şekilde izahatını yapsın, milletimiz ondan sonra kararını versin.

BAŞKAN – Efendim, yapıldı zaten.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Son kere bir söz talep ediyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Gülüstan Kılıç Koçyiğit, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

28.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, İçişleri Bakanlığını ve Hükûmeti 1 Mayıs Taksim Meydanı'yla ilgili yanlış karardan geri adım atmaya davet ettiklerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür ederim Sayın Başkan, önemli bir mesele için söz aldım, teşekkür ediyorum.

Şimdi, biliyorsunuz, İçişleri Bakanı 1 Mayıs alanını, Taksim Meydanı'nı yasakladı; maşallah, İstanbul Valisi de yememiş içmemiş OHAL ilan etmiş. Taksim'e giden kırk güzergâh kapalı, deniz ulaşımı, metrobüs seferleri tamamen kısıtlanmış, tek bir amaç var: İşçinin, emekçinin Taksim'e çıkmasını engellemek. Şimdi, biz buradan soruyoruz AKP Grubuna ve İçişleri Bakanına: Bu bir işçi düşmanlığı değil midir, bu bir sınıf düşmanlığı değil midir? Niye korkuyorsunuz? İşçi sınıfından niye korkuyorsunuz? İşçi sınıfının sesini yükseltmesinden niye korkuyorsunuz? Taksim 1 Mayıs Meydanı'ndan niye korkuyorsunuz? Orada, 1977 1 Mayısında 42 işçi hayatını yitirdi. İşçi sınıfı açısından tarihsel önemde bir mekândan bahsediyoruz, bir hafızadan bahsediyoruz. Buradan, binlerce yıl önceki yapılmış tarihî bir ana atıf yapıp ananlar, kutlayanlar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, son kez uzatıyorum, lütfen tamamlayalım.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Tamamlıyorum.

Çok eski zamanlardaki süreçlere atıf yapanlar, ananlar şunu bilmiyorlar mı: Tarihsel hafıza her toplumsal sınıf için önemlidir ve 1 Mayıs, Taksim Meydanı'dır. 1 Mayısta Taksim Meydanı, işçiler açısından tarihsel bir önemdedir; bir hafızadır, bir mekândır. İşçilerin kanı var orada, işçilerin bedeli var, Türkiye işçi sınıfının orada emeği var; bu emekten korkmak, burayı kapatmak hiç kimsenin hakkı da değildir, hukuku da değildir. Bu yasak kararını tanımıyoruz ve İçişleri Bakanlığı ile Hükûmeti de derhâl bu yanlış karardan geri adım atmaya bir kez daha davet ediyoruz. Yarın İstanbul'da kimin burnu kanarsa bunun sorumlusu Taksim'i yasaklayan Hükûmettir, İçişleri Bakanlığıdır çünkü şunu iyi biliyoruz: O meydan açıldığında hiçbir işçinin burnu kanamadı, hiçbir sorun çıkmadı; ne zaman yasaklama kararı var o zaman kaos var, o zaman maalesef olaylar var. Bunun önüne geçmeye davet ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

VIII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

1.- Saadet Partisi Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin tarafından, şehir hastanelerinde garantiler nedeniyle ortaya çıkan kamu zararının tespit edilmesi, şehir hastanelerine ödenen garanti tutarlarının bütçe üzerinde oluşturduğu yükün ortaya çıkarılması ve neler yapılabileceğinin tespiti amacıyla 30/4/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 30 Nisan 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Saadet Partisi Grubunun önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Şimdi, İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

2.- İYİ Parti Grubunun, İstanbul Milletvekili Ersin Beyaz ve 20 milletvekili tarafından, suç örgütleriyle etkin mücadele edilebilmesi için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 31/1/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 30 Nisan 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

30/4/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 30/4/2024 Salı günü toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Dursun Müsavat Dervişoğlu

İzmir

İYİ Parti Genel Başkanı

Öneri:

İstanbul Milletvekili Ersin Beyaz ve 20 milletvekili tarafından, suç örgütleriyle etkin mücadele edilebilmesi için alınması

gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 31/1/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 30/4/2024 Salı günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – İYİ Parti grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere İstanbul Milletvekili Ersin Beyaz'a söz veriyorum.

Sayın Beyaz, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ERSİN BEYAZ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Son dönemlerde kahraman emniyet güçlerimiz tarafından yapılan çeşitli operasyonlarda birçok uluslararası organize suç örgütü üyesinin yakalandığı anlaşılmaktadır. Başta büyük şehirlerimiz olmak üzere ülkemizin birçok kentinde düzenlenen söz konusu operasyonlarda ele geçirilen birçok örgüt liderinin, yöneticisinin ve üyesinin vatandaşlık aldığı iddiaları ayrıca dikkat çekmektedir. Bu tür organize suç örgütlerinin araştırılarak faaliyetlerinin ve bağlantılarının tespit edilmesi, ülkemizde huzur ve güven ortamının sağlanması bakımından son derece önemlidir.

Değerli milletvekilleri, hatırlanacağı üzere, 2023 yılının Ekim ayı içinde yayınlanan Küresel Organize Suçlar Raporu sonuçlarına göre, Türkiye, organize suçlar bakımından Avrupa ülkeleri içinde ilk sırada, dünyada ise Birleşmiş Milletler üyesi 193 ülke içinde 14'üncü sırada yer almıştır. Raporda, Birleşmiş Milletler üyesi 193 ülke içinde gelişen organize suç faaliyetleri karşılaştırılıyor. Yapılan çalışmalarda Türkiye'nin 2023 skoru 10 üzerinden 7,03 puandır, bu skor 2021 yılında 6,89 idi; bu durum, son iki yılda ülkemizdeki suç raporlarının daha kötüye gittiğini gösteriyor. Son yıllarda ülkemizde suç ve şiddet olaylarında büyük bir artış yaşandığı biliniyor. Kamuoyuna sıklıkla yansıyan suç oranlarında yaşanan bu artış bir yandan vatandaşlarımızın can ve mal güvenliğini tehdit etmekte, diğer yandan ülkemizin uluslararası itibarına da büyük zarar vermektedir. Ülkemiz hızla küresel mafya, haraç, uyuşturucu, uluslararası organize suç ve kara para aklama örgütlerinin yeni merkezi hâline gelmektedir. Bizzat İçişleri Bakanlığının yapmış olduğu paylaşımlardan da anlaşılacağı üzere, bütün dünyada kırmızı bültenle aranan birçok suçlunun yakalandığı haberleri ülkemizin bir anlamda çete ve mafyaların üssü hâline geldiği endişelerini haklı çıkarmaktadır.

Değerli milletvekilleri, ülkemizi gelecekte -belki de çok daha yakında- farklı bir tehlike daha beklemektedir. Organize suç örgütlerinin uzun vadede terör örgütleriyle organik ya da inorganik bağlar kurarak ülkemizin millî güvenliğini tehlikeye atabilecekleri risk ve ihtimalini göz ardı etmemek gerekmektedir. Terör örgütleri, genel kaniya göre, kâr elde etmeyi amaç edinmezler; bu nedenle, terör örgütleri, hedefleri doğrultusunda ya da menfaatleri için topluma ve faaliyet gösterdikleri ülkelerdeki hükûmetlere karşı şiddet ve tehdit yöntemlerini kullanabilirler. AK PARTİ iktidarının yönetimi altındaki ülkemizde son yirmi yıllık süreç içerisinde terör örgütlerini diğer suç örgütlerinden ayırmak zorlaşmaktadır, bunun en bariz örneği FETÖ'dür. FETÖ ülkemizin ve milletimizin bekasına kastederek alçakça bir darbe girişimine kalkışmış ve gerçek yüzünü göstermiştir. Yine, ülkemizde ismi bilinen veya bilinmeyen terör ve suç örgütleri organize suç örgütü yapısına dönüşerek piyasadan yüksek kâr elde etmeyi de hedeflemişlerdir; açığa çıktığı gibi tüm ülkede büyük bir hayrete yol açan FETÖ'nün milyarlarca dolarlık sermayesi ve gücü bunun en bariz örneğidir.

Ülkemizin en büyük ihtiyacı olan adalet olgusunun tesisi ve devamlılığı için suç ve terör örgütlerine aman verilmemeli, her türlü finans kaynağı kesilmelidir. Beşerî olarak da taraftar ve yandaş toplayabilen bu örgütlerin altyapıları araştırılmalı, suç mahiyetinde toplumumuza zarar verecek her türlü fiil bertaraf edilmelidir. Hem adalet hem de toplumsal huzuru sağlamak suçla, suçluyla ve suç örgütleriyle etkin mücadeleden geçmektedir. Diğer yandan, hukuk sistemimizde yaşanan sıkıntılar, suç ve suçlularla mücadele edecek yasaların ve cezaların yetersizliği, kimi zaman suçluların açıkça kollanması gibi nedenlerle organize suç örgütlerinin cesaret bulduğu anlaşılmaktadır. Ülkemizde faaliyet gösteren mafya tarzı organize suç örgütlerinin Hükûmetle ve diğer siyasetçilerle yakın ilişkiler geliştirdikleri ve bu sayede kendilerine koruma sağladıkları iddiaları da yine sık sık kamuoyuna yansımaktadır. Bu bağlamda büyük bir tehlike arz eden bu önemli konuyu dikkatinize sunuyorum, önergemize destek vermenizi bekliyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Beyaz, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerindeki ikinci söz, Saadet Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'ya aittir.

Sayın Kaya, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir ülkedeki organize suç örgütlerinin varlığı ile o ülkedeki demokrasi ve hukukun varlığı maalesef ters orantılıdır. Eğer bugün olduğu gibi Türkiye'de demokrasi ve hukukla ilgili sorunları konuşuyorsak bu maalesef Türkiye'de organize suç örgütlerinin arttığına dair bir istatistiki veridir. Organize suç örgütleri, maalesef, ülkemizde dönem dönem su yüzüne çıksa dahi siyaset ve yargı mensuplarıyla kurdukları ilişkiler sebebiyle köklü ve derin bir sorundur. Organize suç örgütleri sadece suç örgütü değildirler veya suçları tek başına işlememektedirler. Organize suç örgütlerinin en büyük müttefikleri iktidarda olan bir kısım siyasiler ve yargı bürokratlarıdır. Bunların araştırılmasına engel olmak, bunların araştırılmasını reddetmek demek saygın devletin, saygın Hükûmet yetkililerinin ve saygın yargı bürokratlarının da zan altında kalmasına sebep olmaktadır. Dolayısıyla bu tip çürük elmaları ayıklamanın önündeki her ret oyu maalesef devlet içerisindeki işini saygın yapmak isteyen insanları da zan altında bırakmaktadır. Onun için özellikle Adalet ve Kalkınma Partisine buradan seslenmek istiyorum: Hükûmetinizde, yargıdaki bürokratlarınız arasında da gerçekten çok saygın isimler var. Gelin, bu çürük elmaları hep birlikte ayıklayalım. O çürük elmaların ayıklanmasının önünde bir engel olmayın.

Yine, organize suç örgütleri ve bunlara destek olan, büyüten, kollayan siyasilerin hepsinin ortadan kaldırmak istediği tek bir şey vardır; demokrasi, hukuk ve barış. Organize suç örgütleri demokrasiyi, hukuku, barışı ortadan kaldırdığı gibi, ilk önce o ülkenin iç kaynaklarını kemirirler. Organize suç örgütleri bürokrasi, yargı ve siyasetle ortaklaşarak ekonomik ve siyasal kaynakları sadece kendi çıkarları, kendi paraları ve kendi mutlulukları için kullanırlar. O açıdan, organize suç örgütlerinin tek bir amacı vardır; devleti, siyaseti ve yargıyı daha çok para, daha çok kâr, daha çok güç elde etmek için kullanmaktır.

Organize suç örgütlerinin en büyük kutsalı devlettir. Ama hangi devlet? Kendilerinin içerisinde yapılandıkları kutsal devlet, daha doğrusu suç örgütlerinin devlet adına kutsal gördükleri tek şey kendilerinin çıkarıdır. Devlet içinde devlet olarak örgütlenen suç örgütleri sadece kendi aralarında değil devletin egemenlik alanını parçalayarak da devlet içinde çatışmalara, rekabetlere ve çöküşlere neden olmaktadır. Zaman zaman "devlet içerisindeki çatışma" diye gün yüzüne çıkan şey, aslında suç örgütlerinin kendi arasındaki menfaat çatışmasıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kaya, lütfen toparlayalım.

BÜLENT KAYA (Devamla) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

Yerelde kendilerine hâkim bir alan oluşturmakla birlikte, uluslararası düzeyde de uyuşturucu, silah, kara para ve insan ticareti gibi kritik alanlarda ya aktör ya da taşeron olarak çalışmaktadırlar. Dolayısıyla mafya ve suç örgütleri kayıtlı ekonomi ve siyasetin içine sızarak ekonomiyi de siyaseti de kayıt dışına çıkarmak istemektedirler. Bunların tek bir amacı vardır, iktidarlarını ve çıkarlarını korumak. Bunların dini, milleti, ideolojisi yoktur, onun için herkesle iş tutarlar çünkü tek bir ideolojileri, tek bir milliyetleri

vardır; kendi paraları. 12 Şubat 2000'de dönemin Cumhurbaşkanı Sayın Demirel "Devlet rutin dışına çıkabilir." gibi bir sözle aslında tam da bım teline basmıştı. Devlet rutin dışına çıkamaz; devlet rutindir, devlet hukuktur, devlet demokrasidir.

Bu düşüncelerle, İYİ Partinin önerisini temiz siyasetin egemen kılınması için bir işaret fişegi olarak gördüğümüzü ifade ederek desteklediğimizi buradan ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kaya, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde üçüncü söz, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Ali Bozan'a aittir.

Sayın Bozan, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ALİ BOZAN (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

İYİ Parti Grubunun vermiş olduğu bu önergeyle ilgili aslında farklı bir konuşma hazırlamıştım ama az önce Mersin'den aldığım bir bilgi tam da bu önergenin ne kadar yerinde bir önerge olduğunu ortaya koyuyor. Organize suç örgütleri ve çeteler öyle bir hâle gelmiş ki bürokrasinin her kademesine sığmamış, hatta bazı kentlerde, bazı yerlerde bürokrasiyi âdeta tamamen ele geçirmiş. Mersin'den somut bir örnek vereyim: 23 Nisan Çocuk Bayramı dolayısıyla Mersin'in Akdeniz ilçesinde bulunan Hatice Uluğ İlköğretim Okulunda başarılı bir öğrencinin bir resim sergisi açılıyor. Sergiye okul idaresi tarafından kent bürokrasisinin tamamı davet ediliyor; Vali, Kaymakam, belediye başkanları, İl Millî Eğitim Müdürü, İlçe Millî Eğitim Müdürü, tamamı davet ediliyor. Sonra, kent protokolünden sadece Akdeniz Belediyesi Eş Başkanları bu sergiye katılıyor ve çocukların coşkusuna ortak oluyor. Çocuklar sergi öncesi, sergi esnasında ve sergi sonrasında coşkularını Eş Başkanlarla paylaşıyorlar. Sonra ne mi oluyor? Bugün o okulun idarecileriyle ilgili soruşturma yürütüldüğünü duyuyoruz. Kenti bu iddia sarmış ve kentte herkes bu iddiayla ilgili bir cevap bekliyor. Soruşturmanın sebebi şu: Eş Başkanlarımızın 23 Nisan dolayısıyla okulda yapılan bir kutlamaya iştirak etmiş olmaları, 23 Nisan dolayısıyla açılan bir sergiye katılmış olmaları. Şimdi, mafyaların, çetelerin araştırılmasını istiyoruz ya, işte tam da mafya budur, tam da çeteleşme budur; bugüne kadar bayrak üzerinden, İstiklal Marşı üzerinden her fırsatta partimizi terörize edenlerin gerçek yüzünü ortaya koyan budur. Belediye Eş Başkanlarımız davetli oldukları 23 Nisan nedeniyle açılan bir sergiye katılıyor, sergiye katıldıkları için, bu davetiyeyi gönderdiği için okul idarecileri hakkında soruşturma açılıyor. Şimdi, soruyoruz, diyoruz ki: Bu mutluluk anları, bu çocukların, bu öğrencilerin mutluluk anları neden sizleri rahatsız ediyor? Neden okul idaresi hakkında hemen soruşturma açma çabası içerisine girdiniz? Biz de diyoruz ki gerçek yüzünüz ortada, bu nedenle haddinizi bilin.

Tüm ülke kamuoyunu, Mersin'de bu çirkinliğe fırsat açanlara, bu ülkenin huzurunu kaçırmaya çalışanlara, bir okul müdürünü görevden alma düşüncesi sefiliğine bulaşanlara karşı ses çıkarmaya davet ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bozan, lütfen tamamlayın.

ALİ BOZAN (Devamla) - Elinizi bu ülkenin iç huzurundan ve barışından çekin diyorum. Mafyalaşmanın, çeteleşmenin ta kendisi, bu, az önce anlattığım örnektir. Gelin, bu önergeye "evet" diyerek mafyalaşan, çeteleşen iktidarı hep birlikte araştıralım, hep birlikte soruşturalım diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Bozan, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerindeki dördüncü söz, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Samsun Milletvekili Murat Çan'a aittir.

Sayın Çan, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Önerge aynı zamanda uluslararası organize suç örgütlerinin Türkiye'deki faaliyetleri ve kırmızı bültenle aranan kimi suçluların ülkemizden vatandaşlık alması gibi gelişmelerden hareketle bir güvenlik zafiyeti olup olmadığının araştırılmasıyla da ilişkili.

Aslında, kısa bir süre önce ayrıntıları ortaya çıkan bir olay ülkemizde bu konuda büyük bir zafiyet yaşandığını belgeledi. Neydi bu olay? "Maximilian Rivkin" adlı suç örgütü liderinin yakalanma süreci. Bu kişi kırmızı bültenle aranıyordu, hatta FBI 5 milyon dolar ödül koymuştu yakalanması için. Sırp asıllı İsveç vatandaşı bu suç örgütü lideri, Emniyetin 2023 yılının Kasım ayında yaptığı bir operasyonla yakalanarak tutuklandı; şu meşhur Comanchero Operasyonu. Kovuşturmanın ilerleyen safhalarında çok ilginç gerçekler gün yüzüne çıktı. Bu suç örgütü lideri, Nikolaj Ankov adına düzenlenen Bulgaristan pasaportuyla başvuru yaparak 29 Ağustos 2023 tarihinde Cumhurbaşkanı kararıyla Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığına geçmiş ve "Cem Cansu" adını almış. Bakın, bu kişi vatandaşlık başvurusu yaptığında hâlihazırda kırmızı bültenle aranıyordu. Aslında başlı başına bu olay bile önerge konusu olan araştırma komisyonunun kurulmasının ne kadar zaruri olduğunu hepimize gösteriyor. Yabancı mafyalar, uyuşturucu baronları, kara para aklayan suç örgütlerinin liderleri ve tetikçileri ülkemize dolmuş. Şimdi, Emniyet teşkilatımız, diğer kolluk kuvvetlerimiz suç örgütlerine yönelik ardı ardına operasyon yapıyor; Sayın Bakan da Bakanlık da bunu gururla kamuoyuna duyuruyor. İyi de bu operasyonlar Hükümetin geçmiş dönem uyguladığı politikalarla Türkiye'nin nasıl bir bataklığa sürüklendiğini de tescillemiş olmuyor mu? Kırmızı bültenle aranan baronlar, suç örgütü liderleri, teröristler ellerini kollarını sallayarak Türkiye'ye nasıl girebiliyorlar? Parmak izi sistemi devre dışı bırakılarak bu suçlulara nasıl vatandaşlık verilebiliyor? İşte, bu zafiyetin kaynağı, buna sebep olan politikalar sorgulanmak zorundadır ve bu komisyona bu yüzden ihtiyaç vardır.

Benim bir önerim var: Devlet ya da İçişleri Bakanlığı bizim gibi işini gücünü masum bir şekilde yapan insanları araştırmak yerine bu suç örgütleriyle, baronlarla, mafya örgütleriyle uğraşmak durumundadır, görevleri esas budur. Bundan beş yıl kadar önce özel sektörden devlete atanmak için başvurdum, tayinim çıktı ama devlet illegal örgütlerle yürüyüşe katılmak suçundan tayinimi iptal etti. Başvurdum, hakkımı aradım, suçumu öğrenmek istedim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çan, lütfen toparlayın.

MURAT ÇAN (Devamla) - Tabii ki... Toparlamak zor ama ben yine de çalışacağım.

Bana denilen şu: 1 Mayıs 2018 tarihinde Pir Sultan Abdal Derneğiyle Ankara Tandoğan Meydanı'nda yürümüşüm, suçum buymuş. Bizi araştıracağınıza, bizi fişleyeceğinize suç örgütleriyle, mafyayla; bütün işinizi, gücünüzü, vaktinizi bununla geçirin.

Hepinize teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Çan.

Öneri üzerinde son söz, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Kocaeli Milletvekili Veysel Tipioğlu'na aittir.

Sayın Tipioğlu, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA VEYSAL TİPİOĞLU (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Siyasi istikrarsızlığın en önemli sonuçlarından olan organize suç örgütleri ve terördür, 21'inci yüzyılın en önemli iki güvenlik problemi de budur. Küresel güçler, sömürgeci ve emperyalist politikaları sonucunda, ülkemizi çevreleyen Orta Doğu, Afrika ve Kafkasları bilerek ve kasten istikrarsızlaştırmışlardır; küresel güçler bu sayede sözde küresel liderliklerini sürdürmek

istemektedirler. Bugün, sınır komşumuz olan 2 devlette devlet otoritesi zaafa uğramış, Suriye ve Irak'ın kuzeyinde PKK-YPG terör örgütü küresel güçler tarafından desteklenmiş ve ülkemize karşı, ülkemizi dizayn etmek için bir aparat olarak kullanılmaktadır. Bizim de bu ülkelerle yaklaşık 2 bin kilometre sınırimızın olduğu hatırdan çıkarılmamalıdır. Sadece bu ülkelere değil Libya, Lübnan, Yemen, Mısır ve aynı zamanda Orta Asya ülkelerine, Balkanlara ve Afrika'ya sirayet ettirilmeye çalışılan bir istikrarsızlık vardır. Örgütlü biçimde işlenen suçların tüm dünyada kazandığı ivme ve artış eğilimi neticesinde organize suçlarla mücadele ülkemiz için de çok önemli ve öncelikli bir konu hâline gelmiştir.

Ülkemiz özellikle sınır aşan organize suçlarla mücadele anlamında dünya ülkelerince takdir edilmesine rağmen "Organize Suçlara Karşı Küresel Girişim Raporu" ismiyle 2021 ve 2023 yılında yayınlanan Suç Endeksi'nde ülkemizin suçla mücadelesi kasten zayıf gösterilmek istenmektedir. Özellikle söz konusu rapor incelendiğinde yapılan sıralama ve puanlamanın hiçbir istatistiki ve somut bilgiye dayanmadığı, raporun içeriğinin suçla mücadele değerlendirmesinden ziyade birtakım siyasi saiklerle hazırlandığı anlaşılmaktadır. Söz konusu raporun ülkemizle ilgili kısımlarının oluşturulmasında görev alan şahısların FETÖ/PDY terör örgütü kapsamında ülkemizden firar eden şahıslar olması bunun en net kanıtıdır. Özellikle son dönemde yapılan operasyonlar nedeniyle suç örgütlerinin ülkemizde faaliyetlerinin arttığı noktasında bir algı oluşturulmak istenmektedir. Aslında bu şahısların yakalanması, devletin alan hâkimiyetini sağladığının; güvenlik kuvvetlerinin alana bastığının bir göstergesidir, dolayısıyla bu yakalanmalar mücadelenin başarısını göstermektedir. Dünyanın hiçbir yerinde ve hiçbir zaman diliminde suçun sıfır olduğu bir ülke olmamıştır. Suç her zaman insanlık tarihi kadar eskidir, suç vardır ve var olmaya devam edecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Tipioğlu, lütfen tamamlayın.

VEYSAL TİPİOĞLU (Devamla) - Tamamlıyorum efendim.

Burada esas olan, suçun kamu vicdanını rahatsız edecek boyuta gelmemesidir. Bu çerçevede, bu coğrafyada yıllardır milletçe kendimizi huzurlu ve güvende hissediyorsak bunun arkasında tüm birimleri ve kademeleriyle güvenlik teşkilatlarımızın, güvenlik kuvvetlerimizin organize suç örgütleri ve terörle yaptıkları kararlı mücadelenin yer aldığını unutmamamız gerekiyor.

Başkalarının çocukları yetim kalmamasın diye kendi çocuklarını yetim bırakan, başkalarının ana-babaları evlatsız kalmamasın diye kendi ana-babalarını evlatsız bırakma saikiyle hareket eden güvenlik kuvvetlerimizin hepsine teşekkür ediyoruz. Onlara her zaman minnettarız, her zaman şükranla, şükran hisleriyle doluyuz. Bu manada, onların moral ve motivasyonunu artırma noktasında İçişleri Bakanlığımızın genelgesi olan 1236'nın bazı illerimizde uygulanmadığı, yeknesaklığın sağlanması açısından 1236'nın bütün illerimizde uygulanmasının da önemli olduğunu düşünüyor, bu vesileyle de bu ülke için, bu bayrak için şehit olan bütün şehitlerimizi rahmetle, gazilerimizi minnetle anıyorum, Genel Kurulu da saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Tipioğlu, teşekkür ediyorum.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verdiği öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.23

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 17.48

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER : Yasin ÖZTÜRK (Denizli), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)

-----0-----

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 76'ncı Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Şimdi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, emekçilerin yaşadığı sorunların araştırılması amacıyla 30/4/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 30 Nisan 2024 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

30/4/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 30/4/2024 Salı günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

Kars

Grup Başkan Vekili

Öneri:

30 Nisan 2024 tarihinde Kars Milletvekili Grup Başkan Vekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Grup Başkan Vekili Sezai Temelli tarafından -5212 grup numaralı- emekçilerin yaşadığı sorunların araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 30/4/2024 Salı günkü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere Van Milletvekili Sinan Çiftyürek'e söz veriyorum.

Sayın Çiftyürek, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SİNAN ÇİFTYÜREK (Van) – Sayın Başkan, sayın vekiller; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Bugün 1 Mayıs, dünya işçi sınıfının bayramı. Parti olarak biz, dünya işçi sınıfının, Türkiye ve kürdistan işçi sınıfının 1 Mayıs 2024'ünün ekonomik, sosyal, sendikal mücadelesinde başarı dolu bir yıl olmasını diliyoruz ve bunun için mücadele edeceğimizi belirtiyoruz.

Taksim Meydanı'nın herkese açık olması ama işçi sınıfının bayramı olarak kendi taleplerini orada dile getirmesine kapalı olmasını anlamış değiliz. Üstelik İçişleri Bakanının, Sayın Yerlikaya'nın dünkü açıklamasını da hiç ama hiç anlamış değiliz ve Taksim Meydanı'nı terör örgütleriyle... Güya terör örgütleri 54 sosyal medya hesabı üzerinden açıklama yapmış, "Herkesi Taksim Meydanı'na çağırıyorlar." diyerek meydanı terör örgütleriyle ilişkilendirmesini kınıyoruz. İçişleri Bakanı eğer Taksim'de terör örgütü arıyorsa önce 1977'de 38 işçiyi katleden, kana bulayan teröristleri bulmalıdır; o zaman biz kendisini alkışlayacağız. Onları bulmadan Taksim'i terörle ilişkilendirip İşçi Bayramı'na kapatmasını doğru bulmuyoruz, tutumunu da kınıyoruz.

Şimdi, yirmi iki yıllık AKP iktidarında, öncelikle, işsizler ordusu sistemli olarak, düzenli olarak büyüdü; işsizler ordusu

öyle bir noktaya geldi ki geniş tanımlı işsizlerle birlikte çalışan emek gücünün üzerinde tam anlamıyla bir baskı aracına dönüştürüldü. İşveren işçiye diyor ki: "Bu koşullarda çalışmazsan senin yerine çalışacak olan zaten 5 tane işçi var."

Diğer önemli bir sorun; asgari ücret meselesi artık sefalet ücreti bile denilemeyecek düzeye geriledi çünkü asgari ücret şu anda hızla açlık sınırının altına doğru ilerliyor ve maalesef iktidar yetkilileri asgari ücretin önümüzdeki yıl sonuna kadar artırılmayacağı yönünde beyanda bulunuyorlar. Bu ne demektir? Milyonlarca işçiye açlık sınırının altında ölüme terk etmek demektir, sosyal ölüme terk etmek demektir. Bu mu adalet? Bu mu kalkınma?

Diğer bir mesele; şimdi, işçilerin millî gelirden aldığı pay yirmi iki yıllık AKP iktidarında düzenli olarak geriledi. Geldiği noktada tablo şudur: Bugün toplam millî gelir içerisinde işçi sınıfının payı yüzde 26'ya geriledi yani yüzde 30'dan yüzde 26'ya geriledi, sermayenin payı ise yüzde 52'den yüzde 54'e çıkarıldı. Kimden yana iktidar, kimin lehine çalışıyor iktidar? Bu sorunun yanıtı bu veride çok net ortadadır.

Türkiye yine, işçi cinayetlerinde OECD ülkeleri içerisinde 1'inci sırada. Sadece 2024 yılının ilk dört ayında maalesef 425 işçi, iş kazalarında değil iş cinayetlerinde can verdi. Terör mü arıyorsunuz, buyurun size sosyal terör. Neden Hükümet bunun üzerine gitmiyor? Neden Hükümet bunca işçi can verirken bunun tedbirini almıyor?

Kadınlar, malum, esnek üretimin ve ucuz iş gücünün nesnesi yapılmaya devam ediliyor. İşçiler sendikalaşma oranında OECD içerisinde maalesef yine en sonda. Sonuçta bugün yüzde 9 civarında sendikalaşma oranından söz ediliyor. Bu oranın ise zaten kendisi yine gerçeği yansıtmıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çiftçiyürek, lütfen toparlayalım.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) – Bitireceğim Sayın Başkan.

Şimdi, İstanbul'dan Urfa'ya, Özak tekstil işçilerine ve şu anda devam eden Besni'de Mega Polietilen tekstil işçilerinin grevine kadar süren, devletin gözü önünde işverenin baskısı, işverenin sendikalaşmayı engellemesi, hatta çadırları yakması ve saldırılar devam ediyor. En son bundan iki gün önce işveren, kolluk güçlerinin, polislerin gözü önünde Besni işçilerinin direniş çadırını yaktı. Dolayısıyla -bitiriyorum- nereden geliyor bu? Devlet, sendikalaşmanın önünde en büyük bariyer. İşveren ise devletten aldığı güçle, özellikle kürdistan bölgesinde sendikaları yasa dışı örgüt olarak görüyor ve öyle muamele yapıyor. Bu nedenle, bizim iktidara çağırımız şudur: Önergemizde de belirtildiği gibi işçilerin ekonomik, sosyal haklarının iyileştirilmesi yönünde hızla adımların atılması gerektiğine inanıyoruz.

Saygılarımı sunuyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Çiftçiyürek, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde ilk söz, Saadet Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'ye aittir.

Sayın Bilici, buyurun.

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA MUSTAFA BİLİCİ (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ'nin vermiş olduğu Meclis araştırması önergesi üzerinde Saadet-Gelecek Grubu adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Enflasyon ve işsizlik ülkemizde kritik boyutlara ulaşmıştır. Vatandaşlarımızın yaşadığı geçim sıkıntısı artarak devam etmektedir. İktidar 2024 yılında asgari ücrete ara zam yapılmayacağı yönündeki kararını sürdürmektedir. Bugün Türkiye "faiz sebep, enflasyon sonuç" anlayışı sonucunda tarihinde görmediği bir hayat pahalılığıyla karşı karşıya kalmıştır. Rasyonel, akılcı ve ekonomi bilimiyle paralel politikalar yerine, ekonominin kitabını yeniden yazmaya kalkışanlar vatandaşların sorunlarının temel sebebini oluşturmaktadırlar. Geçen süreçte rasyonel politikaları savunan birçok bürokrat ve bakan cezalandırılıp görevden alınırken "faiz sebep, enflasyon sonuç" anlayışını savunan bakan ve bürokratlar ise yazdıkları ekonomi kitabının altında kalmışlardır. Ülkemizin son beş yılda birçok kez sandık başına gitmesi ve zorlu koşulların iktidar üzerinde yarattığı koltuğu kaybetme korkusu ekonominin popülist politikalarla yönetilmesine sebebiyet vermiş, ekonomi âdeta "köprüyü geçene kadar" düsturuyla yönetilmiştir. Koltuklarını sağlama almak için ülke ekonomisinin yıllarını satanlar, oyunu aldıkları asgari ücretliyi ve emekliyi yarı yolda bırakmışlardır. En nihayetinde, gelinek noktada yeniden rasyonel politikalara dönmüş fakat geçmiş yıllarda uygulanan yanlış politikaların ekonomiye verdiği zarar henüz tazmin edilememiştir. Bugün vatandaşlarımız son dört beş yılda uygulanan yanlış ekonomi politikalarının diyetini ödemektedir. Maalesef, görülmektedir ki vatandaşlarımız bu diyeti bir süre daha ödemeye devam edeceklerdir. Enflasyon karşısında her ay eriyen asgari ücrete ara zam yapılmayacağı da göz önüne alındığında, vatandaşlarımızın sene sonunu nasıl getireceği hususunda derin endişeler taşıyoruz. Özellikle konut kiralari noktasında, kiralardan büyük şehirde asgari ücret seviyelerine yaklaşması vatandaşlarımızın en temel insan haklarından olan barınma hakkını zedelemektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bilici, lütfen toparlayın.

MUSTAFA BİLİCİ (Devamla) – Teşekkürler Başkanım.

Asgari ücrete zam yapmaktan imtina edip emeklisine 10 bin lirayı çok görenler, rasyonel politikalarla taviz vermeden bu insanlarımıza kira yardımında bulunmalı ve köprüyü nasıl geçtiklerini unutmamalıdır. Aksi durumda, ne köprü kalacak ne de köprüden geçen.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bilici, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde diğer söz talebi İYİ Parti Grubu adına Bursa Milletvekili Hasan Toktaş'a aittir.

Sayın Toktaş, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HASAN TOKTAŞ (Bursa) – Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; DEM PARTİ'nin, çalışanların, dar ve sabit gelirlilerin sorunlarının, taşeron işçilerin sendikal sorunlarının ve geçim sıkıntılarının araştırılmasıyla ilgili vermiş olduğu önerge üzerine İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyor, heyeti saygıyla selamlıyorum.

İstihdam alanında yaşanan önemli sorunlardan biri ve belki de en önemlisi taşeron işçi meselesidir. Taşeron işçiler, güvensizlik, emeklerinin karşılığını alamamak, fazla çalıştırılmak, ayrımcılık, yıllık izinlerini kullanamama, kadroya alınmama, sosyal ve sendikal haklar gibi birçok sorunla karşı karşıyadır. 2024 senesini emekli yılı ilan edip emekliyi açlığa ve sefalete mahkûm ettiğiniz gibi, biliyoruz ki 1 Mayıs İşçi Bayramı'nın arifesinde emekçilerin, dar ve sabit gelirlilerin sorunlarını yine görmeyecek ve duymayacaksınız. Görüyoruz ki her zaman olduğu gibi AK PARTİ yine maalesef sermayenin yanındadır. Tek bir düzenlemeyle sermaye kesiminin, sayısız patronun, özellikle de yandaşların milyarlarca liralık vergi borcunu silen iktidar, taşeronluk sistemini bilinçli olarak geliştirerek aslında Türkiye'yi âdeta modern bir çalışma kampına çevirmektedir.

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ kendi deyimiyle metal yorgunluğu ve güç zehirlenmesi yaşamaktadır. Halktan uzak, vatandaşların sorunlarını anlamayan, anlamak istemeyen, görmeyen iktidar, emekçinin daha da yoksullaşmasını önemsemiyor ve maalesef çanak tutuyor. "Sermayem bir yüzüktür." diye gelenler, Harun olmaya gelip Karunlaşanlar yani siz iktidar mensupları milletimizin kahir ekseriyetini oluşturan emekçilerimizin, emeklilerimizin, dar ve sabit gelirlilerin karşı karşıya olduğu bu yakıcı

sorunları, demokratik sendika ve hak taleplerini görmezden gelemezsiniz.

Bu vesileyle, 1 Mayıs İşçi Bayramı'nı kutluyorum. İşçi ve emekçilerimizin gerçekten doyasıya bayram yaşayabilmesi dileğiyle, paylarına açlığın, sefaletin, yokluğun düşmediği bayramlar yaşaması dileğiyle insanlık onuruna yakışır düzeyde yaşayabilmelerini, çoluk çocuklarına mahcup olmadan şu dünyada geçinip gidebilmelerini, var olmalarını istiyor ve temenni ediyor, yüce heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Toktaş, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerindeki diğer söz talebi Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Aylin Yaman'a aittir.

Sayın Yaman, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA AYLİN YAMAN (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

DEM PARTİ'nin emekçilerin yaşadıkları sorunların araştırılması başlıklı grup önerisi üzerine Cumhuriyet Halk Partisi adına söz almış bulunuyorum.

İktidarın son yirmi yıldır başta mensubu olduğum sağlık camiası olmak üzere her alanda yaptığı düzenlemeler emek sömürsünü yaygınlaştırmış ve derinleştirmiştir. Muhtaçlık temelli sosyal yardım uygulamaları, rantçı ve kâr odaklı yaklaşımlar emeğin değerini yerle bir etmiştir. Asgari ücret -ki DİSK verilerine göre işçi olarak çalışanların yüzde 50'sinden fazladır- ülkenin âdeti ortalama ücreti hâline getirilmiştir. Daha vahimi, bu ülkede asgari ücretin de altında çalışan işçiler mevcuttur. Kısacası, 10 işçiden 6'sı açlık sınırının altında yaşamaktadır. Bu iktidar kararların simitle doymasını bir lütuf olarak göstermektedir çünkü emeğe değer biçen bir sistemleri yoktur. Sayılamaz ve rahatlıkla göz ardı edilebilecek bir kavramdır iktidar için emek; eğitim, yetkinlik, kıdem, yaş, liyakat değer biçilmeyen süslü kelimelerdir iktidar için. Bu nedenledir ki en fazla okuyan, dirsek, beyin ve fiziksel güç harcayan, en ağır sorumluluğu taşıyan sağlık ordusunun dahi emeği görülmez örneğin. Sağlıkta insan kaynağı maliyet kalemi olarak görülür, sağlık çalışanları eğitimleri dışında birbirlerinin yerine çalıştırılır ya da eğitim sisteminde bu kadar ihtiyaç duyulan, büyük emekle eğitim alan binlerce öğretmenin ataması yapılmaz, çocuklarımızı ve gençlerimizi Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'yle çağ dışı antilaik bir sisteme terk eder. Emeğin değeri olmadığı gibi canın da değeri yoktur. Ne yazık ki her yıl 2 bine yakın işçi iş cinayetlerinde hayatını kaybetmektedir. Emek, bir işin bitirilmesi için harcanan vakittir onlar için; kim tarafından harcandığı önemli değildir, zira enerjisi yüksek, verilen görevi korkunun gölgesinde yapabilecek en önemli grup olan çocuklarımız iyi kaynaktır onlar için. Bu nedenledir ki yasak olmasına rağmen 1 milyona yakın çocuk işçi çalışmaktadır bu ülkede ve maalesef bu çocuklarımız ölümle sonuçlanan işlerde çalışmakta, çocuk işçi ölümlerinin üçte 1'i 15 yaş altında gerçekleşmektedir.

Son olarak, ülkede bitirilen sendikal faaliyetlerden bahsetmek isterim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yaman, lütfen tamamlayın.

AYLİN YAMAN (Devamla) – Üyeleri baskı ve tehditlerle karşılaşan, basın açıklaması dahi yaptırılmayan, sistematik olarak itibarsızlaştırılan ve korku kültürü altında mücadele etmeye çalışan çok az sayıda sendika var artık. İktidarla ideolojik yakınlıkları ve kuvvetli bağları olan sarı sendikalar ve temsilcileri bilsinler ki tarihe emek sömürsünün destekçileri olarak geçecekler.

Yarın 1 Mayıs, tüm emekçilerin Emek ve Dayanışma Günü'nü gönülden kutluyorum. Biz bu günü her şeye rağmen bayram havasında kutlayacağız fakat gerçek bayram emeğin gerçek değerini bulduğu gün yaşanacak.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yaman.

Öneri üzerindeki diğer söz talebi Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Bingöl Milletvekili Zeki Korkutata'ya aittir.

Sayın Korkutata, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ZEKİ KORKUTATA (Bingöl) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ grup önerisi üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Çalışma hayatı ve sosyal güvenlik alanında gerçekleştirdiğimiz İş Kanunu, sosyal güvenlik reformu, sendikacılık faaliyetlerine ilişkin düzenlemelerde olduğu gibi Türkiye Yüzyılı'nda da kendi medeniyetimizden ve değerlerimizden hareketle insan odaklı bir anlayış içinde genel kalkınma vizyonumuzun bir parçası olarak yeni reformlar tasarlayacak ve hayata geçireceğiz. Ülkenin refahının topyekûn ve adaletli yükselişinin, sosyal devlet mutabakatının sağlıklı bir zeminde kurulmasına bağlı olmasından hareketle bugüne kadar çalışma hayatında sosyal diyalog en önemli rehberimiz olmuştur. Bu çerçevede, asgari ücrette tarihî artışları işçilerimizin ve işverenlerimizin azami mutabakatını sağlayarak gerçekleştirdik. Asgari ücretten alınan vergilerin kaldırılması uygulamasını hayata geçirerek tüm gelir gruplarında asgari ücrete kadar olan kazançlar için vergi muafiyeti getirdik. Bu tarihî adımla işçi, memur, tüm çalışanlarımızın refah seviyesini artırdık. 2012 yılında Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nu sosyal taraflarla istişarelerle hazırladık ve çalışma hayatını darbe yasalarından arındırdık. Kanuni düzenlememizle birlikte 2013 yılından beri artan seyirde sendikali oranımız bulunmaktadır. Örgütlenme özgürlüğünün önünde kökü darbeler ve baskıcı dönemlerde olan tüm engelleri kaldırdık. Sendikalarımıza hakkın ve adaletin peşinde özgürce faaliyet gösterebilecekleri zemini sağlayacak düzenlemeleri de yine aynı şekilde hayata geçirdik. Memurların toplu sözleşme yapma hakkına anayasal güvence getirdik. İşçi ve işveren sendikalarına üyelik işlemlerinde noter şartını kaldırarak e-devlet üzerinden işlem yapma ve olası baskıları azaltarak sendikalaşmayı kolaylaştırdık. 2018 yılında 1 Mayıs "Emek ve Dayanışma Günü" olarak resmî tatil ilan ettik. Güvenceli esneklik anlayışıyla yeni çalışma biçimlerini iş mevzuatına dâhil ettik. İşçilerimize yıllık izin sürelerinin bir bölümünü on günden aşağı olmamak üzere bölümler hâlinde kullanabilme imkânı getirdik. Kadın işçilerimize analık izninin bitiminden itibaren birinci doğumda altmış, ikincisinde yüz yirmi ve diğerlerinde yüz seksen gün olmak üzere yarı zamanlı çalışma hakkı getirdik. Ebeveynlerden birisine çocuk ilköğretim çağına gelene kadar kısmi süreli çalışma imkânı getirdik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Korkutata, lütfen tamamlayın.

ZEKİ KORKUTATA (Devamla) – Bireysel veya toplu iş sözleşmelerine dayanan işçi veya işveren alacak ve tazminatları ile işe iade talebiyle açılan davalarda ara buluculuk uygulamasına geçilerek uyuşmazlıkların etkin, verimli ve hızlı bir şekilde çözüme kavuşturulmasını sağladık. Müstakil İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve alt düzenlemelerini hayata geçirerek bu alanda önemli bir reformu gerçekleştirdik. Yaptığımız çalışmalarla iş kazası oranlarını önemli ölçüde düşürdük. Hem ülkemizin hem de çalışanlarımızın geleceğini garanti altına almak için kayıt dışı istihdamla mücadelelemize durmaksızın devam ediyoruz. 2002 yılında yüzde 52,1 olan kayıt dışı istihdam oranını yüzde 25,4'e indirdik. Sosyal güvenlik reformuyla dağınık olan sağlık sistemini ve güvenlik sistemini Sosyal Güvenlik Kurumu çatısı altında birleştirerek hizmete etkinlik ve verimlilik kattık. Yine -genel sağlık sigortası uygulamamızla- dünya çapında önemli sistemler arasında gösterilen genel sağlık sigortası uygulamasını hayata geçirdik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ZEKİ KORKUTATA (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bu çalışmalara ek olarak taşeronların kadroya geçirilmesi ve çalışma olanaklarının belirlenmesiyle ilgili çok önemli mevzuatları ve hizmetleri hayata geçirdik. İnşallah, bundan sonraki süreçte de bunları geliştirmeye devam edeceğiz.

1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü kutlu olsun.
Hepinize saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Korkutata.

Halkların Eşitlik...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkanım, kısa bir söz istiyorum lütfen yerimden.

BAŞKAN – Hiçbir şey demedi Sayın Kılıç.

Buyurun, nereden ne çıktı bakalım.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

29.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Bingöl Milletvekili Zeki Korkutata'nın DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Tam da sorun bu; hiçbir şey demedi, bütün rakamları altüst etti, Sayın Başkan. 2002'de asgari ücret altında bir ücret alanların oranı bu ülkede yüzde 24,4 iken 2022'de yüzde 33,8'e kadar yükselmiş. Son yıllarda emekçilerin millî gelirden aldığı pay yüzde 30,1'den yüzde 26,5'e kadar düşmüş Sayın Başkan. Sermayenin millî gelirden aldığı pay yüzde 52,5'ten yüzde 54,5'e kadar yükselmiş. 2002 yılında AKP iktidara geldiğinde yüzde 58 olan sendikalaşma oranı şu anda yüzde 14'lerde. Hani sendikaları teşvik etmişler, noter şartını kaldırmışlar ya...

Diğer bir mesele, sadece 2024 yılının ilk üç ayında ilçe maden katliamı dâhil olmak üzere 425 işçi iş kazalarında yaşamını yitirmiş.

Şimdi ben Sayın Vekile sormak istiyorum: Nasıl iş kazalarını azalttınız?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Lütfen son sözünüzü alalım.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Nasıl iş kazaları azalmış? İşçinin millî gelirden aldığı pay düşmüş, emeklilerin aldığı pay düşmüş, asgari ücret genel bir ücrete, genel ortalama bir ücrete dönmüş durumda ve Sayın Vekilimiz çıktı, kalktı, o kadar pembe bir tablo çizdi ki inanın ben hangi ülkenin verilerini konuşuyor, hangi ülkeden konuşuyor diye şaşkınlıkla izliyorum.

Diğer bir mesele, SSGSS bu ülkenin başına gelmiş en kötü şeylerden biridir. Bakın, kadınlar için yarı zamanlı çalışmayı getirdiniz, kadın emek sömürsünü çok net bir şekilde resmileştirdiniz ama bununla da övünüyoruz Sayın Vekilimiz. Şimdi, biz bütün veriler ortadayken, bütün bu işçi sömürsü ortadayken stajyerlik resmî bir çocuk işçiliği sömürsü olduğu hâlde bunlara söz söylemeyen milletvekilimize ne diyelim yani. Lütfen gözünüzü açın, hakikate bakın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Bu ülkede işçiler sömürülüyor, bu ülkede kölelik koşullarında işçiler çalıştırılıyor; bunu görün lütfen. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

VIII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, emekçilerin yaşadığı sorunların araştırılması amacıyla 30/4/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 30 Nisan 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Şimdi, Halkların Eşitlik ve Demokratik Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Şimdi, öneriyi okutuyorum:

4.- CHP Grubunun, Ankara Milletvekili Okan Konuralp ve arkadaşları tarafından, Türkiye'deki üniversitelerde yaşanan antidemokratik yönetim süreçlerinin üniversitelerin iç işleyişine, öğrencilerin haklarına, eğitim kalitesine ve üniversitelerin özerkliğine etkilerini belirlemek ve çözüm önerileri sunmak amacıyla 30/4/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 30 Nisan 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

30/4/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 30/4/2024 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ve ederim.

Murat Emir

Ankara

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Ankara Milletvekili Okan Konuralp ve arkadaşları tarafından, Türkiye'deki üniversitelerde yaşanan antidemokratik yönetim süreçlerinin üniversitelerin iç işleyişine, öğrencilerin haklarına, eğitim kalitesine ve üniversitelerin özerkliğine etkilerini belirlemek ve çözüm önerileri sunmak amacıyla 30/4/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (564 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 30/4/2024 Salı günlü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere Ankara Milletvekili Okan Konuralp'a söz veriyorum.

Sayın Konuralp, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA OKAN KONURALP (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son bir haftadır Orta Doğu Teknik Üniversitesinde yaşananlar kapsamında üniversitelerimizin özerklik ve özgürlük hâlinin Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından araştırılmasına ilişkin önergemizle huzurlarınızdayım.

Sayın milletvekilleri, malumunuz üzere, ODTÜ'lüler herkesin herkese öğretecek bir şeyi olduğuna duydukları inancın ifadesi olarak birbirlerine "hocam" hitabıyla seslenir. Rektörünün hazırlık sınıfı öğrencisine, doçentinin kat görevlisine, bölüm öğrencisinin yurt müdürüne yönelik "hocam" hitabının toplumsal ve akademik hiyerarşiyi yıkan bir niteliği vardır. Ancak "hocam" hitabı bizlere, tüm fikirlere, düşüncelere, yaşam tarzlarına, etnik, mezhepsel, inançsal ve cinsel kimliklere saygılı olmanın, farklılıklarla birlikte yaşamının önemini de anımsatır. Sinan Cemgil'den miras "hocam" hitabında çoğulculuk, insan hakları ve demokrasiye, bilime, kendisi gibi düşünmeyenlere de saygı gösterme ilkesine bağlılık vardır çünkü dediğim gibi herkes herkese bir

şey öğretebilir, gün gelir herkes herkesten bir şey öğrenebilir. Şimdi, ODTÜ öğrencileri yani hocalarımız yaklaşık on gündür başta ODTÜ'nün kayyumlaşmış rektörüne ve tüm Türkiye'ye ders niteliğinde bir hak mücadelesi örneği veriyor. Çünkü rektörlük, güvenlik ve çevre sorunları gerekçesiyle yaklaşık otuz beş yıllık ODTÜ Bahar Şenliği'nin süresini kısaltma, Devrim Stadyumu'nu öğrencilere yasaklama kararı aldı. Öğrenciler de rektörlük kararına karşı anayasal haklarını barışçıl bir şekilde kullanıyorlar, bir grup ODTÜ'lünün 1968 sonbaharının bir gece yarısında yaptıkları yazılamayla ismini "ODTÜ Devrim Stadyumu"na çevirdikleri stadyumlarını geri almak için eylem yapıyorlar. İstedikleri özetle şudur: Devrim Stadyumu'nun Bahar Şenliği'nin ana sahnesine ev sahipliği yapması ODTÜ'nün tarihsel ruhunu yansıtmaktadır. Dolayısıyla, gerekli önlemler alınmalı, sağlanacak iş birliğiyle şenlik ile stadyum birbirlerinden koparılmamalıdır. İstek son derece basit, son derece yalın. Öğrenciler finaller öncesinde omuz omuza, yan yana, hep birlikte şarkılarını söylemek istiyorlar, üstelik Çankaya Belediyemiz kimi endişeleri de ortadan kaldıracak bir diyalog süreci başlatmışken rektörlük öğrencilerin taleplerine ilişkin olumlu bir adım atmıyor. Bu nedenle, yaşanan bir şenlik, konser, festival sorunu değildir, ODTÜ'de yaşanan bir özgürlük sorunudur çünkü bir süredir Türkiye'nin yüz akı sayılabilecek az sayıdaki üniversite mevcut siyasi iktidar ve bu iktidarın her türden yandaşı tarafından sistemli bir saldırı altında tutuluyor. Siyasi rektör atamalarıyla ODTÜ ve Boğaziçi Üniversitesinin de aralarında olduğu bazı üniversitelerin akademik ruhu, kimliği, birikimi yok edilmek isteniyor. Üniversiteler veya üniversitelerin kimi fakülteleri yerlilik, millilik tartışmalarına alet ediliyor. Siyasi iktidarın kimi mensuplarının ODTÜ, Boğaziçi gibi kurumlara yönelik müdahaleleri birer fetih projesi. Üniversitenin her türlü hâlini birer rant nesnesi olarak gören bir anlayışla karşımıza dikiliyor. Oysaki üniversiteler insan haklarını, kadın-erkek eşitliğini, hukukun üstünlüğünü, bilimi savunması gereken kurumlar olarak öne çıkmalıdır fakat siz bunları tamamen ortadan kaldırdınız ve daha fazlasını istiyorsunuz. Üniversitelerimizi bilimsel araştırma ve geliştirilen teknolojiler bakımından fukaralaşmış birer ileri lise düzeyine döndürdünüz; yetmiyor, daha fazlasını istiyorsunuz. Ezcümle, bir nevi kendi 28 Şubatınızı, kendi zulmünüzü yarattınız. Bu noktada Anayasa Mahkemesinin haklarında hak ihlali kararı verdiği barış akademisyenlerini de selamlıyorum. Dahası, gerçeklikten uzak bazı verilerle üniversitelerimizin içinde bulunduğu acı tablonun da üstünü örtmeye çalışıyorsunuz ama şunu bilin, aranızdaki sağduyu sahibi pek çok isim de bu verilere inanmıyor. Şunu da unutmayın: Ne yaparsanız yapın, hangi rektörü, hangi dekanı atarsanız atayın, hangi meydana, hangi stadyumu yasaklarsanız yasaklayın ODTÜ, Boğaziçi, Ankara Üniversitesi gibi üniversiteler insana, doğaya ve demokrasiye sahip çıkmaya devam edecek, bilimsel araştırmalarıyla Türkiye'nin yüz akı olmaya devam edecektir.

Sayın milletvekilleri, bilim her bir öğrencinin, her bir akademisyenin özgür olduğu, barışçıl, farklılıklara saygılı, çoğulcu, demokratik toplumlarda gelişebilir. Üniversiteyi üniversite yapan öncelikli kriterler, demokrasiye ve insan haklarına, temel ve evrensel insani değerlere ödünsüz olarak sahip çıkmak, bilimsel doğruları ve düşüncüyü savunmaktır. Bir üniversite bunları yaptığında iyi bir üniversite olur. Evrensel insan haklarının ve demokratik ilkelerin savunulmadığı, bilimsel doğrular konusunda suskun kaldığı üniversite sisteminin ülkemize bir faydası yoktur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Konuralp, lütfen tamamlayın.

OKAN KONURALP (Devamla) – İçinden geçtiğimiz ekonomik krizin gerekçesi de bilimsel bilgiden uzaklaşmış olmanızdır. Öte yandan, ODTÜ Rektörünün yasak gerekçeleri mevcut siyasi iktidara yönelik de bir girişimdir, görmüyorsunuz. Rektör "Yasak kararıyla AK PARTİ iktidarı ülkeyi öyle bir noktaya getirdi ki otuz dört yıldır sağlanan şenlik güvenliğini ve kampüs temizliğini bu yıl sağlayamam." diyor, farkında değilsiniz; siz bilirsiniz.

Sayın milletvekilleri, ODTÜ Bahar Şenliği kapsamında Devrim Stadyumu yasaklanıyor, Mülkiyenin yaklaşık seksen yıllık İnek Bayramı yasaklanıyor ve Taksim Meydanı 1 Mayıs kutlamalarına kapatılıyor. Yasak kararlarını güvenlik, toplumun millî ve manevi değerlerine aykırılık gibi gerekçelerin arkasına sığınarak alıyorsunuz; yazık, gelin, buna son verin. ODTÜ Bahar Şenliği ve Mülkiye İnek Bayramı öğrencilerin istekleri doğrultusunda özgürleşsin, Taksim Meydanı işçilere, emekçilere açılsın.

Üniversitelerimizin hâlini hep birlikte araştırmamızı amaçlayan önergemizin kabulü umuduyla sizleri selamlıyorum. (CHP ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Konuralp, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerindeki ilk söz, Saadet Partisi Grubu adına Samsun Milletvekili Mehmet Karaman'a aittir.

Sayın Karaman, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA MEHMET KARAMAN (Samsun) – Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; hepinizi hürmet ve muhabbetle selamlıyorum.

Cumhuriyet Halk Partisinin vermiş olduğu grup önerisi üzerinde Saadet Partisi adına düşüncelerimi arz ediyorum.

Kıymetli milletvekilleri, üniversiteler bir ülkenin ilerlemesi ve gelişmesi için hayati öneme sahiptir. Bilgi üretiminin ve yenilikçi düşüncenin merkezi olarak üniversiteler, bilim, teknoloji, sanat ve sosyal bilimler alanlarında toplumun ilerlemesini sağlayan temel taşları olmasının yanında toplumun entelektüel sermayesini, ekonomik ve sosyal gelişimini destekler ve kültürel zenginliği korur. Bu değerli işlevleri onları sadece eğitim yuvaları değil aynı zamanda bir ülkenin geleceğini şekillendiren temel kurumlar hâline getirir, bu hâle gelmesi de ancak ve ancak akademik özgürlük ve bağımsızlık ortamının tesisiyle mümkündür.

Kıymetli milletvekilleri, üniversiteler öğrencilere sadece bilgi ve beceri sağlamakla kalmaz, aynı zamanda eleştirel düşünme, problem çözme ve sürekli öğrenme gibi yetenekler kazandırır ama mevcut durumda ne yazık ki o kıymetli genç dimağlarımız bu yeteneklerden maalesef mahrum kalmaktadır. Üniversiteler bilginin merkezi, özgür düşüncenin ve eleştirel sorgulamanın kalesidir. Ne var ki son yıllarda üniversitelerimiz iktidarın baskıcı politikaları altında bu temel işlevlerini yerine getirmede ciddi engellerle karşılaşmaktadır; iktidarın keyfî atamaları, ifade özgürlüğünün kısıtlanması, akademik özgürlüğe yapılan saldırılar bu baskıcı politikaların enstrümanlarından sadece birkaçıdır. Bu tür müdahaleler üniversitelerin bilimsel ve özgür düşünce üretme kapasitesini ciddi şekilde sınırlamakta, akademisyenleri ve öğrencileri otosansüre zorlamaktadır. Akademisyenlerin ve öğrencilerin siyasi baskı altında kalmaları özgürce düşünmelerini ve eleştirel bir bakış açısı geliştirmelerini engellemektedir, bu da toplumsal ilerleme ve yenilik için gerekli olan akademik katkılarının önüne geçmektedir.

Kıymetli milletvekilleri, soruyorum sizlere: Sorgulama, düşünme, üretme, konuşma üniversitelerde özgürce yapılmayacak da nerede yapılacak? Biz Saadet Partisi olarak çoğulcu, özgür ve hoşgörülü yaklaşımımızla bilimsel zeminde bunların kısıtlanmadan konuşulması taraftarıyız. Herkes eteğindeki taşları bu arenalarda kendilerini ifade ederek ortaya döksün ki yarın kendini ifade edememenin gerginliğiyle o taşlar sokakta şiddete dönüşmesin. Bu tutumlar sadece ülkemizdeki akademik camiaı değil Türkiye'nin küresel akademik topluluk içindeki yerini de zayıflatmaktadır. Bu durumdan çıkış yolu ise şeffaflık, hesap verebilirlik ve akademik özerklik ilkelerine dönüşten geçmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Karaman, lütfen tamamlayın.

MEHMET KARAMAN (Devamla) - Türkiye'nin akademik ve demokratik geleceği için üniversitelerin özgürlüğünü korumak ve genç nesillere düşünme ve sorgulama kapasitesi kazandırmak şarttır.

Kıymetli milletvekilleri, üniversiteler kimsenin güç gösterisi için bir sahne değildir. Üniversiteler demokrasinin ve bilimin

kaleleri olarak kalmalıdır. Bizler bu akademik özgürlük ve bağımsızlığın savunucusu olarak bu baskılara karşı olmalıyız. Gelin, bu yoldan vazgeçelim çünkü saadet içinde bir ülke ancak bilimsel ve hoşgörüli bir anlayışla kurulabilir.

Hepinizi saygılarımla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Karaman, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde diğer söz talebi İYİ Parti Grubu adına Edirne Milletvekili Mehmet Akalın'a ait.

Sayın Akalın, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MEHMET AKALIN (Edirne) – Teşekkürler.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; üniversiteler ülkelerin entelektüel sermayesinin temel taşıdır; bilimsel düşüncenin, teknoloji üretiminin ve yenilikçi fikirlerin tohumlarının atıldığı, büyüdüğü ve meyve verdiği kurumlardır ancak üniversitelerin bu asli işlevlerini yerine getirebilmesi için özgür ve liyakat esaslı bir akademik ortamın varlığı olmazsa olmazdır. Ülkemizde her alanda yaygınlaşan kayırmacılık artık birçok alanda olduğu gibi üniversitelerde de endişe verici boyutlara ulaşmış durumdadır. Liyakat yerine sadakat aranmasıyla birlikte akademik kadrolara haksız mülakatlar düzenlenerek ve gerekli kılıflar uydurularak nepotizmin yaygınlaşmasına zemin hazırlanmıştır. Bu durum, akademik camiada güveni sarsarak kaliteli eğitim ve araştırmanın önündeki engellerden biri hâline gelmiştir; üniversitelerde sözde "otorite" diye bahsedilen olgunun faşizmi çağrıştıran siyasal bir rejim olduğunu gözler önüne sermektedir. Bunun yanında, bilimi, ideolojik bir kavrama endeksleyerek hapsetmek, özgürce düşünmenin önüne geçerek bilimsel gelişime zarar vermektedir. Bunun sonucunda da üniversitelerde ideolojik yaklaşım ve nepotizm bilimin önüne geçmekte ve üniversitemizin uluslararası alandaki yetkinlikleri azalmaktadır. Dünyadaki en iyi 500 üniversite sıralamasında Türkiye'den yer alan üniversite sayısı yok denecek kadar azdır ve bu üniversitelerin sıralamadaki yeri de her geçen gün geriye gitmektedir. Üniversitemizde daha özgür, yaratıcı ve katılımcı bir ortamın yaratılması için üniversite öğretim üyeleri ve öğrenciler üzerindeki kısıtlamaların ve baskıların kaldırılması gerekmektedir. Rektör ve diğer yönetici atamalarının siyasi ve sadakat esasından uzak, liyakat esasına dayalı yapılması üniversitelerin özerkliklerinin korunması açısından büyük önem taşımaktadır. Üniversitemizin siyasi baskılardan uzak, özgür ve özerk kurumlar hâline gelmesi, akademik çalışmaların kalitesini artıracak, yenilikçi girişimlere olanak tanıyacak ve ülkemizin geleceğine yapılan önemli bir yatırım olacaktır.

Son olarak, 1991-2018 yılları arasında üniversitede yirmi altı yıl çalışmış birisi olarak şunu söylemek istiyorum: 1995-2003 yılları arasında üniversitelerde başlayıp liyakat esasından uzaklaşan siyaset esaslı yaklaşım, 2003 yılından bugüne kadarki dönemde yerini sadakat esaslı yaklaşıma bırakmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Akalın, lütfen tamamlayın.

MEHMET AKALIN (Devamla) – Tamamlıyorum Başkanım.

Evet, üniversitelerde bu, çözülme ve bozulmanın özetidir.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Akalın.

Sayın Emir, bir talebiniz mi var?

MURAT EMİR (Ankara) – Çok kısa bir konuşma talebim var Başkanım, AKP Grubundan sonra olabilir.

BAŞKAN – Yerinizden buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

30.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, barış akademisyenlerinin sekiz yıldır adalet mücadelesi verdiklerine ve Türk üniversiteleri bu hâldeyken Amerika'daki üniversitelere laf söylerken iktidar sahiplerinin biraz daha dikkatli olmaları gerektiğine ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, üniversiteler konuşulurken çok önemli bir konuyu Meclisimizin gündemine taşımak isterim. Barış akademisyenleri sekiz yıldır adalet mücadelesi veriyorlar. Sekiz yıl önce bir bildiri imzaladılar ve yıllar süren hukuki süreçlerden sonra Anayasa Mahkemesi bunu düşünce özgürlüğü kapsamında değerlendirdi ve bu akademisyenlerin üniversitelerinden koparılmasını hak ihlali olarak değerlendirdi. Dolayısıyla, artık hiç olmazsa bundan sonra bu öğretim üyelerinin görevlerine dönmesi gerekiyor. Oysa idare mahkemesinin bir kısmı ret kararı veriyor, bir kısmı kabul kararı veriyor; iddiaları reddedilen öğretim üyeleri dahi görevlerine döndürülüyorlar. Meclisimizin buraya, bu noktaya mutlaka bakması, bu konuyu gündeme taşıması gerekiyor.

Bir de şunu ifade etmek isterim: Bakın, bugün Amerika'daki üniversitelerde yapılanları, oradaki polis şiddetini buradan kınıyoruz haklı olarak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Emir, lütfen tamamlayın.

MURAT EMİR (Ankara) – Bitiriyorum Başkanım, bitiriyorum.

Yalnız, 2016'da Ankara Üniversitesinin kapısında -ben de bir milletvekili olarak oradaydım- üniversite hocalarına yapılanı görüyorsunuz. Biz orada gaz yedik, cop yedik, tekmelendik; Türk üniversiteleri bu hâldeyken Amerika'daki üniversitelere laf söylerken iktidar sahiplerinin biraz daha dikkatli olmasını öneririm. Türkiye'yi bu ayıptan kurtarmak için ne yapılması gerekiyorsa Meclisimizin bir an evvel yapmasını öneriyoruz.

Teşekkür ederim.

VIII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

4.- CHP Grubunun, Ankara Milletvekili Okan Konuralp ve arkadaşları tarafından, Türkiye'deki üniversitelerde yaşanan antidemokratik yönetim süreçlerinin üniversitelerin iç işleyişine, öğrencilerin haklarına, eğitim kalitesine ve üniversitelerin özerkliğine etkilerini belirlemek ve çözüm önerileri sunmak amacıyla 30/4/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 30 Nisan 2024 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Öneri üzerinde diğer söz talebi Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Özgül Saki'ye ait.

Sayın Saki, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) – Merhaba değerli milletvekilleri.

Üniversiteleri konuşuyoruz; biliyorsunuz, bu Kurulda üniversiteleri özellikle öğrencilerin barınma meselesi ve KYK yurtlarındaki sorunlar nedeniyle defalarca konuşmuştuk. Çok kapsamlı sorunları var üniversitelerin bir bütün olarak ama bugün, önerge kapsamında, akademik, demokratik, özerk olmayan üniversite, üniversite olamaz; önce bunun altını çizelim.

Sonra, 85-90 yılları arasında Orta Doğu Teknik Üniversitesinde eğitim almış bir öğrenci olarak da aynı zamanda... Bugün kayyum rektörden öğrenciler ODTÜ Rektörlüğü önünde şenliklerini kendi istedikleri gibi yapabilmek için görüşme talep ediyorlar, muhatap alınmıyorlar. Üniversiteler rektörlerin değil, üniversiteler öğrencilerindir. Dolayısıyla öğrencilerle birlikte Bahar Şenliği'nin ODTÜ'nün tarihsel, kültürel mirasına uygun ve bugünün ihtiyaçlarına uygun bir şekilde şenliklerini yapılabilmesi için derhâl öğrencilerle görüşülmesi gerekir; önce bunu diyoruz. Üç gün önce ben öğrencilerle birlikte Rektörlük önündeydim. Talepleri

çok net: “Şenliği biz örgütlemek istiyoruz, biz düzenlemek istiyoruz. Stadyumdaki konser şenliğin ayrılmaz bir parçasıdır; Rektörle görüşelim, şenliğimizi birlikte örgütleyelim.” diyorlar.

Sonra, Bilkent Üniversitesinde şenlik nedeniyle benzer bir problem var. Aynı zamanda, biliyorsunuz, Boğaziçi Üniversitesinde kayyum rektörlere karşı “akademik, demokratik üniversite” diye akademisyenler nöbet tutuyorlar. Bu taleplere kulaklarınızı açmanız lazım.

Tabii, bunu söylüyorum ama demokratik, özerk üniversiteye ilk darbe 12 Eylül askerî darbesiyle oldu, YÖK’ün kuruluşuyla oldu. YÖK’ün derhâl kaldırılması lazım. Kırk üç yıldır YÖK hâlâ duruyor. Peki, sözüm ona “Darbeyle hesaplaşacağım.” diye iktidara gelen AKP ne yaptı? 2016-2018 yıllarında YÖK Kanunu’nda değişiklik yaparak tüm rektörlerin atanmasını sadece Cumhurbaşkanı’nın iki dudağı arasında bıraktı. Daha önce en azından bir eğilim yoklaması yapıyordu, o da kaldırıldı, şimdi Cumhurbaşkanı kimi isterse onu rektör yapabiliyor. Dolayısıyla, üniversiteler uzun süredir bir kayyum rektör dönemine girdi ve sorunlar çığ gibi büyümeye devam ediyor.

Ayrıca, Almanya’da, İsveç’te ve uluslararası Avrupa Üniversiteler Birliği’nin farklı farklı akademik özerklik, demokratik özerklik, personel özerkliği ve...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜL SAKİ (Devamla) – Bitiriyorum.

BAŞKAN – Sayın Saki, lütfen tamamlayın.

ÖZGÜL SAKİ (Devamla) - ...öğrencilerin eğitim özgürlüğü kriterleriyle yaptığı araştırmada Türkiye 179 ülke arasında 166’ncı, diğer bir araştırmada en sonuncu sırada. Dolayısıyla, üniversitelere, özellikle belli üniversitelere karşı AKP’nin bir saldırı politikası izlediğini düşünüyoruz şahsen. Üniversiteden ellerinizi çekin, üniversitelerin demokratik, özerk haklarını kullanmasına, eğitimin tekrar üniversitelerde kaliteli bir biçimde yeşermesine fırsat verin; barış için akademisyenlerin haklarını geri verin. Çünkü üniversitelerin özerk olması demek, ülkelerin temel sorunlarına karşı üniversitelerin akademisyenlerin sözlerini söyleyebilmesi demektir. O yüzden, buradan barış için akademisyenlerin haklarının derhâl geri iade edilmesi çağırısını da yapıyoruz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Saki.

Öneri üzerindeki diğer söz talebi Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Burdur Milletvekili Adem Korkmaz’a aittir.

Sayın Korkmaz, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ADEM KORKMAZ (Burdur) – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisinin üniversitelerimizle ilgili Meclis araştırması önergesi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Muhterem heyetinizi ve milletimizi saygıyla selamlıyorum.

19’uncu yüzyıl başında Almanya’da kurulan Humboldt Üniversitesi modern üniversite olarak nitelendirilmekte. 1980’lerden sonra “üniversite” kavramında yaşanan ve hâlen sürmekte olan değişim ve dönüşümü de dile getirmek üzere günümüz üniversitelerini “çağdaş üniversite” olarak isimlendirmekteyiz.

Üniversite bilgi için var olan bir kurumdur. Bilgi, başta bilimsel bilgi olmak üzere felsefi bilgi, sanatsal bilgi ve disiplin edilmiş diğer bilgi türlerinin tamamını kapsayan bir kavramı içermektedir. Üniversite, bilimsel faaliyetinde bir amaç söz konusu olmaksızın doğru bilgi peşindedir. Üniversite bilgiyi üretir, öğretir, sunar ve yayar. Üniversitenin olmazsa olmazı ise özerk olmasıdır; bu da akademik özgürlükler ve yönetsel özerkliklerdir. Akademik özgürlükleri, öğretim üyelerinin akademik özgürlüklerinin korunması ve üniversitelerin değişen politik koşullardan etkilenmemesini sağlamak olarak ifade edebiliriz. Akademisyenlerin bilimsel konularda hiçbir baskı altında kalmaksızın düşüncelerini ve bilimsel bulgularını serbestçe yayınlama hakkına sahip olmaları, bunları yaparken de mesleki ya da özlük haklarına ilişkin bir kaygıya sahip olmamaları gerekir.

“Üniversite özerkliği” kavramının diğer iki unsurunu ise mali ve yönetsel özerklikler oluşturmaktadır. Bunları üniversitenin kendi akademik yapılanmalarını, bütçelerini, akademik program ve ders içeriklerini, çalışanların ücretlerini, kontenjanlarını, katkı paylarını vesaire belirleme haklarına sahip olmaları olarak ifade edebiliriz. Ülkemizde devlet üniversitelerinin bütçelerinin tamamına yakını merkezî hükümet bütçesi tarafından sağlanmakta ve bu sebepten dolayı da güçlü bir mali özerklikten bahsetmek mümkün bulunmamaktadır. İleride üniversitelerimiz kendi kaynaklarını, kendi AR-GE ve proje bazlı çalışmalarını yaparak kendi özgün kaynaklarını ürettikçe mali özerklik bakımından elbette daha da ilerleme kaydedecektir.

Anayasa’mız ise üniversitelerimizi kamu tüzel kişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip kurumlar olarak tanımlamaktadır. 130’uncu madde “Üniversiteler ile öğretim üyeleri ve yardımcıları serbestçe her türlü bilimsel araştırma ve yayında bulunabilirler.” demektedir. Ülkemizde de üniversite akademisyenlerinin bilimsel anlamda özerkliğinde ve bilimsel bilgi, bulgu, buluş, görüş, yayın konusunda en ufak bir sıkıntı bulunmamaktadır ancak Anayasa’mız vermiş olduğu bu hakkı ve bu yetkiyi kullanırken ülkesinin bütünlüğü ve bölünmezliği aleyhinde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Korkmaz, lütfen tamamlayın.

ADEM KORKMAZ (Devamla) – Anayasa’mızın vermiş olduğu bu yetki ve özerklik elbette devletin ülkesiyle bölünmez bütünlüğü çerçevesinde değerlendirerek bir çerçeve ortaya koymuştur.

Değerli milletvekilleri, elbette üniversitelerimizdeki öğrencilerimizin de sosyal ve akademik gelişimi konusunda üniversitelerimiz oldukça faaliyetlerde bulunmaktadır. Akademik çalışmaların dışında, öğrencilerimizin sosyal gelişimi bakımından topluluklar nezdinde her türlü etkinliği yapmak noktasında özgürlüklere sahip olduğu bir ülkede yaşıyoruz ancak elbette, bu özgürlüklerini kullanırken de topluluklarla yapacakları etkinlikler için idareyle belli konularda uzlaşmaları ve bu anlamda makul çerçevede bu faaliyetlerini yerine getirmeleri gerekmektedir. Bahsedilen konular elbette idare ile öğrenci toplulukları arasında yapılacak görüşmelerle makul bir zemine çekilecektir diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Korkmaz, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verdiği öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Değerli milletvekilleri, İç Tüzük’ün 37’nci maddesine göre verilmiş bir doğrudan gündeme alınma önergesi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

C) Önergeler

1.- İzmir Milletvekili Mehmet Salih Uzun ve 2 Milletvekilinin, (2/1525) esas numaralı 5015 Sayılı Petrol Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi’nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/47)

31/1/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

(2/1525) esas numaralı Kanun Teklifi’nin İç Tüzük’ün 37’nci maddesi gereğince doğrudan Genel Kurul gündemine

alınmasını talep ediyorum. Gereğinin yapılmasını saygılarımla arz ederim.

Mehmet Salih Uzun
İzmir

BAŞKAN – Önerge üzerinde teklif sahibi olarak İzmir Milletvekili Mehmet Salih Uzun konuşacaktır.

Sayın Uzun'a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Uzun.

MEHMET SALİH UZUN (İzmir) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Demokrat Partili 3 milletvekili; Haydar Altıntaş, Cemal Enginyurt ve benim imzama verdiğimiz Petrol Piyasası Kanunu'nda değişiklik teklifimizle ilgili söz aldım.

Değerli milletvekilleri, teklifimiz çok yapıcı, vallahi de yapıcı, billahi de yapıcı. Mesele şu: Rusya-Ukrayna krizinin başladığı Şubat 2022'den bu yana Türkiye Rusya'dan iskontolu petrol ithal edebiliyor ancak bu iskonto vatandaşa yansıtılmıyor çünkü Türkiye'de akaryakıt fiyatları Akdeniz havzası İtalya Lavera/Genova piyasasına göre belirleniyor. Bu durumda Rusya'dan indirimli Rusya fiyatıyla alıp indirimsiz İtalya fiyatıyla halka satılıyor. Bizim iki yıllık ısrarlı takibimiz sonucunda geçtiğimiz şubat ayında EPDK rafinerilere bir yazı yazdı ve bu gerekçeyle 2 defa üst üste 1'er liralık indirim yapıldı ama bu yeterli değil. Şimdi, biz diyoruz ki: EPDK'nin yetkisini netleştirelim, böyle fırsat dönemlerinde EPDK piyasaya girsin ve bu imkândan vatandaş faydalandırsın. Dediğim gibi, teklifimiz çok yapıcı, çok rasyonel ama biliyorum ki biraz sonra bunu kabul etmeyeceksiniz çünkü hep böyle oluyor çünkü burada kararları biz vermiyoruz, dışarıda karar veriliyor ve maalesef biz burada onları meşrulaştırıyoruz.

Değerli milletvekilleri, kısa bir süre önce bir seçim yapıldı ve Türkiye'de siyasal iklim yumuşadı. Gelin, bu siyasal iklimi kalıcı olarak değiştirilelim. Siyasal iklimi kalıcı olarak değiştirmenin yolu Parlamento'yu asli fonksiyonuna kavuşturmaktan geçer, Parlamento'yu bütün siyasal karar mekanizmalarının göbeğine, odağına, merkezine yerleştirmekten geçer. E, şimdi öyle değil mi? E, değil. Değil işte, görüyoruz, değil; her gün bunu yaşıyoruz.

Hatırlayın, sene başında çok çarpıcı bir şekilde bunun örneğini yaşadık. Memur emeklileri ile işçi emeklileri arasında zam farkı oluşmuştu, Cumhurbaşkanını önce çıktı dedi ki: "Ben, sadece yüzde 5 ilave zam vereceğim." Komisyondan öyle geçti. Sonra dedi ki: "Komisyonu momisyonu boş verin, herkese eşit zam yapacağım." Ve Genel Kurul'dan bu sefer öyle geçti. O zaman çok istemiştik, hiçbir şey yapamıyorsak şu, virgülden sonraki kusurağı değiştirebilseydik yani 49,25 yerine 49,26 zam yapabilseydik. Evet, çok sembolik bir şey olurdu ama o küçücük farkın anlamı büyük olurdu; asıl karar verenin kim olduğunu gösterirdi, asıl karar verenin Parlamento olduğunu gösterirdi.

Değerli milletvekilleri, o siyasal iklimin değişmesinden söz ediyorum ya, işte onun yolu buradan geçer. Siyasal iklimi değiştirmenin, kalıcı olarak değiştirmenin yolu parlamentoculuktan geçer. Hem de bu parlamentoculuk illa parlamenter sistemden yana olmayı da gerektirmez. Başkanlık sisteminden yana olanlar da pekâlâ parlamentocu olabilir hatta olmalıdır çünkü parlamento bir fikirdir, parlamento bir organizasyon değildir yani başkanı olan, başkan vekilleri olan, grupları olan, komisyonları olan, üyeleri olan bir organizasyon değildir. Parlamento bir fikirdir. Neyin fikri? Bir ülkede bir arada yaşama iradesini ortaya koyan insanların yani vatandaşların, halkın, o bir arada yaşama kurallarını kimin belirleyeceği fikridir. Kimden, nereden, ne kadar vergi alınacağına, nereye, ne kadar, nasıl para harcanacağına kimin karar vereceği fikridir; asıl karar verenin kim olduğu fikridir. Asıl karar verenin burası olduğunu benimsersek, Parlamento olduğunu benimsersek, buna iman edersek, bunda ittifak edersek bakın o zaman siyasal iklim nasıl değişiyor; işte, o zaman bütün kronik meselelerimizi de hani bu makûs talihmiş gibi üstümüze çökmüş sorunlarımızı da terör meseleleri de toplumsal barış ihtiyacımızı da burada müzakere ederiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Uzun, lütfen tamamlayın.

MEHMET SALİH UZUN (Devamla) – Bitireceğim efendim, çok kısa...

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET SALİH UZUN (Devamla) – "Şimdi müzakere etmiyor muyuz?" Hayır, etmiyoruz, şimdi sadece konuşuyoruz. O zaman neticeye varacak şekilde müzakere ederiz.

Bir de şunu söyleyeyim: Dediğim gibi, siyasal iklimi değiştirmenin yolu bu parlamentoculuktan geçer; buradan başlayabiliriz, parlamentoculuk ilk adım olabilir ve parlamentoculuk hiçbirimizin siyasal pozisyonuna yani sağcılığımıza, solculuğumuza, milliyetçiliğimize, muhafazakârlığımıza, liberalliğimize halel getirmez; Türklüğümüze, Kürtlüğümüze zarar vermez. Hepimiz parlamentoculukta buluşabiliriz, buradan başlayabiliriz; buna ihtiyacımız var, buna çok ihtiyacımız var, inanın buna çok ihtiyacımız var.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET SALİH UZUN (Devamla) – Petrol Piyasası Kanunu üzerinde yaptığımız değişiklik teklifinin doğrudan Genel Kurul gündemine alınmasını takdirlerinize sunarım.

Teşekkür ederim. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Uzun.

Şimdi İç Tüzük'ün 37'nci maddesi gereği doğrudan gündeme alınma önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Değerli milletvekilleri, alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 102 Milletvekilinin Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 102 Milletvekilinin Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1959) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 92) (*)□

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

24 Nisan 2024 tarihli 75'inci Birleşimde İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 92 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin maddelerine geçilmesi kabul edilmişti.

Şimdi, birinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

Birinci bölüm 1 ila 8'inci maddeleri kapsamaktadır.

(*) 92 S. Sayılı Basmayazı 24/4/2024 tarihli 75'inci Birleşim Tutanağı'na eklidir.

Birinci bölüm üzerinde ilk söz talebi Saadet Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Doğan Demir'e aittir.

Sayın Demir, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA DOĞAN DEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye'deki madencilik faaliyetlerinin doğaya ve özellikle zeytinliklere verdiği zararları görmek isteyenler, Muğla Milas'a bağlı Ören'e, Akbelen'e gidebilir. "Rezerv alanı" diye belirlenen sahada çok düşük rezerv olmasına karşın zeytinlikler nasıl heba edilmiş gidip görebilirsiniz. Üstelik bölgede yeterince maden de çıkmıyor ve her ay Soma'dan yüzlerce kamyon kömür takviyesi yapılıyor. Tamam kabul, günümüzde madencilik sektörü ekonomik kalkınma için önemli bir rol oynamaktadır ancak bu faaliyetlerin çevresel etkilerini de göz ardı edemeyiz. Özellikle zeytinlikler son yıllarda madencilik faaliyetlerinin doğrudan hedefi hâline gelmiştir ve yok edilmektedir. Madencilik sektörünün ülke kalkınmasındaki kritik önemi fazla miktarlarda maden üretilip yurt dışına satarak döviz elde edilmesinden ziyade yerli sanayiye düşük maliyetle kaliteli mal üretmektir.

Değerli arkadaşlar, zeytinliklerimiz sadece ekonomik açıdan önemli değil, aynı zamanda çevresel açıdan ve geleceğimiz açısından son derece kıymetlidir. Bu alanlar biyolojik çeşitlilik açısından zengin ekosistemlere ev sahipliği yapıyor ve su döngüsü üzerinde olumlu etkilere sahiptir ancak madencilik faaliyetleri bu değerli alanlara ciddi zararlar veriyor, ekosisteme zarar veriyor. Cennet vatanımızın yüzlerce yıllık ağaçları düşük rezerve sahip maden sahalarına yapılan maden arama faaliyetleri yüzünden yok ediliyor; sıcası, attığımız taş ürküttüğümüz kurbağaya değmiyor.

Kontrollü ve bilinçli bir şekilde yapılmayan madencilik faaliyetleri su kaynaklarımızı da kirletiyor. Buradan soruyorum: Özellikle termik santrallerin bulunduğu denize yakın yerlerde su arıtma tesisleri ne derecede kontrol altında? Ayrıca madencilik faaliyetlerinin kontrolsüzlüğü yer altı suyunu kirletiyor, bu durumun gayet tabii sonucu olarak tarımsal faaliyetler de olumsuz etkileniyor. Maden sahalarında atık depolama tesisi olarak bilinen devasa yığınlar oluşuyor. Yakın süreçte İliç'te yaşanan toprak kaymasından 9 işimizi kaybettik, 7 işimiz hâlâ çıkarılamadı. Ailelerin feryadını duymuyor musunuz? 7 işimizin bir mezarı bile yok.

Değerli arkadaşlar, İliç'te yaşanan bu facia ne bir kaza ne de bir doğal afet. İliç'te yaşanan, kontrolsüz bir şekilde madencilik faaliyetlerini yapanların, ihmal edenlerin ve buna göz yumanların işlediği bir cinayettir; kaza değildir, katliamdır.

Öte yandan, madencilik faaliyetlerinin atmosferik etkileri de göz ardı edilmemelidir. Madencilikte kullanılan patlayıcılar ve diğer işlemler hava kirliliğine neden olabiliyor, bu da çevredeki bitki örtüsünü ve havadaki oksijen seviyelerini olumsuz etkiliyor.

Nakliye sırasında kamyonların çıkardığı tozlar sonucu yol kenarında bulunan tarlalardaki mahsullerin durumu içler acısı. Vatandaş ekim yapıyor, emek veriyor, dahası bu mahsuller bizim soframıza kadar geliyor. Yine önlem yok, yine kontrol yok, yine ihmal, yine ihmal... Tüm bu zararlar göz önüne alındığında madencilik faaliyetlerinin doğaya ve özellikle zeytinliklere, narenciye bahçelerine, tarım alanlarına olan etkileri ciddi bir endişe kaynağı hâline gelmiş durumdadır. Bu nedenle sürdürülebilir madencilik yöntemlerinin geliştirilmesi ve çevresel zararların en aza indirilmesi bizim burada alacağımız kararlara bağlı. Madencilikten elde edilecek ekonomik gelişme doğuracağı çevre sorunlarıyla bir bütün olarak değerlendirilmelidir. Bu konudaki düşüncemiz, ekonomik gelişmenin sürekli ve korunabilir olması olmalıdır. Madencilik ile ilgili çevre kirlenmesi, işletme öncesi, işletme süresi ve sonrası için planlanan ve etkili yönetim çerçevesinde yürütülen uygulama ve denetimle önlenabilir, asgari bir düzeye indirilebilir. İşletilmekte olan maden sahalarında madenden artakalan malzemenin depolandığı pasa sahalarının dönüştürülmesi veya farklı bir amaç için kullanılması yönünde planlamalar yapılmalıdır.

Siyanürle altın üretimi basit, etkili, ekonomik olmasından dolayı altın madenciliği endüstrisinde yaygın olarak kullanılan bir tekniktir. Yaklaşık yüz yıldır kullanılan siyanürle altın çıkarım tekniklerinde seyreklik siyanür çözeltileri kullanılmaktadır. Atıkların uzun süreli depolanması, sızıntıyla yer altı suyu kirlenmesi olasılığını artırmaktadır. Buna ek olarak, bizim ülkemizde bu depolanan sahaların denetlenmemesi bu riski daha da artırmaktadır. Metal madenciliğinin yapıldığı maden sahalarında ise özellikle siyanür kullanılan yerlerde atık depolama tesislerinde bu tesisler içerisinde bulunan göletlerin sızdırmazlıkları çok iyi bir şekilde denetlenmelidir. Çünkü atık depolama tesislerinde oluşturulan göletlerden yer altı sularına karışan veya akarsu yataklarına karışan kimyasal maddeler kanser başta olmak üzere birçok hastalığa doğrudan sebep olabilmektedir. Maden sahalarının denetlenmesi maden şirketlerinin inisiyatifine bırakılmamalı, devlet eliyle sık sık ve özenli bir şekilde periyodik denetlemeler yapılmalıdır.

Değerli arkadaşlar, ülkemizde maden işletmelerinde özellikle açık işletmelerin olduğu yerler işletme sonrasında talan edilmiş bir hâlde bırakılıyor. Maden arama veya işletme süreleri sonrasında çalışma yapılmış sahaların maden şirketleri tarafından çevresel düzenlemeleri etkisiz yapılmaktadır. Çevresel zararların en aza indirilerek bölgenin doğaya tekrar kazandırılması zorunlu hâlde getirilmeli ve bu konu yine devlet eliyle çok sıkı bir şekilde denetlenmelidir.

Bu kanun teklifinde, maden aramaları için yetkili kişilerden oluşan komisyonun hazırladığı, Ulusal Maden Kaynak ve Rezerv Raporlama Komisyonu olan UMREK'in rapor hazırlama şartı kaldırılmakta, böylece maden mühendisleri arasında yetkili, yetkisiz ayrımı sonlanmaktadır. Ulusal Maden Kaynak ve Rezerv Raporlama Komisyonu (UMREK) koduna göre raporlama zorunluluğu sadece 4'üncü grup maden işletme ruhsatları açısından devam etmekte, böylece diğer maden grupları açısından bu zorunluluk ve mevcut taksir yaptırımı kaldırılmaktadır.

Ayrıca, bu kanun teklifinde 4'üncü grup maden sahaları için alanların taksir edilme süresi on yıl olarak kalmış, bununla ilgili bir düzenleme yapılmamıştır. Bu durum özel sektör ruhsat adaylarının birden fazla alan için başvurarak on yıl boyunca hiçbir faaliyette bulunmadan muhtemel rezervleri kendileri için bloke etmelerine neden olacaktır, aynı zamanda madencilik sektörünün gelişiminin yavaşlamasına sebep olacaktır. Bu, açıkta bir yer tutmadır ve ranttır. Bu sürelerin, bu süreç şartlarının yeniden ele alınması gerekiyor, herkes için şeffaf, eşit şartlarda, gerçek madencilik ile kâğıt üzerindeki madencilik faaliyetlerinin birbirinden ayrılması ve yer tutmaların, rantların önüne geçilmesi gerekiyor.

Doğanın ve zeytinlikler gibi değerli ekosistemlerin korunması sadece bugünkü nesiller için değil, gelecek kuşaklarımız için de hayati öneme sahiptir, madencilik faaliyetlerinin çevresel etkilerini azaltmak, bu değerli alanları korumak için atılması gereken önemli adımlardan biridir. Burada bulunan tüm milletvekillerini ülkemize, doğaya, geleceğe ve gelecek kuşaklara bırakabileceğimiz yeşil bir Türkiye hayalimize sahip çıkmaya davet ediyorum. Bugün, bu koltuklarda alınacak her karar gelecek nesillerimize başka bir Türkiye ve başka bir gelecek tablosu sunacaktır. Yaşanabilir bir ülke, temiz bir çevre, doğasıyla ve tüm ekosistemiyle güzel bir ülke hayal değil. Dünya, iklim krizine karşı savaş açmışken bizim ülkemizde hâlâ zeytinliklerimiz, Akbelen Ormanı ve daha bir sürü yaşam ortamları birilerine peşkeş çekiliyor. Genel Kurulumuzda bulunan her milletvekili arkadaşımızı geleceğe sahip çıkmaya, rant karşısında geleceği savunmaya davet ediyorum.

Bu vesileyle, 1 Mayıs İşçi ve Emekçi Bayramı'nı kutluyorum, yaşasın emek ve dayanışma diyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Demir.

Şimdi, ikinci söz, İYİ Parti Grubu adına Antalya Milletvekili Aykut Kaya'ya ait.

Sayın Kaya, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYKUT KAYA (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aziz milletimizi ve Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum.

Bugün, Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'yle ilgili görüş beyan etmek üzere partim adına söz almış bulunuyorum.

Hem yaşanan vahim iş kazaları hem enerji arz güvenliği sorunları hem de yeşil dönüşüm sürecine uyum nedenleriyle enerji ve madencilik sektörleri gündemin ana konuları arasında kalmaya devam ediyor ancak tüm bu nedenler ülkemizdeki planlama ve strateji eksikliğini de gözler önüne sermekte. Madencilğin en riskli sektörlerden biri olduğunu biliyoruz ancak ülkemizin coğrafi yapısı dikkate alındığında bu risk daha da artmakta. Bu riski yönetmek ciddi bir planlama ve denetim gerektirmekte. Ülkemizin doğal kaynaklarını çıkarmak, buradan bir zenginlik yaratmak elbette önemli ancak bunu yaparken bizim daha özenli, daha dikkatli olmamız gerekiyor.

Peki, planlama ve denetim eksik olunca ne oluyor? İliç'te ve Şirvan'daki gibi toprak kaymaları, Şebinkarahisar'daki gibi atık havuzu çökmeleri ile Amasra, Soma ve Karadon'daki gibi büyük kazalar kaçınılmaz oluyor. Bakın, bu kazaları böyle hızlıca sıralıyoruz ama her kazanın ateş düşen haneler, yitip gidin canlar olduğunu unutmamalıyız. Enerji ve madencilikteki trendler de planlamanın daha önemli olacağı bir döneme girdiğimizi gösteriyor. Mesela, yeşil dönüşüm için bir noktada kömürden kademeli şekilde çıkışı başlatmamız gerekecek. Peki, kömürü çıkaran, ekonomisi kömür ve linyit madencilği sektörüne dayalı illerimizin, ilçelerimizin durumu ne olacak? Bu sektörlerde çalışanların refah kaybı yaşamadan sektörlerden çıkışının sağlanması anlamına gelen adil geçiş nasıl sağlayacağız? Bu dönüşüm ihtiyacı düşünülenden ya da sanılandan daha hızlı yaşanabilir ama biz buna ne kadar hazırız? Önümüze gelen kanun teklifinde ya da diğer kanun tekliflerinde bu minvalde bir hazırlık göremedik. Evet, bazı bakanlıklarımızın bu alanda çalıştıklarını duyuyoruz ama konuşmaktan öteye geçme hususunu hızlandırmamız gerekiyor mu?

Kıymetli milletvekilleri, her trend beraberinde riskler ve fırsatlar getirir, fırsatlardan yararlananlar genelde hızlı olanlardır. Gecikenler ise hem trendin riskleriyle hem de trende uyumda gecikmenin tehditleriyle yüzleşmek durumunda kalır. O zaman bir karar vermemiz gerekiyor. Madencilği de genel olarak ülke ekonomimizi de fırsatlardan yararlananlardan mı kılmak istiyoruz, yoksa sınava hazırlanan tembel öğrenciler gibi "Aman, daha zamanımız var." mı diyeceğiz? Tekrar etmek istiyorum, konuşmaktan öteye geçme hususunu hızlandırmamız gerekiyor mu?

Dünyadaki çoğu metropol yeni kent tasarımları üzerinde çalışıyor. Örneğin, Paris, on beş dakikalık kent konseptini gerçekleştirmek üzere çalışmalarını sürdürüyor. Peki, bizim metropollerimizin hedefleri ne? Stratejik planları var mı? Mesela, üzülerek görüyorum ki, kendi ilim Antalya'nın da bir stratejik planı yok. Oysa, bu planın yer aldığı yol haritasının vali, milletvekilleri, belediyeler, bakanlıklar, sivil toplum kuruluşları gibi birçok paydaş tarafından belirlenmesi, imza altına alınması ve kamuoyuyla paylaşılması gerekiyor. Böyle yapmalıyız ki vatandaşlarımız şehrinin nereye gideceğini, hedeflerini bilsin. Böyle yapmalıyız ki il gündemi sürekli değişmesin, kaynaklar heba olmasın, yarım yamalak otoyol projeleri yapılmasın. Antalya, yağmur yağdığında altyapı sorunu yaşamasin, sel felaketlerine, sel risklerine hazır olsun, tarımda ve turizmde önünü görebilsin. Antalya, tarım ve turizm dışında teknoloji gibi sektörlerde de rekabetçiliğini geliştirisin. Böyle yapmalıyız ki 2016 yılında 550 milyon dolar harcanan ve yıllardır atıl durumda olan Expo alanı gibi yanlış yatırımlar yapılmasın ve Antalya'nın bugünkü değeriyle yaklaşık 2 milyar dolar parası heba olmasın. Daha da geç olmadan bu stratejik planın tasarlanması ve uygulamaya alınması gerekiyor ki Antalya'mız kendi potansiyelinin de sunduğu ve hak ettiği şekilde dünyanın en rekabetçi ve yaşanabilir şehirlerinden biri olsun. Antalya'mız ve diğer illerimizi dönüştürecek bu anlayış değişikliği bizi daha istikrarlı, daha itibarlı kılacaktır.

Ancak itibar demişken beni ve birçok vatandaşımızı oldukça üzen güncel bir konuya da değinmem lazım. Bir ülkenin itibar göstergelerinden biri de pasaportunun gücüdür. Pasaportunuzun güçlü olduğunun göstergesi ise vizesiz girebildiğiniz ülke sayısıdır. Eğer ekonomisiyle, dış politikasıyla güçlü bir ülke inşa ederseniz pasaportunuz da güçlenir. Oysa biz daha bu hafta Avrupa Birliği ülkelerinin Mayıs 2024 sonuna kadar yavaş yavaş yolunu kapattıkları vize randevularını kapattıklarını şaşkınlıkla öğrendik. Bizler Alman vatandaşlarının bir yıl süresi geçmiş pasaportlarıyla ve kimlikleriyle, İspanyol vatandaşlarının ise geçerliliğini yitirmiş pasaportlarıyla ülkemize girişine izin veriyoruz. Bu ülkeler ise bizim vatandaşlarımızın vize başvurusunu dahi kabul etmiyor. Bununla birlikte pasaportlarımızda altı aydan az geçerlilik süresi kalmış ise vize başvurusuna onay vermiyor. Bu keyfi uygulamalar Türkiye Cumhuriyeti'ne ve Türk milletine hakarettir. Dışişleri Bakanlığı bu konuya hassasiyetle eğilmeli ve bu sorunları çözmelidir. Büyük ve güçlü devlet iddiasının altını doldurmak istiyorsak gerekirse müteakibiyet ilkesini uygulamamız gerekmektedir. İş insanlarımız, vatandaşlarımız ve öğrencilerimiz vize kapılarında veya vize işi yapan şirketlerin bürolarında ikinci sınıf vatandaş muamelesi görmekte, aylarca vize başvurusunun sonuçlanmasını beklemekte, işleri aksamakta, uzun vadeli seyahat planı yapamamaktadırlar. Olumlu sonuçlanan vize başvuruları ise süre itibarıyla çok kısıtlı vizelerdir. Ne iş insanlarımız ne çocuklarımız böyle bir uygulamayı hak etmiyor.

Sayın milletvekilleri, kendimizden örnek verelim, Türkiye Cumhuriyeti'nde görev yapan bir vali, bir milletvekili diplomatik pasaporta sahip olmasına rağmen Amerika'ya gidebilmek için büyükelçiliğe gidip parmak izi vermeden vize alamamaktadır. Türkiye Cumhuriyeti aynı uygulamayı Amerika'dan Türkiye'ye gelen senatörlere, valilere, Temsilciler Meclisi üyelerine uygulamalıdır, uluslararası hukukun esası da bunu gerektirir. Onların valisi, bürokrati, parlamenterleri cebine pasaportunu veya kimliğini koyarak bizim ülkemize gelebilmektedir. Bu, onur kırıcı bir durumdur.

Ne yazık ki bu itibar meselesi sadece yabancıların vatandaşlarımıza karşı tutumuna değil, ülke içinde vatandaşlarımızın birbirine karşı tutumlarına da yansımış durumdadır. Neden bahsediyorum? Türk vatandaşlarından milliyet farkı bedeli talep eden otellerden. Yahu, biz yabancı ülkelere daha mı zenginiz? Ülkemizde kendi vatandaşımızın ikinci sınıf, yabancı vatandaşların birinci sınıf olduğuna dair bir algı var da bizim mi haberimiz yok? Bir vatandaşımızın paylaşımıyla ortaya çıkan otel rezervasyonuna milliyet farkı uygulaması hiçbir kabul edilebilir yanı olmayan, tam anlamıyla bir kendi öz yurdunda ben miyim garip durumudur. Neden bu tür uygulamaların ortaya çıktığını ve bu yükselen sorunu nasıl çözmemiz gerektiğini iyi düşünmemiz gerekiyor. Belli ki turizmin görev ve amacında bir yanlış var ki biraz daha uygun fiyata rezervasyon yapabildi diye kendi vatandaşını cezalandıran oteller türemeye başladı. Kültür ve Turizm Bakanlığının Lara'daki otelde başlattığı soruşturma doğrudur ve hızla bu soruşturma tüm otellere genelleştirilmelidir ancak fiyat farklılığı uygulamasını ortadan kaldırmak için sadece fiyatların herkes için sabitlenmesi ve bu tarz bir uygulama yapan otellerin ceza almasının yeterli olacağını düşünmüyorum. Öncelikle sadece basına yansıyan bu son vakadaki değil bugüne kadar böyle bir muameleye maruz kalan tüm vatandaşlarımızın zararlarının tespit edilmesi ve giderilmesi gerekmektedir.

Ek olarak, otellerimizde aynı zamanlarda aynı tarihler için yapılmış rezervasyonlarda keyfi farklılıklar olmaması için otellere yönelik düzenlemelerin hızlıca gözden geçirilmesi ve denetlemelerin niteliğinin ve sıklığının artırılması gerekmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, Sayın Kaya, lütfen tamamlayın.

AYKUT KAYA (Devamla) – İtibarlı bir ülke olacaksak en azından ülke içinde vatandaşımıza itibarsız olduklarını hissettiren uygulamaları ortadan kaldırarak işe başlayabiliriz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kaya, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, üçüncü söz talebi Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Balıkesir Milletvekili Ekrem Gökay

Yüksel'e ait. (MHP sıralarından alkışlar)

Sayın Yüksel, buyurun.

MHP GRUBU ADINA EKREM GÖKAY YÜKSEL (Balıkesir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 92 sıra sayılı Maden Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'de madencilik faaliyetleri 1935 yılında kurulan Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü, Eti Maden ve özel sektör tarafından yürütülmektedir. Türkiye, maden çeşitliliği bakımından zengin bir ülkedir. Günümüzde dünyada ticareti yapılan 90 çeşit madenden sadece 13'ü Türkiye'de bulunamamıştır. Ülkemizde 60 civarında farklı madenin fiziki üretimi yapılmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Milliyetçi Hareket Partisi olarak ülkemizde enerji güvenliği ve millî maden kaynaklarının etkili bir şekilde kullanılması konularında büyük bir sorumluluk taşıdığımızın bilincindeyiz. Bu alandaki faaliyetlerimiz sadece bugünümüzü değil, aynı zamanda geleceğimizi de derinden etkileyecek stratejik adımlar içermektedir. Enerji modern toplumların gelişiminde temel bir güçtür. Ülkemizin enerji politikaları sadece kendi enerji ihtiyaçlarımızı karşılamakla kalmayıp aynı zamanda bölgesel ve küresel düzeyde etkili bir rol almamıza katkı sağlamaktadır.

Milliyetçi Hareket Partisi yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelme, enerji verimliliği ve çeşitliliği gibi önemli politikalara öncelik vermektedir. 2018 Seçim Beyannamemizde Kıymetli Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli partimizin enerji stratejisi ve politikalarının çerçevesini şu şekilde ifade etmiştir: Enerji ham maddelerinde dış bağımlılığın azaltılması amacıyla kömür ve sürdürülebilir enerji kaynaklarının azami seviyede değerlendirilmesi, enerji ithalatında kaynak ve kaynak ülke çeşitliliğinin sağlanmasıyla arz güvenliğinin artırılması, nükleer enerji santrali projelerinin hızla tamamlanması, etkin bir talep yönetimiyle enerji arzının kesintisiz ve yeterli bir şekilde gerçekleştirilmesi, çevreye dost ve duyarlı bir anlayışla gelişmiş atık kontrol ve bertarafına, havza ve kaynak planlamasına dayalı bir yaklaşımla enerjinin çevre ve insan sağlığına zarar vermeden üretilmesi, enerji verimliliğinin üretimden tüketime bütün alanlarda güçlü ve çeşitlendirilmiş finansal araçlarla desteklenmesi, yeni enerji teknolojilerini üretecek yetkinliğe ulaşılması ve enerji sektöründe rekabeti kısıtlayıcı uygulamalara son verilmesi.

Kıymetli milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz kanun teklifi ülkemizin millî maden ve enerji politikalarında yürütülen faaliyetlerin bölgesel ve küresel ölçekte "Türkiye Yüzyılı" vizyonu hedeflerine ulaşılması bakımından önemli bir rol oynamaktadır. Bu kapsamda uygulanan UMREK raporlama sisteminin 4'üncü grup madenler haricindeki 1, 2, 3 ve 5'inci grup maden işletme ruhsatları için zorunlu olmaktan çıkarılması amaçlanmaktadır. Aynı zamanda diğer grup madenler için gönüllülük esasına göre raporlama yapılması ve teklifle işletmelerin daha hızlı faaliyet göstermesi hedeflenmektedir. Kanun teklifiyle içme ve kullanma suyu temin edilen alanlar dışında Kıyı Kanunu kapsamındaki kıyı ve sahil şeritleri hariç belirlenen alanlarda YEKA ilan edilerek yenilenebilir enerji kaynağına dayalı tesislerin kurulmasına imkân tanınmaktadır. Bu adım sadece enerji ihtiyacımızı karşılamakla kalmayacak aynı zamanda ülkemizi çevre dostu ve sürdürülebilir bir enerji geleceğine taşıyacaktır. Yenilenebilir enerji kaynakları hem ekonomimize katkı sağlayacak hem de iklim değişikliğiyle mücadelede önemli bir rol oynayacaktır.

Ayrıca, doğal gazın sıvılaştırılması faaliyetinin bağımsız bir piyasa faaliyeti olarak tanımlanması ve yüzen LNG tesislerinin istisnai durumlar için EPDK tarafından düzenlenebilmesi de kanun teklifinin önemli hedefleri arasında yer almaktadır.

Bu düzenleme aynı zamanda yerli üretim doğal gazımızın uluslararası pazarlarda daha rekabetçi bir konuma gelmesine olanak tanıyacak, önemli bir adım olacak, doğal gazın sıvılaştırılma sürecini düzenleyecek ve ticaretini kolaylaştıracaktır. Böylece ülkemiz enerji sektörünün büyümesine katkıda bulunarak ekonomik kalkınmamıza da destek olacaktır.

YEKA yarışmalarında yöntem ve yarıştırılabilecek unsurların Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından belirlenmesi, on yıllık süresini tamamlayan lisanssız elektrik üretim tesislerinin lisanslı üretim faaliyetine geçişi için katkı bedelinin değiştirilmesi ve YEK destekleme mekanizması fiyatlarıyla ilişkilendirilmesi de teklifin diğer önemli düzenlemelerindendir. Bu düzenlemelerle lisanslı tesislerin gelir elde etmesi uyumlu hâle getirilecek ve sektörde daha etkin bir faaliyetin önü açılacaktır.

Millî maden kaynaklarımız ekonomik kalkınmamızın vazgeçilmez bir unsuru olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda madenlerin sürdürülebilir bir şekilde işlenmesi, çevresel etkilerinin en aza indirilmesi Milliyetçi Hareket Partisinin politika öncelikleri arasında yer almaktadır.

Ülkemizin zengin maden potansiyeline sahip olduğunu biliyoruz ancak bu potansiyeli değere dönüştürebilmek ve ulusal kalkınmamızı destekleyebilmek için sahalarda buluculuk hakkının Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü tarafından etkili bir şekilde kullanılması gerekmektedir. Bu, sadece ekonomik açıdan değil aynı zamanda enerji güvenliği ve ulusal güvenlik açısından da hayati bir öneme sahiptir. Sahalarda buluculuk hakkının etkin bir biçimde kullanılmasıyla yer altı kaynaklarımızın verimli bir şekilde değerlendirilmesi mümkün olacak ve bu da ülkemizin ekonomik büyümesine önemli katkılarda bulunacaktır. Ayrıca, bu adım yerli sanayimizi destekleyerek dışa bağımlılığımızı azaltacak ve ulusal ekonomimizi güçlendirecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu vesileyle, dünyanın en kıymetli mücevheri olan alın terini döken tüm madencilerimize buradan saygılarımı, şükranlarımı sunuyorum; maden kazalarında hayatını kaybeden maden şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum.

Sözlerimi Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün şu sözleriyle bitirmek istiyorum: "Uygarlık yolunda başarı yenileşmeye bağlıdır. Sosyal hayatta, iktisadi hayatta, ilim ve fen sahasında başarılı olmak için yegâne gelişme ve ilerleme yolu budur."

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak (2/1959) esas numaralı Kanun Teklifi'ne olumlu oy vereceğimizi belirtiyor, yüce heyetinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Yüksel, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına İğdir Milletvekili Yılmaz Hun'a aittir. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Hun, buyurun.

DEM PARTİ GRUBU ADINA YILMAZ HUN (İğdir) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1 Mayıs, işçi, emekçi mücadele ve dayanışma günüdür. 1 Mayıs'ta başta Taksim'de ve tüm alanlarda olacağız. Yoksulluğa, faşizme, emek sömürsüne karşı mücadele eden tüm işçi ve emekçilerin Mücadele ve Dayanışma Günü'nü buradan kutluyoruz. AKP iktidarının Türkiye Yüzyılı vizyonuyla toplum nezdinde dile getirdiği politikalar her geçen gün bu toplumun sırtında yük olmaya devam etmektedir. Ülkede hukuksuzluk, işsizlik, enflasyon ve alım gücü bu kadar düşmüşken hâlen sermayeye para kazandırma yollarını arayan bir iktidarla karşı karşıyayız. Karşımızda yine sermayeye, şirketlere para kazandırmak için toplumsal yarar gözetilmeden, çevre ve doğa tahribatı dikkate alınmadan hazırlanmış bir kanun teklifi bulunmaktadır. İktidar bu kanun teklifiyle maden, doğal gaz ve yenilenebilir enerji sektörü için şirketlere pek çok avantaj sağlayacak; bu teklifin kabul edilmesi hâlinde maden işletmek için herhangi bir rapor gerekmeyecek.

Maden Kanunu'nda değişiklik yapılarak UMREK koduna göre raporlama zorunluluğu sadece 4'üncü grup maden işletme ruhsatları açısından devam edecek; 1'inci, 2'nci, 3'üncü maden grupları açısından bu zorunluluk kaldırılacak. UMREK koduna

göre rapor hazırlama şartı aranmaksızın MTA tarafından hazırlanan raporlarla buluculuk hakkı kazanılacak. Yasa teklifinde yer alan düzenlemeyle tarım arazileri, ormanlar, meralar, zeytinlikler gibi birçok alanın maden rezervi olarak tespit edilerek ruhsatlandırılması kolaylaştırılacak. Yenilenebilir enerji yatırımları ve üretim alanlarında para birimi olarak "Türk lirası" ibaresinin kaldırılması döviz kurları üzerinden işlem yapılabilmesine olanak tanıyacaktır. Bu ne demek oluyor? Döviz kuru üzerinden yapılan sözleşmeler ülkemizdeki zaten yüksek olan enflasyon ve sürekli değer kaybeden Türk lirasının daha da değer kaybetmesine, enerji maliyetlerinin yükselmesine, alım gücünün düşmesine neden olacaktır.

Bugün Meclise getirilen maden yasa teklifi demokratik süreçlerden geçerek Meclis gündemine getirilen bir yasa teklifi değildir. Maden yasa teklifi 29 Ocakta üyelere iletilmiş ve 31 Ocakta Komisyonunda görüşülmesi öngörülmüştür. Bu ne demektir? Sivil toplum temsilcileri olan odalar, sendikalar, dernekler ve demokratik kitle örgütlerinin görüşü alınmadan oluşturulan bir kanun teklifidir. Yangından mal kaçırırçasına çıkarılan bu kanun teklifinde toplumsal yarar ve kamusal nitelik gözetilmemektedir. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle iktidar partisi yasama kurumu olan Meclisi sermaye sahipleri için bir notere dönüştürmeye çalışmaktadır. Maden Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ülkede oluşturulan talan kültürünün bir sınırının olmadığını göstermektedir. Madenlerin oluşturacağı doğa tahribatını dikkate almayan bu kanun teklifi için önemli tek şey yandaş şirketlerin servetlerine servet katması olacaktır. AKP'nin yirmi üç yıllık iktidarında Maden Yasası'nda 21 defa değişiklik yapılmıştır. Daha İliç'te siyanürlü toprak altında kalan 7 cansız bedene ulaşılmadan şimdi bir başka Maden Kanunu değişikliğiyle karşı karşıyayız. Ülkenin kaynaklarını denetimsiz bir şekilde sermayeye açan AKP iktidarı İliç'te onlarca kurumun ve kişilerin bütün uyarılarına kulak kapatarak bir faciaya neden olmuştur. Orta Doğu'nun yaşam kaynağı olan Fırat'ın kenarına, fay hatlarının üstüne siyanür havuzları inşa etmek iktidarın madencilik konusundaki bir başka sorumsuzluğudur. Şimdiye kadar yapılan 21 değişikliğin sermayenin isteği doğrultusunda yapıldığı; sermayeye muafiyetler, vergi teşvikleri, vergi afları... Çalışma koşullarının düzenlenmesi yapıldı ama bunlar yapılırken oradaki emekçilerin, çevre halkının, yöredeki diğer bileşenlerin görüşleri dikkate alınmadı.

Cumhuriyetin kuruluşundan AKP'nin iktidar olduğu döneme kadar yaklaşık 2 bin maden ruhsatı verilmişken AKP döneminde bu sayı 3 bin civarındadır. Bu rakamlar bile tek başına bu iktidarın ülkenin doğal kaynaklarını sermayeye nasıl peşkeş çektiğinin en bariz örneğidir. Ülkenin geleceğinin söz konusu olduğu bu durumda, verilen maden ruhsatları için denetimler düzgün yapılmıyorken bu Maden Kanunu teklifiyle tam bir denetimsizlik hâli oluşturulmak istenmektedir.

Geçim kaynağı ağırlıklı olarak tarım ve hayvancılık olan bölge illerinde yerel halkın görüşü ve onayı alınmadan ruhsat verilen GES, HES, kum ocakları, taş ocakları, mermer ocakları doğayı tahrip etmekle birlikte bölge illerinde tarım ve hayvancılığın da bitmesine neden olmaktadır. Sadece Diyarbakır'da son beş yılda 200'den fazla petrol arama ve çıkarma sahası faaliyete geçirildi. Diyarbakır'da tarım arazileri, mera ve ormanlık alanların üzerine kurulan petrol arama ve çıkarma sahaları 35 bin hektar tarım arazisinin yok olmasına neden olmuştur.

Vekili olduğum Iğdır ili Avrupa'nın en kirli havasını solumaktadır. Kirli havası nedeniyle kanser, KOAH ve göğüs hastalıkları çok yoğun olarak görülmektedir. Havasının bu denli kirli olmasının nedenlerinden biri de Iğdır'da yoğun olarak açılan taş ve kum ocaklarıdır. Taş ve kum ocaklarından yayılan toz partikülleri hava kirliliğinin yanı sıra tarım alanlarına da ciddi zararlar vermektedir. Denetimsizce açılan taş ve kum ocakları rüzgâr ve toprak erozyonuna neden olurken tarım ve mera alanlarını yok etmektedir. Halkın kadim üretim topraklarını el koyma yöntemiyle zehir saçan santrallere, taş ve kum ocaklarına dönüştürmek açık bir mülksüzleştirme ve gıda krizinin yaşandığı bu yüzyılda halkın sağlığını ve geleceğini açıkça tehlikeye atmaktır.

Güvenlikçi politikalar sonucu bölge illerinde sermayeye peşkeş çekilen doğal kaynaklar var olan sorunları büyütmekten başka bir sonuca ulaşmamaktadır. Ülkedeki ekonomik çöküntünün yegâne sebebi Kürt sorunudur. Güvenlikçi politikalar ve çatışmalı ortamla sermaye silaha, tanka, topa aktarılmaktadır. Güvenlik amacıyla enerji ve gelir elde edilmeyen santraller, barajlar yapılmaktadır. Yapılan bu santraller ve barajlarla ekolojik kırım yapılmakta, tarım ve mera alanları yok edilmektedir. Güvenlikçi politikalarla hukuk yok sayılmış, Anayasa rafa kaldırılmıştır. Ülke sermayesi "güvenlik" adı altında silah sermayedarlarına harcanmaktadır. Kürt sorunu yaşadığımız ekonomik sorunların asıl nedenidir. Kürt sorunundaki çözümsüzlükten kaynaklı ekonomik buhrana düşen, ülke ekonomisini kurtarmaya çalışan iktidar, ülkenin doğal kaynaklarını sermayeye peşkeş çekmektedir. İktidar şunu bilmeli ki ülkenin kaynakları sermayeye peşkeş çekilerek değil, Kürt sorununun demokratik yollarla çözümü gerçekleştiğinde ülkede yaşanan bu ekonomik buhran da son bulacaktır. Kaz Dağları'ndan Soma'ya, Soma'dan İliç'e, İliç'ten Şırnak'a, Şırnak'tan Hakkâri'ye kadar iktidarın yandaşlarına ülke kaynaklarını peşkeş çekmesi bu ülkenin geleceğini ipotek altına almaktadır.

Değerli milletvekilleri, Zonguldak ilimizde Vezir Muhammed Nourtani'nin yanmış cesediyle ilgili haberleri hepimiz okumuşuz. Kaçak bir kömür ocağında çalışan Afgan Vezir Muhammed bir iş kazası geçirdikten sonra kaçak madenin sahipleri tarafından diri diri üzerine benzin dökülerek yakılmıştır. İktidar, mevcut hâlde bile denetimi sağlayamıyorken bu kanun teklifiyle tam bir denetimsizlik hâli ortaya çıkacaktır.

Cumhuriyet tarihinin en büyük maden kazası olan Soma maden kazasında 301 canımızı kaybetmemize rağmen şu an bu durumdan kaynaklı tek bir tutuklu kalmadı ancak bu davayı takip eden avukatlar Can Atalay ve Selçuk Kozağaçlı hâlen cezaevinde tutulmaktadır. Göz göre göre 301 canın kaybedildiği Soma faciasından iktidar hiçbir ders almamış olacak ki denetimsizliği daha da artıran bu kanun teklifini Meclisten geçirmeye çalışıyor.

Türkiye, maden kazaları sıralamasında dünyada ilk sıralarda yer almaktadır. Dünyanın en büyük kömür üreticilerinden Çin'de 100 milyon ton başına düşen ölüm sayısı 127, Amerika'da 100 milyon ton başına düşen ölüm sayısı 6 olurken Türkiye'de maalesef bu rakam 722 olarak kaydedilmiştir. Tüm bu rakamlar gösteriyor ki Türkiye'de şirketlerin kazançları insan hayatından daha önemlidir.

Maden Kanunu teklifinde işçi, iş güvenliği ve emek yer almamaktadır; maden şirketlerinde yaşanan iş cinayetlerini, kazalarını, işçilerin yaşadığı hak gasbını önleyecek ve iş güvenliğini artıracak önlemler yer almamaktadır. İktidar, ülkenin doğal kaynaklarını tabiri caizse "sömürge madenciliği" adı altında uluslararası şirketler için bir av alanı hâline getirmiştir. Önlem alınmadan, ülkenin yararı düşünülmeden halk sağlığı yok sayılarak şirketlerin yararına yapılan tüm düzenlemelerde bunu görüyoruz. Bu teklifle yapılan değişiklikler, doğal kaynakların daha iyi korunması ve madencilik faaliyetlerinin denetlenmesi yerine, ruhsatların daha kolay ve keyfi bir şekilde dağıtılmasına yol açacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayın Sayın Hun.

YILMAZ HUN (Devamla) – Yirmi üç yılda verilen maden ruhsatlarıyla bu ülkenin ne katma değeri arttı ne de yoksulluğu azaldı. İktidar, maden şirketlerinin keyfi isteklerini yerine getirmek için her türlü imkânı sağlamak amacıyla bu kanun teklifini Meclise getirmiştir. Bizler, DEM PARTİ olarak, halkın yararı gözetilmeden, doğa tahribatına neden olacak bu kanun teklifine karşı olduğumuzu belirtiyoruz, tekrardan 1 Mayısı kutluyoruz. Özellikle KHK'li arkadaşlarımızı, yoldaşlarımızı, bir KHK'li olarak, onların da 1 Mayıs Bayramı'nı kutluyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Hun, teşekkür ediyorum.
Değerli milletvekilleri, birleşime otuz dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.27

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 20.03

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER : Yasin ÖZTÜRK (Denizli), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)

-----0-----

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 76'ncı Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.
92 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Komasyon yerinde.

Şimdi, söz talebi Cumhuriyet Halk Partisi Grubu Adına Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzılmaz'a ait.

Sayın Yavuzılmaz, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA DENİZ YAVUZILMAZ (Zonguldak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AK PARTİ bir yandan yerlilik ve millilik nutukları atarken diğer yandan yabancı devletlere enerji alanında eşi benzeri görülmemiş ayrıcalıklar tanımaya, kapitülasyonlar vermeye devam ediyor. İşte, bugün görüştüğümüz bu kanun teklifi de bu kapitülasyonların altyapısını hazırlamak için geliyor. Şimdi, size bu kapitülasyonların nasıl verildiğini belgeleriyle birlikte açıklayacağım.

Değerli milletvekilleri, bugün buraya gelen kanun teklifi “Türkiye’de denizlerde ve göllerde imar planı yapılmaksızın yenilenebilir enerji santralleri kurulabilir.” diyor ancak yürürlükteki mevcut kanun “Denizlerde bu santrallerin kurulabilmesi için deniz imar planı şart.” diyor. AK PARTİ bu deniz imar planı şartını kaldırmak istiyor. Peki, neden ve kim için?

Değerli milletvekilleri, bu işin arkasında yine AK PARTİ’nin karanlık ilişkiler ağı ve Birleşik Arap Emirlikleri var. Elimde gördüğünüz bu anlaşma AK PARTİ’nin Birleşik Arap Emirlikleri’yle 19 Temmuz 2023 tarihinde Abu Dabi’de imzaladığı enerji alanındaki stratejik ortaklık anlaşması. Bu anlaşmanın 2’nci maddesi “Birleşik Arap Emirlikleri denizlerimizde 2.500 megavata kadar deniz üstü rüzgâr santralleri kurabilecek.” diyor. İşte, tam da bu yüzden denizlerdeki imar şartı alelacele kaldırılmak isteniyor, AK PARTİ yine bir yabancı devlete ayrıcalık sağlamak istiyor.

Dünya Bankasının hazırladığı haritaya göre, Türkiye denizlerindeki rüzgâr enerjisi potansiyeli haritasına göre Birleşik Arap Emirlikleri’ne ait bu 2.500 megavatlık deniz üstü rüzgâr santralleri Akdeniz’e kurulamayacak çünkü burada rüzgâr potansiyeli düşük. Batı, Orta ve Doğu Karadeniz’e kurulamayacak; buralarda da rüzgâr potansiyeli düşük. Gemi trafiği nedeniyle Marmara, derinlik nedeniyle İstanbul’un kuzey kısmına kurulamayacak ancak geriye bir tek yer kalıyor; o da Ege Denizi. Birleşik Arap Emirlikleri’nin deniz üstü rüzgâr santrallerinin kurulacağı yer Ege Denizi. Değerli milletvekilleri, bu anlaşmayla Birleşik Arap Emirlikleri âdeta Ege Denizi’nin patronu, AK PARTİ de taşeronu olacak çünkü yapılan sözleşmede bu konuda Birleşik Arap Emirlikleri’ne dehşet verici ayrıcalıklar verilmiş durumda. Sözleşmenin 3’üncü maddesi bakın ne diyor? “Türk tarafı izinlerde, ruhsatlarda, çevresel etki değerlendirmede Birleşik Arap Emirlikleri’ne kolaylık ve destek sağlayacak.” diyor yani “Birleşik Arap Emirlikleri söz konusu olduğunda izne, ruhsata, ÇED’e gerek yok.” diyor.

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ göz göre göre önce Doğu Akdeniz’de Akkuyu Nükleer Santralini ve santralin bulunduğu bölgeyi Rusya’ya yüz yüz yıllığına tahsis etti. Şimdi de Ege Denizi’ni deniz üstü rüzgâr santralleri bahanesiyle Birleşik Arap Emirlikleri’ne tahsis etmek istiyor. Bu nasıl bir tahsis gelin birlikte bakalım: Birleşik Arap Emirlikleri’yle imzalanan anlaşmanın içinde nükleer santraller var, termik santraller var; petrol ve gaz, şebeke ve iletim, yenilenebilir enerji projeleri var. Peki, Birleşik Arap Emirlikleri’ne taahhüt edilen bu projelerin tümünün ortak özelliği ne? Hiçbirinde ihale yok, sözleşmede tazminat hükmü yok, rakip enerji projelerine izin yok, anlaşmazlıklarda mahkeme veya tahkim yok.

Değerli milletvekilleri, ayrıca bu kapitülasyon anlaşmasının 3’üncü maddesine göre Türk tarafı proje sahalarını sözleşme yürürlüğe girdikten itibaren üç ay içinde Birleşik Arap Emirlikleri tarafına bildirecektir. “Bu sahalarda on sekiz ay içinde Birleşik Arap Emirlikleri’nin yetkili kıldığı kurum ve şirketler dışında hiç kimse proje geliştiremez.” diyor, “Müzakere edemez.” diyor, “Anlaşma yapamaz.” diyor, “Rakip projelere izin verilemez.” diyor. AK PARTİ’nin, Guinness Dünya Rekorları kitabına girecek uluslararası alanda yaptığı en berbat anlaşma.

Değerli milletvekilleri, ayrıca anlaşmanın 3’üncü maddesine göre Türk tarafı ulusal iletim sisteminde bir türlü yerli enerji yatırımcılarına tahsis etmediği, kan kusturduğu ulusal iletim sistemindeki yeterli kapasiteleri Birleşik Arap Emirlikleri’ne tahsis etmeyi de taahhüt ediyor. Bunun adı kapitülasyondur. Bu sözleşmenin süresi on yıl, üçer yıl otomatik olarak uzuyor. Kendisine ait teknolojisi bulunmayan Birleşik Arap Emirlikleri ve AK PARTİ’nin imzaladığı bu sözleşmeye göre vatan toprağımızda ihalesiz, rakipsiz ve pazarlıksız rant alanları oluşturulacak.

Değerli milletvekilleri, bu uluslararası anlaşma ve 14 Aralıkta Meclis Başkanlığına sunuldu, o günden beri görüşülmeyi bekliyor. Peki, niye bekliyor? Çünkü önce Birleşik Arap Emirlikleri’ne verilecek imtiyazlara giden yolun taşlarının döşenmesi gerekiyor, yasal altyapılarının hazırlanması gerekiyor. İşte, bugün görüştüğümüz bu kanun teklifi tam da bu altyapıyı hazırlamak için getiriliyor; sarayda hazırlandı, Meclise gönderildi ve bugün jet hızıyla geçirilmek isteniyor. Çok açık ki bu kanun teklifiyle Birleşik Arap Emirlikleri ve AK PARTİ Hükûmeti arasında yapılan anlaşmanın doğrudan organik bağı var. AK PARTİ günü kurtarayım derken âdeta ülkenin geleceğini pazarlıyor, yok pahasına satıyor.

Bu anlaşmanın ve kanun teklifinin yasalaşması durumunda birçok yerli şirket enerji sektörünün dışına itilecek ve yok olacak; onların yerine Birleşik Arap Emirlikleri patron olarak gelip yerleşecek.

Değerli milletvekilleri, bugün kullanacağınız oyla patronu siz belirleyeceksiniz. “Patron Türkiye” diyorsanız bu kanun teklifine “hayır” diyeceksiniz, AK PARTİ’li milletvekillerinin birazdan ne şekilde oy kullandığını hep birlikte göreceğiz, hep birlikte buna şahitlik edeceğiz.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Yavuzılmaz, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Şanlıurfa Milletvekili Cevahir Asuman Yazmacı’ya ait.

Sayın Yazmacı, buyurun.

AK PARTİ GRUBU ADINA CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimiz; hepinizi saygıyla selamlıyorum. AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım.

207; 34.488; 77.643; 8.400; 14.500; 62; 267; 1,9 milyon; 75 bin ton... Söylediklerim sadece sıradan sayı gibi geliyor ancak bunlar Gazze’de yaşanan katliamın rakamları. İsrail tam iki yüz yedi gündür Gazze’de sistematik şekilde katliam yapmaktadır. Bu süreçte 34.488 Filistinli kardeşimiz yaşamını yitirdi, 77.643 kardeşimiz ise yaralandı. Hayatını kaybedenlerin 8.400’ü kadın, 14.500’ü çocuk, 8 bini aşkın kayıp kişi var. Gazze’deki evlerin yarısından fazlası yıkıldı veya hasar gördü. Birleşmiş Milletler Yakın Doğu’daki Filistinli Mültecilere Yardım ve Bayındırlık Ajansı kuşatma altındaki bölgedeki tüm evlerin yüzde 62’sinin

hasar gördüğünü veya yıkıldığını söyledi. Ticari tesislerin yüzde 80'i yıkıldı, yer altı su kuyularının yüzde 83'ü çalışmıyor, okul binalarının yüzde 90'ı kullanılmaz hâlde, 267 ibadet yeri tamamen yıkıldı, 35 hastaneden sadece 10'u kısmen çalışıyor. Gazze'deki 2,3 milyon insanın yaklaşık yüzde 85'i yani 1,9 milyon insan yerinden edildi. Birleşmiş Milletlerin oluşturduğu dünyanın açlık gözlemcisi olarak bilinen Entegre Gıda Güvenliği Aşama Sınıflandırılmasının yayınladığı raporda Gazze'de yaklaşık 1,1 milyon insan felaket düzeyinde gıda güvensizliği yaşıyor, çocukların en az yüzde 30'u akut yetersiz beslenmeden muzdarip. Yapılan hesaplamalara göre Gazze nüfusunun tümü temmuz ayında açlık çekiyor olacak.

Gazze'de her saat 3'ü çocuk 8 kişi öldü, 15 kişi yaralandı, 15 ton bomba atıldı, 50 bina yıkıldı. İsrail yönetiminin iki yüz yedi gündür süren saldırılarının bilançosu her geçen gün artmakta. İsrail 7 Ekimden bu yana Gazze'ye en az 75 bin ton patlayıcı attı. İsrail'in Gazze'de şu ana kadar kullandığı patlayıcı miktarı neredeyse Amerika Birleşik Devletleri'nin Hiroşima ve Nagazaki kentlerine attığı atom bombalarının 2 katına eş değer.

Gazze'de insanlığın günden güne ölümünü görüyoruz. Kendilerini medeni dünyanın birer üyesi olarak addeden devletler apaçık şekilde İsrail'e destek veriyor. Bugün dünya ülkelerinin yöneticileri görmüyor, duymuyor, önemseniyor ancak halk artık olan bitenlerin farkında. Gazze için kendini yakan ABD'li asker Aaron Bushnell'in ardından Avrupa'da ve ABD'de özellikle gençler, yöneticilerinin aksine Gazze konusunda haklının ve hakkın yanında yer alıyor. Bugün ABD'nin New York, New Jersey, Washington, Kaliforniya, Pensilvanya, Chicago, Teksas gibi birçok eyaletinde üniversitelerde Filistin'e destek gösterileri başladı. Medeni şekilde yapılan gösteriler birilerini yine de rahatsız etti. Yerli yersiz her platformda sözde demokrasi, özgürlük, hürriyet naraları atan Batı'nın yöneticileri engizisyon mahkemesi anlayışıyla Filistin destekçisi avına çıkmış, İsrail katliamlarını dile getiren öğrenci, akademisyen kim varsa gözaltına almaya başlamıştır. Koca koca üniversitelerin yöneticileri, efendileri Siyonist İsrail rejiminin emirleriyle öğrenci çocukları okuldan atmakla tehdit etmiş, hatta hızını alamayarak terörist ilan etmeye kadar varmışlar. Batı'nın sözde cici demokrasisini, insancıl yaklaşımını, ileri medeniyetini her seferinde üstenci bir dille parmak sallayarak anlatanlar bu antidemokratik durum karşısında âdeta suskunluk yemini etmişler. ABD'de profesörlerin yaka paça gözaltına alınmasını, üniversitede sadece pankart açmış çocukların saçlarından sürüklenmesini göremiyorlar. Bu denli büyük bir soykırım karşısında Batılı hükümetler gibi ülkemizde de üç maymunu oynamayı tercih edenler maalesef var. Olaylara objektif bir gözle bakanlar kimlerin bu süreçte doğru yerde -hakkın yanında- kimlerin yanlış yerde olduğunu idrak edeceklerdir. Bu süreçte 141 gazeteci katledildi. İsrail gazetecileri stratejik bir hedef olarak gördüğü için onlara kasıtlı bir şekilde saldırıyor; hedef gözeterek bile isteye onları öldürüyor. Bu saldırılarda Türkiye'nin göz bebeği TRT ve Anadolu Ajansı ekipleri de maalesef hedef oldu. Tüm bu yaşanan acılarda, süren katliamda ne yazık ki amaç saptırmaya çalışanlar, hedef değiştirmeye çalışanlar oluyor. Gazze'de devam eden soykırımı gündemden düşürmeye dönük, Türkiye'yi doğrudan hedef alan, İsrail'le ilişkilendirmeye yönelik kampanya yürütülmeye çalışıldı; İsrail'e yapılmayan eleştiriler, gösterilmeyen tepkiler Hükûmete gösterilmeye çalışıldı. Hamas'a terör örgütü diyenler "one minute" çıkışını küçümseyenler, sırf bu yüzden Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğanı eleştirenler Türkiye'yi hedefe koymaya ve İsrail'le ilişkilendirmeye kalktılar. Türkiye, şartlar ne olursa olsun mazlum Filistin halkının yanındadır. Türkiye, Filistin davası söz konusu olduğunda açık ve net bir şekilde bütün uluslararası platformlarda Filistin'den yana tavrını koymuştur. Eğer Türkiye bugün İsrail Hükûmetinin karşısında tavır sergilemeseydi kendisine "bakan" diyen şaklaban, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a dil uzatmazdı. Küstahlık, ikiyüzlülük, aymazlık, ne ararsanız bunlarda var. Çoluk çocuk binlerce insanı bombalıyorsunuz, yetmiyor; su, gıda elektrik gibi en temel ihtiyaçlara ulaşmalarını engelleyerek diri diri ölüme terk ediyorsunuz, sonra da kalkmış doğruları söyleyenlere hakaretimiz davranışlarda bulunuyorsunuz. Pes doğrusu! En hafif tabirle yüzünüz, utanmaz, ahlaksızsınız! İsrail'in katil yöneticileri, mazlumların sesi olan Cumhurbaşkanımıza dil uzatmadan önce ellerine bulaşmış Gazzeli çocuk, kadın, yaşlıların kanının hesabını versinler. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan hakkı söylemekten, doğru olanı söylemekten çekinmez; sizin, tasmalarını elinizde tuttuğunuz Batılı sözde liderlere benzemez.

Tarih çok ilginç; katliam yaşamış, zulüm yaşamış bir halkın yöneticileri günümüzün Firavun'u oluyor. Siz, size zulmedenlere dönüştünüz, günümüzün zalim firavunlarısınız, Kızıldeniz'de boğulmaya mahkûmsunuz.

Öte yandan, bugün Kudüs'te İsraili askerlerin açtığı ateş sonucu hayatını kaybeden Şanlıurfalı hemşehrimiz Hasan Saklanan'a da Allah'tan rahmet, ailesine başsağlığı diliyorum.

Sözlerimi üstat Necip Fazıl'ın dizeleriyle bitirerek Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum:

"Bunca zulüm yanınıza kâr kalır mı sanırsınız?

Ey Firavun'un çocukları, kendinizi ne sanırsınız?

Bu ümmetin çocukları elbet uyanacak bir gün,

İşte o zaman kaçacak yer ararsınız.

Yıkılasın ey İsrail, enkazını göreyim,

Sana ülke diyenin yüzüne tüküreyim!" (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Yazmacı, teşekkür ediyorum.

Şimdi, şahıslar adına ilk söz, Mersin Milletvekili Gülcan Kış'a ait.

Sayın Kış... (CHP sıralarından alkışlar)

GÜLCAN KIŞ (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yerel seçimler öncesi Meclis gündemine getirilen maden yasa teklifi Erzincan İliç'teki madende meydana gelen felaket sebebiyle geri çekilmişti. Maden faciasında toprak altında kalan işçilerimiz hâlâ bulunamadı. Günler sonra sadece 2 işçimizin cansız bedenine ulaşılmış durumda. 2 işçimize de Allah'tan rahmet diliyorum, ailelerine başsağlığı diliyorum.

Buradaki altın madeni faaliyete girdiği 2008 yılından itibaren çevresel felaketlerle sıklıkla gündeme gelmişti. Bu maden yalnızca doğamızı ve kaynaklarımızı değil, yaşamları da katletti. Bu sebeple, burada her türlü hukuksuzluk ve usulsüzlüğü yapanların, göz yumanların bir an evvel yargı önünde hesap vermesini diliyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye haritasına baktığımızda tam yirmi iki yıldır ülkemizin neredeyse her yerinde doğamız enerji yatırımları yapmak adına tahrip edilmiş ve buna da hızla devam edilmektedir. İşte, önümüzdeki bu kanun teklifi de tam da bu amaca hizmet etmek için getirilmiştir. Madencilik faaliyetlerini zorlaştıran bazı uygulamaları da ortadan kaldırma hedefinde olduğunu da görüyoruz. Oysa ki orman alanları, tarım alanları, zeytinlikler, turizm alanları zaten yoğun bir tahribat altındalar. Bunun en acı itirafı da kısa süre önce Çevre Bakanı Sayın Özhaseki'den gelmiştir: "Her tarafı yemyeşil zümrüt gibi olan Anadolu coğrafyasını âdeta talan ettik, ağaçlarımızı yok ettik, ormanlarımızı da kel hâle getirdik." dedi.

Değerli milletvekilleri, Kaz Dağları'nın, Akbelen'in hâli ortada. Sayın Bakan, yirmi iki yıllık AKP Hükûmetinin özetini yapmıştır yani Türkiye'nin dört bir yanı talan edilmektedir.

Değerli milletvekilleri, kanun teklifinin bütününe baktığımızda şunu görüyoruz: Apar topar hazırlanmış, sadece belli bir amaç doğrultusunda Meclise getirilmiştir, özetle, tam da birilerine verilmiş sözlerin yerine getirilmesini hedeflemektedir. Ne enerji sektörü temsilcilerine ne de Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin fikirlerine başvurulmadığı çok açık bir şekilde görülmektedir ancak Türkiye gibi ülkeler için üretimden tüketime düzgün ve sürdürülebilir bir enerji planlaması gerekmektedir çünkü enerjide dış

bağımlılığımızın yüzde 75'i geçtiği bir süreci yaşıyoruz. Önümüzdeki kanun teklifine bakıyoruz, kamu yararını gözetmeyen, dışa bağımlılığı artıracak, akıldan, bilimden, gerçekçi enerji politikalarından uzaktır. Bu teklifle Dışişleri Komisyonunda görüşülmesi beklenen Birleşik Arap Emirlikleri'yle enerji anlaşmasının ön hazırlığının yapılmak istendiği de çok açıktır. AKP'nin ekonomik kriz nedeniyle acil olarak dışarıdan sıcak paraya ihtiyacı olduğunu da hesaba kattığımızda Birleşik Arap Emirlikleri başta olmak üzere, yabancılara topraklarımızda rant alanları açıldığı da görülmektedir. Yine, teklife baktığımızda yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üreten santral sahiplerine dövizle alım garantisi verilmektedir. Bu durum ise elektrik fiyatlarında ciddi artışları beraberinde getirecek ve vatandaşlarımızın faturalarına yansıtacaktır.

Değerli milletvekilleri, bu düzenlemeyle imar planı yapılmaksızın doğal alanlar üzerine enerji tesisi kurulmasının da önü açılmaktadır. Kamu kurumları ve ilgili belediyelerin yetkisi altında olması gereken imar plan yetkileri ortadan kaldırılıyor. Kamuya ait kaynakların verimsiz kullanılması ve denetim yapılmamasının da önü açılıyor.

Yine, teklifte sakıncalı bulduğumuz diğer bir madde nükleer maddelerin taşınması işine ilişkindir. Nükleer maddelerin taşınması işine dair sigortalama ve teminat yükümlülüğünün taşımayı yapacak üçüncü tarafa yükletilmesi de istenmektedir. Bilindiği üzere nükleer maddelerin taşınması süreci ciddi riskler barındırmaktadır. Seçim bölgem Mersin'deki Akkuyu Nükleer Güç Santrali Projesi'nin atıklarının yönetimi konusu bile hâlâ belirlenememiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kış, lütfen tamamlayın.

GÜLCAN KIŞ (Devamla) – Teşekkür ederim.

Akkuyu Nükleer Santral AŞ'nin ve Rosatom'un bu konudaki yükümlülükleri belirsizken nükleer madde taşıma işinin üçüncü kişilere devri kabul edilemez. İşleten hukuki sorumluluktan kaçmaktadır. Nükleer madde taşınması sırasında doğacak zararlarla ilgili, Türkiye işletenden hiçbir hak talep edemeyecektir. İşte bu nedenle 14'üncü madde kanun teklifi metninden çıkarılmalıdır.

Değerli milletvekilleri, ulusal çıkarlarımıza uygun, dışa bağımlılığı en aza indirgeyen, yerli, kararlı ve gerçekçi bir enerji politikasına acilen ihtiyacımız vardır. Türkiye, enerjide kontrolü eline almadığı sürece dışa bağımlılığa da mahkûmdur. Tüm bu nedenlerle Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak bu kanun teklifine karşı olduğumuzu bildiriyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kış, teşekkür ediyorum.

Şahsı adına diğer söz Adana Milletvekili Faruk Aytek'e ait.

Sayın Aytek, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

FARUK AYTEK (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'mizin birinci bölümü üzerine söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu, yüce heyetinizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Millî maden ve enerji alanında son derece önemli düzenlemeleri hayata geçiriyoruz. Maden sektöründe maliyetler, piyasa koşulları ve dünyadaki raporlama standartları göz önüne alındığında, UMREK Kodu'na göre raporlamayla ilgili bir revizyona gidilmesi ihtiyacı hasıl olmuştur.

Bununla birlikte, UMREK Kodu'na göre raporlama zorunluluğunun IV. Grup haricindeki maden grupları için kaldırılarak gönüllü raporlama uygulanmasını öngörüyoruz.

Ayrıca, madenlerin ekonomiye kazandırılması için uzun süreli UMREK raporlama süreçlerini hızlandırarak zaman kaybının önüne geçeceğiz.

Bu düzenlemeyle, YEKA olarak ilan edilen alanları sadece deniz yüzeyleriyle sınırlı tutmuyoruz; baraj gölleri, suni ve doğal gölleri de YEKA alanlarına dâhil ediyoruz.

Su alanlarında yenilenebilir enerji kaynak alanlarının ilan edilebilmesi ve birden çok üretim tesisi kurulması için DSİ veya DSİ'nin izniyle sulama birliklerince yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı lisanssız üretim tesisi kurulmasının önünü açıyoruz. Böylelikle bu alanlarda yenilenebilir enerji santralleri kurulmasına ve bu santraller aracılığıyla da elektrik üretiminin sağlanmasına olanak tanıyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yeni yasa teklifimizin kabul edilmesiyle, EÜAŞ tarafından işletilen barajlarımızdaki içme suyu hariç kullanılabilir rezervuar alanlarının yüzer güneş enerjisi sistemleriyle sadece yüzde 3'lük bir kısmına kurulması durumunda yaklaşık 7.800 megavat gücünde santraller kurulabileceği tahmin ediliyor. Ülkemizin yerli ve yenilenebilir enerji üretimi hedeflerini yakalamak için gayretliyiz, desteğimizi sürdürüyoruz. Maden; istihdam, üretim ve katma değer demektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizin doğal gazda ticaret merkezi olma hedefine adım adım ilerliyoruz. Özellikle son dönemde dünyada yaşanan enerji krizi nedeniyle artan LNG ihracat talebini karşılamak için hem yerli üretim hem de farklı kaynaklardan ithal edilen doğal gazın ülkemizde kurulacak olan müstakil LNG terminallerinde sıvılaştırılarak dünya piyasasına LNG olarak pazarlanabilmesinin yolunu açıyoruz. Bu kanun teklifi sayesinde kurulacak olan LNG terminalleriyle uluslararası gaz ticaret hacminin artırılması ve ülkemizin doğal gaz ticaretindeki yerinin sağlamlaştırılmasını planlıyoruz. Sıvılaştırma terminalleri aracılığıyla gaz fiyatının düşük olduğu dönemlerde ucuz gaz temin edilebilmesi ve bu gazın sıvılaştırılmasıyla dünya piyasalarına alternatif olarak sunulabilmesinin de önünü açıyoruz. Bununla birlikte, doğal gaz ihracatında her bir ülke için ayrı ayrı ihracat lisansı verilmesi uygulamasından da birden fazla ülke için tek ihracat lisansı verilmesi uygulamasına geçiyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir başka husus ise on yıllık süresini tamamlayan lisanssız elektrik üretim faaliyeti gerçekleştiren tesislerin lisanslı üretim faaliyetine geçişi için belirlenen katkı bedeli değiştirilerek elektriğin daha düşük maliyetle son tüketicinin hizmetine sunulmasını hedefliyoruz. Türkiye Yüzyılı'nın ilk senesinde enerji ve madencilik sektörüne toplam 181,7 milyar liralık kamu yatırımı yaparak enerjide sessiz devrim yapmaya kararlılıkla devam ediyoruz. Millî maden ve enerji politikalarında ülkemizi Türkiye Yüzyılı'nda hak ettiği en yüksek düzeye hep birlikte taşıyacağız.

Bu vesileyle kanun teklifimizin düzenlenmesinde emeği geçen herkese teşekkür ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Aytek.

Değerli milletvekilleri, birinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, birinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o madde üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

1'inci madde üzerinde 4 önerge vardır, önergelerin 3'ü aynı mahiyettedir, aynı mahiyetteki önergeleri birlikte işleme alıyorum.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 92 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

İsa Mesih Şahin
İstanbul
Mustafa Bilici
İzmir

Selçuk Özdağ
Muğla

Mustafa Kaya
İstanbul
Cemalettin Kani Torun
Bursa

Aynı mahiyetteki 2'nci önergenin imza sahipleri:

Müzeyyen Şevkin
Adana
Şeref Arpacı
Denizli
Gürsel Erol
Elâzığ

Nail Çiler
Kocaeli
Türker Ateş
Bolu

Talat Dinçer
Mersin
Mahmut Tanal
Şanlıurfa

Aynı mahiyetteki 3'üncü önergenin imza sahipleri:

Salihe Aydeniz
Mardin Şanlıurfa
Ali Bozan
Mersin
Mehmet Zeki İrmez
Şırnak

Dilan Kunt Ayan
Şanlıurfa
Gülcan Kaçmaz Sayyigit
Van

Ferit Şenyaşar
Heval Bozdağ
Ağrı

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

(Niğde) – SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR UZKURT
Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk söz, Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'a aittir.

Sayın Özdağ, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine Gelecek-Saadet Grubu adına söz almış bulunuyorum.

Burada kanunlar geldiğinde zaman zaman itirazlarımız oluyor, geçenlerde bu itirazlarımızı kabul ettiniz, onun için teşekkür ediyorum. Turizmle ilgili, tur rehberleriyle ilgili bir kanun vardı, 11'inci maddede arabalarda, otobüslerde rehber bulundurma, tur rehberleri bulundurma zorunluluğunu kaldırıyordunuz ve yaklaşık 14 bin kişi işsiz kalacaktı. Burada muhalefet bir duyarlılık gösterdi ve bu duyarlılıktan sonra da iktidar partisi de o duyarlılığa iştirak etti ve o madde kaldırılmıştı. Aynı şekilde, emeklilere 5 bin lira verilmesi konusunda da çok konuştuk buralarda ama dinlemediniz, daha sonra da söylediğimiz yere geldiniz. Olağanüstü olarak Parlamentoyu topladığımız zaman buraya da gelmiştiniz, onun için de teşekkür ederiz; geç de olsa geliyorsunuz.

Bugün de bu kanunun 1'inci maddesi var. Bu 1'inci maddede maddeyle kaynak ve rezerv depolamasının uluslararası standarda uygun raporlama zorunluluğu sadece 4'üncü Grup maden işletme ruhsatları için söz konusu oluyor; bu, doğru değil. Diğer grup maden işletme ruhsatları için zorunluluk kaldırılıyor. Bu zorunluluk diğer gruplar için de getirilmelidir. Aynı zamanda, ruhsatlandırılan rezervler üzerinden alınan devlet hakkı gelirleri azalacak ve raporlama süreçlerinde de rol alan iş gücü işsiz kalacak. Eğer diğer gruplarda da bunu getirmiş olursanız hem bir yandan iş gücü işsiz kalmayacağı gibi yeni istihdam alanları oluşturmuş olacağız hem de raporlamayla beraber de devlet buradan bir gelir elde etmiş olacak. O nedenle, biz Gelecek-Saadet Grubu olarak bu maddenin ya düzenlenmesini veyahut kanun teklifinden çıkarılmasını teklif ediyoruz.

Diğer bir hususa gelince, değerli milletvekilleri, Maden Yasası'nı konuşuyoruz. Nedir madenlerimiz bizim? Türkiye maden zengini bir ülke. Burada, bu madenleri çıkaracak olan insan kaynaklarımıza ihtiyacımız var. Zorunlu olarak insan kaynaklarımızı çoğu zaman kaybettik; darbelerle kaybettik, savaşlarla kaybettik, terör unsurlarıyla kaybettik, en son yine bir darbe girişimiyle kaybettik ama buradan aynı zamanda da biz liyakat ve ehliyeti ve aynı zamanda zekâyı ve yeteneği arka plana atarak burada Türkiye'yi kırılaştırıyoruz yani Türkiye'yi çoraklaştırıyoruz. Nedir bu söyleyeyim size: Emniyet Genel Müdürlüğünde geçenlerde bir sınav yapıldı. Bu sınav ne sınavıydı? Bu sınavda yardımcı hizmetler sınıfı insanlar meslekte statü atlayacaklar ve aynı zamanda da görevde yükselme sınavı olacak. Bu görevde yükselme sınavıyla ilgili yazılıya girmişler, kaç almışlar biliyor musunuz? AK PARTİ milletvekilleri size sesleniyorum: Elinizi vicdanınıza koyun lütfen. Sayın Cumhurbaşkanına sesleniyorum: Sayın Cumhurbaşkanı, siz seçimden önce dediniz ki: "Mülakatı kaldıracağız." Bunu söylediniz. "Eğer söylediysem bakanlarımla konuşacağım." dediniz. İki bakanla. Kim bu iki bakan? İçişleri Bakanı ve Millî Eğitim Bakanı. Diğer yerlerde mülakat yok mu? Var. Oralarda onlarla da konuşmanız lazım. Bakın, söylüyorum. Bu sınavda 98,75 almış 1'inci, 2'nci, 3'üncü, 4'üncü ve 5'inci ve aynı zamanda 50'ye yakın kişi çok ciddi puanlar almışlar. Ben bir akademisyenim. Bu insanlar mülakata girmişler. Emniyet Genel Müdürlüğü, burası Emniyet Genel Müdürlüğü yani hukuku inşa edecek olan birim. Bu insanları niye mülakatta elediniz? Bunlara niye 65 verdiniz, 60 verdiniz? Bunlar insan değil mi? Türkiye'de bu mülakat kaldırılmadığı süre içerisinde asla liyakat ve ehliyeti inşa edemezsiniz, edemediğiniz süre içerisinde de ona sağcı buna solcu, ona Alevi buna Sünni, buna Kürt buna Türkmen, buna Laz buna Çerkez, buna Müslüman buna Müslüman değil, buna Hristiyan, buna dinli buna dinsiz, buna AK PARTİ'li buna CHP'li, İYİ Partili, Gelecek Partili, DEVA Partili, DEM Partili dersiniz ve ardından da Türkiye'ye kötülük yaparsınız. Gelin, bu mülakatı kaldırın. Millî Eğitim Bakanına da sesleniyorum buradan, mülakat gibi mülakat yapacakmış, işte, mülakat gibi mülakat Emniyet Genel Müdürlüğünde yapılıyor(!) Bu, Emniyet Genel Müdürlüğünde yapılıyor. İçişleri Bakanı kalkmış çetelerle uğraşıyor, mafyalarla uğraşıyor. Teşekkür ederiz, alkışlıyoruz. Peki, kendi biriminde, İçişleri Bakanlığındaki bu hak yiyen çetelerle niye uğraşmıyorsun? Bunlar çetecilik değil mi, bunlar aynı zamanda mafyacılık değil mi, kul hakkı değil mi? Eğer Müslüman'sanız kul hakkı, eğer vatandaşsanız vatandaşların olduğu yerde yerleşik demokrasilerde kesinlikle hukuksuzluk olmaz ki, keyflik olmaz ki orada liyakat, ehliyet olur, orada ahlak olur, orada zekâ olur, orada yetenek olur ama olmuyor burada. Bunun sonucunda ne oluyor? Türkiye çok ciddi şekilde kan kaybediyor. Gelin, hep beraber bu mülakatları kaldıralım, sadece ve sadece KPSS yeterli olsun, sadece ve sadece güvenlik soruşturması yeterli olsun. Türkiye'de hemen hemen her birimden aynı şikâyetleri duyuyoruz biz; İçişleri Bakanlığında böyle, polis alımlarında, öğretmen alımlarında, Millî Eğitim Bakanlıklarında böyle. Bunlar Türkiye'nin çocukları değil mi? Bunlar Türkiye'nin çocukları.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Özdağ, lütfen tamamlayalım.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) – Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

Teşekkür ederim.

Şimdi, burada her yıl müfredat değiştiren, matematik başta birçok temel bilgiyi müfredatlardan kaldıran, eğitim

sistemimizin ocağına kibrit suyu döken zihniyete gelince yaptığım paylaşım ve açıklamalardan alınganlık göstereceğinize bu milletin çaresiz, yoksul ama başarılı çocuklarının yenilen haklarının sorumluluğunu da üstünüze alsanız nasıl olur? Kendi eş dost ve akrabalarınıza yaptığınız kayırmacılıkları da talep etmiyor bu insanlar, sadece haklarını istiyorlar. Aslında biz çok iyi biliyoruz ki "Mülakat gibi mülakat yapacağız." diyenlerin ve ona sufle veren anlayışın hakkıyla bir mülakat yapacağına inanmak hakikate haksızlıktır. Yapmayacaksınız biliyoruz ama milletimize sesleniyoruz. O millete seslendik ve o millet, 31 Mart günü bir ders verdi, bir sarı kart gösterdi ve koyu bir kart gösterdi size. Tekrar sizi uyarıyoruz son kez olarak; gelin, bu mülakatı kaldırın ve -mülakatla beraber- kaldırdığınız mülakatla, liyakati, ehliyeti, zekâyı, yeteneği ve de ahlaki ihdas etmiş olalım; bunun sonucunda kazanan Türkiye olsun. Bu maden yasasındaki 1'inci maddeyi de ya rezerv edin, değiştirin -aynen rezervler gibi- veyahut da bu maddeyi kaldırın diyor, saygılar sunuyorum. (Saadet Partisi ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Özdağ.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci söz, Elâzığ Milletvekili Gürsel Erol'a ait.

Sayın Erol, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Bugün aslında bence Türkiye'nin en önemli konularından birini görüşüyoruz çünkü ülkemizin her bölgesinin kendine göre yer altı zenginliklerinin farklılığı var. Hangi coğrafyaya hangi bölgeye giderseniz gidin gerçekten Türkiye'nin, Anadolu'nun yer altı zenginlikleri bu ülke ekonomisine son derece katkı sunabilecek potansiyele sahip. Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak ne madencilğe karşıyız ne yer altı kaynaklarımızın, zenginliklerimizin ekonomiye kazandırılmasına karşıyız. Bizim karşı olduğumuz, aslında madenciliğin insan odaklı, çevre duyarlılığı olan bir madencilik alanının genişletilmesi ve yerleşmesiyle ilgilidir. Bu anlamda da ben aynı zamanda Cumhuriyet Halk Partisinin Çevre Komisyonu sözcüsüyüm. Önümüzdeki süreçte de ülkemizin değişik illerine Çevre Komisyonu olarak gidip aslında madenciliğin, yer altı zenginliklerini ülkemize kazandırmak değil, tam tersine tekelleşen bir ticaret alanına nasıl dönüştürüldüğünü, bu ülkenin kaynaklarının nasıl sömürüldüğünü, nasıl haksız yere tahsislerin yapıldığını, ihalelerin yapıldığını tespit ederek Genel Kurulumuzu da bu konuda zaman içerisinde bilgilendireceğiz. Tabii, doğal olarak, yer altı kaynaklarımız ülke ekonomisine kazandırılmalı ama ülke ekonomisine kazandırılırken vahşi bir madencilik anlayışıyla değil, çevre duyarlılığı olan, o bölgede yaşayan insanların yaşam hakkına, doğal haklarına da saygı duyulması gereken bir sürecin planlanması lazım. Bu böyle mi? Değil. Yani maden şirketlerine bakıyorsunuz, eskiden Türkiye'de her sektörle ilgili anılan büyük şirketler vardı yani Koç ailesine baktığınızda sanayici, işte Sabancı ailesine baktığınızda, Eczacıbaşı ailesine baktığınızda yani büyük şirketlerin, büyük holdinglerin Türkiye'de uğraştıkları bir alan ve bir sektör vardı ama şimdi madencilik öyle değil. Şimdi, bakıyorsunuz, madencilikle ilgili daha çok tahsislerin yapıldığı, ihalelerin yapıldığı şirketler genelde inşaat firmalarından, kamu bütçesinden kaynaklı sermaye edinmiş firmalara bir peşkeş çekilme var. Bununla ilgili kendi ilimde de geçmişte yaşanan böyle bir ihale süreci vardı, kamuoyunu bilgilendirmiştim, onunla ilgili de önümüzdeki süreçte tekrar bilgi vereceğim.

Sayın milletvekilleri, ben burada bir vahşi madenciliğin nasıl yapıldığını, yani madencilerin... Tabii ki doğal olarak servet düşmanı değiliz, bir yatırımcı, bir bölgeye bir madenle ilgili bir yatırım ile ilgili yatırım yaptığında tabii ki onun da kendine göre riskleri var, tabii ki para kazanacak, tabii ki yatırım yaptığında yatırımının gelirini elde edecek, bunlar doğal, olması gereken şeyler, ticaretin kurallarında da bu var ama yalnızca iş para kazanmaya yönelik, yalnızca para kazanıp kâr oranını yükseltmeye yönelik bir madencilik anlayışı olunca işte orada bir sorun var. Bununla ilgili ben size kendi ilim Elâzığ'dan bir örnek vereceğim. Bununla ilgili defalarca bu kürsüden Genel Kurulda milletvekillerimizi bilgilendirdim, anlatımlarda, söylemlerde bulundum, araştırma önergesi verdim, soru önergeleri verdim bakanlıklara ama asla sonuç alamadık. Niye? Yani genelde baktığınız zaman, bu büyük maden şirketlerinin arkasında mutlaka siyasi bir irade var, mutlaka siyasi bir ortaklık var, belli bir noktaya kadar gidiyorsunuz ama ondan ötesine geçme şansınız yok.

Şimdi özellikle bu resmi, bu fotoğrafı ben AK PARTİ'li milletvekili arkadaşlarıma göstermek isterim.

MURAT EMİR (Ankara) – Ağabey, çevirin.

GÜRSEL EROL (Devamla) – Çevireceğim, bilerek böyle tuttum.

Sizlere göstermek istiyorum ve bunu anlatırken de eleştirmek değil, sizin vicdanınıza seslenmek: istiyorum. Bakın, bu fotoğraf Elâzığ'ın Maden ilçesinden çekilmiş, oradaki bakır işletmesinin maden pasasının döküldüğü alan. Gördünüz mü sayın milletvekilleri? Yani bu, İliç gibi -orası bir heyelan değil, bana göre bir felaket yani tedbirsizlikten kaynaklanan bir felaket- bu yerleşim bölgesini tehdit eden yanlış bir uygulama. Şimdi sizlere göstereyim -Sayın Başkanım, size de göstereyim- bu, Maden'in bir yerleşim bölgesi. Peki, bu yerleşim bölgesi şu anda ne durumda? Bu yerleşim bölgesi, 2019 yılında Sayın Cumhurbaşkanımızın kararıyla "riskli bölge" ilan edilen bölge ve heyelan bölgesi. Bu heyelan bölgesine bu dökülen pasa şu anda bu yerleşim bölgesini tehdit etmektedir. Bu pasanın altında da -Sayın Bakanım, o bölgeyi bilirsiniz- Diyarbakır-Elâzığ kara yolu ve devlet demir yolu var. Yani bu pasa göçtüğü zaman buradan bu yerleşim bölgesini de yok edecek, iki şehir arasındaki ulaşımı da yok edecek. Bununla ilgili defalarca yazışma yaptım, Enerji Bakanlığının verdiği cevap ne biliyor musunuz? Diyor ki: "Teknik olarak bu pasanın buradan kaldırılması mümkün değil." Yani uzayla ilgili birçok araştırmalarımız var, millî savunma sanayisinde yeni ürettiğimiz, savunmaya yönelik birçok gemimiz var; Avrasya Tüneli'ni Boğaz Köprüsü'nün altından yaparken böyle bir teknolojiye sahipken biz nasıl olur da bu pasayı kaldıramayız?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Erol, lütfen tamamlayın.

GÜRSEL EROL (Devamla) – Genel Kurulun, Meclisin gündemine, tutanaklara geçsin diye söylüyorum, Elâzığ ikinci bir İliç faciasıyla karşı karşıya.

Sayın Başkanım, sizden de rica ediyorum, Meclis Başkanı olarak bu konuda ilgili Bakanlık bürokrasisini uyarın, orada bir facia olursa bu facianın altından hiç kimse kalkamaz. İliç Komisyonu var, kuruldu, bugün Komisyonu da ziyaret ettim, tutanakları da oraya verdim. İliç Araştırma Komisyonunun Elâzığ'a gelerek benim bu söylemlerimin doğru olup olmadığını araştırılması ve bir an önce buraya bir çözüm bulunmasına yönelik bir tedbir geliştirilmesini sizden, Parlamentodan rica ediyorum.

Hepinize saygılar sunarım, teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Erol, teşekkür ediyorum.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde üçüncü söz Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'e ait.

Sayın İrmez, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tüm Türkiye halklarını ve cezaevinde ekranları başında bizleri izleyen tüm tutsakları saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, maden kazalarında yaşamını yitiren emekçileri ve son olarak Erzincan İliç'te göçük altında kalan 9 maden işçisini de saygıyla minnetle anıyorum.

Bu iş cinayetlerinde yaşamlarını yitirmesine neden olan ve Türkiye'yi âdeta bir emek kıyımı ülkesi hâline getirenleri de en içten duygularıyla lanetliyorum.

Biliyorsunuz, aylar öncesinden Meclis çatısı altında görüşülmesi planlanan bu kanun teklifi Erzincan İliç'teki kazadan dolayı, göçükten dolayı ertelendi. İktidarın hayâ duygusu iki aymış demek ki. Maden teklifini tekrardan Meclisin gündemine getirdiler. Peki, bu kanun teklifinde bizi şaşırtacak, gerçek anlamda emekçileri koruyacak, maden kazalarını önleyecek, işçi sağlığını veya işçi güvenliğini gerçek anlamda tesis edecek veya maden kaynaklarının rezervlerinin tespiti için belli standartlar getirecek bir madde var mı? Elbette ki yok.

Şimdi, kırk yıl içerisinde 29 defa değiştirilmiş olan bir Maden Yasası'ndan bahsediyoruz. Daha da kangrene dönüştüğü AKP iktidarı döneminde de çözüm adına herhangi bir şey maalesef yok. Bu kanun teklifi neyi getiriyor, ona bakmak gerekiyor elbette ki. Maden standartlarını tanımlayan UMREK devre dışı bırakılacak, yasa dışı nükleer atık ticareti yasal hâle getirilecek, madenlerde var olan denetimsizliğin önü açılacak, maden şirketlerinin -tabiri caizse- ışık hızıyla ruhsat alabilmesinin önü açılacak, şirketlerin yarattığı ekolojik tahribatın sorumluluğu ortadan kaldırılacak, suçları görünmez hâle gelecek, nihai ve esas olarak da maden emekçilerinin zaten zor olan çalışma şartları maalesef daha da kötüleşecek.

Sayın milletvekilleri, bakınız, bu ülkede işçiler, emekçiler güvencesiz ve güvensiz madenlerde, yerin yedi kat altında, ekmek kavgası için ter döküyor; sorumsuzluk zırhıyla kuşanmış bir avuç tacir, sermayedar ise zenginliğine zenginlik katıyor, göçüklerde iş cinayetlerine sebep oluyor. Bu iktidarın yaptığı tek şey ise fitratla hakikatin üstünü örtmek, kaderle zenginleşmenin önünü açmaktır. Burada anlaşılması gereken tek bir şey vardır: Fitratla ölen fitratla da zenginleşir. Biz buna "fitrat" demiyoruz, biz bu fitratı da kabul etmiyoruz.

Bu iktidarın döneminde en az 2.050 madenci iş cinayetlerinde katledildi. Manisa Soma'da, Siirt Şirvan'da, Karaman Ermenek'te, Şırnak Cudi'de, Bartın Amasra'da, Zonguldak'ta, Erzincan İliç'te -tabii, şu an ismini sayamadığım birçok yerde- Türkiye'nin dört bir yanında yüzlerce işçi patronların kâr hırsına, güvensiz ve güvencesiz çalışmayla yaşamları hiçe sayılarak can verdiler. Sermaye dostu, işçi düşmanı politikalar yerine, vakit kaybetmeksizin, maden alanlarında işçi sağlığı ve iş güvenliği tedbirlerinin sağlanmasına dönük gerekli çalışmalar mutlaka yapılmalıdır.

Tabii ki benim seçim bölgem maden sahalarının en çok olduğu yerlerden bir tanesi. Her dört bir yanı talancılarla, doğa düşmanlarıyla kuşatılmış durumda olan Şırnak'ın doğası ant içilmişçesine intikamcı duygularla yerle bir edilmekte. Şırnak'taki maden ocakları Türkiye'deki ölüm kuyularıyla benzer kaderi paylaşmaktadır. İşçiler işsiz kalma korkusuyla yoğun mobbinge, baskıya maruz bırakıldıkları kömür madenlerinde çalışmak zorunda kalıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın İrmez, lütfen tamamlayın.

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Devamla) – Kaçak maden sahalarıyla iş güvenliğinin olmadığı, kölelik düzeninin yürütüldüğü bu düzende madenler belli kişilerin tekellerine verilmiş ve Şırnak'ta da sistem böyle sürdürülmeye çalışılıyor. Erzincan'daki toprak kaymasının bir benzeri de Şırnak'ta olmak üzere, sorumluları göreve davet ediyoruz. Bir an önce, mutlaka ve mutlaka sorumlular denetimi sağlamak için Şırnak'a el atmalılar. Şırnak, Erzincan İliç benzeri olmak üzere.

Değerli milletvekilleri, biliyorsunuz yarın 1 Mayıs, emekçinin, işçinin bayramı. Şimdiden tüm işçilerin, tüm emekçilerin 1 Mayıs Birlik ve Dayanışma Günü'nü kutluyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Devamla) – Tüm işçileri, emekçileri, ezilenleri, yoksulları, herkesi, tüm kesimleri yolsuzlukların önüne geçmek için İstanbul başta olmak üzere, Batman ve Van'da 1 Mayıs'a davet ediyorum. Yaşasın 1 Mayıs! "..."(x) (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın İrmez, teşekkür ediyorum.

Şimdi aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 1- 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 24'üncü maddesinin dördüncü fıkrasının altıncı ve yedinci cümleleri madde metninden çıkarılmıştır.

Ayyüce Türkeş Taş

Adana

Dursun Müsavat Dervişoğlu

İzmir

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR UZKURT (Niğde) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş'a söz veriyorum.

Sayın Türkeş Taş, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün görüşmekte olduğumuz Maden Kanunu'nu normalde iki ay önce gündeme alacaktık ancak yüreğimizi yakan İliç'teki facia gerçekleşince apar topar gündemden kaldırdınız, şimdi de hiçbir şey olmamış gibi yeniden görüşüyoruz. Göçük altında kalan 9 madencimizden yalnızca 2'sinin cansız bedenine ulaşılmışken bu kanun teklifini burada görüşmek ne kadar doğru, tam bilemiyorum. Bu vesileyle toprak altındaki kardeşlerimize bir an önce ulaşılmasını temenni ediyorum, tüm maden şehitlerimizi de burada saygı ve rahmetle anıyorum.

Kıymetli milletvekilleri, tarlaları, madenleri, konutları ve vatandaşlığı istikrarlı bir şekilde yabancılara satılan bir Türkiye gerçeğiyle maalesef karşı karşıyayız. 1923'te İzmir İktisat Kongresi'nde benimsenen "Yer altı ve yer üstü doğal kaynaklarımızı kendimiz işleyeceğiz." ilkesi cumhuriyetimizin 100'üncü yılında maalesef unutulmuştur. Yurdumuzun her bir yanında, Kaz Dağları'ndan İliç'e, Karaman'dan Akbelen'e yabancı maden şirketleri cirit atmakta hatta can almaktadır. Kendi ülkelerinde izinsiz bir ağaç dalı bile kesemeyen bu şirketler ülkemizi âdeta talan edilecek verimli bir rant sahası olarak görmektedir. Gelişmiş ülkelerde mevcut kanunlara göre hareket esas iken bizde ise hareket ve çıkarlara göre maalesef kanun değiştirilmektedir. Son yirmi yılda Maden Kanunu'nda yapılan 20'den fazla değişiklik bunun en açık kanıtıdır. Yabancı sermayenin maden kaynaklarımıza erişimi kolaylaştırılmış, çok sayıda garantiler ve vergi muafiyetleri sağlanmıştır. Buna karşılık, yine aynı değişikliklerle kamu madencilik kuruluşları büyük oranda tasfiye edilmiştir. Toprağımıza ve kaynaklarımıza sahip çıkmak ve millî faydaya dönüştürmekle görevli olan iktidar, âdeta bir açık büfe anlayışıyla tüm imkânları yabancı firmalara sunmuştur.

Sayın milletvekilleri, vahşi madencilik sebebiyle yüzlerce yıllık ormanlık alanların, zeytinliklerin, tarım arazilerinin ve su kaynaklarının yok oluşuna acı bir şekilde şahit olmaktadır. İktidarın sağladığı imtiyazlarla yurdumuzun kıymetli madenleri ve

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

zenginliği yurt dışına giderken cefası ve kirliliği bize kalmaktadır. Onlar tonlarca madeni çıkarıp üç kuruş devlet hakkı verip çıkarken Türk milletinin geleceği kararmaktadır. Bunun adı madencilik değil maalesef apaçık yağmacılıktır. Dünyanın en zengin maden yataklarının üzerinde oturup çıkarılan madenin en fazla yüzde 5'ine razı olmak Türk devlet aklıyla da hakkaniyetle de bağdaşmamaktadır. Kimse bu adaletsiz taksime razı olmamızı bizden beklemesin. Madenler bir kez çıkarıldıktan sonra bir daha yerine konulamayan doğal servetlerdir, bu servetler üzerinde sonraki nesillerin dahi hakkı bulunmaktadır. Ülkemiz madencilik faaliyetleri ulusal amaçlarla uyumlu olmalı, gelecek nesillerin mahrumiyetine yol açacak şekilde tüketilmesine son verilmelidir.

Uzmanlar ülkemizde toryum, bor ve kobalt gibi çok zengin, kıymetli maden yatakları olduğunu söylemektedir. Kritik ham maddelerin güvenli temini için, stratejik rezerv, stok, ihracat kısıtlaması konusunda yol haritaları hızlıca hazırlanmalıdır. Madenlerimiz ham madde olarak değil, ileri teknoloji ürünlerine dönüştürülerek ihraç edilmelidir. Hiçbir ülke, maden üreten ham madde olarak ihraç ederek kalkınamamıştır. Uygarlıkların beşiği Anadolu'dan fışkıran zenginlikler, Türk'ün makûs talihini değiştirebilecek ve ülkemizi dünyada söz sahibi kılacak değer ve niteliklerdir. Bizler, Türk toprağına ve kaynaklarına mirasyedi mantığıyla yaklaşılmasına, Eti Maden başta olmak üzere, stratejik kuruluşlarımızın ve sahalarımızın özelleştirilmesinin akıldan dahi geçirilmesine karşı duracağız. Çok iyi biliyoruz ki, madenlerimizi işletecek birikim ve teknolojiye sahibiz. Madenlerimizde özveri ve hassasiyetle çalışacak, çevre hakkını gözetecek yetkin personelimiz var. Tek eksik, millî irade gösteremeyen iktidardır. Buradan iktidarı millî şuurla hareket ederek madencilik politikaları geliştirmeye ve yıllardır devam eden yanlıştan dönmeye davet ediyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Türkeş Taş, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 1'inci madde kabul edilmiştir.

2'nci madde üzerinde 4 önerge vardır. Önergelerin 3'ü aynı mahiyettedir. Aynı mahiyetteki önergeleri birlikte işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Şimdi, aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 92 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Necmettin Çalışkan

İsa Mesih Şahin

Mustafa Kaya

Hatay

İstanbul

İstanbul

Mustafa Bilici

Cemalettin Kani Torun

İzmir

Bursa

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ömer Faruk Hülakü

Salihe Aydeniz

Dilan Kunt Ayan

Bingöl

Mardin

Şanlıurfa

Ferit Şenyavaş

Gülcan Kaçmaz Sayyigüt

Heval Bozdağ

Şanlıurfa

Van

Ağrı

Ali Bozan

Yılmaz Hun

Mersin

Iğdır

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Barış Bektaş

Müzeyyen Şevkin

Şeref Arpacı

Konya

Adana

Denizli

Türker Ateş

Nail Çiler

Talat Dinçer

Bolu

Kocaeli

Mersin

Mahmut Tanal

Şanlıurfa

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR UZKURT

(Niğde) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk söz, Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'a ait.

Sayın Çalışkan, buyurun.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Maden Yasası'nı görüşüyoruz; bu yasa ne menem yasa ki bir türlü dikış tutmuyor, tam 15'inci kez yasayı değiştiriyoruz.

Hele yasanın içerisindeki raporlanmasına yönelik durum ise 2017'de değişmişti, 2017'de değişen madde bugün tekrar değişiyor.

"Acaba gelecek yıl da yeniden Maden Yasasını mı görüşeceğiz?" sorusunu sormaktan alamıyor insan kendini.

Değerli milletvekilleri, maalesef ki bu Maden Yasası'nın gerekçesi sunulurken her ne kadar "işin kolaylaştırılması" "hızlandırılması" gibi ifadeler ön plana çıkarılsa da bu yasanın çıkarılmasıyla maden açısından sağlıklı bir üretimin hedef alınmadığı, köylüleri memnun edecek, onların arasındaki -işveren ve maden sektörü çalışanlarının- ihtilafları giderecek, üretim artışını sağlayacak, verimliliği sağlayacak ya da bütçeye katkı sağlayacak bir hedefin olmadığı gayet açık. Özellikle de ilk 4 maddeye baktığımızda, raporlamanın tamamen kaldırıldığı, falan kurumların izinden tamamen muaf tutulduğu, sadece şu alanda izin alınması gerektiği gibi sadece zorunlulukları kaldıran bir husus ortada. Tabii, burada elbette işlerin hızlandırılması gayet tabiidir. Ne var ki raporun, ruhsatın hızlandırılması için zorunlulukların kaldırılması değil daha başka tedbirler de pekâlâ alınabilirdi. Nitekim özellikle de toprak satışında, yabancılara peşkeş çekilmede, özelleştirilmede sicil gayet bozuk olduğu için de buradaki herhangi bir husus doğal olarak mide bulandırmaya yetiyor.

Değerli milletvekilleri, burada maden patronlarının, yabancı sermayenin talebiyle işin hızlandırıldığı, âdeta yangından mal kaçırırçasına iş yapılmasının önü açıldığı gayet ortada. Tabii, bugünlerde Sayın Maliye Bakanının "yerel halk" ifadesinin de örtüşüğünü düşünecek olursak bir taraftan da sömürge valisinin talebiyle yasa mı çıkarıyor diye insanın zihnine doğal olarak bir soru geliyor.

Değerli milletvekilleri, tespitlere göre, cumhuriyet tarihi boyunca 1.186 maden ruhsatı verilmiş ama son yirmi yıl içerisinde 386 bin ruhsat verilmiş. Şimdi, bugüne kadar kaynağı tespit edilmeyen herhangi bir yeni maden bulunmuşsa pekâlâ "Başüstüne." demek gerekir ama burada eğer böyle bir durum söz konusu olmadığı hâlde sadece ülke birilerine rant cenneti hâline getirilmeye çalışılıyorsa o zaman insanlardaki soru işareti doğal olarak artar. Gönül isterdi ki Maden Yasası'nı görüştüğümüz bugün, maddenin gerekçelendirmesinde maddeyi savunanlar da maden faciasında vefat eden, göçük altında kalan, patlamalarda hayatını yitiren, emekleri zayı olan, ömrü kısalan, ya patlamayla hemen vefat eden ya da o madenler vesilesiyle meslek hastalıklarıyla yaşamları kısalan, erken ölen insanların maruz kaldıkları duruma bir çare getirsin; bunlar gündemde yok. Burada

sadece nasıl daha hızlı iş yaparız; bu ortaya çıkıyor. Onun için değerli milletvekilleri, bu ülkenin yer altı madenlerinin, yer üstü servetinin, suyunun, turizminin, tarihinin, tabiatının, hemen her değerinin felakete maruz kaldığı bir dönemde bu Maden Yasası da mide bulandırmaktan başka bir işe yaramıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çalışkan, lütfen tamamlayalım.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) – Değerli milletvekilleri, Maden Yasası'nda bilelim ki... Maden facialarında, maden kazalarındaki ölümlerde dünya şampiyonuyuz; yılda en az 2 bin çalışan maden kazalarında ölüyor. Böyle bir dönemde, kaynaklarımızın peşkeş çekildiği bir dönemde -hele bir yarını düşündüğümüzde- belki bu gidişle elli yıl sonra bu ülkede ekecek tarım arazisi bulamayacağız çünkü maden adı altında topraklarımız zehirleniyor, su kaynaklarımız kurutuluyor; o hayatlarını, tarihlerini sömürgeyle, zulümle, soykırımla bildiğimiz bu Batılılar geleceğimizi ipotek altına alıyor.

Son olarak da Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Çalışkan, teşekkür ediyorum.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci söz, Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'ye ait.

Sayın Hülakü, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve kıymetli halklarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yine bir felaket sonrası AKP kurnazlığıyla karşı karşıyayız; önlem almak yok, istifa etmek yok, utanmak yok ama felaketi fırsata çevirme çirkinliği var. Öncelikle, bu yaklaşımı reddediyoruz. Yetmiş sekiz gündür sizin yarattığınız enkazın altında cansız bedeni bulunmaya çalışan 7 emekçinin anıları için reddediyoruz ama sizin sermaye için aceleniz var; sizin tasarruf için, kamunun sözde yararı için aceleniz var. Biraz daha kâr için öyle aceleniz var ki cenazelerimizin hiçbir önemi yok. Dolayısıyla bu kanun teklifi, Maraş depreminde enkaz altında on binlerce yurttaşımız kurtarılmayı beklerken ev yapma sözü verme pişkinliğiyle aynı mahiyettedir. O yüzden, böyle bir kanun yapma biçimini de kabul etmiyoruz.

Bu kanun teklifi, bizlere, yirmi iki yıllık AKP iktidarının kamu kurumlarını nasıl vesayet altına aldığını açıkça göstermektedir. Maden aramaları için UMREK koduna göre rapor hazırlama şartı, aramalarda MTA tarafından hazırlanan raporları yeterli saymak AKP iktidarının uluslararası standartlardan kaçış yoludur. Bu maddeyle, uluslararası standartlara çalım atılmaktadır; bu maddeyle, kestirme yoldan emekçilerin can güvenliği ortadan kaldırılmakta, doğanın talan edilmesi kolaylaştırılmaktadır. Sermayenin ayağına düşecek taş olarak gördükleri standartlara uyma zorunluluğu ortadan kaldırılmaktadır. Her yönüyle utanç vesikası bir kanun maddesi değişikliği önümüzde durmaktadır. Neden "utanç vesikası" diyoruz? Çünkü Türkiye'nin geldiği nokta şudur: Her bir kamu kurumu AKP'nin küçük ortağının il, ilçe teşkilatları hâlinindedir. TÜİK'e kim güveniyor? Hangi emekli, hangi memur, hangi asgari ücretli emekçi TÜİK'e güveniyor? Merkez Bankasına kim güveniyor? Sayıştaya, Meclise, Anayasa'ya, Anayasa Mahkemesine, SPK'ye, BDDK'ye güven yüzde kaç? Mesela, Millî Piyango Teşkilatına kim güveniyor? Bu soruların cevabı, işte, bu maddenin amacını gözler önüne seriyor. İçi çürütülmüş, boşaltılmış kurumlara halklarımızın hiçbir güveni kalmamıştır. Bu yüzden, ulufe dağıtır gibi bir maden arama izni dağıtan kurumun siyasi vesayeti korunsun isteniyor; dünyanın haberi olmasın, biz Türkiye'nin altını üstüne getirelim deniliyor. İsmarlama kanun teklifleriyle Türkiye Büyük Millet Meclisinin itibarsızlığı zirvesini yaşıyor. Bu yaklaşımın ortadan kaldırılması için, herhangi bir maden arama izni için halk başta olmak üzere bütün sivil toplumun müdahil olduğu bir yapı kurulmak zorundadır, uluslararası anlaşmalara ve standartlara uyulmak zorundadır, keyfi değişikliklerle üç kuruş kâr için kanun değişikliği yapılması durdurulmalıdır.

Değerli milletvekilleri, Erzincan İliç'ten ders alma gibi bir pratiği olmayan iktidar Bingöl'de de altın madeni arama izni vererek ikinci bir İliç faciasının önünü açmıştır. Bingöl'ün Kiğı ilçesinde verilmiş olan altın arama izni derhâl iptal edilmelidir. Bir gram altın için on binlerce ton toprağın yerinden edilmesi, orman alanlarının yok edilmesi, yer altı sularının kirlenmesi, doğal yaşamın dengesinin bozulması; bunların hiçbirisi sizin umurunuzda değil, biliyoruz ama şunu iyi bilin: Bizim için Bingöl'de bir kuşun yuvasının bozulması sizin yandaşlarınızın kazanacağı milyonlardan çok daha değerlidir. Genç'te, Karlıova'da, Yedisu'da açılan ve denetimi yapılmayan kum ocaklarının derhâl kapatılması gerekmektedir. Hiçbir fizibilite ve etüt çalışması yapılmadan hemen her yerde sondaj çalışması yapılmasıyla Bingöl âdeti delik deşik edilmiştir. Bingöl'de tarım ve hayvancılık neredeyse bitme seviyesine gelmiştir, orman alanları giderek azalmıştır. Havasına ve suyunu göz dikilmiş bir şekilde yapılan maden çalışmaları bu şekilde sürerse Bingöl önümüzdeki yıllarda yaşanılmaz bir hâle gelecektir; buna izin vermemiz mümkün değildir. Bu sebeple, bölge halkının izni olmadan; sivil toplumun dahil, onayı olmadan hiçbir maden arama ve çıkarma çalışması yapılmamalıdır.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Hülakü.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde üçüncü söz, Konya Milletvekili Barış Bektaş'a ait.

Sayın Bektaş, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

BARIŞ BEKTAŞ (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AKP iktidarı işbu değişiklikle, Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü'nün arama ruhsatıyla bulduğu madenler için Ulusal Maden Kaynak ve Rezerv Raporlama Komisyonunun UMREK kodlu raporunu, bu şartı kaldırmaktadır. Geçtiğimiz hafta görüşülen Turizm Kanunu'ndaki değişikliklerde olduğu gibi Maden Kanunu Teklifi'nde de, nitelikli iş gücü yetiştiremeyen iktidar, sektörlerin tamamını yozlaştıran, nitelikli değil ucuz iş gücüne dayalı, planlama ve programlamayla yüksek katma değer yaratma yerine yandaşların zenginliğini artırma mantığıyla iş yürütmektedir. Bu maddeyle de UMREK kodlu raporlama şartının kaldırılarak, Maden Tetkik ve Aramanın arama ruhsatını yeterli bularak madencilik faaliyetinin başlayabilmesi fahiş bir hatadır. Gerekçe ise daha da saçmadır: Maliyet artışını somut verilerle açıklamadan UMREK raporlamasının maliyeti arttırdığı iddia edilmektedir; yine, kaynakların tespiti sürecinin uzaması, ekonomiye kazandırılmada geciktirilmesi gerekçesi ortaya konmaktadır. Yeterli sayıda nitelikli kadro yetiştiremeyen iktidar sınırlı sayıda bir mühendis kadrosuna işi yönettiğinde, meslek odalarını dâhil etmeden UMREK'i devre dışı bırakarak süreçleri denetimden kaçırmanın adını "madenleri ekonomiye hızlı kazandırma" koymuş ve milletimizi aldatmaya çalışmaktadır. İktidar yirmi yıl boyunca cumhuriyetin ilk seksen yılında verilen maden ruhsatının tam 300 katı maden ruhsatı vermiştir. Atalarımızın ortak bir şekilde düşmandan kurtardığı bu cennet vatanın tüm madenlerini bir avuç yandaşa yağmalatma hedeflenmektedir ve bu değişikliklerle iktidar maden ruhsatlandırma süreçlerini daha denetimsiz hâle getirme peşindedir. UMREK raporlamasını ortadan kaldırarak maden yağma sürecini hızlandırmak esas amaçtır. Mevcut düzende zaten denetimsiz olan madenlerimizin halkımıza yaşattığı ağır sömürü ve acı ortadayken şimdi de madenlerin tespiti sürecindeki denetim yok edilmek istenmektedir. Redevans sözleşmeleriyle ayrıcalıklı yandaş ruhsat sahipleri hukuki ve cezai denetimden ve sorumluluktan kurtulmakta ve bu düzenlemeyle de açıkça, halka değil bir avuç azınlığa madenlerin zenginliği açılmaya başlanmakta ve denetim dışına çıkarılmak istenmektedir. Ermenek maden faciasında devletin ve kamu otoritesinin gözü önünde hepimiz bir olaya şahit olduk: 18 maden işçisi yaşamını yitirdi ve naaşların çıkarılması kırk altı gün sürdü; bu süre zarfında redevansçı firma ve taşeronu, işçilerin bedenleri madendeyken mal kaçırdılar. Savcılığın ve devletin tüm birimlerinin gözü önünde, cenazeler çıkmadan, acılı ailelerin bekleyişi devam ederken yandaş firmalar şirketlerin mal varlığını sıfırladılar. On yıl oldu, aileler maddi ve manevi tazminatlarının sadece yüzde 5'ini alabildiler. Çünkü

iktidarın tesiri altındaki yargı önceki kararlarının hilafına... "MİGEM'in yüzde 5 sorumluluğu var, gidin, şirketten alın." dediler. Yargı bağımsızlığının olduğu zamanlarda yani sizin iktidarınız ortada yokken devletin ya da idarenin yüzde 1 sorumluluğu olsa dahi devlet tamamını ödeyip ruhsat sahiplerine rücu ediyordu; yargıyı da kendinize benzettiniz, dul ve yetim madenci yakınlarını tazminatsız ortada bıraktınız.

Sadece Ermenek mi? Seçim bölgem olan Konya'nın Toroslardaki ilçelerinin tamamı maden yağmasına açıldı. Doğal güzellikleri talan eden mermer ocaklarında dikey maden çıkarılması maliyetli olunca yatay bir şekilde orman katledilerek madenler çıkarılıyor. Söyleyince "Mevzuata göre maden çıkarılan yerlere firmalar yeniden ağaçlandırma yapmak zorunda." diyorsunuz. Peki, gelin gezelim, yüzlerce mermer ocağı ağaçlandırılmış mı? İşini bitiren kaçmış, minareyi çalan kılıfına uydurmuş. Peki, buraları birlikte gezdiğimizde, sizin verdiğiniz idari para cezalarının bir anlamı var mı? Ortada mal kaçırılmış, aktif pasif dengesi bozulmuş firmalardan hesap sorabiliyor muyuz? Hayır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, lütfen tamamlayalım.

BARIŞ BEKTAŞ (Devamla) – Gelin, hep birlikte, Maden Kanunu'nda değişiklik yapacaksak ormanları yok edip ağaçlandırma görevini yapmadan orayı terk eden maden sahiplerine ceza hükümleri getirelim. Gelin, işçiyi sömüren, ölen aileleri mağdur eden, doğayı katledenlere karşı düzenleme yapalım. Biliyorsunuz ki 18 işçinin ölümüne göz göre göre neden olanlar ellerini kollarını sallayarak gezdikleri yetmezmiş gibi, ölen işçilerin yakınlarından kaçırdıkları mal varlıklarıyla günlerini gün ediyorlar. İşte, madencilik sektörünü getirdiğiniz nokta burası. İliç'te, Soma'da, Ermenek'te olduğu gibi, yapmak istediğiniz değişiklikle açılacak madenlerde "fitrat" dediğiniz sömürü düzenini artırarak devam ettirmek istiyorsunuz.

Bir gün bu sömürü düzenini bitirmemiz dileğiyle tüm Genel Kurula saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bektaş, teşekkür ediyorum.

Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Yüksel Selçuk Türkoğlu

Bursa

Dursun Müsavat Dervişoğlu

İzmir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR UZKURT (Niğde) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'na söz veriyorum.

Sayın Türkoğlu, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; Bursa ne yazık ki bu memleketin hemen hemen her dönemde en büyük rant merkezlerinden biri olarak gözükmemekte. Yirmi iki yıllık iktidarınızda, şehre hizmet getirmekten ziyade, ülke ekonomisi için zaten altın yumurtlayan bu güzelim kentin "Etinden sütünden, iliğinden kemiğinden daha fazla nasıl yararlanırım?" derinde olundu.

Şu an Bursa'nın batısının ta Karacabey yakınlarına kadar en verimli tarım arazileri "TEKNOSAB" adı altında dev bir sanayi oluşumuyla âdeta tarumar ediliyor. Şimdi de şehrin doğusunda, Kestel ilçesinin Soğuksu bölgesinde bir kısmı orman alanı, birinci sınıf tarım arazileri üzerine "İleri Teknoloji Sanayi Bölgesi" adı altında yeni bir rant merkezi oluşturmanın derdine düştüler; bir bilseniz hem de nasıl! Daha seçim biter bitmez, mazbataların henüz mürekkebi kurumadan yani yeni başkanlar henüz uyanmadan harekete geçtiler; diğer bir deyişle, yeni seçilen belediye başkanları daha henüz gözlerini açmadan âdeta gafil avlanmak isteniyor. Hâlbuki, ben de Bursa Büyükşehir Belediye Başkan adayydım ve Bursa'nın anayasası olacak 1/100.000'lik plan yapmakla alakalı hem ben hem diğer partilerin adayları da söz vermişti seçmene. Bu şaibeli projede başı kim çekiyor biliyor musunuz? Maalesef başta, aslında kentin tüm değerlerini koruyup kollamakla yükümlü olan Bursa Valiliği. Tabii ki bu projeye Çevre Şehircilik İl Müdürlüğü de erketelik yapıyor.

Konuyu şöyle açıklayayım ve bu çok net, bariz rantın nasıl gerçekleştirilmeye çalışıldığına hem bütün vatandaşlarımız hem Meclisimiz şahit olsun: İlgili proje bölgedeki Soğuksu ve Seymen Mahalleleri arasındaki içinde ormanın da bulunduğu tam 8 milyon metrekarelik birinci sınıf tarım arazilerini kapsıyor. 1/100.000'lik 2020 Çevre Düzeni Planı'nda bu alanlar orman toplulaştırma ve birinci sınıf tarım arazisi olarak geçiyor. İşte bu alan için imar değişikliği Valilik marifetiyle alelacele askıya çıkarılıyor. Hem de nasıl çıkarılıyor biliyor musunuz? Bursa kent tarihinde ilk kez olan bir yöntemle, 1/100.000'lik Çevre Düzeni Planı, 1/5.000'lik plan ve 1/1.000'lik uygulama planı aynı anda askıya çıkarıldı. 22 Mayıs'ta da askıdan indirip bir an önce gereğini yapmak istiyorlar. Bir taşla üç kuş; nasıl ama? Evet, inanılmaz fakat gerçek. Tabii, bu rant oyunlarına son zamanlarda olduğu gibi TOKİ sonuna kadar alet ediliyor. Üstelik bu arazilerin büyük bölümü TOKİ eliyle âdeta kamulaştırılarak göstermelik bir satış vaadi sözleşmesiyle Sınırlı Sorumlu İleri Teknoloji Sanayi Toplu Konut Yapı Kooperatifine satılıyor. Anlaşılan o ki sanayi üzerinden tatlı ranta alışanlar, yangından mal kaçırma derdine düşmüşler ve meseleyi de oldubittiye getirmeye çalışıyorlar. Oysa, buna devrik Başkan Alınur Aktaş bile "Tepki alırız, seçim öncesi bunu yapmayalım." demişti; hatta ilçenin Belediye Başkanı, Kestel Belediye Başkanı Önder Tanır Bey'in de buna "Evet." demediği için aday yapılmadığı dedikoduları da Bursa'da konuşulmuştu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) – Tamamlayacağım.

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu, lütfen tamamlayalım.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) – Tamam efendim.

İşte, bu aç gözlü rantseverler seçim biter bitmez bölgeyi talan için kolları sıvadılar. Neyin peşindeler biliyor musunuz? Burada yapılan hesaplamalara göre tam 30 milyarlık yani 1 milyar dolarlık bir rantın peşindeler. Adına süslü cümlelerle "ileri teknoloji bölgesi" deseniz de "TEKNOSAB" deseniz de özü şu: İktidarın yerel ve genel yöneticileri bütün imkânlarıyla birlikte aslında sanayi de yapmıyorlar, hepsi aslında birer büyük emlakçı; emlak komisyonculuğu da AK PARTİ'nin asli mesleği.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Türkoğlu, teşekkür ediyorum.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2'nci madde kabul edilmiştir.

3'üncü madde üzerinde 4 önerge vardır.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkanım, pek kısa bir söz talebim var.

BAŞKAN – Sayın Emir, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

31.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Şırnak Gabar Dağı Pire Tepe mevkinde askerî aracın kontrolden çıkması sonucunda şehit olan 2 askere ve yaralı askerlere ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkanım, acı bir haberle sarsıldık. Şırnak Gabar Dağı Pire Tepe mevkinde askerî aracın kontrolden çıkması sonucunda 2 askerimiz maalesef şehit olmuş ve askerlerimizden yaralılar da var. Buradan şehit askerlerimize Allah'tan rahmet diliyoruz, yaralılara acil şifa diliyoruz. Milletimizin başı sağ olsun. Mehmetçik'imizin ayağına taş gelmesin diyorum, saygılar sunuyorum.

VI.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, Divan olarak şehit askerlere Allah'tan rahmet, yaralı askerlere de acil şifalar dilediklerine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Amin. Biz de Divan olarak şehit askerlerimize Allah'tan rahmet, aziz milletimize başsağlığı, yaralı askerlerimize de acil şifalar diliyoruz.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 102 Milletvekilinin Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1959) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 92) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi, 3'üncü madde üzerinde 4 önerge vardır. Önergelerin 3'ü aynı mahiyettedir. Aynı mahiyetteki önergeleri birlikte işleme alıp oylarınıza sunacağım.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 92 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

İsa Mesih Şahin

Selçuk Özdağ

Mustafa Bilici

İstanbul

Muğla

İzmir

Mustafa Kaya

Cemalettin Kani Torun

İstanbul

Bursa

Aynı mahiyetteki 2'nci önergenin imza sahipleri:

Müzeyyen Şevkin

Nail Çiler

Türker Ateş

Adana

Kocaeli

Bolu

Şeref Arpacı

Mahmut Tanal

Talat Dinçer

Denizli

Şanlıurfa

Mersin

Aynı mahiyetteki 3'üncü önergenin imza sahipleri:

Dilan Kunt Ayan

Heval Bozdağ

Özgül Saki

Şanlıurfa

Ağrı

İstanbul

Ferit Şenyaşar

Yılmaz Hun

Gülcan Kaçmaz Sayyigit

Şanlıurfa

Iğdır

Van

Ali Bozan

Salihe Aydeniz

Mersin

Mardin

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ŞAHİN TİN (Denizli) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

32.- Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkan Vekili Şahin Tin'in, Komisyon adına şehitlere Allah'tan rahmet, yaralılara da acil şifalar dilediğine ilişkin açıklaması

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ŞAHİN TİN (Denizli) – Başkanım, bu arada öncelikle şehitlerimiz için Komisyon adına Allah'tan rahmet diliyoruz ve yaralılarımıza da acil şifalar diliyoruz.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 102 Milletvekilinin Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1959) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 92) (Devam)

BAŞKAN – Peki, şimdi aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk söz İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya'ya aittir.

Sayın Kaya, buyurun.

MUSTAFA KAYA (İstanbul) – Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Ben de biraz önce aldığımız acı haberdan dolayı şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum, milletimize başsağlığı temenni ediyorum.

Sayın Başkanım, Saygıdeğer Genel Kurul; geçen hafta son çalışma gününde Maden Kanunu'yla ilgili görüşmeler yapılırken benden sonra konuşan Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu Bey benim konuşmama atfen "Maden kanun teklifiyle ilgili Saadet Partisi Grubu olarak hiçbir bilgimiz yok." şeklinde bir ifade kullandığını buradan ifade etti. Grup Başkan Vekilimiz o gün gerekli açıklamayı yaptı ama ben de tutanaklara tekrar baktırdım. Tutanakta benim böyle bir ifadem yok; bunu tekrar burada belirtmek istiyorum. Ayrıca, bizim orada söylemeye çalıştığımız şey, bu kanun teklifinin bir buçuk gün önce Komisyona indirilmesiydi, ona eleştirimiz vardı. Ben bunu burada düzeltmek istiyorum. Zannediyorum, Ahmet Çolakoğlu Bey de şu anda burada yok.

Sayın Başkanım, maden konusunda zengin ama özensiz bir geçmişimiz var. Osmanlı tarihinin klasik döneminden yola çıkarak incelediğimizde Osmanlı madencilikinin 15 ve 16'ncı yüzyıllarda Avrupa'yla rekabet edebilecek bir seviyede olmasına rağmen, 18'inci yüzyıldan itibaren gelişmelere ayak uyduramadığını görüyoruz. 1858 Arazi Kanunnamesi ve 1861 Maden Nizamnamesi'yle maden yönetimi daha modern bir çizgiye kavuşturulmaya çalışılmış. O günden bugüne kanunlar, yönetmelikler birçok kez değişti fakat Soma'nın yaşanmasına engel olamadık. 2024'te daha iki ay önce Iliç'te yaşanan büyük felakete "Durt!" diyemedik. Aslında biz deneyimsiz değil; özensiziz, dikkatsiziz, hatalarımızdan ders çıkarmıyoruz. Şu an üzerinde konuştuğumuz kanun teklifi de hem ruh hem de icraat olarak sorunlarımızı çözecek mahiyetten uzaktır çünkü sorunun kaynağı olanlar -kaynağı olan anlayış- çözümü getiremezler. Niçin böyle diyorum?

Şimdi 3'üncü maddeyi ele alalım. İktidar grubu olarak diyorsunuz ki: "4'üncü grup maden dışındaki diğer maden grupları

için UMREK kodu ve raporlama zorunluluğunu kaldıralım.” Çok ilginç, UMREK yani Ulusal Maden Kaynak ve Rezerv Raporlama Komisyonunu kuran bu iktidar, hem de Soma faciasından ders çıkarttığını düşünerek Soma faciasının ardından kuruyor. Kısaca hatırlatalım: 2012’de Uluslararası Raporlama Standartlarıyla ilgili çalışmalar yürüten, çatı kuruluş olan Maden Rezervleri Uluslararası Raporlama Standartları Komitesine üye olabilmek için ilk adımlar atıldı. Çok güzel, uluslararası standartlara uyum sağlamak da tabii ki önemli. Sonra 2014’te önümüzdeki günlerde seneidevriyesi yaşanacak olan Soma faciasını yaşadık. Sonra 2016’da yine sizin getirdiğiniz, iktidar kanadının getirdiği bir torba yasayla 3123 sayılı Kanun’a ek 14’üncü madde eklendi ve UMREK kuruldu. Amaç neydi? Amaç, uluslararası raporlama standartları, ortak bir dil oluşturmak, iletişimi kolaylaştırmak ve madencilik sektörü tarafından halka açıklanan bilgilerin yüksek standartlarda raporlanmasını teşvik etmekti. 2018’de de UMREK Türkiye’yi temsilen Maden Rezervleri Uluslararası Raporlama Standartları Komitesinin Avrasya bölgesindeki ilk, dünya genelinde ise 13’üncü üyesi olarak üyeliğe kabul edildi. Hikâyeye bu taraftan baktığımızda zaten şu an hâlihazırda çalışan veya gerekli ilgi gösterildiğinde çalışacak bir kurumumuz var. Bizim bunu geliştirmemiz gerekirken “4’üncü grup madenler dışında bu kurumun raporunu almayalım.” demek maalesef anlaşılabilir bir yaklaşım değil. Şimdi bu kurumun işlevsiz hâle getirilmesine çalışmak doğru değil değerli arkadaşlar. Hele hele iki ay önce İliç’te büyük bir faciaya sebep olunmuşken, Soma faciasının tam olarak bütün detayları ortaya çıkmamış, hesap verilmemişken çok daha dikkatli adımlar atılmalıdır. Bu maddenin kanun teklifinden çıkarılması hem Komisyon’da hem de Genel Kurul’da gündeme geldi, diğer parti grupları da ifade etti. İktidar grubunu, iktidar kanadını dikkate davet ediyoruz. Birakınız, maden gibi hassas bir konuda kurumlar vazifelerini fazlasıyla yerine getirsin değerli arkadaşlar.

Sayın Başkanım, son olarak, tabii, daha önce Genel Kurul’da ifade etmeye çalışmıştım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA KAYA (Devamla) – Hemen bitiriyorum.

BAŞKAN – Evet, lütfen tamamlayın.

MUSTAFA KAYA (Devamla) – Şu anda Kastamonu Hanönü’nde bir bakır madeni var, ben bu bakır madenin yerine gittim gördüm. Bakır madeninde atık depolama alanı ile oradaki bir ilkokulun arasında 300 metre mesafe var arkadaşlar. Atık depolama alanı o kadar yakın ki Allah korusun, evet, gayret edilmiş, fore kazıklar falan çakılıyor ama tam olarak oradaki insanların tatmin olabildiği bir ortam yok. Hanönü, biraz önce Elâzığ’da ifade edildiği gibi bir riskle karşı karşıya. Bendeniz bunu Bakan Yardımcısına bizzat ilettim, tedbir alınması gerektiğine dair çağırımı kendisine bizzat ifade ettim, buradan da bir kere daha söylüyorum: Burada, Bakanlığın yetkilileri var, Enerji Bakanlığının yetkilileri, lütfen Hanönü’yle ilgili özel bir inceleme yaparak bir felaket yaşanmasının önüne geçsinler diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Kaya, teşekkür ediyorum.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci söz, Denizli Milletvekili Şeref Arpacı’ya ait.

Sayın Arpacı, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şehit düşen kahraman askerlerimize Allah’tan rahmet, acılı ailelerine sabır diliyorum. Milletimizin başı sağ olsun.

Her zaman ve her koşulda hayatına devam etmek için emek veren tüm emekçilerimizin 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü’nü de kutlayarak sözlerime başlamak istiyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, önemli bir seçim sürecini geride bıraktık. Yüce Meclisimizin de bu seçim sonuçlarından çıkaracağı dersler olduğu kanaatindeyim. Halkımız 31 Mart’ta büyük bir destekle Cumhuriyet Halk Partimizi 1’inci parti konumuna yükseltirken ülkemiz nüfusunun yüzde 63’üne hizmet etme imkânı tanıdı. Bu başarının temelinde 2019 yılından itibaren “halkın belediyeçiliği” şiarıyla pandemi ve afetler gibi doğal engellerle iktidarın siyasi engellemelerine karşı büyük bir başarı göstererek halkla kucaklaşan başkanlarımızın emeği vardır. Bu başarı tesadüf değildir. Aslında büyük bir dayanışma, alın teri ve halkla buluşma vardır. Kin ve nefret diliyle halkı ayrıştıranlara karşı birlik ve beraberliğimizin temelini güçlendirenler vardır. Bu başarının arkasında yılmadan, usanmadan çalışan, kapı kapı halkımızın sorunlarını dinleyerek çözüm arayan milletvekillerimiz, parti yöneticilerimiz ve Türkiye İttifakı’nın temel direği örgütümüz vardır. Bu ittifak Türkiye’de demokrasi, adalet ve insanca yaşam isteyen milyonlarca yurttaşımızın ortak sesi ve talebidir. Ülkemiz israf, şatafat, liyakatsizlik, yolsuzluk sarmalına mahkûm değildir, Türkiye Cumhuriyeti ve 85 milyon vatandaş şahipsiz değildir. Umud, Cumhuriyet Halk Partisidir ve partimiz asla bu umudu boş çıkarmayacaktır.

Bu vesileyle seçim bölgesi olan Denizli’imizde büyük bir destekle Büyükşehir Belediye Başkanı seçilen Sayın Bülent Nuri Çavuşoğlu’nu ve tüm ilçe belediye başkanlarımızı tebrik ediyor, milletimizin bize vermiş olduğu güvene layık olacağımızın ve ilk seçimlerde partimizi halkın iktidarına taşıyacağının da sözünü veriyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teklifin üzerinde söz aldığım 3’üncü maddesi, madencilikte belli grup madenler için uluslararası standartlar içeren kaynak ve rezerv raporlamasını yani UMREK’i zorunlu olmaktan çıkarmaktadır. Peki, nedir bu UMREK? UMREK koduyla amaç, madencilik sektörünün sermaye ve finansmana erişiminin kolaylaştırılmasına yönelik çalışmalar yapmak, borsa ve finansla ilgili düzenleyici ve denetleyici kurumlarla ilişkileri geliştirmek, madencilik sektöründeki yatırımcıları korumaya yönelik stratejiler geliştirmek, madencilik sektörünü uluslararası standartlara uygun rapor hazırlamaya teşvik etmek.

Peki, bu maddeler içinde sizi rahatsız eden ne var sayın milletvekilleri? Niçin UMREK’i zorunlu olmaktan çıkartıyorsunuz? UMREK’in zorunlu olmaktan çıkması demek UMREK’in yok olup gitmesi demektir. UMREK Soma maden faciasının ardından yüce Meclisin, her partinin oy birliğiyle kurulmasına onay verdiği araştırma komisyonunun çalışması sonrası hayata geçmiştir. UMREK bu ülkenin en güzel kazanımlarından biridir. Bu iktidarın değerini bilmediği birçok kurum gibi bunun da yok olup gitmesine seyirci kalmak bu Meclise yakışmayacaktır sayın milletvekilleri.

Getirilen teklifle UMREK kodu 4’üncü grup dışında zorunluluk olmaktan çıkarılıyor. Çıkarma gerekçesi olarak da yüksek raporlama maliyetleri gösteriliyor yani tek konu yine para. Gelin, bir çözüm bulalım; maliyetleri düşürelim, mezun olan mühendislerimize yeni iş imkânları sağlayalım, gerekli makine ve teçhizatları artıralım ama UMREK kodundan vazgeçmeyelim. Az önce UMREK’in tanımında bahsettiğim ve çok da önemli olarak gördüğüm bir yer daha var. Eğer UMREK olmaz ise borsa ve finansla ilgili alanlarda yanıltıcı bilgilerle de karşı karşıya kalabiliriz. Buradan özellikle Borsa İstanbul yöneticilerine, yatırımcılarına ve finans kuruluşlarına seslenmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ŞEREF ARPACI (Devamla) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Evet, lütfen tamamlayalım.

ŞEREF ARPACI (Devamla) – UMREK belli ki bu gece zorunlu olmaktan çıkarılacak fakat siz borsaya açılacak firmaların yatırımcıyı doğru yönlendirmeleri için UMREK raporunu zorunlu hâle getirin yoksa olan yine küçük yatırımcıya olacak.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. Ülkenin değerlerine sahip çıkmaya davet ediyor, teklifin ilk 3 maddesinin geri çekilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, çok sağ olun.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerindeki üçüncü söz, İstanbul Milletvekili Özgül Saki’ye ait.

Sayın Saki, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) – Değerli milletvekilleri, yine, kapitalizmin çarkları ne pahasına olursa olsun dönsün, AKP iktidarı şatafatlı saray hayatına devam etsin, yandaş şirketler kazançlarına kazanç katsın, işçilerin kanı üzerinden kazançlarını biraz daha artırsın diye bize bu teklif, hele bir de İliç katliamından sonra, yüzleri bile kızarmadan, ufacak bir mahcubiyet duymadan önümüze getirilebiliyor.

Bakın, bu yasa teklifi ne diyor? Birinci, ikinci, üçüncü grup madenler için UMREK kodu zorunluluğu kaldırılmakta, sadece 4'üncü grup madenler için UMREK kodu raporlanması istenmektedir. Aslında çok büyük bir grup 2'nci grup olarak belirlenmekte ve bu 2'nci gruptaki madenler özellikle inşaat sektörü ve yol yapımında kullanılan mermer, granit, traverten, çimento, kireç gibi kayaçların UMREK raporundan muaf olmasını öngörmektedir. Bakın, bu ne demektir? Bu, yine yeni ekolojik yıkımlara, yine bölge halklarının yaşamlarına, orada yaşayan tüm canlıların hayatına yeni tehditler demektir. Bu kanun teklifi aslında yeni katliamlara da yol açan bir tekliftir. Peki, gerekçesi ne? Yine, hiçbir mahcubiyet duymadan diyorlar ki: "Şirketlerin maliyet kalemlerini azaltmak ve 4'üncü gruptaki raporlama meselesini ortadan kaldırmak." Peki, ne olacak bununla? Maden şirketleri daha fazla masrafa girmeyecek, ruhsat alanı içinde istedikleri gibi at koşturacaklar. Bununla da bitmiyor, ÇED süreçlerinde "ÇED gerekli değildir." kararının verilmesinin önü açılıyor. 93-23 yılları arasında "ÇED gerekli değildir." kararı verilen proje sayısı 77.434. Hiçbir denetime yol açmadan istedikleri gibi yandaş şirketler bütün toprakların üzerinde at koşturuyorlar. Peki, biz isterdik ki... Maden alanı için kuşkusuz kanun teklifine ihtiyaç var ama madenler maden işçilerine mezar olmasın diye, bunun çözümü için bir kanun teklifine ihtiyaç var. Bakın, daha önceki dönem Milletvekilimiz Serpil Kemalbay İliç ile ilgili soru önergesi verdi, hiçbir şey demediniz; iki ay önce İliç'te bir katliam yaşandı. Sonra Soma için, Amasra için parmağınızı bile kıpırdatmadınız, Zonguldak için parmağınızı bile kıpırdatmadınız.

Kaçak madenler meselesi... Bu ülkede Zonguldak ve Şirnak'ta kaçak madenlerde maden işçileri sömürülüyorlar, karın tokluğuna çalıştırılıyorlar ve sözüm ona kaçak madenlerle mücadele edecek olan iktidar redevans sistemiyle âdeti kaçak madenleri teşvik ediyor. Giderseniz bölgeye size tek tek bunların hepsini anlatacaklardır.

Bakın, bir başka şey... Peki, bütün bunlara karşı, eğer maden sektöründe, maden işçilerinin, bölge halklarının taleplerine kulak verirsiniz bambaşka şeyler duyacaksınız. Bakın, Soma 13 Mayıs 2014, 301 madenci toprak altında kaldı. Amasra 14 Ekim 2022, 42 madenci; Zonguldak, Vezir Muhammed, 10 Kasım 2023 yakılarak öldürüldü. İliç 13 Şubat 2024, 9 işçi 70 bin ton toprağın altında kaldı, hâlâ 7'sinin bedenine ulaşamadı. Bunlar dururken bunlara ilişkin tek bir önlem almayan iktidar yeni katliamlara yol açıyor.

Bakın, eğer hemen kulağınızı açarsanız, Hakkâri'de, Kavaklı köyünde, 22 Nisandan beri yöre halkı madene karşı nöbet tutuyor. Mera alanları tehdit altında ve aynı maden işçisi kaçak tüneller, kaçak yapılarla inşaat üzerine inşaat yapıyor orada, iktidarın gözü önünde.

Bir başka şey Hanönü ilçesi. Bakın, Hanönü ilçesine Vekilimiz İbrahim Akın'la birlikte Kastamonu Hanönü Çevre Platformunun çağrısıyla gittik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Saki, lütfen tamamlayın.

ÖZGÜL SAKİ (Devamla) – Tamamlıyorum.

Hanönü ilçesindeki madenin atık tesisinde her an göçük olabilir. Her an göçük olabilir, bunu oradaki yöre halkı her gün, her gün tedirginlik hâlinde yaşıyor ve parmağını kıpırdatmıyor iktidar Hanönü ilçesinde yeni katliamların önlenmesi için ve 2 okul var, sadece 1 okul değil; 1'i çok yakınında, 1'i göçük alanının daha ötesinde ama herhangi bir göçük olduğunda 2'si de çok büyük tehdit altında. Ben diyorum ki gelin, bu maden kanunu teklifini geri çekin. Biz asıl maden işçilerinin, maden sahasındaki yöre halklarının taleplerini de göz önüne alarak, uygun bir şekilde bütün maden işçilerinin kazançlarını insanca bir yere çekerek, çalışma koşullarını düzenleyerek bambaşka bir madencilik sektörü yaratalım. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Saki.

Şimdi aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 3- 3213 sayılı Kanunun geçici 40'ıncı maddesi kanun metninden çıkarılmıştır.

Ömer Karakaş

Aydın

Dursun Müsavat Dervişoğlu

İzmir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR UZKURT (Niğde) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Aydın Milletvekili Ömer Karakaş'a söz veriyorum.

Sayın Karakaş, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ÖMER KARAKAŞ (Aydın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Aslında burada sizlere hitap ederken "yerel halkın değerli milletvekili" diyerek ironi yapacaktım ancak inanın, bu ironiyi söylemeye dahi dilim varmadı çünkü maalesef "yerel halk" kelimesinin hem bu devletin önemli bir Bakanı hem de ana muhalefet partisinin bir Belediye Başkanı tarafından kullanılması benim gibi millî duruşu olan birçok insanı rahatsız etmiştir. Nedir yerel halk? Bir ülke işgal edilmişse işgal kuvvetleri tarafından o ülkede yaşayan millettten bahsedilirken "yerel halk" diye bahsedilir. Değerli arkadaşlar, Türkiye Cumhuriyeti devleti işgal edildi de bizim mi haberimiz yok? Anayasa'nın 66'ncı maddesinde "Türk Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkes Türktür." der. Yine, Sayın Bakan Şimşek sadece Türk milletine "yerel halk" demekle kalmamış, atalarımızın canlarıyla kanlarıyla sulayarak bize emanet ettiği bu vatanın asli unsurunun sığınmacılar yani Suriyeliler olduğunu söylemiştir. Eğer Suriyeliler bu toprakların asli unsurlarıysa biz bu ülkede neyiz arkadaşlar? Böyle bir Türk düşmanlığı ve ihanet olur mu? Türkiye Cumhuriyeti devleti hür ve bağımsızdır, Misakımillî sınırlarının içinde yaşayan halkın tamamı da Türk milletidir; bunu herkes böyle bilmek zorundadır.

Değerli milletvekilleri, şimdi, Maden Kanunu'na geçmeden önce sabah yaşadığım, gerçekten de çok üzüldüğüm, üzücü bir olayı anlatmak istiyorum. Bugün sabah, benim de Komisyon üyesi olduğum İçişleri Komisyonu olarak Endonezya'dan 9 milletvekili ve birçok bürokrattan oluşan bir heyeti misafir ettik. Bu ziyaret sırasında... Ki öncelikle şunu belirteyim: Endonezya dünyanın en büyük ada ülkesi, yüz ölçümü bizim yüz ölçümümüzün 2,5 katı, nüfusu 375 milyon ve yüzde 87'si Müslüman. Bunu niye söylüyorum biraz sonra anlayacaksınız. Komisyon Başkanı gerçekten FETÖ, PKK-PYD, DEAŞ ve Gazze'de devam eden katliam ve soykırımlarla ilgili olarak güzel bir konuşma yaptı, sonrasında ise Endonezya Heyet Başkanı konuşmasında şunları

söyledi: “Özellikle Filistin meselesi konusunda biz yıllardır Türkiye’yi mihmandar bir ülke olarak gördük ancak son dönemde Gazze’de yaşanan olaylar neticesinde Türkiye’yi çok yetersiz ve sönük gördük ve Gazze halkı soruyor ‘Türkiye nerede?’ diye.” dedi. Konuşması bittikten sonra ben söz aldım ve kendisine şu soruyu sordum: “Sayın Başkan, burada bir tercüme hatası mı oldu acaba yoksa biz doğru mu anladık? Eğer biz doğru anladıysak biz Gazze konusunda Türk milleti ve devleti olarak çok hassasız ve her platformda bu konuyu dile getiriyoruz, eğer yanlış anlamadıysak tercüme hatası da yoksa demek ki biz kendimizi dünyaya çok iyi ifade edememiştir ve burada da öz eleştiri yapmamız lazım.” dedim. Ancak, daha sonra Komisyon Başkanı tekrar söz aldı, dedi ki: “Hayır, yanlış anlamadınız. Şimdi, özellikle Gazze konusunda biz İsrail’le uzun yıllardır tüm diplomatik ilişkilerimizi kesmişken siz Türkiye Cumhuriyeti devleti olarak açık ve aleni olarak ticaret yapıyorsunuz ve Gazze halkı bunu soruyor, Endonezya halkı bunu soruyor ‘Neden Türkiye böyle bir tutum sergiliyor?’ diye.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Karakaş, lütfen tamamlayın.

ÖMER KARAKAŞ (Devamla) – Tabii, bu cevap karşısında “Evet, çok net bir şekilde anlaşıldı Sayın Başkan.” dedim ancak aldığım bu cevap karşısında hem çok üzülüm hem de çok utandım. Yaklaşık 10 bin kilometre uzaklıktaki Endonezya halkının Türkiye hakkındaki bu düşüncelerinin değerlendirilmesini siz değerli milletvekillerinin ve büyük Türk milletinin takdir ve vicdanlarına bırakıyorum.

Burada görüşülmekte olan kanun teklifiyle ilgili de bir şey söylemek istiyorum. İki ay önce getirdiniz, İliç’te bir kaza oldu, facia oldu; geri çektiniz. Bugün saat üçte bir Araştırma Komisyonu açıldı; daha Komisyonun raporunu bile beklemeden, neticesini okumadan siz bu kanun teklifini buraya getirip geçirmeye çalışıyorsunuz. Böyle bir samimiyetsizlik, böyle bir vicdansızlık olmaz.

Hepinize teşekkür ediyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Karakaş.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

3’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 3’üncü madde kabul edilmiştir.

4’üncü madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 92 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 4’üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

İsa Mesih Şahin

Selçuk Özdağ

Mustafa Bilici

İstanbul

Muğla

İzmir

Mustafa Kaya

Cemalettin Kani Torun

İstanbul

Bursa

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR UZKURT

(Niğde) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önergenin gerekçesini açıklamak üzere İzmir Milletvekili Mustafa Bilici’ye söz veriyorum.

Sayın Bilici, buyurun.

MUSTAFA BİLİCİ (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Saadet-Gelecek Grubu adına 4’üncü madde üzerine söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, bir kez daha, Maden Kanunu’nda değişiklik getiren bir gündemle toplanmış bulunmaktayız. Üzerinde görüştüğümüz Maden Yasası ve çerçeve mevzuatı şu ana kadar tamı tamına 21 kez değiştirilmiştir. Bu yasanın Meclis gündemine şubat ayında getirilmesi planlanmaktaydı fakat Erzincan İliç’te yaşadığımız maden faciasının ardından gündemden çıkarılmış, bu facianın kamuoyunun gündeminden düşmesi beklenmiştir. Geçen iki aylık süreçte, aynı yasa üzerinde hiçbir değişiklik yapılmadan Genel Kurula indirilmiştir. Bütün maden işlerini kendilerine bağlayanlar acılı ailelere yalnızca iki ay süre tanımıştır.

Kıymetli milletvekilleri, henüz toprak altında olan, yitip giden canlarımız bulunamamışken, toprak altında kalan 9 vatandaşımızdan yalnızca 2’sine ulaşılmışken Maden Kanunu’nun yeniden Meclis gündemine getirilmesi abesle iştigaldir. Artık, halkın derdiyle dertlenmeyen, halkın acısına ortak olmayanların yapacağı bir iştir. Üzülersek seyrederiz ki iktidar, halkın acılarıyla dertlenmeyi çoktan bırakmıştır; çoktan bırakmıştır ki toprak altında kalan, yitip giden canların çıkarılmasını dahi beklememiştir.

Bakınız, sizinle bazı istatistikleri paylaşmak istiyorum. Bugün Artvin’in yüzde 71’i, Ordu’nun yüzde 64’ü, Muğla’nın yüzde 65’i maden ruhsatlı arazi niteliğindedir. Yoğun ormanlık alanlara sahip bu şehirlerimizin yarısından fazlasına maden ruhsatı verilmiştir. Diğer birçok ilimizdeki maden ruhsatlı alanların oranı da maalesef korkunç boyutlara ulaşmıştır. Bu oranlara rağmen madencilik sektörünün ülke ekonomisi içindeki payına bakıldığında yüzde 1,36’lık bir oranla karşılaşılmaktadır. Ormanlarımız, meralarımız, ekili arazilerimiz yani tüm coğrafyamız 1,36’lık bir oran uğruna yabancılara peşkeş çekilmektedir. Ülkemizde faaliyet gösteren 19 altın madeninin 9’u Kanada merkezlidir. Diğer birçok yabancı şirket Türkiye’de maden faaliyeti yürütmek için âdeta birbiriyle yarış hâlinindedir. Bugün burada yapılan, ülkeyi talan eden yabancı maden şirketlerinin önünü daha da açmaktır. AB ülkeleri siyanürle altın aramayı yasaklarken biz hâlen kolaylaştırmanın, talanın önünü açmanın maalesef peşindeyiz. Biz, 2014’te Soma faciasından sonra yürürlüğe koyduğumuz uluslararası madencilik kriterlerini askıya almanın peşindeyiz. Yazık ki 7 işçimiz hâlen toprak altındayken Birleşik Arap Emirlikleri’ne madenlerimizi vermenin peşindeyiz.

Sayın milletvekilleri, bugüne kadar maden ve taş ocaklarıyla ilgili olarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Sayın Mehmet Özhaseki’ye tam 6 soru önergesi verdik; “Muğla Akbelen’deki talanı durdurun.” dedik, durdurdular; “Ardahan Göle’ye yazık etmeyin.” dedik, ettiler; “Aydın’ı maden şehrine çevirmeyin, yapmayın.” dedik, yaptılar; “Güzel İzmir’imizin doğasını, Foça’mızı, Bergama’mızı yeşil bırakın, bölge halkı isyan ediyor, kulak verin.” dedik, vermediler; en nihayetinde “İliç’te yaşanan kazanın sorumlularını söyleyin, çıkın millete, acılı ailelere açıklama yapın.” dedik, yapmadılar. Millette kulak tıkayanlar, gelecek nesillere güvenle teslim edilmesi gereken doğamız için reaksiyon göstermeyenler yabancı sermaye istedi diye tali komisyonda dahi görüşülmeden Maden Kanunu’nu alelacele önümüze getirdiler.

Bu gerçeklerle Saadet-Gelecek Grubu olarak hem kanunun yapma tekniği bakımından hem de esas itibarıyla bu kanun teklifine muhalif olduğumuzu belirtiyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bilici, teşekkür ediyorum.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Sayın Gül, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

33.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül’ün, şehit olan Jandarma Uzman Çavuş Ensar Enes Ertaş, Jandarma Astsubay Çavuş Mustafa Şen, Tank Astsubay Çavuş Bestami Saydan ile Sözleşmeli Er Rıdvan Gürsoy’a ilişkin açıklaması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Sayın Başkanım, bugün üzücü bir haber aldık, Genel Kurulu bilgilendirmek isterim. Şırnak Güleşli köyü Pire Tepe mevkinde zırhlı aracın devrilmesi sonucu Jandarma Uzman Çavuş Ensar Enes Ertaş, Jandarma

Astsubay Çavuş Mustafa Şen şehit olmuştur; mekânları cennet olsun.

Yine, bugün Nırdağı kara yolunda bir otobüsün yoldan çıkarak devrilmesi sonucu Tank Astsubay Çavuş Bestami Saydan'ın şehit olduğunu teessürle öğrendik.

Yine, daha önce, 27 Eylülde Gölçük Tersanesinde yaralanan Sözleşmeli Er Rıdvan Gürsoy'un şehadet haberini aldık. Tüm şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyoruz. AK PARTİ Grubu olarak da tüm şehitlerimize ve Türk Silahlı Kuvvetlerine başsağlığı dileklerimizizi iletiyoruz.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Evet, Sayın Kılıç, buyurun.

34.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, şehit olan askerler Ensar Ertaş ile Mustafa Şen'e ilişkin açıklaması

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şırnak'ta askerî aracın devrilmesi sonucu şehit olan askerlerimiz Ensar Ertaş ve Mustafa Şen'e Allah'tan rahmet; kederli ailelerine ve sevenlerine başsağlığı; yaralanan askerlerimize acil şifalar diliyorum. Büyük Türk milletinin başı sağ olsun efendim.

BAŞKAN – Sayın İsa Mesih Şahin, buyurun.

35.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, Şırnak'ta askerî aracın devrilmesi sonucu hayatını kaybeden şehitlere ve yaralı askerlere ilişkin açıklaması

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Biz de Şırnak'ta askerî aracın devrilmesi sonucu hayatını kaybeden şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyoruz, yaralı askerlerimize acil şifalar diliyoruz. Şehitlerimizin ailelerine sabır ve başsağlığı diliyoruz. Milletimizin başı sağ olsun diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Türkoğlu, buyurun.

36.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, en son Şırnak'taki şehitler başta olmak üzere bütün şehitlere ilişkin açıklaması

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) – Öncelikle, en son Şırnak'taki şehitlerimiz başta olmak üzere bütün şehitlerimizin ruhları şad, mekânları cennet olsun, Allah rahmet eylesin. Ailelerine, hususen milletimize başsağlığı ve sabırlar diliyoruz İYİ Parti Grubu olarak. Başımız sağ olsun.

VI.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

4.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, Divan olarak bugün şehadet şerbetini içen aziz şehitlere Allah'tan rahmet, yaralılara da acil şifalar dilediklerine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, biz de Divan olarak bugün şehadet şerbetini içen aziz şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyoruz; ailelerine, Silahlı Kuvvetlerimize, aziz milletimize başsağlığı ve sabır diliyoruz; yaralılarımıza da acil şifalar diliyoruz.

Sayın Kılıç Koçyiğit, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

37.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, askerî aracın devrilmesi sonucu yaşamını yitiren askerlere ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de askerî aracın devrilmesi sonucu yaşamını yitiren askerlere Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı ve sabırlar diliyorum; acılarını paylaştığını ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 102 Milletvekilinin Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1959) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 92) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 92 sıra sayılı Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 4'üncü maddesi ile 3621 sayılı Kıyı Kanunu'nun 6'ncı maddesinin altıncı fıkrasının değiştirilmesini öngören düzenlemedeki "imar planı yapılmaksızın" ibaresinin "imar planı yapılması şartıyla" olarak değiştirilmesini; kanunun 6'ncı maddesine eklenmesi öngörülen fıkranın birinci cümlesinde geçen "üretim tesisi" ibaresinden sonra gelmek üzere ", imar planı yapılması şartıyla" ibaresinin eklenmesini; ikinci cümlesinde geçen "Genel Müdürlüğüne" ibaresinden sonra gelmek üzere ", belediyeler ve bağlı kuruluşlarına, il özel idarelerine ve köy tüzel kişiliklerine" ibaresinin; "tesislerin" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve içme suyu şebekelerinin" ibaresinin; "izniyle" ibaresinden sonra gelmek üzere "belediyeler, bağlı kuruluşları, il özel idareleri, köy tüzel kişilikleri ve" ibaresinin ve "elektrik üretim tesisi" ibaresinden sonra gelmek üzere "imar planı yapılması şartıyla" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Müzeyyen Şevkin

Adana

Şeref Arpacı

Denizli

Nail Çiler

Kocaeli

Türker Ateş

Bolu

Talat Dinçer

Mersin

Mahmut Tanal

Şanlıurfa

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR UZKURT (Niğde) – Katılamıyor Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Kocaeli Milletvekili Nail Çiler'e söz veriyorum.

Sayın Çiler, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Yalnız anlayamadığım bir şey var: Komisyon olumlu şeylere de katılmıyor. Biz "Bu maddede belediyeleri kapsam dışı bırakmayın, imarsız alanlara bu izni vermeyin." diyoruz ama akşama kadar burada arkadaşlarla mücadele ediyoruz; olsun, yine haklı mücadelemize devam edeceğiz.

Yarın 1 Mayıs; ben de tüm çalışanlarımızın ve emekçilerin 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü'nü kutluyorum.

Ülkemizde bir enerji açığı olduğunu hepimiz biliyoruz, enerjide dışa bağımlı olduğumuz da belli. Bugün tartıştığımız kanun teklifi iktidar tarafından önümüze getirildi. Biz bu kanun teklifiyle dışa bağımlılığı azaltacak, enerji fiyatlarını düşürecek önlemler alınmasını bekledik fakat bu kanun teklifinde bunu görmedik.

Değerli milletvekilleri, üzerinde konuştuğumuz 4'üncü maddeyle, denizlerin yanında baraj gölleri, suni göller ve tabii göller de yenilenebilir enerji yatırımlarına açılmaktadır yani göl, gölet gibi doğal alanlarda hidroelektrik santralleri yatırımlarının yanına hibrit olarak güneş, rüzgâr tesislerinin yapılması öngörülmekte. Bu alanlarda Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne veya sulama birliklerine de tarımsal sulama amaçlı tesislerin elektrik ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yenilenebilir enerji kaynaklarına

dayalı, lisanssız elektrik üretim tesisi kurulabilmesine imkân verilmektedir. Buraya kadar her şey çok güzel ancak burada, bu imkân kimlere verilmiyor?

Değerli milletvekilleri, belediyeler, özel idareler ve köy tüzel kişilerine bu imkân sağlanmıyor. Enerjide fırsatları değerlendirmemiz gerekli. Neden belediyelerimizin ve bağlı kuruluşlarının bu yatırımları yapmasının önü kapatılıyor? İmar planı zorunluluğunu kaldırılıyorsa, belediyenin yatırım yapmasını engelliyorsunuz. Yetmiyor, yetmiyor, yatırım yapacaklara dövizle alım garantisi veriyorsunuz. Bu ülkenin millî para birimi Türk lirası değil mi? Kamunun millî parası sayenizde dolar oldu, dolar. Bu durum gerçekten vicdanları sızlattıyor.

Önceki yıllarda “yenilenebilir enerji” diyerek HES projelerini kontrolsüzce yaptırdınız. 2021’de HES’lerden enerji ihtiyacımızın yüzde 40’ı karşılanırken bugün sadece yüzde 19’u karşılanabiliyor. Siz o gün tüm uyarılara rağmen bu projeleri hayata geçirdiniz, bugün de diğer sulak alanlarımızı kontrolsüzce projelere açmaya çalışıyorsunuz. Yüzer güneş panelleri için ülkemizin en büyük gölü olan Van Gölü en cazip yer. Güneş panelleri alçak rakımlarda çabuk ısınıyor ve devre dışına çıkmak zorunda kalıyor ama Van Gölü yüksek rakıma sahip olduğu için paneller daha geç ısınacak, teknik olarak da verimi yüksek seviyeye çıkacaktır. Tamam da bu yatırımı kim yapacak? Doğaya etkisi ne olacak? Burada imar planı yapılmasını neden engelliyorsunuz? Şunu unutmayalım: Bizim bir tane Van Gölü’müz var -yöre halkının deyişle, orada herkes Van Gölü’ne “Van Denizi” der; Vanlıların da güzel bir sözü var, “Dünyada Van, ahirette iman.” derler- onu yok edecek kontrolsüz, plansız bir düzenleme intihar demektir. Sulak alanlarımızı korumamız gerekirken siz imar planı olmaksızın bu alanları kullanıma açıyorsunuz. İmar planı yapmanızın ve belediyeleri yetkisiz bırakmanızın amacı nedir? Bizim itirazımız, imar planı yapılmadan bu yatırımların yapılması, diğer itirazımız ise belediyelerimiz ve bağlı iştiraklerin bu yatırımların dışında tutulmasıdır. Yıllarca “yerinden yönetim” dediniz, her şeyi Ankara’dan yönetmeye kalktınız, yereli merkeze mahkûm bırakıyorsunuz. Bakın, Ankara’da Ankara Büyükşehir Belediyemiz yüzer uygulamalı güneş enerji santrali kurulumu için gerekli çalışmalara başlamış, 2022’de Devlet Su İşlerinden gerekli izni almıştı, proje artık son aşamaya gelmiş ve ihale 27 milyon 657 bin 720 TL bedelle sonuçlanmıştır. Devlet Su İşleri ve Türkiye Elektrik Dağıtım AŞ’yle görüşmeler yapılmış, sözleşmeler imzalanırken bu yatırım bu madde sebebiyle atılacaktır. 27 milyon TL’ye sözleşmesi imzalanan bu yatırım bugün yapılmak istenirse en az 3 katı daha pahalıya mal olacaktır, kamu zarara uğratılacaktır. Bu noktada kamusal bir hizmet olan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çiler, lütfen tamamlayın.

NAİL ÇİLER (Devamla) – Teşekkür ederim Başkanım.

Serbest piyasaya izin verilse de kamunun engellenmesi enerji güvenliği açısından sorun yaratacaktır.

Diğer konu, KOBİ GES’lere tanınan ayrıcalıkların kaldırılması ve sulak alanlarda yapılacak yatırımlarda belediyelerin kapsam dışı tutulmak istenmesi değerlendirildiğinde Birleşik Arap Emirlikleri’yle yapılan enerji anlaşmasına uygun olarak Birleşik Arap Emirlikleri’ne coğrafyamızda rant alanları açıldığı anlaşılmaktadır. Yatırım doğru ama koruma yaklaşımı yanlış, yatırımcı kaynağı yanlış, ödeme sistemi yanlış. Böyle olunca da 3 yanlış 1 doğruyu götürüyor. Daha önce uyardık, yine uyarıyoruz: Yanlış yapıyorsunuz. Belediyeleri sistemden çıkarmayın, imar planı yükümlülüğünü kaldırmayın, Türk lirasından vazgeçmeyin.

Sevgi ve saygılarımla... (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Çiler, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 22.11

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 22.25

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER : Yasin ÖZTÜRK (Denizli), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)

-----0-----

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 76’ncı Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

92 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Kocaeli Milletvekili Nail Çiler ve arkadaşlarının 4’üncü madde üzerinde vermiş oldukları önergenin oylamasında kalmıştık.

Şimdi, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin çerçeve 4’üncü maddesi ile 3621 sayılı Kıyı Kanunu’nun 6’ncı maddesinin değiştirilmek istenen altıncı fıkrasında yer alan “imar planı yapılmaksızın” ibaresinin teklif metninden çıkarılmasını ve altıncı fıkradan sonra maddeye eklenmek istenilen yeni fıkrada yer alan “imar planı yapılmaksızın” ibaresinin teklif metninden çıkarılarak bu fıkranın son cümlesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“Ayrıca söz konusu alanlarda ilgili belediyeye, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne veya sulama birliklerine ait tarımsal sulama amaçlı tesislerin elektrik ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla; ilgili belediye, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü veya Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün izniyle sulama birlikleri tarafından yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı lisanssız elektrik üretim tesisi kurulabilir.”

Dursun Müsavat Dervişoğlu
İzmir

Dursun Ataş
Kayseri

Yavuz Aydın
Trabzon

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR UZKURT (Niğde) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Kayseri Milletvekili Dursun Ataş’a söz veriyorum.

Sayın Ataş, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

DURSUN ATAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülen Maden Kanunu teklifinin 4’üncü maddesi üzerine söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, bugün Şırnak’ta şehit düşen 2 askerimize, biraz önce haberini aldığımız, daha önce yararlanıp bugün şehit olan askerlerimize Allah’tan rahmet, ailelerine sabırlar diliyorum; yaralı askerlerimize de acil şifalar diliyorum.

Sayın milletvekilleri, bugün yine bir torba kanun teklifiyle karşı karşıyayız. Kanun teklifinin görüşülen maddesi ise Kıyı Kanunu’nda değişiklik yapılmasını düzenlemektedir. Söz konusu bu değişiklik su yüzeylerine yenilenebilir enerji tesisi kurulmasının önünü açmakta, böylece doğal ve suni göller ile baraj göllerinde imar planı yapılmadan enerji üretim tesisleri

yapılmasını düzenlemektedir.

Değerli milletvekilleri, bilim adamlarının söylediği gibi, evrenin para birimi enerjidir. Enerjinin devletler için de ne kadar önemli olduğunu dünya siyasi tarihinde yaşadığımız savaşlar, krizler ve uluslararası anlaşmalar açıkça göstermektedir. Günümüzde tüm devletlerin enerji politikalarının olması, birincil enerji kaynaklarına nasıl, ne şekilde ve hangi maliyetlerle ulaşacağını planlaması kaçınılmaz bir sorumluluktur. Dünyada sık sık enerji krizlerinin yaşandığı böyle sıkıntılı bir dönemde de çok daha detaylı çalışmalar ve düzenlemeler yapılması da zorunludur. Ancak dünya çapında yaşanmaya başlayan enerji krizi bütün hızıyla devam ederken bu krizden en çok etkilenen ülkelerin başında da ne yazık ki Türkiye gelmektedir. Nitekim, ülkemizde bir bütün olarak genele yayılan ekonomi politikası krizi enerji alanındaki yapısal kısıtları ve yanlış politikaları da beraberinde getirmektedir. Ancak AKP iktidarı ekonomik krizlerle baş edemediği gibi enerji kriziyle de baş edememiştir. AKP iktidarı sorunun çözümünü petrolden elektriğe, doğal gazdan benzine, kömürden LPG'ye kadar tüm enerji ürünlerine zam yapmakta bulmuş yani her zaman olduğu gibi milletimizin sırtına yeni yükler ve maliyetler yüklemiştir.

Değerli milletvekilleri, sorunun çözümü için öncelikle teşhis yapmak gereklidir. Türkiye enerjide büyük oranda fosil yakıtlara bağımlıdır. Enerjide fosil yakıtların payı Türkiye'de yüzde 83,5 civarındadır. İthal-yerli dengesi de yüzde 69 ithal, yüzde 31 yerli olacak şekilde sürdürülemez bir noktaya gelmiştir. Dahası, dışa bağımlılık yıllar içerisinde artmış, 1990'larda yüzde 51,6 olan oran 2002'de yüzde 67,2'ye, 2018'de ise yüzde 72,4'e kadar çıkmıştır.

Diğer yandan, kamu elektrik üretim tesislerinin büyük bölümü özelleştirilmiş ve elektrik üretiminde kamunun payı AKP iktidarı eliyle bilinçli olarak azaltılmıştır. Bugün ülkemizde birçok büyük yandaş özel sermaye grubu elektrik üretiminin yanı sıra dağıtımını da kontrol etmektedir. Buradan sormak istiyorum: Elektrik dağıtım şirketleri ve santral özelleştirmeleri ile alım garantili elektrik üretim tesislerinin ihalelerinde neden sürekli az sayıda bazı yandaş sermaye grupları tercih edilmektedir? Neden bu şirketler kamudan en çok iş alan şirketler sıralamasında dünyada ilk sırada yer almaktadır? Neden vatandaşın yararına olacak şekilde düzenlemeler yapmak yerine, yandaş şirketlerin çıkarlarına yönelik enerji politika, karar ve uygulamalarıyla sadece elektrik enerjisi alanında 2018 yılında 32 milyar lira, 2019'da 40 milyar lira milletin cebinden alınarak özel şirketlere transfer edilmiştir? Diğer yılların verilerine ulaşamadık, onu da siz açıklayın. Milletin ekonomik krizle boğuştuğu, emeklinin açıklıkla sınındığı 2023 yılında kaç lira milletin cebinden alınarak özel şirketlere transfer edilmiştir? Bu yıl kaç lira vatandaşın cebinden alınıp yandşa verilecektir? Kamu elektrik üretim tesislerinin özelleştirilmesinden dolayı, vatandaşın özel şirketlerin insafına terk edilmesinden dolayı, vatandaş ne kadar kaybetti, yandşa ne kadar kazandı? Bunu da açıklayın. Şimdi, bu kanun teklifi bunların hangisine çözüm olacaktır? Hangi kanun, hangi teklif milletin soyulmasına "Artık yeter!" diyecektir?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ataş, lütfen tamamlayın.

DURSUN ATAŞ (Devamla) – Değerli milletvekilleri, özetle, AKP iktidarı hemen hemen her konuda olduğu gibi enerji konusunda da derin hatalar yapmış, 21'inci yüzyılda bir ülkenin en önemli ve hayati meselelerinden olan enerjiyi de yandaşların rant alanına çevirmiştir. Bu nedenle, AKP, enerjide de ranta dayalı siyasetinden vazgeçmeli, enerjinin kullanım hakkı vatandaşların kolayca karşılayabileceği bedellerle sunulmalı, tüm özelleştirmeler durdurulmalı, kamunun bu alana yatırım yapmasını engelleyen yasal ve fiili engeller ortadan kaldırılmalıdır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Ataş, teşekkür ediyorum.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1959) esas numaralı Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesiyle getirilmek istenen değişiklikte yer alan "imar planı yapılmaksızın" ibaresinin "imar planı yapılarak" şeklinde düzenlenmesi ve yine "Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü veya Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün izniyle sulama birlikleri" ifadesinden sonra gelmek üzere "belediyeler" ibaresinin de teklif metnine eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Dilan Kunt Ayan

Heval Bozdağ

Salihe Aydeniz

Şanlıurfa

Ağrı

Mardin

Ferit Şenyaşar

Yılmaz HUN

Gülcan Kaçmaz Sayıgıt

Şanlıurfa

Iğdır

Van

Ali Bozan

Mersin

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR UZKURT (Niğde) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Mersin Milletvekili Ali Bozan'a söz veriyorum.

Sayın Bozan, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ BOZAN (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Yarın 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü; bu vesileyle işçilerin, emekçilerin bayramını kutluyorum. İşçiye, emekçiye bir günlük bayramı dahi çok gören iktidar Taksim'de yapılacak 1 Mayıs kutlamalarını yasakladı. Bir yandan yeni anayasadan bahseden iktidar, bir yandan Taksim konusunda Anayasa Mahkemesinin kararını tanımıyor. Biz de diyoruz ki İşçileri Bakanlığının Taksim kararı yok hükmündedir, Taksim yasağı kararını tanımıyoruz. Açlık sınırında asgari ücretle çalışmaya mahkûm edilen işçileri, ayda 10 bin lirayla geçinmeye zorlanan emeklileri, emeği yok sayılan kadınları, geleceği elinden alınmaya çalışılan gençleri, yarın Taksim başta olmak üzere 1 Mayıs alanlarına davet ediyoruz. Biz DEM PARTİ olarak yarın 1 Mayıs alanlarında olacağız. Yaşasın 1 Mayıs!..."(*)

Değerli milletvekilleri, her şeye düşman bir iktidar gerçekliğiyle karşı karşıyayız. Bugün görüştüğümüz bu kanun ve bu kanunun bu maddesiyle AKP-MHP iktidarı bugün bu halka şu sözü söylüyor, diyor ki: "Biz bu memleketin her şeyini kurutmaya yeminliyiz. Dağını taşını, havasını toprağını kuruttuk, şimdi sıra bu ülkenin denizlerinde, göllerinde, barajlarında." Yani bu iktidar diyor ki: "Biz bu ülkenin kurutulmadık tek bir karışını bırakmayacağız." İşte görüşülen kanun maddesinin özeti bu. Biz de AKP iktidarına diyoruz ki: Artık elinizi ranttan, sermayeden biraz çekin de boğazınıza iki parça helal lokma girsin. Malum dünya hâli, hepimiz öleceğiz ama yarın öbür gün huzura çıktığınızda Hakk'a söyleyeceğiniz bir doğrunuz olsun. Deyin ki: "Bir kez olsun ranta bulaşmadık, dağı taşı, toprağı, suyu, doğayı talan etmedik." Şimdi, AKP bu kanun maddesiyle öyle bir süsleme püsleme yapmış ki sanki yenilenebilir enerjiyi savunan, destekleyen bir iktidar pratiği sergilemişler de biz görmemişiz, biz fark etmemişiz. Siz Soma maden faciasına tekmelerle cevap veren bir iktidarsınız. Siz İliç'te göz göre göre 9 emekçiyi toprak altında bırakan bir iktidarsınız.

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Bürokratlarınız oturmuş, “GES” demiş, “YEKA” demiş, önümüze bir kanun maddesi getirmiş ama şimdi, ben ya da Sayın Başkan dese ki: “Toplayın telefonları, yazılı sınav yapıyoruz.” “GES nedir?” “YEKA nedir?” diye sorsak, emin olun, yenilenebilir enerji konusunda sınıfta kalacak birçok vekiliniz var. Sizin gerçekten memleket gibi bir derdiniz olsaydı bu işi uzmanlarıyla, muhataplarıyla ve yerel yönetimlerle tartışarak Meclis önüne getirirdiniz.

Şimdi soruyorum size: Belediyeler, bu işin uzmanları, çevreciler bu kanun maddesiyle hayata geçirmek istediğiniz yenilenebilir enerjinin neresinde? Siz de biliyorsunuz ki amacınız yenilenebilir enerji değil, asıl amacınız yenilebilir ranttır. Eminim, bu kanun maddesi bu hâliyle kabul edilecek olursa hangi yandaşınızın memleketin hangi gölünde, hangi barajında iş tutacağı şimdiden bellidir; parsel parsel paylaşmışır memleketin gölleri, barajları ve suları. Ne de olsa en iyi yaptığınız iş parsel parsel paylaşmak çünkü bugüne kadar hep öyle yaptınız. Yandaşa göre kanun çıkardınız, yandaşa göre yasal düzenleme yaptınız. Para uğruna doğayı katletmeye devam edeceksiniz, canlıların hayatını riske atacaksınız, suya karışacak kimyasallarla suyu zehirleyeceksiniz.

Şimdi, bugün bu kanun maddesine “Evet.” diyecek olan her milletvekili, ülkenin barajlarının, sularının, göllerinin iktidar yandaşı müteahhitlere peşkeş çekilmesine “Evet.” diyecek. Yine, bu kanun maddesine “Evet.” diyecek olan her vekil, ülkenin sularında yaşayan canlıların hayatını riske atacak. Yine, bu kanun maddesine “Evet.” diyecek olan her vekil, suya karışacak olan kimyasallara ve doğa talanına “Evet.” diyecek. Bu kanun maddesine “Evet.” diyecek olan her vekile bir sözümüz var: Rantınız kurusun, rantınız kurusun, rantınız kurusun.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bozan, teşekkür ediyorum.

Şimdi, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 4'üncü madde kabul edilmiştir.

5'inci madde üzerinde 3 önerge vardır, aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 92 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

İsa Mesih Şahin

Selçuk Özdağ

Mustafa Kaya

İstanbul

Muğla

İstanbul

Mustafa Bilici

Mahmut Arıkan

Cemalettin Kani Torun

İzmir

Kayseri

Bursa

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR UZKURT

(Niğde) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Kayseri Milletvekili Mahmut Arıkan'a söz veriyorum.

Sayın Arıkan, buyurun.

MAHMUT ARIKAN (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Winston Churchill; hepimiz tanırız, Birleşik Krallık'ın eski Başbakanlarından, savaş zamanlarının ise tanınan yüzlerinden birisi. Bir cümlesi var, der ki: “Bir damla petrol, bir damla kandan daha değerlidir.” Bu cümlesi olaylara nasıl baktığının en temel göstergelerinden biri. Enerji meselesi Churchill'in dediği kadar mıdır bilinmez ama ehemmiyeti buradaki hiç kimse tarafından yadsınmaz. Türkiye gibi ülkeler açısından enerji portföylerinde fosil yakıtların yoğunlukta olması enerjide dışa bağımlılık gibi riskleri de oluşturmaktadır. Önümüzdeki yıllarda fosil yakıtların azalma eğilimine gireceğini ve bunun enerji krizlerini tetikleyeceğini hepimiz tahmin ediyoruz. Bu yüzden enerji bağımsızlığının kazanılması için birincil enerji arzı içinde ithal enerji girdilerinin azaltılması gerekir. Tabii, bir yandan çevresel açıdan sürdürülebilir bir strateji de oluşturulması gerekmektedir. Bunlar herkes tarafından kabul edilen gerçekler. Şimdi bütün bunlarla birlikte Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Alparslan Bayraktar Aralık 2023'te şunları söylemiş: “Geçmiş yıllarda yüzde 70'ler civarında olan dışa bağımlılık oranımız yüzde 67,8'e düştü. Ulusal Enerji Planı'mızla hedefimiz ülkemizi 2053 yılında dışa bağımlılıktan kurtararak net sıfır emisyonlu bir ülke hâline getirmek.” Sayın Bakan bu cümleleri ifade etmiş. Hâlbuki 2009'da Türkiye'nin enerjide dışa bağımlılığı yüzde 75'lerdeydi yani iktidar on dört yılda bağımlılığı sadece 8 puan azaltabilmiş. On dört yılda bağımlılığı 8 puan azaltabilen iktidar, otuz yılda dışa bağımlılığı tamamen ortadan kaldıracığını iddia ediyor. Bu söze, değerli arkadaşlar, nasıl inanabiliriz? Tam da bu noktada Churchill kadar gaddar olmasa da Türkiye'nin enerji politikasında daha ciddi ve uygulanabilir bir bakışa ihtiyaç olduğunu söyleyebiliriz. Bütün bu gerçeklere rağmen bir kanun teklifinde Maden Kanunu, Kıyı Kanunu, Doğal Gaz Piyasası Kanunu, Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun, Enerji Verimliliği Kanunu, Elektrik Piyasası Kanunu, Nükleer Düzenleme Kanunu olmak üzere 7 kanunu ilgilendiren maddeler üzerinden bugün burada konuşuyoruz. Az önce konuştuğumuz ciddi meseleler nerede, şu an müzakere ettiğimiz kanun teklifinin ciddiyeti nerede? Bu parça parça konuştuğumuz her bir madde aslında bir kanuna bağlı ve torba mantığıyla düşünüldüğü için bütünlük maalesef kaçmış durumda. Niçin bu bütünlüğü kaçıyorsunuz? Söylüyorum: Hiç şüphesiz kötü ekonomi ve enerji politikalarının kötü yönetiminden dolayı böyle bir sıkıntıya aday oluyoruz, bütünlüğü kaçırmaya katlanmak durumunda kalıyoruz.

Değerli arkadaşlar, giderek fakirleşiyoruz, hâliyle iktidar, fakirleştikçe yeni kaynaklar, yeni alanlar açmak zorunda kalıyor. Onun için zaten hâlihazırda işleyen kanunları delmek veya esnetmek zorunda kalıyorlar. Burada biz milletvekillerinin görevi, isabetli olana “Evet.” demenin yanında isabetsiz olana da “Üzerinde çalışalım.” demektir. Ayrıca bu görev sadece muhalefet vekillerinin değil iktidar vekillerinin de görevidir. Ne acıdır ki Komisyon görüşmeleri esnasında iktidar kanadından bir milletvekili arkadaşımız -bunlar tutanaklarda görülebilir- şunları söyledi: “Bence biz kendi kendimize, kendimize ayak diretiyoruz, frene basıyoruz, iş adamlarımızı, iş dünyamızı engelliyoruz.” İş dünyasının daha hızlı hareket etmesi, kurumlarımızın daha hızlı hareket etmesi için bunlara gerek olduğunu ifade etti. Elbette doğru fakat şu gerçeği de unutmamalıyız: Kontrolsüz hız, kaos doğurur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHMUT ARIKAN (Devamla) – Bitiriyorum.

BAŞKAN – Evet, Sayın Arıkan, lütfen tamamlayın.

MAHMUT ARIKAN (Devamla) – 2053 yılında dışa bağımlılıktan kurtulabilmenin için böyle alacele hazırlanan, alacele görüşülen kanun teklifleriyle değil ayakları yere basan, bütüncül çalışmalarla mümkün olduğunu ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Arıkan.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum.

Buyurun.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 92 sıra sayılı Maden Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin

çerçeve 5'inci maddesiyle 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu'nun 3'üncü maddesinin 1'inci fıkrasına eklenen bentte geçen "ya da" ibaresinin "veya" biçiminde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Müzeyyen Şevkin
Adana
Mahmut Tanal
Şanlıurfa
Nail Çiler
Kocaeli

Şeref Arpacı
Denizli
Talat Dinçer
Mersin

İnan Akgün Alp
Kars
Türker Ateş
Bolu

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR UZKURT

(Niğde) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'e söz veriyorum.

Sayın Alp, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun teklifinin Doğal Gaz Piyasası Kanunu'nda değişiklik öngören 5'inci maddesi üzerinde söz aldım. Madde farklı kaynaklardan ülkemize ithal edilecek doğal gazların ülkemizde sıvılaşarak dünya piyasalarına LNG olarak pazarlanması amacıyla ihdas edilmektedir.

Sayın milletvekilleri, enerji jeopolitiğini etkileyecek kadar önemli bir değişikliği görüşüyoruz ve eminim birçok milletvekili bu değişikliğin ne getireceğinin farkında bile değildir.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sen farkındasın!

İNAN AKGÜN ALP (Devamla) – Evet, ben farkındayım ve AK PARTİ'nin yasa yapma teknikleriyle kurban edilemeyecek kadar önemli bir değişikliktir. Bunu anlayabilmek için ülkemize getirilecek doğal gazın nereden geleceğini, nerede LNG'ye çevrileceğini, neyle taşınacağını ve kime satılacağını bilmek gerekir. Bu yasa neyin hazırlığıdır, neyin sonucudur? Bu soruları cevaplayabilirsek bu kanunun neden ihdas edilmek istendiğini de anlayacağız.

Değerli milletvekilleri, Sayın Cumhurbaşkanı geçen hafta Irak'ı ziyaret etmiştir. Hem Irak Merkezî Hükûmeti'yle hem de Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi'yle görüşmeler yapmıştır. Bu görüşmeler sırasında Türkiye ile Irak Silahlı Kuvvetleri arasında ortak harekât merkezi kurulması, yine 2024 yılı yazında kapsamlı bir askerî harekâtın yapılması sonrasında Pençe-Kilit Askerî Operasyonu'nun sonlandırılması, yine iki ülke arasında güvenlik, ekonomi, enerji alanlarında stratejik çerçeve anlaşmasını kapsayan 26 başlıklı mutabakat yapılması ve Irak Başbakanı Sudani'nin himayesinde Irak, Türkiye, Katar ve Birleşik Arap Emirlikleri arasında Kalkınma Yolu Projesi'ne ilişkin mutabakat öngören zabıtların imzalanması söz konusu olmuştur.

Değerli milletvekilleri, Türkiye ile Irak arasında Irak'ın geliştirmek istediği Kalkınma Yolu Projesi söz konusudur. Eğer bu proje gerçekleşirse Türkiye'nin Mersin Limanı ile İran'ın Bender Abbas Limanı ve Birleşik Arap Emirlikleri'nin Şarika Limanı arasında ticari hatta yerini alacak olan Kalkınma Yolu, Körfez ülkelerini Türkiye'ye bağlayarak bölgesel jeopolitiği etkileme kapasitesinde bir proje olacaktır. Bunları niye anlatıyorum?

Değerli milletvekilleri, şu anda dünyanın gündeminde Ukrayna savaşı nedeniyle doğal gaz arzında kısıtlama ve dolayısıyla Avrupa'ya tedarik edilecek doğal gazın nereden temin edileceği konuları önem arz etmektedir ve Irak Kürt bölgesi doğal gazı bu nedenle dünyanın gündeminde. İşte, bu yapılmak istenen değişiklikle şu anda 5 trilyon 750 milyar metreküp doğal gaz rezervine sahip olduğu tespit edilen Irak'taki Kürt bölgesinin doğal gazı Türkiye limanlarına getirilmek suretiyle burada sıvılaştırılacak ve gemilerle Avrupa'ya satılacaktır. Anladın mı şimdi, ben bunun farkında mıyım, değil miyim? İşte, Cumhuriyet Halk Partisi, bir daha sizin böyle tekniklerle yasa yapmanıza izin vermeyecek. Siz göndereceksiniz Dışişleri Bakanınızı, yanında MİT Müsteşarınızı, yanında Enerji Bakanını, yanında Millî Savunma Bakanını Cumhuriyet Halk Partisinin Sayın Genel Başkanına önce, bu mutabakatları yapmadan önce bilgi vereceksiniz. Türkiye'nin 1'inci partisi var artık, Türkiye'de bu denkleme alıacaksınız. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, sadece Irak petrolü ve Irak doğal gazıyla ilgili değildir bunların yapmak istedikleri. Eğer Türkmenistan gazı TANAP altyapısını kullanmak suretiyle yılda en az 10 milyar metreküp olarak Türkiye'ye akıtılırsa bu da Türkiye'de LNG'ye çevrilip Avrupa'ya satılacaktır. Yani bizim Rusya'yla, Çin'le, İran'la olan ilişkilerimiz veya Amerika'dan gelecek LNG'nin Avrupa'ya satılmasıyla ilgili ilişkiler etkilenenecektir bu maddeyle. Siz neye oy verdiğinizin farkında bile değilsiniz. Milliyetçi partiler belki, kimlerin kimlerle beraber hareket ettiğinin bile farkında değildir. Ben nazarıdikkatinizi celbediyorum. Öncelikle, bu kanunun bu maddesinin geri çekilmesini talep ediyorum. Eğer Meclisimiz aksi kanaate varırsa da Cumhuriyet Halk Partisi olarak "ret" oyu vereceğimizi arz ediyorum, saygılar sunuyorum efendim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Alp, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1959) esas numaralı Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinde yer alan "aşağıdaki" ibaresinin "aşağıda bulunan" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Salihe Aydeniz
Mardin
Gülcan Kaçmaz Sayyigit
Van
Yılmaz Hun
Iğdır

Dilan Kunt Ayan
Şanlıurfa
Ferit Şenyaşar
Şanlıurfa
Zeynep Oduncu
Batman

Ali Bozan
Mersin
Heval Bozdağ
Ağrı

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR UZKURT

(Niğde) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Batman Milletvekili Zeynep Oduncu'ya söz veriyorum.

Sayın Oduncu, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve gözü kulağı bu Mecliste, emeklerinin karşılığını almayı, haklarının yasal güvence altına alınmasını isteyen ve bunun haklı mücadelesini veren tüm emekçileri saygıyla selamlıyorum; 1 Mayıs İşçi Bayramı'nı kutluyorum.

Maden Kanunu'nun 5'inci maddesinde doğal gazın sıvılaştırılması faaliyetini son dönemde dünyada yaşanan enerji krizlerini de göz önünde bulundurarak ayrı bir piyasa faaliyeti olarak görmemiz isteniyor. Doğal gazın sıvılaştırılması depolama faaliyetinden ayrı düşünülemez. Şimdi, daha hâlihazırda bu kanunu Genel Kuruldan geçirmek istediğiniz sırada sırf daha fazla

kazanç için, kâr hırsından, denetimsizliğinizden, ihmallerinizden dolayı İliç'te yaşanan çevre felaketinden, insan katliamından bahsetmeyelim de dünyadaki enerji krizini de gözeterek bir de size güvenerek arzulanız kanuni değişikliklere onay mı verelim?

Yetmiş sekiz gündür 7 maden işçisinin toprak altındaki bedenine hâlâ ulaşılamadı ve araştırma komisyonunun üyeleri geçtiğimiz hafta daha yeni seçilebildi. Araştırma komisyonu daha faaliyetlerine başlamadan bizim buradan maden kanunlarını geçirmemizi talep ediyorsunuz. Bakın, daha 17 Nisanda Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından TMMOB'a yapılan bilgilendirmede İliç'te siyanürlü toprağın geçici olarak depolanacağı alanların 2'sinde geçirmezlik tabakası olarak bilinen membranın kullanılmadığı ortaya çıktı. TMMOB çevreye verilecek zararın ve geri dönüşü olmayan sonuçların olması nedeniyle depolama faaliyetlerinin derhâl durdurulmasını talep ediyor. Peki, siz bu uyarıları ve talepleri dikkate alacak mısınız?

2022'de 43 maden işçisinin yaşamını yitirdiği Amasra maden katliamı davası 8 Mayıs'a ertelenmişti. Yaşamını yitiren emekçilerin aileleri "Asıl gerçek sorumlular yargılanmalı." diyor. Peki, siz bu sesi de duyabiliyor musunuz? Soma'da Ermenek'te yaşanan katliamlardan sonra etkin soruşturma yürütülüp adil yargılanma olsaydı caydırıcı olacağı için belki de Amasra'daki katliam yaşanmayacaktı. Şehirler değişiyor, şirketler değişiyor; facia, katliam, adaletsizlik hep aynı kalıyor. Tanıklar hep aynı şeyi söylüyor: Üretim baskısı vardı, iş güvenliği sağlanmadan çalıştırılıyor, az istihdam ve uzun çalışma saatleri.

Önümüze koyduğunuz kanun değişiklikleri tekliflerinin tıpkı bu kanun değişikliğinde olduğu gibi bir toplumsal fayda ürettiği ne yazık ki yok. Bu kanun değişikliği tamamen takıldığınız bürokrasiyi seyreltmek, denetimsizliği artırmak için, sermayeye kıyak geçmek ve kendi çıkarlarınızı için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınızın da itiraf ettiği gibi. Her tarafı yemyeşil, zümrüt gibi olan Anadolu coğrafyasını âdeta talan ettiniz, ağaçları yok ettiniz, ormanları kel hâle getirdiniz ve getirmeye devam ediyorsunuz.

Seçim bölgem Batman'da Batman Çevre Gönüllüleri Derneği 4 Nisanda açıklamada bulunup Beşiri ilçesine bağlı Duracak Segirka Köyü yakınlarındaki TPAO'ya ait Silivanka Petrol Üretim Sahası'ndaki bir borudan sızıntı olduğunu açıkladı. Kayıt altına aldıkları ham petrol, yakınlardaki büyük dereye su kaynağına aktığından önemli bir çevre felaketine neden oluyor. Su kaynakları da insan sağlığı da ciddi tehlike altında. Hazine ve Maliye Bakanlığının uyguladığı tasarruf tedbirleri nedeniyle TPAO'ya bağlı petrol emekçilerinin mesai saatleri dışında ve tatil günlerinde kendilerine kısıtlama getirildiği, fazla mesai verilmediği için sızıntılara geç müdahale edildiği iddiaları var.

Buradan ilgili kurumlara bir daha sesleniyoruz: Bir an önce yetkililer tarafından halka bir izahat yapılmalı, kazalardan sonra erken müdahaleyle su kaynaklarının temiz ve sağlıklı olduğundan emin olunmalı, köylülerin zararı tazmin edilmeli.

İşte, tüm bu nedenlerle size güvenmiyoruz, talep ettiğiniz herhangi bir kanuni değişikliğin fayda üretmeyeceğini çok iyi biliyoruz. Peki, faydalı işler mi yapmak istiyorsunuz? 23 Nisanda o oturduğunuz rahat koltuklara bir saatliğine çocukları oturtmak yerine, işçileştirilmiş çocuklar yerine o zor şartlarda bir saat çalışsaydınız ya da maden işçilerinin neler yaşadıklarını görmek istiyorsanız 1 Mayıs'ta bir saatliğine de olsa o maden işçilerinin yerine madende çalışmış olsaydınız bugün buradan bu kanun tekliflerini bu kadar rahatlıkla, bu kadar pişkinlikle geçirmeyecektiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Oduncu, lütfen tamamlayın.

ZEYNEP ODUNCU (Devamla) – Bitiriyorum Başkan.

Yarın 1 Mayıs ve bu 1 Mayıs'ta işçilerle, emekçilerle, maden emekçileriyle birlikte; taleplerimiz için, haklarımız için, doğa için alanlarda olacağız. "...(*) (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 5'inci madde kabul edilmiştir.

6'ncı madde üzerinde 2 önerge vardır. Önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alıp oylarınıza sunacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 92 sıra sayılı Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 6'ncı maddesiyle 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu'nun 4'üncü maddesinin 4'üncü fıkrasının (d) bendinin (1) numaralı alt bendine eklenmesi öngörülen cümlesinin teklif metninden çıkarılmasını; (2) numaralı alt bendine eklenmesi öngörülen cümlede geçen "belirli süre" ibaresinin "bir yıla kadar" biçiminde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Müzeyyen Şevkin

Adana

Serkan Sarı

Balıkesir

Türker Ateş

Bartın

Nail Çiler

Kocaeli

Orhan Sümer

Adana

Mahmut Tanal

Şanlıurfa

Talat Dinçer

Mersin

Şeref Arpacı

Denizli

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR UZKURT (Niğde) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Balıkesir Milletvekili Sayın Serkan Sarı'ya söz veriyorum.

Sayın Sarı, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

SERKAN SARI (Balıkesir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyeti saygıyla selamlıyorum.

Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ni görüşüyoruz. Ülkemizin birçok yerinde olduğu gibi, memleketim Balıkesir'de de vatandaşlarımız yarattığınız sorunlarla boğuşuyor. Geçen hafta İvrindi ilçesi Gökçeyazı'daydım, altın madeni mağduru vatandaşlarımızın isyanını dinlemek üzere onlarla bir araya geldik. Her gün eylem yapıyor, seslerini duyurmaya çalışıyorlar. Bugün ise Balıkesir merkezde bir basın açıklamasıyla, yaptıkları yürüyüşlerle yaşadıkları mağduriyete dikkat çekmeye çalışıyorlar. Balıkesir'in İvrindi ilçesinde altın madeni projesi halkımızın yoğun tepkilerine rağmen ne yazık ki devam ediyor. İvrindi'de Sarıalan ve Gökçeyazı başta olmak üzere, toplam 16 köyün topraklarını, suyunu, tarım ve hayvancılığını olumsuz yönde etkileyen altın madeni bölgedeki vatandaşların isyanına rağmen ne yazık ki faaliyetlerine devam ediyor. Maden şirketi vatandaşın tarlalarını, meralarını, su kaynaklarını kontrolsüzce, hoyratça, şuursuzca, ellerindeki sermaye gücüyle işgal etmiş durumdadır. Bölgedeki vatandaşlarımız tarlalarına elektrik direği için bile izin alamazken meranın tam ortasından maden için bir yol yapılmış durumda. Ülkede parası olan, gücü olan herkes istediği her şeyi yapabilir duruma geldi. Köylümüzün yıllarca koyun güttüğü meraları, su içtiği gözeleri, gölgesinde uyuduğu meşe ağaçları, ormanlarımız rant uğruna ne yazık ki yok edilmekte. Bu anlayışın artık durması gerekiyor. ÇED süreci oldubittiye getirilmiş, hukuk arka bahçeye çevrilip guguk yapılmış durumda. Bölge halkının düşüncesi yok sayılmak isteniyor. İzinlerin alınmadığı, ruhsatların tamamlanmadığı yönünde

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

iddialar var.

En önemli ve en büyük tehlike ise deprem, Balıkesir'de 20 adet aktif deprem fay hattı var, bunlardan biri de MTA haritasında da görüldüğü üzere Gökçeyazı fay hattı. Bu fay hattı altın madeninin depolama sahasının hemen altından geçmekte ve büyük bir risk oluşturmaktadır. Bölgede meydana gelecek bir deprem Gökçeyazı'yı da bölge halkını da ve bölgedeki meraları da altın maden atıklarının altında bırakma riskiyle karşı karşıya.

Ülkenin iktidarı AKP değil ne yazık ki, sermaye iktidar olmuş durumda. Şu anda ülkede iktidar olan ne biliyor musunuz? Şu anda iktidar bir siyasi parti ya da temsilcileri değil, sizler değilsiniz değerli vekillerim, şu anda iktidarda olan sermayedir. Sermaye sahipleri geleceğimize karar verir oldu. Bakın, İvrindi'de 16 köyü etkileyecek olan projede hem ÇED raporunda hem de uygulamada bir sürü usulsüzlük olduğu bölge halkımız tarafından dile getirilmektedir. Kulaklarınızı tıkamayın, görmezden gelmeyin.

İliç'te ölümlerin ve doğa katliamının sorumlusu şirket olduğu kadar, ona göz yuman Çevre, Şehircilik Bakanlığı ve iktidarınızdır. İliç'teki altın madeninde yaşanan felaketle ilgili belgeler ve bilgiler sorumlu bakanların da birçok ihmali olduğu gerçeğini ortaya koymuştur. Bakanlıklar görevini insan ve çevre adına layıkıyla yerine getirmemiştir. Bakanlıklar denetimleri şeffaf bir şekilde kamuoyuyla paylaşmamıştır. Sadece İliç'te değil, bugüne kadar ülkemizde sayısı giderek artan maden kazaları AKP iktidarının ihmalleri sebebiyle olmaktadır. AKP iktidarının maden şirketlerini koruyan, kollayan anlayışı sebebiyle halkımız madenlerde canlarını vermektedirler. Ulusal bir maden ve enerji politikamız yok ne yazık ki. Rant ve sömürü politikasına dönüşmüş olan bu uygulamalardan acilen dönmek zorundayız.

Ülkemizde sayısı 20'ye yakın olan altın madenciligi projelerinin kamu yararına olmadığını hepimiz çok iyi biliyoruz. Çıkan altının büyük kısmı şirketler vesilesiyle yurt dışına götürülürken ne yazık ki küçük bir kısmı devletimize bırakılmaktadır. Hatırlayalım, Maden Kanunu'nda bugüne kadar yapılan değişikliklerle Kaz Dağları'nın tüm koruma statüsü hiçe sayılarak doğa alanları, tarım alanları ve meraları madencilik faaliyetine açılmıştı. Kaz Dağları'nda altın madeni sebebiyle 350 bin ağaç kesilmişti. Halkımızın direnişi ne yerli ne millî olan o şirketi Kaz Dağları'ndan çekilmek zorunda bıraktı. Bunlar sadece benim bölgemden birkaç örnek, yurdumuzun dört bir yanında vahşi madencilik sürdürülüyor olması, madencilerin işgali altında olması hepimizi derinden yaralamaktadır. Peki, neden? Çünkü AKP'nin ucube mevzuat değişiklikleri sebebiyle. AKP döneminde bu teklifle birlikte Maden Kanunu'nun 15'inci kez değiştirildiğine şahit oluyoruz. Peki, bugüne kadar yaptıklarınız ne oldu? Madenlerimizde işçilerimiz can vermeye devam etti. Maden Kanunu'ndaki değişiklik teklifini biz konuşmaya başlarken maalesef İliç madeninde felakete uğrayan işçilerimiz hâlâ toprak altında.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayın.

SERKAN SARI (Devamla) – AKP iktidarının ulusal madencilik politikası yok ne yazık ki. Var olan maden ve enerji politikası rant politikasıdır, sermayenin politikasıdır, yandaşları zengin etme politikasıdır. Bu politikada ne insan var ne çevre var ne doğa var. Madenleri “önce insan, sonra maden” anlayışıyla ele almak zorundayız. Türkiye'de yer altı zenginlikleri vatandaşlarımızın refahı için kullanılmalıdır. Madenleri “önce insan, sonra maden” anlayışıyla ele almaz isek daha nice canları yitiririz. İşçilerimizin hayatı ve çevrenin korunması hepimizin kırmızı çizgisi olmalıdır. Sürdürülebilir madencilikle doğal kaynaklarımız millî çıkarlarımız doğrultusunda insan sağlığına ve çevreye duyarlı bir şekilde kamu yararı doğrultusunda en rasyonel ve verimli şekilde değerlendirilmelidir. Olmazsa ne olur? Soma olur, Ermenek olur, Amasra olur, İliç, Dursunbey, Zonguldak olur; olan vatandaşımıza olur. Sonuçta sermaye daha çok zengin olur. Sermayenin değil, vatandaşın hakkını koruyan düzenlemeler yapmak zorundayız.

Son olarak, vurgulamak isterim ki: Önce insan, sonra maden. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Sarı, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1959) esas numaralı Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinde yer alan “aşağıdaki” ibarelerinin “aşağıda bulunan” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Salihe Aydeniz
Mardin
Gülcan Kaçmaz Sayyigıt
Van
Yılmaz Hun
İğdir

Dilan Kunt Ayan
Şanlıurfa
Ferit Şenyaşar
Şanlıurfa

Ali Bozan
Mersin
Heval Bozdağ
Ağrı
Sinan Çiftiyürek
Van

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR UZKURT (Niğde) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Van Milletvekili Sinan Çiftiyürek'e söz veriyorum.

Sayın Çiftiyürek, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SİNAN ÇİFTİYÜREK (Van) – Sayın Başkan, sayın vekiller; hepinizi saygıyla selamlıyorum. DEM PARTİ Grubu adına Doğal Gaz Piyasası Kanunu'na eklenmesi öngörülen madde hakkında konuşacağım.

Önce, maddenin gerekçesinden bir paragrafı okuyacağım, takdiriınıza sunacağım; bu paragraftan kim, ne anlıyor? Sonra o paragrafın arka planı, jeopolitiğine ilişkin birkaç şey söyleyeceğim. Madde gerekçesindeki paragrafta diyor ki: “...son dönemde yaşanan enerji krizleri nedeniyle başta AB ülkeleri olmak üzere ülkemiz üzerinden gerek boru hatlarıyla gerekse LNG olarak yoğun bir şekilde artan ihracat talepleri bakımından hem yerli üretim doğal gazımızın hem de farklı kaynaklardan ülkemize ithal edilen/edilecek doğal gazların ülkemizde sıvılaştırılarak dünya piyasalarına LNG olarak pazarlanabilmesinin ayrı bir piyasa faaliyeti olarak sağlanması hedeflenmektedir.” Şimdi, bu cümledeki “yoğun bir şekilde artan ihracat talepleri” meselesi birçok nedenle geçicidir, sanırım derinleştiği sunan akıl da bunu gayet iyi biliyor. Biliyor ki eğer Avrupa Birliği sıvılaştırılmış gaz talebi yoğun olarak Türkiye üzerinden gündeme geliyorsa bunun esas temelinde yatan Rusya ile Ukrayna arasındaki savaştır. Yarın Rusya ile Ukrayna arasındaki savaşın, ki Avrupa Birliği bundan yoruldu, bir an evvel Rusya lehine bile olsa sonuçlanmasını istiyor. Bu talebin arka planı boştur.

İki, eğer yine bu kalkınma planına güveniliyorsa yani Basra Körfezi'ni Türkiye'ye bağlayacak olan kalkınma planına, o plan da daha çok çok su götürür çünkü bunun daha İran ayağı var, Şii Hilali nedeniyle bunun daha Amerika'ya götürülmesi var. Bu nedenle...

Bir de ayrıca ya, bunu öneren akıl bilmiyor mu ki Rusya kuzeyde zaten doğal gaz merkezi, doğuda İran, güneydeyse Katar var. Dolayısıyla Türkiye'nin doğal gaz sıvılaştırma merkezi olması iddiası karşılığını bulmuyor. Sadece ve sadece yakın

vadede birkaç şirketin lehine yeni rant imkânı yaratmayı hedefliyor.

Şimdi, sayın AKP'lilere sesleniyorum ben. Sabah akşam "vatan" diyorsunuz, "millet" diyorsunuz. Ya, bu kadar vatanseverseniz, bu kadar milletseverseniz neden bu kadar rantsever oldunuz? Birkaç şirketin çıkarı lehine neden böylesine bir yasa değişikliğine gidiyorsunuz? Burada esas üzerinde durmak istediğim birinci mesele buydu.

İkincisi, madem "vatan", madem "millet" düşünüyorsunuz değil mi? Madem Anadolu'da kürdistanda dünyanın en zengin güneş, su ve toprağın uyumlu dansı var, siz niye bunun kısa vadeli birkaç şirket lehine yakın geleceğini tehlikeye atıyorsunuz? Bakın, ne diyor? Küresel olarak ekolojik dengenin bozulmasının temelinde 2 unsur yatıyor; biri sera gazları, diğeri ise madenciliğin, özellikle siyanürle yapılan altın madenciliğin başta olmak üzere madenciliğin belli başlı girdileri ekolojik dengeyi hızla değiştiriyor. Bilim insanları uyarıyorlar, diyorlar ki: "Küremiz her yıl yılda ortalama 15 santim güneşten uzaklaştığı hâlde ekolojik denge hızla geri dönüşü olmayan bir yolda ilerliyor." Dahasını söylüyorlar, diyorlar ki: "Eğer El Nino etkisiyle önümüzdeki dört yıl içinde kritik eşik olan 1,5 derece aşılsa geri dönüşü olmayan yola gidilecektir." Geri dönüşü olmayan yol nedir? Antarktika ve Grönland adalarındaki buz dağları eriyecek, dolayısıyla denize kıyısı olan 1 milyar civarında insan önümüzdeki 2100 yılına doğru ilerlerken su altında kalıp boğulacaktır ki bu 1 milyar insanın yaşadığı denize kıyısı olan ülkelerin başında da Türkiye geliyor.

Şimdi, burada bu acı gerçeği gören Avrupa Birliği neyi imzaladı bundan birkaç yıl önce? Doğa Onarım Yasası'nı onayladı. Türkiye neden buna el atmıyor? Eğer gerçekten vatanseverse, milletseverse, Sayın AK PARTİ'liler, neden Doğa Onarım Yasası'na dönük bir adım atmadınız? Hâlâ gündeminizde duruyor sizin. Avrupa Birliği onayladı, Türkiye bunu gündemine bile almayı düşünmedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çiftçürek, lütfen tamamlayın.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) – Peki, tamamliyorum Sayın Başkan.

Dolayısıyla diğer mesele bununla bağlantılı olarak, doğayı, tarımı yok eden başta sera gazlarına ve maden ocaklarına dönük olarak yapılan bütün icraatlar kısa vadeli rant, şirketlerin geleceğini garantiye alan hesapların ötesine geçmiyor.

Bakın, Adıyaman size bir mesaj verdi Menzil tarikatına rağmen... CHP bile inanmıyordu kazanabileceğine. Neydi o mesaj: Mücahitleri müteahhit yapmakla yol alamadınız, yolun sonuna geldiniz.

Sonuç önerimiz şudur bizim: Doğa restorasyonu yasasını bir an evvel Meclis gündemine almalıdır.

İkincisi: Bu, "multidisiplin" diyebileceğimiz ekolojik denge, tarım ve maden meselesini birlikte ele alan bir disiplinin, planın ele alınması gerekiyor, gündeme alınması gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) – Zamanım kalmadı.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Çiftçürek, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 6'ncı madde kabul edilmiştir.

7'nci madde üzerinde 2 önerge vardır; önergeler aynı mahiyette olduğu için birlikte okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Şimdi önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Selcan Hamşioğlu

Tekirdağ

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Salihe Aydeniz

Mardin

Yılmaz Hun

Iğdır

Ali Bozan

Mersin

Dilan Kunt Ayan

Şanlıurfa

Ferit Şenyaşar

Şanlıurfa

Dursun Müsavat Dervişoğlu

İzmir

Heval Bozdağ

Ağrı

Gülcan Kaçmaz Sayıyigit

Van

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR UZKURT (Niğde) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerindeki ilk söz, Tekirdağ Milletvekili Selcan Hamşioğlu'na ait.

Sayın Hamşioğlu, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

SELCAN HAMŞIOĞLU (Tekirdağ) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle şehitlerimize Allah'tan rahmet, ailelerine ve milletimize başsağlığı, yaralı askerlerimize de acil şifalar diliyorum.

Üzerinde konuştuğumuz kanun, Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun; 2005 yılında yapılmış, 2008 yılında değiştirilmiş, 2010 yılında değiştirilmiş, 2012 yılında değiştirilmiş, 2018'de değiştirilmiş, 2019'da değiştirilmiş, 2020'de değiştirilmiş, 2021'de değiştirilmiş, 2022'de değiştirilmiş, 2023'te değiştirilmiş ve 2024'te, son değişikliğin üzerinden bir yıl bile geçmeden değiştirilmek üzere bir kere daha önümüzde, yine bir torbanın içinde.

Biliyorsunuz, biz, bu Maden Kanunu ve vesaire vesairenin... Çünkü "...ve Bazı Kanunlarda Yapılması Planlanan Değişiklikler" diye önümüze geldiği için, içinden ne çıkacağı belirsiz, "Tanımlanamayan bir cisim yaklaşıyor." gibi geldiği için böyle diyorum. Biz bu torba kanunun görüşmesini aslında şubat ayında yapacaktık, o gün İliç'te o facia yaşandı, çok da doğru bir kararla erteledik. Aradan iki ay geçti, İliç acısını yaşadığı günkü kadar derin hissetmememizi bugün sağlayacak herhangi bir insani gelişmeye şahitlik ettik mi? Hayır, etmedik. O işçilerin büyük bölümünün naaşı hâlâ o utanç yığınının altında. Soma'da -yıllar geçti üzerinden- 301 maden işçisinin katledildiği facianın tekrarını önleyecek herhangi bir caydırıcı karar yahut uygulama görebildik mi? Hayır, göremedik. Ermenek'te 18 işçinin ölüme terk edilmesinin tekrarını engelleyecek herhangi bir şey yahut Amasra'da 42 işçinin öldüğü felaketin tekrarını önleyecek herhangi bir şey, İliç'te kendini "Çatlaklarla ilgili uyarı mailini olaydan 3 gün sonra gördüm." diye savunabilen sorumsuz sorumlu gibilerin bu utanmazlığı sergileme cüreti bulmalarının önüne geçebilecek herhangi bir şey? Hayır, göremedik, koca bir "Hayır." hepsinin cevabı. Türkiye Büyük Millet Meclisi elbette yasa değişikliği yapabilir ama tekerrür eden bunca acının, ölümün, ihmalin önlenememiş olması da gösteriyor ki yasalardan önce aslında kafaların değişmesi gerekiyor.

Değerli milletvekilleri, girişte sıraladım, bir yasa hemen her yıl neden değişir, belki en çok bu sorunun üzerinde düşünmemiz gerekiyor. Veya şöyle mi sormak gerekiyor acaba: Ne için değil de kim için değişir bir yasa bu kadar sıklıkla? Yeri geldiğinde milattan önce yapılmış bir yasa bile adalete referans olabilirken neden biz bu mevsimlik değişim ihtiyacını duyuyoruz?

Mesela, uymazsak demode kalacağımız bir yasa modası mı var literatürde? Böyle bir şey olmadığına göre neden ısrar ediyoruz? Bu torba kanunun en dikkat çeken değişikliklerinden biri bu maddede gizli aslında. Mevcut yasada yenilenebilir enerji kaynak alanlarında kurulacak üretim tesisleri için verilecek tekliflerin Bakanlıkça Türk lirası olarak belirlenecek tavan fiyat üzerinden olması öngörülürken bu teklifte "Türk lirası" ifadesi hepinizin bildiği üzere buhar oldu.

Devletleri şirket olmaktan ayıran, STK olmaktan ayıran, herhangi bir teşkilat olmaktan ayıran hususların başında egemenlikleri gelir. Egemenliğin de 1500'lerden beri bilinen ilk alametlerinden bir tanesi paradır. Ayrıca, Anayasa'mız da devletin egemenlik alametlerini aşağılamayı suç saymıştır. Bu durumda, herhangi bir kanundan devletin egemenlik alameti olan para birimini çekip de yerine küresel para birimlerine kapı aralamak, onu ulusal para biriminin yerine ikame etmek, ulusal para birimini küçük düşürmek ve ona hakaret edilse nedir? Bir yandan, ulusal para politikalarının ulusüstü kurumların gölgesinde belirlenmesinin egemenliği aşındırdığını, küresel sistemde tek bir para birimi kabulünün ulusal para birimleri için tehdit oluşturacağını savunurken diğer yandan, kendi elimizle mi terk edeceğiz Türk lirasını? Sorsanız şimdi bu kanun, yerli elektrik, yerli imalat, AR-GE ve enerjide dışa bağımlılığı azaltması yönüyle yararlı bir sonuç veriyordur mutlaka da peki, ben sorsam, hangi yerli ve millîlik vardır ki yabancıların para birimleriyle fiyatlandırılabilir? Biz İYİ Parti Grubu olarak hem egemenlik anlayışının hilafına olduğu hem de döviz kuruna bağlı olarak vatandaşta yeni ve taşınmaz yükler yükleyeceği için maddeyi kabul etmediğimizi bildiriyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Hamşioğlu, teşekkür ediyorum.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci söz, Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'a aittir.

Sayın Kunt Ayan, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Maalesef, yine halkın başına çorap ören bir yasayla karşı karşıyayız. 7'nci madde üzerinde söz almış bulunmaktayım fakat neresinden tutarsak elimizde kalan bir madde. Rüzgâr ve güneşten elektrik üreten proje tekliflerinin mevcut yasaya göre TL cinsi üzerinden verilmesi gerekirken bu maddeyle bu ifade kaldırılmış. Bu ne anlama geliyor? Yani euro ve dolar cinsinden bu teklifler verilebilecek demek. "Yerli ve millî" dediğiniz elektriğin fiyatı kura göre her geçen gün değişecek ve bu değişimin bedelini kim ödeyecek? Elbette ki halklar ödeyecek. Bu iktidar "Ben yurttaşta nasıl eşit ve adil elektrik veririm?" derdinde olmuş olsaydı DEDAŞ'ı bölge halkının başına bela etmezdi. Yurttaşına elektrik hizmeti dahi sağlayamayan bu iktidarın bu yasa teklifiyle amacı tamamen sermayenin cebini doldurmak.

Yaz başladı, Urfalı çiftçilerin ve muhalefet vekillerinin DEDAŞ mesaisi de başladı. Bakın, her sene Mecliste bir enerji krizi olarak DEDAŞ gündemi var ama iktidar ısrarlı bir şekilde üç maymunu oynuyor. "Susarsak, görmezden gelirsek bu yazı da atlattırız." diyorsunuz ama yeter; ya bu soruna çözüm bulacaksınız ya da bu sermayeyi zenginleştirmekten vazgeçip halka hesap vereceksiniz diyoruz. Geçen hafta bir dakika dahi telefonlarımız durmadı bakın. Ekin zamanı, insanlar yavaş yavaş tarlalarını ekmeye başladı ama elektrik kesintisi yapıyorsunuz ve ne kadar yapıyorsunuz biliyor musunuz? On sekiz saat, yirmi dört saat insanların, çiftçilerin elektriğini kesiyorsunuz ve kiminkini kesiyorsunuz? Borcu olanı da kesiyorsunuz, olmayanı da kesiyorsunuz. Peki, bu insanlar nasıl ekinleri sulayacak? Bu bölge halkı tarımla geçiniyor, başka bir gelir kaynağı yok. Bunlar geçimlerini nasıl sağlayacak? Siz bu insanlara "Ya buralardan göç edin, ya tarım politikalarınızdan vazgeçin; biz size sermayeyi zengin ettirmek için bu politikalarımızı devam ettireceğiz." deyip zulmetmeye devam ediyorsunuz. 20'nci yüzyılda yaşıyoruz fakat "Türkiye Yüzyılı" diye hayal sattığınız iktidarda Urfa'da, Mardin'de, Diyarbakır'da elektrik sorununu dahi çözemediyorsunuz siz. İnsanlar hâlen kilometrelerce yol yürüyüp bidonlarla su taşımak zorunda kalıyor. Bu ayıbın sahibi de ne muhalefettir ne de halktır; sizsiniz, iktidarın, AKP'nin ta kendisidir.

Yine, ürününü satamadı diye ekini yanınca ağlayan çiftçiler var, elleriyle çamaşır yıkamak zorunda kalan kadınlar var, oksijen destek üniteleri çalışmadığı için hayatını kaybeden insanlar var sizin bu saatlerce elektrik kesintiniz yüzünden. Kendim geçen sene bizzat şahit oldum, bizi aradılar, dediler ki: "Ya, bu faturaları bir gelin, inceleyin." Gittik, inceledik hakikaten de 500 TL'lik bir faturayı 5 bin lira fatura etmişsiniz; aldık, ekledik, Bakana sorduk. Cevap var mı? Cevap yok. TEDAŞ'ı arıyoruz, muhatap yok; DEDAŞ'ı arıyoruz, muhatap yok; Diyarbakır'daki bölgeyi arıyoruz, hiçbir şekilde muhatap bulamıyoruz. Usulsüz işlem den soruşturma başlatılması gereken bir şirket var önümüzde ama siz ne yapıyorsunuz? Sırt sıvazlamayı, şirketi zengin etmeyi devam ettiriyorsunuz.

Soruyorum size: DEDAŞ bu gücü nereden alıyor? Kim var bunun arkasında? Ülkenin hiçbir yerinde elektrik şirketleriyle ilgili böylesi bir usulsüzlük görülmemiş durumda. Mesela şirketin Genel Müdürü var, Yaşar Arvas isminde biri. Sözde "Borcu olan herkesin elektriğini keseceğiz." diyor bu kişi ve ben soruyorum: Bu adam milyonlarca insanın hayatını etkileyecek bir gücü nereden alıyor? Anlatayım ben size nereden aldığını. Yok ıstakoz yemişler, yok Maldivler'e gitmişler, yok lüks yatlar, bilmem ne; bunları geçin ya; bunları geçin, bunlar devede kulak. Siz AKP olarak her yeri şirkete çevirmişsiniz, aslolan vurgunu konuşmuyorsunuz, gelmişsiniz böyle suni gündemlerle aslında bunları gündem etmeye çalışıyorsunuz. Ben şimdi size anlatacağım neler olmuş orada diye.

DEDAŞ, İsmail Fahreddin Tivnikli ve Abdullah Tivnikli tarafından kurulan EKSİM Holding Enerji Grubuna bağlı bir şirket. Abdullah Tivnikli'yi bilirsiniz, "Sayın Erdoğan'ın prensi" diye anılıyordu, şimdi de muhtemelen bu EKSİM Holdinge bağlı olarak bu da herhâlde AKP'nin prensi oldu. Yine tesadüfe bakın, EKSİM Holding kamudan en fazla enerji ihalesi alan bir holding. Peki, Allah'ın işi bu olacak ya cezaevlerinin ihalesi, Emniyet müdürlüklerinin ihalesi, hastaneler, havalimanları, bu liste uzar gider; tüm bunların tamamını bunlar alıyor. Bir tanesini sadece söyleyeceğim: 2021'de Jandarma Genel Komutanlığı serbest piyasadan elektrik enerjisi alım ihalesi açıyor. İhalenin bir pastası kime gidiyor? Cengiz Holding. Peki, ikinci büyük kime gidiyor? 91 milyon 142 bin liralık kısmı ise EKSİM Holdinge bağlı DEDAŞ'a gidiyor. Birkaç ay önce Holdingten Osman Arioğlu bir açıklama yaptı, dedi ki: "Bu yıl çok büyüyeceğiz." E, tabii ki büyüsünüz, halkın malına çöküyorsunuz, elektriğini kesip zulmediyorsunuz, tarımda hiçbir faaliyet yapmalarına müsaade etmiyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kunt Ayan, lütfen tamamlayın.

DİLAN KUNT AYAN (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu halkın herhangi bir şekilde tarım faaliyetlerine engel olmaya çalışıyorsunuz, Osman Arioğlu da tabii ki çıkacak diyecek ki: "Bu yıl çok büyüyeceğiz." Daha fazla büyüyecekler çünkü neden? Yargılayan yok, soruşturan yok, herhangi bir müdahale eden yok. Keyfekeder şirketlere çevirmişsiniz, peşkeş çekmeye de devam ediyorsunuz. Biz buradan diyoruz: Yeter artık! Bu millet eve götürecek ekmek bulamazken yediğiniz, yedirdiğiniz yeter artık! Milletın sofrasından, ekmeğinden çaldığınız yeter artık! Bugün DEDAŞ zulmü böyle devam ediyorsa AKP iktidarı yüzünden olduğu kesindir. Yerel seçim sonuçlarından bir ders çıkarın, bu yaz bölge halkına artık bu tabloyu yaşıatmayın. Bir kere de halktan ve emekçiden yana tutum alın diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kunt Ayan.

Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 7'nci madde kabul edilmiştir.
8'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 8'inci madde kabul edilmiştir.
Birinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.
Değerli milletvekilleri, birleşime bir dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 23.25

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 23.26

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER : Yasin ÖZTÜRK (Denizli), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)

-----0-----

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 76'ncı Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

92 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yok.

Ertelenmiştir.

2'nci sırada yer alan 83 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlıyoruz.

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti ile Birleşmiş Milletler Arasında Birleşmiş Milletler Kalkınma Eşgüdüm Ofisi Bölgesel Ofisinin İstanbul'da Kurulmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/11) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 83)

BAŞKAN – Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Bundan sonra da komisyonların bulunmayacağı anlaşıldığından alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 2 Mayıs 2024 Perşembe günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 23.27